

Uradni list

Evropske unije

L 54

Slovenska izdaja

Zakonodaja

Zvezek 50

22. februar 2007

Vsebina	Obvestilo bralcem	1
<hr/>		
I Akti, sprejeti v skladu s Pogodbo ES/Pogodbo Euratom, katerih objava je obvezna		
★	Dodatek k Uredbi (ES)1922/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o ustanovitvi Evropskega inštituta za enakost spolov (UL L 403, 30. 12.2006)	3
<hr/>		
Popravki		
★	Popravek Uredbe Sveta (Euratom) št. 1908/2006 z dne 19. decembra 2006 o določitvi pravil za udeležbo podjetij, raziskovalnih središč in univerz pri ukrepih v okviru Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za atomsko energijo in pri razširjanju rezultatov raziskav (2007–2011) (UL L 400, 30.12.2006) ..	4
★	Popravek Sklepa Sveta 2006/970/Euratom z dne 18. decembra 2006 o Sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja (2007–2011) (UL L 400, 30.12.2006)	21
★	Popravek Odločbe Sveta 2006/971/ES z dne 19. decembra 2006 o posebnem programu sodelovanje za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitevne dejavnosti (2007–2013) (UL L 400, 30.12.2006)	30
★	Popravek Odločbe Sveta 2006/972/ES z dne 19. decembra 2006 o posebnem programu „Zamisli“ za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitevne dejavnosti (2007–2013) (UL L 400, 30.12.2006)	81
★	Popravek Odločbe Sveta 2006/973/ES z dne 19. decembra 2006 o posebnem programu „Ljudje“ za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitevne dejavnosti (2007–2013) (UL L 400, 30.12.2006)	91
★	Popravek Odločbe Sveta 2006/974/ES z dne 19. decembra 2006 o posebnem programu „Zmogljivosti“ za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitevne dejavnosti (2007–2013) (UL L 400, 30.12.2006)	101
★	Popravek Odločbe Sveta 2006/975/ES z dne 19. decembra 2006 o posebnem programu, ki ga bo s pomočjo neposrednih ukrepov izvajalo Skupno raziskovalno središče v okviru Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitevne dejavnosti (2007–2013) (UL L 400, 30.12.2006)	126

Cena: 34 EUR

(Nadaljevanje na naslednji strani)

SL

Akti z rahlo natisnjenimi naslovi so tisti, ki se nanašajo na dnevno upravljanje kmetijskih zadev in so splošno veljavni za omejeno obdobje. Naslovi vseh drugih aktov so v mastnem tisku in pred njimi stoji zvezdica.

★ Popravek Odločbe Sveta z dne 19. decembra 2006 o posebnem programu za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja (2007–2011) (UL L 400, 30.12.2006)	139
★ Popravek Odločbe Sveta z dne 19. decembra 2006 o posebnem programu, ki ga bo s pomočjo neposrednih ukrepov izvajalo Skupno raziskovalno središče v okviru Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja (2007–2011) (UL L 400, 30.12.2006)	149
★ Popravek Uredbe Sveta (ES) št. 41/2007 z dne 21. decembra 2006 o določitvi ribolovnih možnosti za leto 2007 in s tem povezanih pogojev za nekatere staleže rib in skupine staležev rib, ki se uporabljajo v vodah Skupnosti, in za plovila Skupnosti v vodah, kjer so potrebne omejitve ulova (UL L 15, 20.1.2007)	157

OBVESTILO BRALCEM

BG: Настоящият брой на Официален вестник е публикуван на испански, чешки, датски, немски, естонски, гръцки, английски, френски, италиански, латвийски, литовски, унгарски, малтийски, нидерландски, полски, португалски, словашки, словенски, фински и шведски език.

Поправката, включена в него, се отнася до актове, публикувани преди разширяването на Европейския съюз от 1 януари 2007 г.

CS: Tento Úřední věstník se vydává ve španělštině, češtině, dánštině, němčině, estonštině, řečtině, angličtině, francouzštině, italštině, lotyštině, litevštině, maďarštině, maltštině, nizozemštině, polštině, portugalštině, slovenštině, slovinštině, finštině a švédštině.

Oprava zde uvedená se vztahuje na akty uveřejněné před rozšířením Evropské unie dne 1. ledna 2007.

DA: Denne EU-Tidende offentliggøres på dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, italiensk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk, tysk og ungarsk.

Berigtigelserne heri henviser til retsakter, som blev offentliggjort før udvidelsen af Den Europæiske Union den 1. januar 2007.

DE: Dieses Amtsblatt wird in Spanisch, Tschechisch, Dänisch, Deutsch, Estnisch, Griechisch, Englisch, Französisch, Italienisch, Lettisch, Litauisch, Ungarisch, Maltesisch, Niederländisch, Polnisch, Portugiesisch, Slowakisch, Slowenisch, Finnisch und Schwedisch veröffentlicht.

Die darin enthaltenen Berichtigungen beziehen sich auf Rechtsakte, die vor der Erweiterung der Europäischen Union am 1. Januar 2007 veröffentlicht wurden.

EL: Η παρούσα Επίσημη Εφημερίδα δημοσιεύεται στην ισπανική, τσεχική, δανική, γερμανική, εσθονική, ελληνική, αγγλική, γαλλική, ιταλική, λεττονική, λιθουανική, ουγγρική, μαλτέζικη, ολλανδική, πολωνική, πορτογαλική, ολοβακική, σλοβενική, φινλανδική και σουηδική γλώσσα.

Τα διορθωτικά που περιλαμβάνει αναφέρονται σε πράξεις που δημοσιεύθηκαν πριν από τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης την 1η Ιανουαρίου 2007.

EN: This Official Journal is published in Spanish, Czech, Danish, German, Estonian, Greek, English, French, Italian, Latvian, Lithuanian, Hungarian, Maltese, Dutch, Polish, Portuguese, Slovak, Slovenian, Finnish and Swedish.

The corrigenda contained herein refer to acts published prior to enlargement of the European Union on 1 January 2007.

ES: El presente Diario Oficial se publica en español, checo, danés, alemán, estonio, griego, inglés, francés, italiano, letón, lituano, húngaro, maltés, neerlandés, polaco, portugués, eslovaco, esloveno, finés y sueco.

Las correcciones de errores que contiene se refieren a los actos publicados con anterioridad a la ampliación de la Unión Europea del 1 de enero de 2007.

ET: Käesolev Euroopa Liidu Teataja ilmub hispaania, tšehhi, taani, saksa, eesti, kreeka, inglise, prantsuse, itaalia, läti, leedu, ungari, malta, hollandi, poola, portugali, slovaki, sloveeni, soome ja rootsi keeles.

Selle parandustega viidatakse aktidele, mis on avaldatud enne Euroopa Liidu laienemist 1. jaanuaril 2007.

FI: Tämä virallinen lehti on julkaistu espanjan, tšekin, tanskan, saksan, viron, kreikan, englannin, ranskan, italian, latvian, liettuan, unkarin, maltan, hollannin, puolan, portugalin, slovakin, sloveenin, suomen ja ruotsin kielellä.

Lehden sisältämät oikaisut liittyvät ennen Euroopan unionin laajentumista 1. tammikuuta 2007 julkaistuihin säädöksiin.

FR: Le présent Journal officiel est publié dans les langues espagnole, tchèque, danoise, allemande, estonienne, grecque, anglaise, française, italienne, lettone, lituanienne, hongroise, maltaise, néerlandaise, polonaise, portugaise, slovaque, slovène, finnoise et suédoise.

Les rectificatifs qu'il contient se rapportent à des actes publiés antérieurement à l'élargissement de l'Union européenne du 1er janvier 2007.

HU: Ez a Hivatalos Lap spanyol, cseh, dán, német, észt, görög, angol, francia, olasz, lett, litván, magyar, máltai, holland, lengyel, portugál, szlovák, szlovén, finn és svéd nyelven jelenik meg.

Az itt megjelent helyesbítések elsősorban a 2007. január 1-jei európai uniós bővítéssel kapcsolatos jogszabályokra vonatkoznak.

- IT:** La presente Gazzetta ufficiale è pubblicata nelle lingue spagnola, ceca, danese, tedesca, estone, greca, inglese, francese, italiana, lettone, lituana, ungherese, maltese, olandese, polacca, portoghese, slovacca, slovena, finlandese e svedese.
- Le rettifiche che essa contiene si riferiscono ad atti pubblicati anteriormente all'allargamento dell'Unione europea del 1° gennaio 2007.
- LT:** Šis Oficialusis leidinys išleistas ispanų, čekų, danų, vokiečių, estų, graikų, anglų, prancūzų, italų, latvių, lietuvių, vengrų, maltiečių, olandų, lenkų, portugalų, slovakų, slovėnų, suomių ir švedų kalbomis.
- Čia išspausdintas teisės aktų, paskelbtų iki Europos Sąjungos plėtros 2007 m. sausio 1 d., klaidų ištaisymas.
- LV:** Šis *Oficiālais Vēstnesis* publicēts spāņu, čehu, dāņu, vācu, igauņu, grieķu, angļu, franču, itāļu, latviešu, lietuviešu, ungāru, maltiešu, holandiešu, poļu, portugāļu, slovāku, slovēņu, somu un zviedru valodā.
- Šeit minētie labojumi attiecas uz tiesību aktiem, kas publicēti pirms Eiropas Savienības paplašināšanās 2007. gada 1. janvārī.
- MT:** Dan il-Ġurnal Uffiċjali hu ppublikat fil-ligwa Spanjola, Ċeka, Daniża, Ġermaniża, Estonjana, Griega, Inglīza, Francīza, Taljana, Latvjana, Litwana, Ungerīza, Maltija, Olandiża, Pollakka, Portugiża, Slovakkka, Slovena, Finlandiża u Żvediża.
- Il-corrigenda li tinstab hawnhekk tirreferi għal atti ppublikati qabel it-tkabbir ta' l-Unjoni Ewropea fl-1 ta' Jannar 2007.
- NL:** Dit Publicatieblad wordt uitgegeven in de Spaanse, de Tsjechische, de Deense, de Duitse, de Estse, de Griekse, de Engelse, de Franse, de Italiaanse, de Letse, de Litouwse, de Hongaarse, de Maltese, de Nederlandse, de Poolse, de Portugese, de Slowaakse, de Sloveense, de Finse en de Zweedse taal.
- De rectificaties in dit Publicatieblad hebben betrekking op besluiten die vóór de uitbreiding van de Europese Unie op 1 januari 2007 zijn gepubliceerd.
- PL:** Niniejszy Dziennik Urzędowy jest wydawany w językach: hiszpańskim, czeskim, duńskim, niemieckim, estońskim, greckim, angielskim, francuskim, włoskim, łotewskim, litewskim, węgierskim, maltańskim, niderlandzkim, polskim, portugalskim, słowackim, słoweńskim, fińskim i szwedzkim.
- Sprostowania zawierają odniesienia do aktów opublikowanych przed rozszerzeniem Unii Europejskiej dnia 1 stycznia 2007 r.
- PT:** O presente Jornal Oficial é publicado nas línguas espanhola, checa, dinamarquesa, alemã, estónia, grega, inglesa, francesa, italiana, letã, lituana, húngara, maltesa, neerlandesa, polaca, portuguesa, eslovaca, eslovena, finlandesa e sueca.
- As rectificações publicadas neste Jornal Oficial referem-se a actos publicados antes do alargamento da União Europeia de 1 de Janeiro de 2007.
- RO:** Prezentul Jurnal Oficial este publicat în limbile spaniolă, cehă, daneză, germană, estonă, greacă, engleză, franceză, italiană, letonă, lituaniană, maghiară, malteză, olandeză, polonă, portugheză, slovacă, slovenă, finlandeză și suedeză.
- Rectificările conținute în acest Jurnal Oficial se referă la acte publicate anterior extinderii Uniunii Europene din 1 ianuarie 2007.
- SK:** Tento úradný vestník vychádza v španielskom, českom, dánskom, nemeckom, estónskom, gréckom, anglickom, francúzskom, talianskom, lotyšskom, litovskom, maďarskom, maltskom, holandskom, poľskom, portugalskom, slovenskom, slovinskom, fínskom a švédskom jazyku.
- Korigendá, ktoré obsahuje, odkazujú na akty uverejnené pred rozšírením Európskej únie 1. januára 2007.
- SL:** Ta Uradni list je objavljen v španskem, češkem, danskem, nemškem, estonskem, grškem, angleškem, francoskem, italijanskem, latvijskem, litovskem, mađarskem, malteškem, nizozemskem, poljskem, portugalskem, slovaškem, slovenskem, finskem in švedskem jeziku.
- Vsebovani popravki se nanašajo na akte, objavljene pred širitvijo Evropske unije 1. januarja 2007.
- SV:** Denna utgåva av *Europeiska unionens officiella tidning* publiceras på spanska, tjeckiska, danska, tyska, estniska, grekiska, engelska, franska, italienska, lettiska, litauiska, ungerska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, slovakiska, slovenska, finska och svenska.
- Rättelserna som den innehåller avser rättsakter som publicerades före utvidgningen av Europeiska unionen den 1 januari 2007.

I

(Akti, sprejeti v skladu s Pogodbo ES/Pogodbo Euratom, katerih objava je obvezna)

DODATEK**k Uredbi (ES)1922/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o ustanovitvi Evropskega inštituta za enakost spolov**

(Uradni list Evropske unije L 403 z dne 30. decembra 2006)

Uredbi se priloži naslednja izjava:

„IZJAVA SVETA, EVROPSKEGA PARLAMENTA IN EVROPSKE KOMISIJE

Enakost med moškimi in ženskami je temeljno načelo Evropske unije. Svet, Evropski parlament in Evropska komisija želijo povečati ozaveščenost ter spodbuditi združevanje sredstev in izmenjavo izkušenj na področju enakosti spolov, zlasti z ustanovitvijo Evropskega inštituta za enakost spolov.

Svet, Evropski parlament in Komisija v zvezi z organizacijo Inštituta izjavljajo, da je upravljavna struktura, zlasti število predstavnikov držav članic v upravnem odboru, določena glede na posebno naravo Evropskega inštituta za enakost spolov in zaradi tega ne ustvarja precedensa za druge agencije, ki bi lahko bile ustanovljene v prihodnosti.

Da se zagotovi urejena rotacija članov, ki jih imenuje Svet, se države članice razdelijo v tri skupine po devet, glede na vrstni red prihodnjih predsedstev. V prvem mandatu Svet predstavljajo člani iz prvih dveh skupin držav članic; v drugem mandatu Svet predstavljajo člani iz tretje in prve skupine, v tretjem mandatu pa iz druge in tretje skupine ter tako dalje v naslednjih mandatih ⁽¹⁾. V primeru, da pride do nove širitve, bo sistem rotacije ustrezno prilagojen.“

⁽¹⁾ Prvi mandat (2007–2009):

(i) DE, PT, SI, FR, CZ, SE, ES, BE, HU; (ii) PL, DK, CY, IE, LT, EL, IT, LV, LU

Drugi mandat (2010–2012):

(iii) NL, SK, MT, UK, EE, BG, AT, RO, FI; (i) DE, PT, SI, FR, CZ, SE, ES, BE, HU

Tretji mandat (2013–2015):

(ii) PL, DK, CY, IE, LT, EL, IT, LV, LU; (iii) NL, SK, MT, UK, EE, BG, AT, RO, FI.

POPRAVKI

Popravek Uredbe Sveta (Euratom) št. 1908/2006 z dne 19. decembra 2006 o določitvi pravil za udeležbo podjetij, raziskovalnih središč in univerz pri ukrepih v okviru Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za atomsko energijo in pri razširjanju rezultatov raziskav (2007–2011)

(Uradni list Evropske unije L 400 z dne 30. decembra 2006)

Uredba Sveta (Euratom) št. 1908/2006 se glasi:

UREDBA SVETA (EURATOM) št. 1908/2006

z dne 19. decembra 2006

o določitvi pravil za udeležbo podjetij, raziskovalnih središč in univerz pri ukrepih v okviru Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za atomsko energijo in pri razširjanju rezultatov raziskav (2007–2011)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo ter zlasti členov 7 in 10 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

ob upoštevanju mnenja Računskega sodišča ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(2) Sedmi okvirni program se izvaja v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 z dne 25. junija 2002 o finančni uredbi, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti ⁽⁵⁾ (v nadaljnjem besedilu „Finančna uredba“) in Uredbo Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002 ⁽⁶⁾ o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Finančne uredbe (v nadaljnjem besedilu „Pravila za izvajanje“).

(3) Poleg tega se Sedmi okvirni program izvaja v skladu s pravili za državne pomoči, zlasti s pravili glede državne pomoči za raziskave in razvoj, trenutno okvir Skupnosti za državno pomoč za raziskave in razvoj ⁽⁷⁾.

(4) Ravnanje z zaupnimi podatki ureja vsa ustrezna zakonodaja Skupnosti, vključno z notranjimi varnostnimi pravili institucij, kot je Sklep Komisije 2001/844/ES, ESPJ, Euratom, z dne 29. novembra 2001, o spremembah njenega poslovnika ⁽⁸⁾.

(1) Sedmi okvirni program Evropske skupnosti za atomsko energijo je bil sprejet s Sklepom Sveta 2006/970/Euratom z dne 18. decembra 2006 o Sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja (2007–2011) ⁽⁴⁾. Komisija je odgovorna za zagotovitev izvajanja okvirnega programa in njegovih posebnih programov, vključno s povezanimi finančnimi vidiki.

(5) Pravila za udeležbo podjetij, raziskovalnih središč in univerz bi morala zagotoviti skladen, celovit in pregleden okvir za zagotovitev kar najbolj učinkovitega izvajanja, ob upoštevanju potrebe po lahkem dostopu za vse udeležence s pomočjo poenostavljenih postopkov v skladu z načelom sorazmernosti.

⁽¹⁾ Mnenje, podano dne 30. novembra 2006 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ Mnenje z dne 5. julija 2006 (še ni objavljeno v Uradnem listu). Mnenje, podano po neobveznem posvetovanju.

⁽³⁾ UL C 2003, 25.8.2006, str. 1. Mnenje, podano na lastno pobudo.

⁽⁴⁾ UL L 400, 30.12.2006, str. 60. Glej stran 21 tega Uradnega lista.

⁽⁵⁾ UL L 248, 16.9.2002, str. 1.

⁽⁶⁾ UL L 357, 31.12.2002, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES, Euratom) št. 1248/2006 (UL L 227, 19.8.2006, str. 3).

⁽⁷⁾ UL C 45, 17.2.1996, str. 5.

⁽⁸⁾ UL L 317, 3.12.2001, str. 1. Sklep, kakor je bil nazadnje spremenjen s Sklepom 2006/548/ES, Euratom (UL L 215, 5.8.2006, str. 38).

- (6) Pravila bi morala omogočati tudi lažje izkoriščanje intelektualne lastnine, ki jo je razvil udeleženec, obenem pa upoštevati način, kako se udeleženec lahko organizira v mednarodnem okviru, ter hkrati ščititi legitimne interese drugih udeležencev in Skupnosti.
- (7) Sedmi okvirni program bi moral spodbujati udeležbo iz najbolj oddaljenih regij Skupnosti ter tudi iz širokega spektra podjetij, raziskovalnih središč in univerz.
- (8) Zaradi doslednosti in preglednosti bi bilo treba uporabljati opredelitev mikro in malih in srednje velikih podjetij (MSP) v skladu s Priporočilom Komisije 2003/361/ES ⁽¹⁾.
- (9) Potrebno je določiti minimalne pogoje za udeležbo, kot splošno pravilo in ob upoštevanju posebnosti posrednih ukrepov v okviru Sedmega okvirnega programa. Zlasti bi bilo treba določiti pravila glede števila udeležencev in kraja, kjer je njihov sedež.
- (10) Primerno bi bilo, da bi kateri koli pravni subjekt lahko sodeloval takoj, ko so izpolnjeni minimalni pogoji. Udeležba, ki presega minimum, bi morala zagotoviti učinkovito izvajanje zadevnega posrednega ukrepa.
- (11) Mednarodne organizacije, katerih poslanstvo je razvijanje sodelovanja na področju raziskav v Evropi in so v glavnem sestavljene iz držav članic ali pridruženih držav, je treba spodbujati k sodelovanju pri Sedmem okvirnem programu.
- (12) Predvideti bi bilo treba sodelovanje pravnih subjektov s sedežem v tretjih državah ter tudi sodelovanje mednarodnih organizacij, kot izhaja iz člena 101 Pogodbe. Vendar bi bilo primerno zahtevati, da je takšna udeležba upravičena zaradi boljšega prispevanja k ciljem Sedmega okvirnega programa.
- (13) V skladu s členom 198 Pogodbe so pravni subjeki neevropskih ozemelj, ki so pod pristojnostjo držav članic, upravičeni do sodelovanja v Sedmem okvirnem programu.
- (14) V skladu z zgoraj navedenimi cilji je potrebno določiti pogoje za zagotavljanje financiranja udeležencev v posrednih ukrepih s strani Skupnosti.
- (15) Treba bi bilo zagotoviti učinkovit in nemoten prehod z ureditve izračuna stroškov, ki se je uporabljala v Šestem okvirnem programu. V korist upravičencev bi moral proces spremljanja Sedmega okvirnega programa zato obravnavati vplive te spremembe na proračun in zlasti na upravno obremenitev udeležencev.
- (16) Komisija bi morala poleg pravil in postopkov, določenih v Finančni uredbi in Pravilih za izvajanje ter tej uredbi, vzpostaviti nadaljnja pravila in postopke za ureditev predložitve, ocenjevanja in izbire predlogov, dodelitve sredstev in postopkov pritožb za udeležence. Določiti bi bilo treba zlasti pravila, ki urejajo udeležbo neodvisnih strokovnjakov.
- (17) Primerno bi bilo, da Komisija poleg pravil in postopkov, določenih v Finančni uredbi in Pravilih za izvajanje, vzpostavi nadaljnja pravila in postopke za urejanje ocenjevanja pravne in finančne sposobnosti udeležencev pri posrednih ukrepih v okviru Sedmega okvirnega programa. V takšnih pravilih bi bilo treba doseči pravo ravnovesje med zaščito finančnih interesov Skupnosti ter poenostavitvijo in olajšanjem udeležbe pravnih subjektov v Sedmem okvirnem programu.
- (18) V zvezi s tem Finančna uredba in Pravila za izvajanje ter Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti ⁽²⁾ med drugim urejajo zaščito finančnih interesov Skupnosti, preprečevanje goljufij in drugih nepravilnosti, postopke za povračilo sredstev, ki jih udeleženci dolgujejo Komisiji, izključitve iz postopkov sklenitve pogodb in dodelitve sredstev ter s tem povezane kazni in revizije, preglede ter inšpekcije Komisije in Računskega sodišča v skladu s členom 160c Pogodbe.
- (19) Finančni prispevek Skupnosti bi morali udeleženci prejeti brez nepotrebnih zamud.
- (20) Sporazumi, sklenjeni za vsak ukrep, morajo predvideti kontrolo in finančni nadzor, ki ju izvaja Komisija ali kateri koli predstavnik, ki ga je pooblastila, kot tudi revizije, ki jih opravlja Računsko sodišče, in preglede na kraju samem, ki jih opravlja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), v skladu s postopki, določenimi v Uredbi Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi ⁽³⁾.
- (21) Komisija bi morala spremljati posredne ukrepe, ki se izvajajo v okviru Sedmega okvirnega programa, ter tudi Sedmi okvirni program in posebne programe. Da bi zagotovili učinkovito in skladno spremljanje ter ocenjevanje izvajanja posrednih ukrepov, bi morala Komisija vzpostaviti in vzdrževati ustrezen informacijski sistem.

⁽¹⁾ UL L 124, 20.5.2003, str. 36.

⁽²⁾ UL L 312, 23.12.1995, str. 1.

⁽³⁾ UL L 292, 15.11.1996, str. 2.

- (22) Sedmi okvirni program bi moral odražati in spodbujati splošna načela, določena v Evropski listini za raziskovalce in Kodeksu ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev⁽¹⁾, obenem pa spoštovati njun prostovoljni značaj.
- (23) Pravila, ki urejajo razširjanje rezultatov raziskav morajo, kjer je primerno, zagotoviti, da udeleženci varujejo intelektualno lastnino, pridobljeno z ukrepi, ter da uporabljajo in razširjajo te rezultate.
- (24) Ob upoštevanju pravic imetnikov intelektualne lastnine bi morala biti navedena pravila oblikovana tako, da udeležencem in po potrebi njim pridruženim subjektom s sedežem v državi članici ali pridruženi državi zagotovijo dostop do informacij, ki so jih prinesli k projektu, in do znanja, ki izhaja iz raziskovalnega dela, opravljenega v okviru projekta, v obsegu, potrebnem za opravljanje raziskovalnega dela ali za uporabo znanja, ki iz tega dela izhaja.
- (25) Opustila se bo obveznost, vzpostavljena v Šestem okvirnem programu, da nekateri udeleženci prevzamejo finančno odgovornost za svoje partnerje v istem konzorciju. Zato bi moral biti ustanovljen jamstveni sklad za udeležence, ki bi ga upravljala Komisija in bi kril dolgovane zneske, ki jih niso povrnili partnerji, ki ne izpolnjujejo obveznosti. Takšen pristop bo spodbudil poenostavitev in olajšal udeležbo, obenem pa varoval finančne interese Skupnosti na način, ki ustreza Sedmemu okvirnemu programu.
- (26) Prispevki Skupnosti k skupnemu podjetju, vzpostavljenemu v skladu s členi 45 do 51 Pogodbe, so izvzeti s področja uporabe te uredbe.
- (27) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki jih priznava zlasti Listina o temeljnih pravicah Evropske unije.
- (28) Skupnost lahko zagotovi finančno podporo, kot je predvideno v Finančni uredbi, med drugim v obliki:
- javnih naročil, v obliki cene za blago ali storitve, določene s pogodbo in izbrane na podlagi javnih razpisov;
 - nepovratnih sredstev;
 - prispevkov organizaciji v obliki članarine;
 - honorarjev za neodvisne strokovnjake, določenih v členu 16 te uredbe –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

UVODNE DOLOČBE

Člen 1

Vsebina

Ta uredba določa pravila za udeležbo podjetij, raziskovalnih središč in univerz ter drugih pravnih subjektov pri ukrepih, ki jih izvaja en ali več udeležencev s pomočjo shem financiranja, opredeljenih v delu (a) Priloge II k Sklepu 2006/970/Euratom o Sedmem okvirnem programu (v nadaljnjem besedilu „posredni ukrepi“).

Določa tudi pravila v skladu s tistimi iz Finančne uredbe in Pravil za izvajanje v zvezi s finančnim prispevkom Skupnosti za udeležence v posrednih ukrepih v okviru Sedmega okvirnega programa.

Kar zadeva rezultate raziskav, ki se izvajajo v okviru Sedmega okvirnega programa, ta uredba določa pravila za razkritje novega znanja in pravic s katerim koli primernim sredstvom, razen s tistim, ki izhaja iz formalnosti za zaščito le-tega, in vključuje objavo novega znanja in pravic na vseh nosilcih (v nadaljnjem besedilu „razširjanje“).

Poleg tega določa pravila za neposredno ali posredno uporabo novega znanja in pravic v nadaljnjih raziskovalnih dejavnostih, razen tistih, ki jih zajema zadevni posredni ukrep, ali za razvoj, ki ustvarja in trži proizvod ali postopek, ali za oblikovanje in opravljanje storitve (v nadaljnjem besedilu „uporaba“).

Glede novega znanja in pravic ter že obstoječega znanja in pravic ta uredba določa pravila v zvezi z licencami in uporabniškimi pravicami do le-teh (v nadaljnjem besedilu „pravice dostopa“).

Člen 2

Opredelitve pojmov

Za namene te uredbe se poleg opredelitev pojmov iz Finančne uredbe in Pravil za izvajanje uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- „pravni subjekt“ pomeni fizično osebo ali pravno osebo, ustanovljeno v skladu z zakonodajo države, kjer ima sedež, zakonodajo Skupnosti ali mednarodnim pravom, ki ima pravno osebnost ter lahko v svojem imenu uresničuje pravice in sprejema obveznosti. V primeru fizičnih oseb se sklicevanja na sedež štejejo kot sklicevanja na običajno prebivališče;
- „pridruženi subjekt“ pomeni pravni subjekt, ki ga udeleženec neposredno ali posredno nadzoruje ali je pod enakim neposrednim ali posrednim nadzorom kot udeleženelec; možne oblike nadzora so opredeljene v členu 7(2);

⁽¹⁾ UL L 75, 22.3.2005, str. 67.

3. „pošteni in razumni pogoji“ pomenijo primerne pogoje, vključno z možnimi finančnimi pogoji, ob upoštevanju posebnih okoliščin pri prošnjah za dostop, na primer dejanske ali potencialne vrednosti novega ali že obstoječega znanja, ki je predmet prošnje za dostop, in/ali obsega, trajanja ali drugih značilnosti predvidene uporabe;
4. „novo znanje“ pomeni rezultate, vključno z informacijami, ne glede na to, ali so varovani ali ne, ki so pridobljeni z zadevnim posrednim ukrepom. Takšni rezultati vključujejo pravice, povezane z avtorskimi pravicami; pravice iz modela; patentne pravice; žlahtniteljske pravice; ali podobne oblike zaščite;
5. „že obstoječe znanje“ pomeni informacije, ki jih imajo udeleženci pred pristopom k sporazumu o dodelitvi sredstev, kot tudi avtorske pravice ali druge pravice intelektualne lastnine, ki se nanašajo na te informacije, zahtevki za katere so bili izpolnjeni pred njihovim pristopom k sporazumu o dodelitvi sredstev, in ki so potrebne za izvajanje posrednega ukrepa ali za uporabo rezultatov posrednega ukrepa;
6. „udeleženec“ pomeni pravni subjekt, ki prispeva k posrednemu ukrepu ter ima v skladu s to uredbo pravice in obveznosti v okviru Skupnosti;
7. „raziskovalna organizacija“ pomeni pravni subjekt, ki je ustanovljen kot neprofitna organizacija in ima za enega od glavnih ciljev izvajanje raziskave ali tehnološki razvoj;
8. „tretja država“ pomeni državo, ki ni država članica;
9. „pridružena država“ pomeni tretjo državo, ki je pogodbenica mednarodnega sporazuma s Skupnostjo pod pogoji ali na osnovi katerega daje finančni prispevek za Sedmi okvirni program v celoti ali deloma;
10. „mednarodna organizacija“ pomeni katero koli medvladno organizacijo, razen Evropske skupnosti, ki ima mednarodno pravno osebnost, kot tudi specializirane agencije, ki jih je ustanovila takšna mednarodna organizacija;
11. „mednarodna evropska interesna organizacija“ pomeni mednarodno organizacijo, katere večina članov so države članice ali pridružene države in katere glavni cilj je spodbujati znanstveno in tehnološko sodelovanje v Evropi;
12. „javna organizacija“ pomeni vsak pravni subjekt, ustanovljen kot tak z nacionalnim javnim pravom, in mednarodne organizacije;
13. „MSP“ pomeni mikro, mala in srednje velika podjetja v smislu Priporočila 2003/361/ES v različici z dne 6. maja 2003;
14. „delovni program“ pomeni načrt, ki ga Komisija sprejme za izvedbo posebnega programa, kot je opredeljeno v členu 2 Sklepa 2006/970/Euratom;
15. „sheme financiranja“ pomenijo mehanizme za financiranje posrednih ukrepov s strani Skupnosti, določene v delu (a) Priloge II k Sklepu 2006/970/Euratom.

Člen 3

Zaupnost

V skladu s pogoji, določenimi v sporazumu o dodelitvi sredstev, obvestilu o imenovanju ali pogodbi, obravnavajo Komisija in udeleženci kot zaupne kakršne koli podatke, znanje in dokumente, ki so jim bili sporočeni kot zaupni.

POGLAVJE II

UDELEŽBA

Člen 4

Posebna pravila za raziskave fuzijske energije

Pravila iz tega poglavja se uporabljajo brez poseganja v posebna pravila za dejavnosti v okviru tematskega področja „Raziskave fuzijske energije“ iz poglavja IV.

ODDELEK 1

Minimalni pogoji

Člen 5

Splošna načela

1. Katero koli podjetje, univerza, raziskovalno središče ali drug pravni subjekt s sedežem v državi članici ali pridruženi državi ali v tretji državi lahko sodeluje pri posrednem ukrepu pod pogojem, da so izpolnjeni minimalni pogoji, določeni v tem poglavju, vključno s kakršnimi koli pogoji, določenimi v skladu s členom 11.

Toda v primeru posrednih ukrepov iz člena 6 ali 8, pri katerih so minimalni pogoji lahko izpolnjeni brez udeležbe pravnega subjekta s sedežem v državi članici, morajo ti ukrepi prispevati k doseganju ciljev, določenih v členih 1 in 2 Pogodbe.

2. Skupno raziskovalno središče Evropske komisije (v nadaljnjem besedilu „JRC“) lahko sodeluje pri posrednih ukrepih na isti podlagi ter z istimi pravicami in obveznostmi kot pravni subjekt s sedežem v državi članici.

Člen 6

Minimalni pogoji

1. Minimalni pogoji za posredne ukrepe so:
 - (a) sodelovati morajo vsaj trije pravni subjekti, od katerih ima vsak sedež v državi članici ali pridruženi državi, od katerih pa ne smeta imeti dva sedeža v isti državi članici ali pridruženi državi;
 - (b) vsi trije pravni subjekti morajo biti med seboj neodvisni v skladu s členom 7.
2. Za namene točke (a) odstavka 1, kadar je eden od udeležencev JRC ali mednarodna evropska interesna organizacija ali subjekt, ustanovljen v skladu z zakonodajo Skupnosti, se le-ta šteje za ustanovljenega v državi članici ali pridruženi članici, ki ni država članica ali pridružena država, v kateri ima sedež eden od ostalih udeležencev v istem ukrepu.

Člen 7

Neodvisnost

1. Dva pravna subjekta se štejeta za neodvisna drug od drugega, kadar noben od njiju ni pod neposrednim ali posrednim nadzorom drugega ali pod istim neposrednim ali posrednim nadzorom kot drugi.
2. Za namene odstavka 1 ima lahko nadzor zlasti obliko:
 - (a) neposrednega ali posrednega deleža več kot 50 % nominalne vrednosti emisijskega osnovnega kapitala v zadevnem pravnem subjektu ali večine glasovalnih pravic delničarjev ali družabnikov navedenega subjekta;
 - (b) dejansko ali pravno neposrednega ali posrednega deleža pristojnosti odločanja v zadevni pravni osebi.
3. Vendar se naslednja odnosa med pravnimi subjekti sama po sebi ne štejeta za nadzorni odnos:
 - (a) ista javna investicijska korporacija, institucionalni investitor ali družba tveganega kapitala ima neposreden ali posreden delež več kot 50 % nominalne vrednosti emisijskega osnovnega ali večino glasovalnih pravic delničarjev ali družabnikov;
 - (b) zadevne pravne subjekte ima v lasti ali jih nadzira ista javna organizacija.

Člen 8

Usklajevalni in podporni ukrepi ter usposabljanje in poklicni razvoj raziskovalcev

Za usklajevalne in podporne ukrepe ter dejavnosti v podporo usposabljanju in poklicnemu razvoju raziskovalcev je minimalni pogoj sodelovanje enega pravnega subjekta.

Prvi odstavek se ne uporablja v primeru ukrepov, ki so namenjeni usklajevanju raziskovalnih dejavnosti.

Člen 9

Edini udeleženec

Kadar več pravnih subjektov, ki skupaj sestavljajo en pravni subjekt, izpolnjuje minimalne pogoje za posredni ukrep, je slednji subjekt lahko edini udeleženec v posrednem ukrepu, pod pogojem da ima sedež v državi članici ali pridruženi državi.

Člen 10

Mednarodne organizacije in pravni subjekti s sedežem v tretjih državah

Udeležba v posrednih ukrepih je na voljo mednarodnim organizacijam in pravnim subjektom s sedežem v tretjih državah, potem ko so izpolnjeni minimalni pogoji iz tega poglavja ter vsi pogoji, določeni v posebnih programih ali ustreznih delovnih programih.

Člen 11

Dodatni pogoji

Poleg minimalnih pogojev, določenih v tem poglavju, lahko posebni programi ali delovni programi določijo pogoje glede minimalnega števila udeležencev.

V skladu z naravo in cilji posrednega ukrepa lahko določijo tudi dodatne pogoje, ki jih je treba izpolnjevati v zvezi z vrsto udeleženca in po potrebi njegovim sedežem.

ODDELEK 2

Postopki

Pododdelek 1

Razpisi za zbiranje predlogov

Člen 12

Razpisi za zbiranje predlogov

1. Komisija izdaja razpise za zbiranje predlogov za posredne ukrepe v skladu z zahtevami, določenimi v ustreznih posebnih programih in delovnih programih.

Poleg obveščanja, določenega v Pravilih za izvajanje, Komisija objavi razpise za zbiranje predlogov na spletnih straneh Sedmega okvirnega programa, prek posebnih informacijskih kanalov in na nacionalnih točkah za stike, ki jih ustanovijo države članice in pridružene države.

2. Komisija v razpisih za zbiranje predlogov po potrebi navede, da udeležencem ni treba skleniti konzorcijske pogodbe.

3. V razpisih za zbiranje predlogov morajo biti jasno opredeljeni cilji, da se prepreči nepotreben odziv vlagateljev.

Člen 13

Izjeme

Komisija ne izda razpisa za zbiranje predlogov za:

- (a) usklajevalne in podporne ukrepe, ki jih morajo izvajati pravni subjekti, opredeljeni v posebnih programih ali v delovnih programih, če posebni program delovnim programom dovoljuje opredelitev upravičencev v skladu s Pravili za izvajanje;
- (b) usklajevalne in podporne ukrepe, ki predstavljajo nakup blaga ali storitve, ki spoštujejo pravila za postopke javnih naročil, določene v Finančni uredbi;
- (c) usklajevalne in podporne ukrepe, povezane z imenovanjem neodvisnih strokovnjakov;
- (d) druge ukrepe, kadar tako predvidevajo Finančna uredba ali Pravila za izvajanje.

Pododdelek 2

Ocenjevanje in izbira predlogov ter dodelitev sredstev

Člen 14

Ocenjevanje, izbira in dodelitev

1. Komisija na podlagi načel za ocenjevanje ter meril za izbiro in dodelitev oceni vse predloge, oddane v okviru razpisa za zbiranje predlogov.

Merila so odličnost, učinek in izvajanje. V tem okviru se bodo v delovnem programu določila merila za ocenjevanje in izbiro, dodane pa bodo lahko dodatne zahteve, ponderji in mejne vrednosti, ali pa se bodo določile nadaljnje podrobnosti za uporabo meril.

2. Predlog, ki je v nasprotju s temeljnimi etičnimi načeli ali ne izpolnjuje pogojev, določenih v posebnem programu, delovnem programu ali razpisu za zbiranje predlogov, se ne izbere. Takšen predlog se lahko kadar koli izključi iz postopkov ocenjevanja, izbire in dodelitve.

3. Predlogi se razporedijo glede na rezultate ocenjevanja. Odločitve o financiranju se sprejmejo na podlagi tega razporeda.

Člen 15

Postopek predložitve, ocenjevanja, izbire in dodelitve

1. Kadar se v razpisu za zbiranje predlogov uporablja dvostopenjski postopek ocenjevanja, gredo v nadaljnje ocenjevanje le tisti predlogi, ki so sprejeti v prvi stopnji in temeljijo na ocenjevanju izpolnjevanja omejenega sklopa meril.

2. Kadar razpis za zbiranje predlogov določa dvostopenjski postopek oddaje, se predložitev popolnega predloga na drugi stopnji zahteva samo od tistih vlagateljev, katerih predlogi so bili sprejeti v okviru ocenjevanja na prvi stopnji.

Vsi vlagatelji so nemudoma obveščeni o rezultatih ocenjevanja na prvi stopnji.

3. Komisija sprejme in objavi pravila, ki urejajo postopek predložitve predlogov, ter s tem povezane postopke ocenjevanja, izbire in dodelitve ter objavi navodila za vlagatelje, vključno s smernicami za ocenjevalce. Določi zlasti podrobna pravila za dvostopenjski postopek oddaje (vključno s pravili glede področja uporabe in narave prve stopnje predloga ter celotne druge faze predloga) in pravila za dvostopenjski postopek ocenjevanja.

Komisija priskrbi informacije in določi postopke za pritožbe, ki jih lahko vložijo vlagatelji.

4. Komisija sprejme in objavi pravila za zagotovitev doslednega preverjanja obstoja in pravnega statusa udeležencev pri posrednih ukrepih ter njihove finančne sposobnosti.

Komisija ne obnovi takšnega preverjanja, razen v primeru, če se je spremenil položaj zadevnega udeleženca.

Člen 16

Imenovanje neodvisnih strokovnjakov

1. Komisija imenuje neodvisne strokovnjake za pomoč pri ocenjevanju predlogov.

Za usklajevalne in podporne ukrepe iz člena 13 se neodvisni strokovnjaki imenujejo samo, če Komisija presodi, da je to potrebno.

2. Neodvisni strokovnjaki se izberejo na podlagi usposobljenosti in znanja, ki ustrežata nalogam, ki so jim bile dodeljene. Če bodo morali neodvisni strokovnjaki obdelovati zaupne informacije, se za njihovo imenovanje zahteva ustrezno varnostno potrdilo.

Neodvisne strokovnjake se opredeli in izbere na podlagi razpisov za posameznike in na podlagi razpisov, naslovljenih na ustrezne organizacije, kot so nacionalne raziskovalne agencije, raziskovalne ustanove ali podjetja, katerih namen je sestaviti seznam primernih kandidatov.

Komisija lahko, če se ji to zdi primerno, izbere katerega koli posameznika izven seznama, ki je ustrezno usposobljen.

Sprejmejo se ustrezni ukrepi za zagotovitev primerne zastopnosti obeh spolov pri imenovanju skupin neodvisnih strokovnjakov.

3. Komisija se pri imenovanju neodvisnega strokovnjaka prepriča, da se strokovnjak ne sooča z navzkrižjem interesov v zvezi z zadevo glede katere se od njega zahteva mnenje.

4. Komisija sprejme vzorec obvestila o imenovanju (v nadaljnjem besedilu „obvestilo o imenovanju“), ki vključuje izjavo, da pri neodvisnem strokovnjaku v času imenovanja ne obstaja navzkrižje interesov in da se obvezuje, da bo obvestil Komisijo, če se tovrstno navzkrižje pojavi med podajanjem njegovega mnenja ali med opravljanjem njegovih dolžnosti. Komisija sklene obvestilo o imenovanju med Skupnostjo in vsakim od neodvisnih strokovnjakov.

5. Komisija za Sedmi okvirni program in za vsak poseben program v vseh ustreznih sredstvih obveščanja enkrat letno objavlja seznam neodvisnih strokovnjakov, ki so ji pomagali.

Pododdelek 3

Izvajanje in sporazumi o dodelitvi sredstev

Člen 17

Splošno

1. Udeleženci izvedejo posredni ukrep in v ta namen sprejmejo vse potrebne in razumne ukrepe. Udeleženci v istem posrednem ukrepu izvedejo delo skupaj in solidarno do Skupnosti.
2. Komisija na podlagi vzorca iz člena 18(8) in ob upoštevanju značilnosti zadevne sheme financiranja sestavi sporazum o dodelitvi sredstev med Skupnostjo in udeleženci.
3. Udeleženci ne prevzamejo nobenih obveznosti, ki niso v skladu s sporazumom o dodelitvi sredstev.
4. Če kateri izmed udeležencev ne izpolni svojih obveznosti v zvezi s tehničnim izvajanjem posrednih ukrepov, ostali udeleženci izpolnijo svoje obveznosti v skladu s sporazumom o dodelitvi sredstev brez kakršnega koli dodatnega prispevka Skupnosti, razen če jih Komisija izrecno ne razbremeni te obveznosti.
5. Če izvedba ukrepa ni več mogoča ali ga udeleženci ne izvedejo, Komisija preneha z ukrepom.
6. Udeleženci zagotovijo, da je Komisija obveščena o vsakem dogodku, ki bi lahko vplival na izvajanje posrednega ukrepa ali na interese Skupnosti.
7. Če tako določa sporazum o dodelitvi sredstev, lahko udeleženci za določene elemente dela sklenejo pogodbe s podizvajalci.
8. Komisija mora določiti pritožbene postopke za udeležence.

Člen 18

Splošne določbe v sporazumu o dodelitvi sredstev

1. Sporazum o dodelitvi sredstev določa pravice in dolžnosti udeležencev do Skupnosti v skladu s Sklepom 2006/970/Euratom, to uredbo, Finančno uredbo in Pravili za izvajanje ter v skladu s splošnimi načeli prava Skupnosti.

Prav tako v skladu z enakimi pogoji določa pravice in dolžnosti pravnih subjektov, ki postanejo udeleženci, kadar se neposredni ukrep že izvaja.

2. Kjer je primerno, sporazum o dodelitvi sredstev določa, kateri del finančnega prispevka Skupnosti temelji na vračilu upravičenih stroškov in kateri del temelji na pavšalnih zneskih (vključno z obsegom stroškov na enoto) ali povprečinah.

3. Sporazum o dodelitvi sredstev določa, zaradi katerih sprememb v sestavi konzorcija se zahteva predhodna objava odprtega razpisa.

4. Sporazum o dodelitvi sredstev zahteva predložitev rednih poročil o poteku izvajanja zadevnih posrednih ukrepov Komisiji.

5. Kjer je to primerno, lahko sporazum o dodelitvi sredstev zahteva, da je Komisija obveščena v naprej o kakršnem koli nameravanem prenosu lastništva novega znanja na tretjo stranko.

6. Če sporazum o dodelitvi sredstev določa, da udeleženci izvedejo dejavnosti, od katerih imajo koristi tretje stranke, morajo to na široko oglašati ter opredeliti, oceniti in izbrati tretje stranke pregledno, pošteno in nepristransko. Če delovni program tako določa, se v sporazumu o dodelitvi sredstev določijo merila za izbiro takih tretjih strank. Komisija si pridržuje pravico, da nasprotuje izbiri tretjih strank.

7. Komisija v tesnem sodelovanju z državami članicami v skladu s to uredbo sestavi vzorec sporazuma o dodelitvi sredstev. Če se izkaže, da je potrebna bistvena sprememba vzorca sporazuma o dodelitvi sredstev, ga Komisija ustrezno spremeni in pri tem tesno sodeluje z državami članicami.

8. Vzorec sporazuma o dodelitvi sredstev odraža splošna načela, določena v Evropski listini za raziskovalce in Kodeksu ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev. Po potrebi obravnava sinergijo z izobraževanjem na vseh stopnjah; pripravljenost in sposobnost za spodbujanje dialoga ter razprav o znanstvenih vprašanjih in rezultatih raziskav s splošno javnostjo, ki presega raziskovalno skupnost; dejavnosti za povečanje udeležbe in vloge žensk v raziskavah; in dejavnosti, ki obravnavajo družbeno-ekonomske vidike raziskav.

9. Vzorec sporazuma o dodelitvi sredstev predvideva kontrolo in finančni nadzor, ki ju izvajajo Komisija ali kateri koli predstavnik, ki ga je ta pooblastila, in Računsko sodišče.

10. V sporazumu o dodelitvi sredstev so lahko določeni roki, v okviru katerih lahko udeleženci oddajajo različna obvestila iz te uredbe.

Člen 19

Določbe o pravicah dostopa, uporabi in razširjanju

1. Sporazum o dodelitvi sredstev določa pravice in obveznosti udeležencev glede pravic dostopa, uporabe in razširjanja, če teh pravic in obveznosti ne določa že ta uredba.

V ta namen je Komisiji treba predložiti načrt za uporabo in razširjanje novega znanja in pravic.

2. Sporazum o dodelitvi sredstev lahko določa pogoje, v skladu s katerimi lahko udeleženci nasprotujejo tehnološki reviziji uporabe in razširjanja novega znanja in pravic, ki ju opravljajo določeni pooblašteni predstavniki Komisije.

Člen 20

Določbe glede prenehanja sporazuma

Sporazum o dodelitvi sredstev določa razloge za delno ali popolno prenehanje sporazuma, zlasti zaradi neskladnosti s to uredbo, neizpolnjevanja ali kršenja določb sporazuma in tudi zaradi posledic, ki jih ima za udeležence kakršno koli neizpolnjevanje določb ostalih udeležencev.

Člen 21

Posebne določbe

1. Sporazum o dodelitvi sredstev za posredni ukrep v podporo obstoječim raziskovalnim infrastrukturam in, kjer je to primerno, novim raziskovalnim infrastrukturam, lahko predvidi posebne določbe o zaupnosti, objavljanju in pravicah dostopa ter obveznostih, ki bi lahko vplivale na uporabnike infrastrukture.

2. Sporazum o dodelitvi sredstev za posredni ukrep v podporo usposabljanju in poklicnemu razvoju raziskovalcev lahko predvidi posebne določbe o zaupnosti, pravicah dostopa in obveznostih v zvezi z raziskovalci, ki imajo ugodnosti od ukrepa.

3. Sporazum o dodelitvi sredstev lahko zaradi varovanja obrambnih interesov držav članic v smislu člena 24 Pogodbe po potrebi predvidi posebne določbe o zaupnosti, razvrščanju podatkov, pravicah dostopa, prenosu lastništva novega znanja in pravic ter njihovi uporabi.

Člen 22

Podpis in pristop

Sporazum o dodelitvi sredstev začne veljati, ko ga podpišeta koordinator in Komisija.

Uporablja se za vsakega udeleženca, ki je uradno pristopil k sporazumu.

Pododdelek 4

Konzorciji

Člen 23

Konzorcijske pogodbe

1. Če ni drugače navedeno v razpisu za zbiranje predlogov, morajo vsi udeleženci v posrednem ukrepu skleniti pogodbo (v nadaljnjem besedilu „konzorcijsko pogodbo“), ki med drugim ureja naslednje:

- (a) notranjo organizacijo konzorcija;
- (b) razdelitev finančnih prispevkov Skupnosti;
- (c) pravila, poleg pravil iz Poglavja III o razširjanju in uporabi in pravicah dostopa, kakor tudi pravila iz ustreznih določb v sporazumu o dodelitvi sredstev;
- (d) reševanje notranjih sporov, vključno s primeri zlorabe moči;
- (e) ureditve glede odgovornosti, plačila odškodnin in zaupnosti med udeleženci.

2. Komisija določi in objavi smernice v zvezi z glavnimi vprašanji, ki bi jih lahko obravnavali udeleženci v okviru svojih konzorcijskih pogodb.

Člen 24

Koordinator

1. Pravni subjekti, ki želijo sodelovati v posrednih ukrepih, imenujejo enega izmed članov, da deluje kot koordinator in opravlja naslednje naloge v skladu s to uredbo, Finančno uredbo, Pravili za izvajanje in sporazumom o dodelitvi sredstev:

- (a) spremlja spoštovanje obveznosti udeležencev v posrednem ukrepu;
- (b) preverja, ali pravni subjekti iz sporazuma o dodelitvi sredstev zaključijo potrebne formalnosti za pristop k sporazumu, kot predvidevajo določbe iz sporazuma o dodelitvi sredstev;
- (c) prejme finančni prispevek Skupnosti in ga razdeli v skladu s konzorcijsko pogodbo in sporazumom o dodelitvi sredstev;

(d) vodi evidenco in hrani finančna poročila, pomembna za finančni prispevek Skupnosti, ter obvešča Komisijo o njegovi razdelitvi v skladu s členoma 23(1)(b) in 35;

Komisija zlasti spremlja izvajanje načrta za uporabo in razširjanje novega znanja, ki ga je treba predložiti v skladu z drugim pododstavkom člena 19(1).

(e) deluje kot posrednik za učinkovito in korektno komunikacijo med udeleženci ter redno poroča udeležencem in Komisiji o napredovanju projekta.

V ta namen lahko Komisiji pomagajo neodvisni strokovnjaki, ki so imenovani v skladu s členom 16.

2. Koordinator je opredeljen v sporazumu o dodelitvi sredstev.

2. Komisija vzpostavi in vzdržuje informacijski sistem za učinkovito in usklajeno spremljanje celotnega Sedmega okvirnega programa.

Za imenovanje novega koordinatorja je potrebna pisna privolitev Komisije.

V skladu s členom 3 Komisija objavi informacije o financiranih projektih preko ustreznih medijev.

Člen 25

Spremembe v konzorciju

1. Udeleženci v posrednem ukrepu se lahko dogovorijo o pristopu novega udeleženca ali odstopu obstoječega udeleženca v skladu z ustreznimi določbami v konzorcijski pogodbi.

3. Spremljanje in ocenjevanje iz člena 6 Sklepa 2006/970/Euratom vključuje vidike, povezane z izvajanjem te uredbe, in obravnava vpliv sprememb v ureditvi izračuna stroškov na proračun v primerjavi s Šestim okvirnim programom ter posledice tega za upravno obremenitev udeležencev.

2. Vsak pravni subjekt, ki se pridruži ukrepu, ki se že izvaja, mora pristopiti k sporazumu o dodelitvi sredstev.

4. Komisija v skladu s členom 16 imenuje neodvisne strokovnjake za pomoč pri zahtevanem ocenjevanju v okviru Sedmega okvirnega programa in njegovih posebnih programov ter po potrebi za ocenjevanje prejšnjih okvirnih programov.

3. V posebnih primerih, če tako določa sporazum o dodelitvi sredstev, konzorcij objavi odprt razpis in ga objavi širši javnosti s pomočjo posebne informacijske podpore, zlasti spletnih strani o Sedmem okvirnem programu, strokovnega tiska in brošur ter nacionalnih točk za stike, ki jih za razširjanje informacij in podporo ustanovijo države članice in pridružene države.

5. Poleg tega lahko Komisija v skladu s členom 16 ustanovi skupine neodvisnih strokovnjakov za svetovanje glede oblikovanja in izvajanja raziskovalne politike Skupnosti.

Konzorcij oceni ponudbe ob upoštevanju meril, ki so urejala izbiro prvotnega ukrepa, in s pomočjo neodvisnih strokovnjakov, ki jih je konzorcij imenoval v skladu z načeli iz členov 14 in 16.

Člen 27

Informacije, ki jih je treba dati na razpolago

4. Konzorcij o vsaki predlagani spremembi v svoji sestavi obvesti Komisijo, ki lahko ugovarja v 45 dneh po obvestilu.

1. Komisija da na zahtevo in ob upoštevanju člena 3 državi članici ali pridruženi državi na razpolago vse uporabne informacije, ki jih ima glede novega znanja in so pridobljene v okviru dela, ki se izvaja v zvezi s posrednim ukrepom, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

Spremembe v sestavi konzorcija, ki so povezane s predlogi za druge spremembe v zvezi s sporazumom o dodelitvi sredstev in niso neposredno povezane s spremembo v sestavi, mora pisno odobriti Komisija.

(a) te informacije so pomembne za javno politiko;

(b) udeleženci niso zagotovili upravičenih in zadostnih razlogov za pridržanje zadevnih informacij.

Pododdelek 5

Spremljanje in ocenjevanje programov in posrednih ukrepov ter sporočanje informacij

Člen 26

Spremljanje in ocenjevanje

1. Komisija spremlja izvajanje posrednih ukrepov na podlagi rednih poročil o napredku, ki jih je treba predložiti v skladu s členom 18(4).

Toda prejemnik ravna s takimi informacijami zaupno, razen če se objavijo ali jih objavijo udeleženci, ali če so bile sporočene Komisiji brez omejitev glede njihove zaupnosti.

ODDELEK 3

Finančni prispevek skupnosti

Pododdelek 1

Upravičenost do financiranja in oblike dodeljenih sredstev

Člen 28

Upravičenost do financiranja

1. Finančni prispevek Skupnosti lahko prejmejo naslednji pravni subjekti, ki sodelujejo v posrednem ukrepu:

- (a) vsak pravni subjekt, ki ima sedež v državi članici ali pridruženi državi, ali je bil ustanovljen v skladu s pravom Skupnosti;
- (b) vsaka mednarodna evropska interesna organizacija.

2. Finančni prispevek Skupnosti se lahko odobri za sodelujoče mednarodne organizacije, razen mednarodne evropske interesne organizacije, ali za pravni subjekt s sedežem v tretji državi, ki ni pridružena država, če je izpolnjen vsaj eden izmed naslednjih pogojev:

- (a) če je tako predvideno v posebnem programu ali ustreznem delovnem programu;
- (b) prispevek je bistven za izvedbo posrednega ukrepa;
- (c) tako financiranje je predvideno v dvostranskem znanstvenem in tehnološkem sporazumu med Skupnostjo in državo, v kateri je sedež pravnega subjekta.

Člen 29

Oblike nepovratnih sredstev

Finančni prispevek Skupnosti za nepovratna sredstva iz dela (a) Priloge II k Sklepu 2006/970/Euratom temelji na celotnem ali delnem povračilu upravičenih stroškov.

Finančni prispevek Skupnosti pa lahko zavzame obliko pavšalnega financiranja, vključno z obsegom stroškov na enoto, ali povprečnin ali lahko kombinira povračilo upravičenih stroškov s pavšalnimi zneski in povprečninami. Finančni prispevek Skupnosti je prav tako lahko v obliki štipendij ali nagrad.

V delovnih programih in razpisih za zbiranje predlogov je treba določiti oblike dodeljevanja sredstev v zadevnih ukrepih.

Člen 30

Povračilo upravičenih stroškov

1. Posredne ukrepe, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi, sofinancirajo udeleženci.

Finančni prispevek Skupnosti za povračilo upravičenih stroškov ne sme prinašati dobička.

2. Za plačilo nepovratnih sredstev se po koncu izvajanja ukrepa upoštevajo prejemki.

3. Stroški, nastali pri izvajanju posrednega ukrepa, se štejejo za upravičene, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- (a) morajo biti dejanski;
- (b) nastati so morali med trajanjem ukrepa, razen finančnih poročil, če je tako določeno s sporazumom o dodelitvi sredstev;
- (c) morali so biti določeni v skladu z običajnimi računovodskimi in upravljavskimi načeli ter praksami posameznega udeleženca in uporabljeni z edinim namenom doseganja ciljev posrednega ukrepa in pričakovanih rezultatov, na način, skladen z načeli gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti;
- (d) zabeleženi morajo biti v računovodski evidenci udeleženca ter, v primeru prispevkov s strani tretjih strank, zabeleženi v računovodski evidenci navedenih tretjih strank;
- (e) izključevati morajo neupravičene stroške, zlasti določljive posredne davke, vključno z DDV, dajatve, dolgovane obresti, izločitve za primer možnih izgub ali dajatev, tečajne izgube, stroške v zvezi z donosom od kapitala, napovedane ali nastale stroške ali povrnjene za drug projekt Skupnosti, dolgove in stroške dolžniške obveznosti, prekomerne ali nepremišljene izdatke ter katere koli druge stroške, ki ne izpolnjujejo pogojev iz točk (a) do (d).

Za namene iz točke (a) se lahko uporabijo povprečni stroški za osebje, če so v skladu z upravljalnimi načeli in računovodsko prakso udeleženca in se bistveno ne razlikujejo od dejanskih stroškov.

4. Medtem ko se pri izračunu finančnega prispevka Skupnosti upoštevajo stroški celotnega posrednega ukrepa, vračilo temelji na stroških, ki jih prijavi sleherni udeleženec.

Člen 31

Neposredni in posredni upravičeni stroški

1. Upravičeni stroški so sestavljeni iz stroškov, ki jih je mogoče neposredno pripisati ukrepu (v nadaljnjem besedilu „neposredni upravičeni stroški“) in, kjer je ustrezno, stroškov, ki jih ni mogoče

neposredno pripisati ukrepu, ki pa se lahko pripišejo kot nastali v neposredni povezavi z neposrednimi upravičenimi stroški, pripisanimi ukrepu (v nadaljnjem besedilu „posredni upravičeni stroški“).

2. Povračilo stroškov udeležencem temelji na njihovih upravičenih neposrednih in posrednih stroških.

V skladu s členom 30(3)(c) lahko udeleženec uporabi poenostavljeno metodo izračuna svojih posrednih upravičenih stroškov na ravni pravne osebe, če je to v skladu z njegovimi običajnimi načeli in prakso računovodstva ter upravljanja. Načela, ki jih je v tej zvezi treba upoštevati, se določijo v vzorcu sporazuma o dodelitvi sredstev.

3. Sporazum o dodelitvi sredstev lahko določa, da se povračilo posrednih upravičenih stroškov omeji na maksimalni odstotek neposrednih upravičenih stroškov, razen neposrednih upravičenih stroškov za sklepanje pogodb s podizvajalci, zlasti za usklajevalne in podporne ukrepe in, kjer je ustrezno, ukrepe za usposabljanje in razvoj poklicne poti raziskovalcev.

4. Z odstopanjem od odstavka 2 lahko za kritje posrednih upravičenih stroškov vsak udeleženec izbere pavšalni znesek svojih skupnih neposrednih upravičenih stroškov, razen svojih neposrednih upravičenih stroškov za sklepanje pogodb s podizvajalci ali za povračila stroškov tretjim strankam.

Komisija določi ustrezne pavšalne zneske na podlagi čim bolj točnega približka zadevnih dejanskih posrednih stroškov v skladu s Finančno uredbo in Pravili za izvajanje.

5. Neprofitne javne organizacije, srednješolske in visokošolske ustanove, raziskovalne organizacije ter MSP, ki ne morejo z gotovostjo določiti svojih dejanskih posrednih stroškov za zadevni ukrep, lahko pri udeležbi v shemah financiranja, ki vključujejo raziskave in tehnološki razvoj ter predstavitvene dejavnosti iz člena 32, izberejo pavšalni znesek, enak 60 % skupnih neposrednih upravičenih stroškov za nepovratna sredstva, dodeljena na podlagi razpisov za zbiranje predlogov, ki so se končali pred 1. januarjem 2010.

Da bi olajšali prehod na polno uporabo splošnega načela iz odstavka 2, Komisija določi ustrezen pavšalni znesek za nepovratna sredstva, dodeljena v okviru razpisov, ki so se končali po 31. decembru 2009; ta pavšalni znesek mora biti približek zadevnim dejanskim posrednim stroškom, vendar ne sme biti nižji od 40 %. To bo temeljilo na oceni udeležbe neprofitnih javnih organizacij, srednješolskih in visokošolskih ustanov, raziskovalnih organizacij ter MSP, ki ne morejo z gotovostjo določiti svojih dejanskih posrednih stroškov za zadevni ukrep.

6. Vsi pavšalni zneski se določijo v vzorcu sporazuma o dodelitvi sredstev.

Člen 32

Zgornje finančne omejitve

1. Finančni prispevek Skupnosti za raziskovalne in tehnološke razvojne dejavnosti lahko krije največ 50 % skupnih upravičenih stroškov.

Za javne neprofitne organizacije, srednješolske in visokošolske ustanove, raziskovalne organizacije in MSP pa lahko krije največ 75 % skupnih upravičenih stroškov.

2. Finančni prispevek Skupnosti lahko za predstavitvene dejavnosti krije največ 50 % skupnih upravičenih stroškov.

3. Finančni prispevek Skupnosti za dejavnosti, ki jih podpirajo usklajevalni in podporni ukrepi ter ukrepi za usposabljanje in poklicni razvoj raziskovalcev, lahko krije največ 100 % skupnih upravičenih stroškov.

4. Za dejavnosti upravljanja, vključno s potrdilom o računovodskih izkazih, in druge dejavnosti, ki niso zajete v odstavkih 1, 2 in 3, lahko finančni prispevek Skupnosti znaša največ 100 % skupnih upravičenih stroškov.

Druge dejavnosti iz prvega pododstavka med drugim vključujejo usposabljanje v ukrepih, ki ne spadajo pod shemo financiranja za usposabljanje in razvoj poklicne poti raziskovalcev, usklajevanje, razvijanje omrežij in razširjanje.

5. Za namene odstavkov 1 do 4 se za določitev finančnega prispevka Skupnosti upoštevajo upravičeni stroški in prejemki.

6. Odstavki od 1 do 5 se uporabljajo, če je primerno, za posredne ukrepe, kjer se pavšalno financiranje in povprečnine uporabljajo za celoten posredni ukrep.

Člen 33

Poročanje in revizija upravičenih stroškov

1. Komisiji se predložijo redna poročila o upravičenih stroških, finančnih obrestih na predfinanciranje in prejemkih v zvezi z zadevnim posrednim ukrepom in, če je to ustrezno, potrdilo o računovodskih izkazih v skladu s Finančno uredbo in Pravili za izvajanje.

Če obstaja sofinanciranje v zvezi z zadevnimi ukrepi, je treba o njem poročati in ga, kjer je primerno, potrditi ob zaključku ukrepa.

2. Ne glede na Finančno uredbo in Pravila za izvajanje je potrđilo o računovodskih izkazih za posredni ukrep obvezno samo, če je skupni znesek vmesnih plačil in plačilo preostanka udeležencu enak ali presega 375 000 EUR.

Vendar se za posredne ukrepe, ki trajajo dve leti ali manj, od udeleženca zahteva ne več kot eno potrđilo o računovodskih izkazih, in sicer ob koncu projekta.

Pri posrednih ukrepih, ki se v celoti vrnejo s povprečninami ali pavšalnim financiranjem, niso potrebna potrđila o računovodskih izkazih.

3. Za javne organizacije, raziskovalne organizacije in srednješolske ter visokošolske ustanove lahko potrđilo o računovodskih izkazih iz odstavka 1 izda pristojni javni uradnik.

Člen 34

Mreže odličnosti

1. V delovnem programu se določijo oblike dodeljevanja sredstev za mreže odličnosti.

2. Če se finančni prispevek Skupnosti za mreže odličnosti izplača v obliki povprečnin, se izračuna glede na število raziskovalcev, ki bodo vključeni v mrežo odličnosti, in glede na trajanje ukrepa. Vrednost enote za povprečnine je 23 500 EUR na raziskovalca in na leto.

Komisija prilagodi znesek v skladu s Finančno uredbo in Pravili za izvajanje.

3. Z delovnim programom se določi maksimalno število udeležencev in, kjer je ustrezno, maksimalno število raziskovalcev, ki jih je mogoče vzeti za osnovo izračuna maksimalne povprečnine. Udeleženci, ki so pod ali nad najvišjimi vrednostmi za določitev finančnega prispevka, lahko sodelujejo, kot je ustrezno.

4. Izplačilo povprečnin se izvede s periodičnim sproščanjem sredstev.

Ta periodična sproščanja sredstev se opravijo v skladu z oceno postopnega izvajanja skupnega programa dejavnosti z meritivjo povezovanja raziskovalnih virov in zmogljivosti, ki temelji na kazalnikih učinkovitosti, o katerih je bil sklenjen dogovor s konzorcijem in so določeni s sporazumom o dodelitvi sredstev.

PODODDELEK 2

Plačilo, razdelitev in izterjava ter zavarovanje

Člen 35

Plačilo in razdelitev sredstev

1. Finančni prispevek Skupnosti se udeležencem izplača preko koordinatorja brez nepotrebne odlašanja.

2. Koordinator vodi evidenco, tako da je vedno mogoče določiti, kolikšen del sredstev Skupnosti je bil dodeljen kateremu udeležencu.

Koordinator sporoči Komisiji na njeno zahtevo zadevno informacijo.

Člen 36

Izterjava

Komisija lahko v skladu s Finančno uredbo sprejme sklep o izterjavi.

Člen 37

Mehanizem za preprečevanje tveganja

1. Finančna odgovornost vsakega udeleženca je omejena na njegove dolgove v skladu z odstavkoma 2 do 5.

2. Da bi obvladovali tveganje, povezano z nevratilom sredstev, dolgovanih Skupnosti, Komisija vzpostavi in upravlja jamstveni sklad za udeležence (v nadaljnjem besedilu „sklad“) v skladu s Prilogo.

Finančne obresti, ki se naberejo v skladu, se dodajo skladu in služijo izključno za namene, določene v točki 3 Priloge brez poseganja v točko 4 Priloge.

3. Udeleženec v posrednem ukrepu, ki poteka v obliki nepovratnih sredstev, prispeva v sklad največ 5 % finančnega prispevka Skupnosti, ki je dolgovan udeležencu. Ob koncu ukrepa se znesek, ki se ga je prispevalo v sklad, vrne udeležencu prek koordinatorja in v skladu z odstavkom 4.

4. Če obresti, ki se naberejo v skladu, ne zadostujejo za kritje zneskov, dolgovanih Skupnosti, lahko Komisija od zneska, ki se vrne udeležencu, odšteje največ 1 % finančnega prispevka, ki mu ga je izplačala Skupnost.

5. Odtegljaj iz odstavka 4 se ne uporablja za javne organizacije in pravne subjekte, za katere udeležbo v posrednem ukrepu jamči država članica ali pridružena država, ter srednješolske in visokošolske ustanove.

6. Komisija naknadno preveri le finančno sposobnost koordinatorjev in tistih udeležencev, ki niso naštetih v odstavku 5 in prosijo za finančni prispevek Skupnosti v obliki posebnega ukrepa, ki presega 500 000 EUR; to ne velja v izrednih razmerah, kjer na podlagi razpoložljivih informacij obstajajo utemeljeni razlogi za dvom v finančno sposobnost teh udeležencev.

7. V okviru Finančne uredbe se smatra, da sklad predstavlja zadostno jamstvo. Od udeležencev se ne sme zahtevati ali jim naložiti dodatnih jamstev ali poroštev.

POGLAVJE III

RAZŠIRJANJE IN UPORABA TER PRAVICE DOSTOPA

ODDELEK 1

Novo znanje in pravice

Člen 38

Posebna pravila za raziskave fuzijske energije

Pravila iz tega poglavja se uporabljajo brez poseganja v posebna pravila za dejavnosti v okviru tematskega področja „Raziskave fuzijske energije“ iz poglavja IV.

Pododdelek 1

Lastništvo

Člen 39

Lastništvo novega znanja

1. Novo znanje, ki izhaja iz dela, izvedenega v okviru drugih posrednih ukrepov, ki niso zajeti v odstavku 3, je last udeleženca, ki izvaja delo, ki vodi do navedenega novega znanja.
2. Če so zaposleni ali drugo osebje, ki dela za udeleženca, upravičeni, da zahtevajo pravice do novega znanja, udeleženec zagotovi, da se te pravice lahko uresničujejo na način, ki je skladen z njegovimi obveznostmi iz sporazuma o dodelitvi sredstev.
3. Novo znanje je last Skupnosti v naslednjih primerih:
 - (a) če gre za usklajevalne in podporne ukrepe, ki predstavljajo nakup blaga ali opravljanje storitev, ki spoštujejo pravila za postopke javnih naročil, določene v Finančni uredbi;
 - (b) če gre za usklajevalne in podporne ukrepe, povezane z neodvisnimi strokovnjaki.

Člen 40

Skupna last novega znanja in pravic

1. Kadar je več udeležencev skupaj izvajalo delo, iz katerega izhaja novo znanje, in kadar njihov ustrezní delež dela ne more biti določen, je takšno novo znanje skupna last.

Udeleženci sklenejo sporazum o dodelitvi in pogojih uveljavljanja tega skupnega lastništva v skladu s pogoji sporazuma o dodelitvi sredstev.

2. Če sporazum o skupnem lastništvu še ni bil sklenjen, ima vsak od skupnih lastnikov pravico podeliti neizključne licence tretjim strankam, brez pravice do podlicenciranja, v skladu z naslednjimi pogoji:
 - (a) ostale skupne lastnike je treba o tem predhodno obvestiti;
 - (b) ostalim skupnim lastnikom je treba zagotoviti pravično in razumno nadomestilo.

3. Komisija na zahtevo poda smernice o možnih vidikih, ki se jih vključi v sporazum o skupnem lastništvu.

Člen 41

Prenos novega znanja in pravic

1. Lastnik lahko novo znanje prenese na kateri koli pravni subjekt ob upoštevanju odstavkov 2 do 5 in člena 42.
 2. Kadar udeleženec prenese na prejemnika lastništvo novega znanja, prenese s tem tudi svoje obveznosti glede tega novega znanja, vključno z obveznostjo prenosa na vse nadaljnje prejemnike, ob upoštevanju sporazuma o dodelitvi sredstev.
 3. Če se od udeleženca zahteva, da prenese pravice dostopa, o tem v skladu z dolžnostjo zaupnosti obvesti druge udeležence, ki so v istem ukrepu, in jih hkrati oskrbi z zadostnimi informacijami o novem lastniku novega znanja ter jim tako omogoči, da izvršujejo svoje pravice dostopa v skladu s sporazumom o dodelitvi sredstev.
- Ostali udeleženci pa se lahko s pisnim sporazumom odpovejo svoji pravici do individualnega predhodnega obvestila, če gre za prenos lastništva z enega udeleženca na posebej določeno tretjo stranko.
4. Po uradnem obvestilu iz prvega pododstavka odstavka 3 lahko kateri koli izmed ostalih udeležencev nasprotuje kakršnemu koli prenosu lastništva z razlogom, da bi tak prenos negativno vplival na njegove pravice dostopa.

Če kdor koli izmed ostalih udeležencev dokaže, da bi to negativno vplivalo na njegove pravice, se nameravan prenos ne more izvršiti, dokler ni dosežen sporazum med zadevnimi udeleženci.

5. Sporazum o dodelitvi sredstev lahko po potrebi določa, da mora biti Komisija vnaprej obveščena o kakršnem koli nameravanem prenosu lastništva ali nameravani podelitvi licence tretji stranki s sedežem v tretji državi, ki ni pridružena k Sedmemu okvirnemu programu.

Člen 42

Ohranitev evropske konkurenčnosti, obrambnega interesa držav članic in etičnih načel

Komisija lahko nasprotuje prenosu lastništva novega znanja ali podelitvi licence glede tega znanja tretji stranki s sedežem v tretji državi, ki ni pridružena k Sedmemu okvirnemu programu, če meni, da to ni v skladu z interesi razvijanja konkurenčnosti evropskega gospodarstva, obrambnih interesov držav članic v smislu člena 24 Pogodbe ali je v neskladju z etičnimi načeli.

V teh primerih se prenos lastništva ali podelitev licence ne moreta izvršiti, razen če se Komisija zadovolji s tem, da se uvedejo ustrezne zaščitne klavzule.

Pododdelek 2

Zaščita, objava, razširjanje in uporaba

Člen 43

Zaščita novega znanja in pravic

Kadar se novo znanje lahko uporabi v industrijske ali komercialne namene, njegov lastnik poskrbi za njegovo primerno in učinkovito zaščito, pri čemer upošteva svoje legitimne interese in legitimne interese, zlasti komercialne, ostalih udeležencev v zadevnem posrednem ukrepu.

Če se udeleženec, ki ni lastnik novega znanja, sklicuje na svoj legitimni interes, mora kadar koli dokazati, da bi utrpel nesorazmerno veliko škodo.

Če se novo znanje lahko uporabi v industrijske ali komercialne namene in ga njegov lastnik ne zaščiti in ga ne prenese, skupaj s pripadajočimi obveznostmi, na drugega udeleženca, na pridruženi subjekt s sedežem v državi članici ali pridruženi državi ali na katero koli tretjo stranko s sedežem v državi članici ali pridruženi državi v skladu s členom 41, se ne smejo odvijati nikakršne dejavnosti razširjanja znanja, preden se o tem obvesti Komisija.

V takšnih primerih lahko Komisija s soglasjem zadevnega udeleženca prevzame lastništvo nad tem novim znanjem ter sprejme ukrepe za njegovo ustrezno in učinkovito zaščito. Zadevni udeleženec lahko nasprotuje privolitvi, če dokaže, da bi njegovi legitimni interesi utrpeli nesorazmerno veliko škodo.

Člen 44

Izjave glede finančnega prispevka Skupnosti

Vse objave in patentne prijave, ki jih vloži kateri koli udeleženec, ali so vložene v njegovem imenu, ali katero drugo razširjanje informacij, povezanih z novim znanjem, vključujejo izjavo, ki lahko vključuje vizualna sredstva, da je bilo novo znanje pridobljeno s pomočjo finančne podpore Skupnosti.

Besedilo take izjave se določi v sporazumu o dodelitvi sredstev.

Člen 45

Uporaba in razširjenje

1. Udeleženci uporabljajo novo znanje, ki ga imajo v lasti, oziroma zagotovijo, da se to uporablja.

2. Vsak udeleženec zagotovi, da se novo znanje, ki ga ima v lasti, razširja kolikor je mogoče hitro. Če tega ne zagotovi, lahko to znanje v skladu s členom 12 Pogodbe razširja Komisija.

V sporazumu o dodelitvi sredstev so glede tega lahko določene časovne omejitve.

3. Dejavnosti razširjanja so v skladu z varstvom pravic intelektualne lastnine, obveznostmi glede zaupnosti in legitimnimi interesi lastnika novega znanja ter obrambnimi interesi držav članic v smislu člena 24 Pogodbe.

4. Ostalim zadevnim udeležencem je treba pred dejavnostjo razširjanja informacij predložiti predhodno obvestilo.

Po uradnem obvestilu lahko vsak od teh udeležencev ugovarja, če meni, da bi njegovi legitimni interesi v povezavi z novim ali že obstoječim znanjem utrpeli nesorazmerno veliko škodo. V takih primerih se dejavnost razširjanja informacij ne sme izvršiti, razen če se sprejmejo ustrezni ukrepi za varovanje teh legitimnih interesov.

ODDELEK 2

Pravice dostopa do obstoječega znanja in pravic ter novega znanja in pravic

Člen 46

Upoštevano obstoječe znanje in pravice

Udeleženci lahko za namene posrednega ukrepa opredelijo že obstoječe znanje in pravice v pisnem sporazumu in po potrebi izločijo določeno obstoječe znanje in pravice.

Člen 47

Načela

1. Vsi zahtevki za pravice dostopa se predložijo v pisni obliki.

2. Pravice dostopa ne podeljujejo pravic do podeljevanja podlicenc, razen če z lastnikom novega znanja in pravic ali obstoječega znanja in pravic ni drugače dogovorjeno.

3. Podeljevanje izključnih licenc za novo ali že obstoječe znanje je možno s pisno privolitvijo vseh ostalih udeležencev, da se odpovedujejo svojim pravicam dostopa do tega znanja.

4. Brez poseganja v odstavek 3 mora vsak sporazum, ki udeležencem ali tretjim strankam zagotavlja pravice dostopa do novega ali do že obstoječega znanja, zagotoviti ohranitev morebitnih pravic dostopa za druge udeležence.

5. Brez poseganja v člena 48 in 49 ter v sporazum o dodelitvi sredstev se udeleženci istega ukrepa takoj, ko je to mogoče, obvestijo o kakršnih koli omejitvah za podelitev pravic dostopa do že obstoječega znanja ali o kakršnih koli omejitvah, ki bi lahko znatno vplivale na podeljevanje pravic dostopa.

6. Prekinitev sodelovanja udeleženca v posrednem ukrepu v nobenem primeru ne vpliva na njegove dolžnosti do podelitve pravic dostopa ostalim udeležencem istega ukrepa po določbah in pogojih, določenih v sporazumu o dodelitvi sredstev.

Člen 48

Pravice dostopa za izvedbo posrednih ukrepov

1. Pravice dostopa do novega znanja in pravic se podelijo ostalim udeležencem v istem posrednem ukrepu, če je to potrebno, da ti udeleženci opravijo svoje lastno delo v okviru zadevnega posrednega ukrepa.

Take pravice dostopa se podelijo brezplačno.

2. Pravice dostopa do že obstoječega znanja in pravic se podelijo ostalim udeležencem v istem posrednem ukrepu, če je to potrebno, da ti udeleženci opravijo svoje lastno delo v okviru zadevnega posrednega ukrepa, pod pogojem, da ima zadevni udeleženec pravico do podelitve omenjenih pravic.

Take pravice dostopa se podelijo brezplačno, razen če se vsi udeleženci pred pristopom k sporazumu o dodelitvi sredstev ne dogovorijo drugače.

Člen 49

Pravice dostopa za uporabo

1. Udeleženci v istem posrednem ukrepu uživajo pravice dostopa do novega znanja, če je to potrebno za uporabo njihovega lastnega novega znanja.

Ob upoštevanju sporazuma se take pravice dostopa podelijo pod poštenimi in razumnimi pogoji ali brezplačno.

2. Udeleženci istega posrednega ukrepa uživajo pravice dostopa do že obstoječega znanja, če je to potrebno za uporabo njihovega lastnega novega znanja, pod pogojem, da ima zadevni udeleženec pravico do podelitve takih pravic.

Ob upoštevanju sporazuma se take pravice dostopa podelijo pod poštenimi in razumnimi pogoji ali brezplačno.

3. Tudi pridruženi subjekt s sedežem v državi članici ali pridruženi državi ima pravice dostopa do novega ali že obstoječega znanja iz odstavkov 1 in 2 pod enakimi pogoji kot udeleženec, h kateremu je pridružen, razen če je v sporazumu o dodelitvi sredstev ali konzorcijski pogodbi določeno drugače.

4. Zahtevek za pravice dostopa iz odstavkov 1, 2 in 3 je mogoče predložiti v roku enega leta po katerem koli izmed naslednjih dogodkov:

- (a) zaključku neposrednega ukrepa;
- (b) končani udeležbi lastnika zadevnega že obstoječega ali novega znanja.

Zadevni udeleženci pa se lahko sporazumejo o drugačnem roku.

POGLAVJE IV

POSEBNA PRAVILA ZA UDELEŽBO V DEJAVNOSTIH V OKVIRU TEMATSKEGA PODROČJA „RAZISKAVE FUZIJSKE ENERGIJE“

Člen 50

Področje uporabe

Pravila, določena v tem poglavju, se uporabljajo za dejavnosti v okviru tematskega področja „raziskave fuzijske energije“, kot je določeno v posebnem programu. V primeru navzkrižja med pravili iz tega poglavja in tistimi iz poglavij II in III se uporabljajo pravila iz tega poglavja.

Člen 51

Izvajanje raziskav fuzijske energije

Dejavnosti v okviru tematskega področja „raziskave fuzijske energije“ se izvajajo na podlagi postopkov in pravil za razširjanje in uporabo, določenih v naslednjih okvirih:

- (a) v pogodbah o pridružitvi, sklenjenih med Skupnostjo in državami članicami ali pridruženimi tretjimi državami ali pravnimi subjekti v državah članicah ali pridruženih tretjih državah;
- (b) v Evropskem sporazumu za razvoj fuzije (EFDA), sklenjenim med Skupnostjo in organizacijami v državah članicah in pridruženih državah, ali organizacijami, ki delujejo v njihovem imenu;
- (c) v Evropskem skupnem podjetju za ITER na podlagi določb naslova II poglavja 5 Pogodbe;
- (d) v mednarodnih sporazumih, ki se nanašajo na sodelovanje s tretjimi državami, ali katerim koli pravnim subjektom, ki se lahko ustanovi s takšnim sporazumom, zlasti s Sporazumom ITER;

- (e) vseh drugih večstranskih sporazumih, sklenjenih med Skupnostjo in pridruženimi organizacijami, zlasti v Sporazumu o mobilnosti osebja;
- (f) v dejavnostih za delitev stroškov za spodbujanje in prispevanje k raziskavam fuzijske energije med organi v državah članicah ali državah, pridruženih k Sedmemu okvirnemu programu, s katerimi ni bil sklenjen pridružitveni sporazum.

Člen 52

Finančni prispevek Skupnosti

1. Pogodbe o pridružitvi iz člena 51(a) in dejavnosti za delitev stroškov iz člena 51(f) določajo pravila, ki se nanašajo na finančni prispevek Skupnosti za dejavnosti iz njihovih okvirov.

Letna osnovna stopnja finančnega prispevka Skupnosti v času trajanja Sedmega okvirnega programa ne sme preseči 20 %.

2. Po posvetovanju s posvetovalnim odborom za fuzijski program iz člena 7(2) Posebnega programa za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja (2007–2011) ⁽¹⁾ lahko Komisija financira:

- (a) v okviru pogodb o pridružitvi po stopnji, ki ne presega 40 %: odhodke za posebne sodelovalne projekte med družabniki, ki jim je posvetovalni odbor dodelil prednostni status in jih je odobrila Komisija; prednostni status bodo imeli zlasti ukrepi, pomembni za ITER/DEMO, razen v

primeru projektov, ki jim je bil prednostni status dodeljen že v teku prejšnjih okvirnih programov;

- (b) dejavnosti, ki se izvajajo v okviru Evropskega sporazuma za razvoj fuzije, vključno z javnimi naročili, ali v okviru skupnega podjetja iz člena 51(c);
- (c) dejavnosti, ki se izvajajo na podlagi Sporazuma o mobilnosti osebja.

3. V primeru projektov in dejavnosti, ki prejemajo finančni prispevek v skladu z odstavkom (2)(a) ali (b), imajo vsi pravni subjekti iz člena 51(a) in (b) pravico do sodelovanja v poskusih, ki se izvajajo z zadevno opremo.

4. Finančni prispevek Skupnosti za dejavnosti, ki se izvajajo v okviru mednarodnega sporazuma o sodelovanju iz člena 51(d) se določi v skladu s pogoji takšnega sporazuma ali ga določi kateri koli pravni subjekt, ustanovljen s takšnim sporazumom. Skupnost lahko svoje sodelovanje in svoj finančni prispevek k takšnemu sporazumu upravlja s pomočjo katerega koli primernega pravnega subjekta.

POGLAVJE V

KONČNE DOLOČBE

Člen 53

Ta uredba začne veljati tretji dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 19. decembra 2006

Za Svet

Predsednik

J. KORKEAOJA

⁽¹⁾ UL L 412, 30.12.2006, str. 1.

PRILOGA

Jamstveni sklad za udeležence

1. Sklad upravlja Skupnost, zastopa pa jo Komisija, ki v imenu udeležencev deluje kot pooblaščenec pod pogoji, določenimi v vzorcu sporazuma o dodelitvi sredstev.

Komisija bo finančno upravljanje sklada zaupala Evropski investicijski banki ali v skladu s členom 13, točka (b), ustrezni finančni ustanovi (v nadaljnjem besedilu „depotna banka“). Depotna banka upravlja sklad v skladu z navodili Komisije.

2. Komisija lahko pri prvem predhodnem financiranju, ko sredstva nakaže konzorciju, poravnava prispevek udeležencev ter ga v njihovem imenu vplača v sklad.
3. Če udeleženec dolguje znesek Skupnosti, lahko Komisija ukrepa, kar pa ne vpliva na kazni, ki se lahko naložijo udeležencu, ki ne izpolnjuje obveznosti, v skladu s Finančno uredbo; Komisija lahko stori naslednje:
 - (a) odredi, depotni banki, naj dolgovani znesek prenese neposredno iz sklada koordinatorju posrednega ukrepa, če ta še poteka in če se ostali udeleženci strinjajo, da ga bodo izvedli v enaki meri glede na njegove cilje v skladu s členom 17(4). Zneski, preneseni iz sklada, se štejejo kot finančni prispevek Skupnosti; ali
 - (b) navedeni znesek izterja od sklada, če se je posredni ukrep prekinil ali že zaključil.

Komisija bo v korist sklada izdala nalog za izterjavo tega zneska od udeleženca. Komisija lahko v ta namen v skladu s Finančno uredbo sprejme odločitve o izterjavi.

4. Zneski, izterjani iz sklada v času Sedmega okvirnega programa, bodo predstavljali prihodek programa v smislu člena 18(2) Finančne uredbe.

Ko se izvajanje vseh sredstev v okviru Sedmega okvirnega programa zaključi, bo Komisija izterjala vse neporavnane vsote sklada in jih vključila v proračun Skupnosti v skladu z odločitvijo o Osmem okvirnem programu.

Popravek Sklepa Sveta 2006/970/Euratom z dne 18. decembra 2006 o Sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja (2007–2011)

(Uradni list Evropske unije L 400 z dne 30. decembra 2006)

Sklep 2006/970/Euratom se glasi:

SKLEP SVETA

z dne 18. decembra 2006

o Sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja (2007–2011)

(2006/970/EURATOM)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

Skupnosti, izvedenih v petih letih pred tem ocenjevanjem, skupaj s svojimi pripombami.

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo in zlasti člena 7 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Skupna nacionalna in evropska prizadevanja na področju raziskav in usposabljanja so bistvenega pomena za pospeševanje in zagotavljanje gospodarske rasti in dobrega počutja državljanov Evrope.

(2) Sedmi okvirni program dopolnjuje druge ukrepe EU na področju raziskovalne politike, ki so potrebni za izvajanje Lizbonske strategije, zlasti tiste, ki potekajo vzporedno z ukrepi na področju izobraževanja, usposabljanja, konkurenčnosti in inovacij, industrije, zaposlovanja in okolja.

(3) Sedmi okvirni program gradi na dosežkih predhodnih programov v smeri oblikovanja Evropskega raziskovalnega prostora in jih nadgrajuje v smeri razvoja ekonomije in družbe znanja v Evropi.

(4) Zelena knjiga Komisije „Evropski strategiji za dobavo energije naproti“ poudarja prispevek jedrske energije k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in zmanjšanju odvisnosti Evrope od uvožene energije.

(5) Dne 24. avgusta 2005 je Komisija predložila sklepe o zunanjem ocenjevanju izvajanja in rezultatov dejavnosti

(6) Ob upoštevanju Sklepa Sveta z dne 26. novembra 2004 o spremembi pogajalskih direktiv v zvezi z mednarodnim termonuklearnim poskusnim reaktorjem (ITER) bo v okviru širšega pristopa k fuzijski energiji izgradnja reaktorja ITER v Evropi osrednja značilnost dejavnosti na področju raziskav fuzije, ki se bodo izvajale pod okriljem Sedmega okvirnega programa.

(7) Izvajanje Sedmega okvirnega programa lahko spodbudi ustanovitev skupnih podjetij v smislu členov 45 do 51 Pogodbe.

(8) Raziskovalne dejavnosti, ki jih podpira Sedmi okvirni program, morajo upoštevati temeljna etična načela, vključno s tistimi iz Listine Evropske unije o temeljnih človekovih pravicah. Upoštevajo se in upoštevala se bodo mnenja Evropske skupine za etiko v znanosti in novih tehnologijah.

(9) Ta Sklep vzpostavlja finančni okvir za celotno trajanje programa, ki naj bo prednostni referenčni okvir za proračunski organ v smislu točke 37 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 17. maja med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o proračunski disciplini in dobrem finančnem poslovanju ⁽³⁾, za proračunske organe med letnim proračunskim postopkom.

(10) Pomembno je zagotoviti dobro finančno poslovanje Sedmega okvirnega programa in njegovo izvajanje na čim bolj učinkovit in uporabnikom prijazen način ter tudi lahek dostop za vse udeležence.

⁽¹⁾ Mnenje z dne 15. junija 2006 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ UL C 65, 17.3.2006, str. 9.

⁽³⁾ UL C 139, 14.6.2006, str. 1.

- (11) V Sedmem okvirnem programu se bo ustrezna pozornost namenila vlogi žensk na področju znanosti in raziskav z namenom nadaljnega povečevanja njihove dejavne vloge v raziskavah.
- (12) Skupno raziskovalno središče (SRS) naj bi pripomoglo k zagotavljanju na naročnika usmerjene znanstvene in tehnološke podpore za zasnovano, razvoj, izvajanje in spremljanje politik Skupnosti. V tem pogledu je koristno, da SRS še naprej deluje kot neodvisno referenčno središče za znanost in tehnologijo v EU na področjih svojih posebnih pristojnosti.
- (13) Mednarodna in svetovna razsežnost evropskih raziskovalnih dejavnosti je pomembna z vidika medsebojnih koristi. V 7. okvirnem programu lahko sodelujejo države, ki so v ta namen sklenile potrebne sporazume, na ravni projekta in na podlagi vzajemnih koristi pa lahko v njem sodelujejo tudi subjekti iz tretjih držav in mednarodne organizacije za znanstveno sodelovanje.
- (14) Sedmi okvirni program mora prispevati tudi k širitvi Evropske unije, in sicer z zagotavljanjem znanstvene in tehnološke podpore državam kandidatkam za izvajanje pravnega reda Skupnosti ter za njihovo vključevanje v Evropski raziskovalni prostor.
- (15) Sprejeti je treba tudi ustrezne ukrepe za preprečevanje nepravilnosti in goljufij, storiti pa je treba tudi vse potrebno za povračilo izgubljenih, nepravilno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti ⁽¹⁾, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi ⁽²⁾, in Uredbo Sveta (Euratom) št. 1074/1999 z dne 25. maja 1999 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) ⁽³⁾.
- (16) Komisija se je posvetovala z Znanstveno-tehničnim odborom, ki je podal svoje mnenje –

SKLENIL:

Člen 1

Sprejetje Sedmega okvirnega programa

Sprejme se večletni okvirni program za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja, v nadaljnjem besedilu „Sedmi

okvirni program“, za obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2011.

Člen 2

Cilji

1. Sedmi okvirni program, ki temelji na Evropskem raziskovalnem prostoru, sledi splošnim ciljem, določenim v členu 1 in členu 2(a) Pogodbe, ter istočasno prispeva k oblikovanju družbe znanja.

2. Sedmi okvirni program zajema dejavnosti Skupnosti na področju raziskav, tehnološkega razvoja, mednarodnega sodelovanja, razširjanja tehničnih informacij in izkoriščanja ter tudi usposabljanja, ki jih je treba določiti v dveh posebnih programih:

Prvi posebni program zajema:

- (a) raziskave fuzijske energije z namenom razvijanja tehnologije za varen, trajnosten, okoljsko odgovoren in gospodarno izvedljiv energijski vir;
- (b) jedrsko cepitev in zaščito pred sevanjem, predvsem z namenom spodbujanja varnejše, boljše z vidika uporabe virov in stroškovno učinkovitejše jedrske cepitve in uporabe sevanja v industriji in medicini.

Drugi posebni program zajema dejavnosti Skupnega raziskovalnega središča (SRS) na področju jedrske energije.

3. Splošne smernice teh posebnih programov so opisane v Prilogi I.

Člen 3

Najvišji skupni znesek in deleži, dodeljeni posameznim programom

1. Skupni najvišji znesek za izvajanje sedmega okvirnega programa za obdobje od 2007 do 2011 znaša 2 751 milijonov EUR. Ta znesek se razdeli na naslednji način (v milijonih EUR):

Raziskave fuzijske energije ⁽¹⁾	1 947
Jedrsko cepitev in zaščito pred sevanjem	287
Jedrske dejavnosti SRS	517

⁽¹⁾ V okviru zneska, predvidenega za raziskave fuzijske energije, se do 900 milijonov EUR nameni za dejavnosti, ki niso v zvezi z izgradnjo reaktorja ITER, navedene v Prilogi I.

⁽¹⁾ UL L 312, 23.12.1995, str. 1.

⁽²⁾ UL L 292, 15.11.1996, str. 2.

⁽³⁾ UL L 136, 31.5.1999, str. 8.

2. Podrobna pravila za finančno sodelovanje Skupnosti v sedmem okvirnem programu so določena v Prilogi II.

Člen 4

Zaščita finančnih interesov Skupnosti

Za ukrepe Skupnosti, ki se financirajo v okviru tega sklepa, se v primeru kakršne koli kršitve določb zakonodaje Skupnosti, vključno s kršitvami pogodbenih obveznosti, določenih na podlagi sedmega okvirnega programa, ki izhajajo iz dejanja ali opustitve dejanja s strani gospodarskega subjekta, ki z neupravičenimi postavkami odhodkov ogroža ali bi lahko ogrožal splošni proračun Evropske Unije ali proračune, s katerimi upravljata Skupnosti, uporabljata Uredbi (ES, Euratom) št. 2988/95 in (Euratom, ES) št. 2185/96.

Člen 5

Temeljna etična načela

Vse raziskovalne dejavnosti iz Sedmega okvirnega programa se izvajajo v skladu s temeljnimi etičnimi načeli.

Člen 6

Spremljanje, vrednotenje in presoja

1. Komisija stalno in sistematično spremlja izvajanje Sedmega okvirnega programa in njegovih posebnih programov ter redno poroča o rezultatih tega spremljanja in te tudi objavlja.

2. Komisija najpozneje do leta 2010 ob pomoči zunanjih strokovnjakov pripravi z dokazi podprto vmesno oceno Sedmega okvirnega programa in njegovih posebnih programov, po zgledu naknadne ocene Šestega okvirnega programa. Oceni se kakovost potekajočih raziskovalnih dejavnosti kot tudi kakovost izvajanja in vodenja ter napredek v smeri zastavljenih ciljev.

3. Po zaključku Sedmega okvirnega programa se opravi zunanja ocena utemeljitve, izvedbe in dosežkov programa, ki jo na zahtevo Komisije izvedejo neodvisni strokovnjaki.

Komisija zaključke te ocene skupaj s svojimi pripombami predloži Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

Člen 7

Začetek veljavnosti

Ta sklep začne veljati na dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

V Bruslju, 18. decembra 2006

Za Svet

Predsednik

J.-E. ENESTAM

PRILOGA I

ZNANSTVENI IN TEHNOLOŠKI CILJI, TEME IN DEJAVNOSTI

UVOD

Sedmi okvirni raziskovalni program Evropske skupnosti za atomsko energijo (EURATOM) za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja je sestavljen iz dveh delov, ki ustrezata „posrednim“ ukrepom v zvezi z raziskavami fuzijske energije ter jedrsko cepitvijo in zaščito pred sevanjem ter „neposrednim“ raziskovalnim dejavnostim SRS.

I.A RAZISKAVE FUZIJSKE ENERGIJE

Cilj

Razvijanje osnov znanja za izgradnjo prototipskih reaktorjev za elektrarne, ki so varne, trajnostne, okoljsko odgovorne in gospodarno izvedljive, ter izgradnja mednarodnega termonuklearnega poskusnega reaktorja ITER kot pomemben korak na poti k temu cilju.

Utemeljitev

Pri dobavi energije v Evropi se kažejo resni primanjkljaji glede na kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne ocene. Potrebni so predvsem ukrepi za reševanje vprašanj v zvezi z varnostjo oskrbe, podnebnimi spremembami in trajnostnim razvojem, ob čemer je istočasno treba zagotoviti, da prihodnja gospodarska rast ni ogrožena.

Poleg prizadevanj EU na področju raziskav obnovljivih virov energije lahko fuzija v naslednjih nekaj desetletjih, namreč po tržni uveljavitvi komercialnih fuzijskih reaktorjev, pomembno prispeva k uresničitvi trajnostne in varne oskrbe EU z energijo. Uspešen razvoj fuzije bi zagotovil energijo, ki je varna, trajnostna in okolju prijazna. Dolgoročni cilj evropskih raziskav na področju fuzije, ki zajemajo vse dejavnosti na področju fuzije v državah članicah in pridruženih tretjih državah, je skupna izgradnja prototipskih reaktorjev za elektrarne, ki izpolnjujejo te zahteve in so gospodarno izvedljive; to naj bi se izvedlo v obdobju približno trideset do petintrideset let in glede na tehnološki in znanstveni napredek.

V okviru strategije za doseg dolgoročnega cilja je glavna prednostna naloga izgradnja reaktorja ITER (ogromnega eksperimentalnega objekta, ki bo dokazal znanstveno in tehnično izvedljivost fuzijske energije), temu pa bo sledila izgradnja „predstavitvene“ fuzijske elektrarne DEMO. To bo spremljal dinamičen program raziskav in razvoja za podporo reaktorju ITER in za razvijanje fuzijskih materialov, tehnologij in fizike, potrebnih za elektrarno DEMO. To bi vključevalo evropsko industrijo, združenja za fuzijo in tretje države, zlasti podpisnice Sporazuma ITER.

Dejavnosti1. *Izgradnja reaktorja ITER*

Sem spadajo dejavnosti za skupno izgradnjo reaktorja ITER (kot mednarodne raziskovalne infrastrukture), zlasti za pripravo lokacije, ustanovitev Organizacije ITER in Evropskega skupnega podjetja za ITER, upravljanje in strukturo zaposlenih, splošno tehnično in administrativno pomoč, izdelavo opreme in naprav ter podporo projektu v času izgradnje.

2. *Raziskave in razvoj za pripravo obratovanja reaktorja ITER*

Usmerjen fizikalno-tehnološki program bo izkoristil ustrezne naprave in vire fuzijskega programa, tj. reaktor JET in druge naprave magnetne konfinacije – že obstoječe, prihodnje ali tiste v gradnji (tokamaki, stelatoriji, RFP). Ocenil bo posebne ključne tehnologije reaktorja ITER, povzel projektne odločitve v zvezi z njim in pripravil njegovo obratovanje preko poskusnih in teoretičnih dejavnosti.

3. Tehnološke dejavnosti za pripravo elektrarne DEMO

Sem spada pospešen razvoj fuzijskih materialov in ključnih tehnologij za fuzijo, vključno z moduli oblog, ter vzpostavitev posebne projektno skupine, ki bo pripravila izgradnjo mednarodne eksperimentalne obsevalne naprave za testiranje fuzijskih materialov in tehnologij (International Fusion Materials Irradiation Facility – IFMIF) za preverjanje primernosti materialov za elektrarno DEMO. Vključeno bo testiranje materialov s pomočjo obsevanja, oblikovanje materialov, študije načrta zasnove za elektrarno DEMO ter študije o varnosti, okoljskih in družbeno-ekonomskih vidikih fuzijske energije.

4. Dolgoročne raziskovalne in razvojne dejavnosti

Dejavnosti bodo vključevale nadaljnji razvoj izboljšanih konceptov za sheme magnetne konfinacije s potencialnimi prednostmi za fuzijske elektrarne (s poudarkom na dokončanju izgradnje stelatorja W7-X), teorijo in oblikovanje z namenom celovitega razumevanja obnašanja fuzijske plazme in usklajevanje civilnih raziskovalnih dejavnosti držav članic na področju inercialne konfinacije v okviru dejavnosti s stalnim stikom.

5. Človeški viri, izobraževanje in usposabljanje

Glede na takojšnje in srednjeročne potrebe reaktorja ITER in za nadaljnji razvoj fuzije je treba prevzeti pobude, ki bodo zagotovile, da bodo na voljo primerni človeški viri v smislu števila, obsega spretnosti in znanj ter visoke ravni usposabljanja in izkušenj, zlasti v povezavi s fiziko in inženiringom fuzije.

6. Infrastrukture

Izgradnja mednarodnega projekta za raziskave fuzijske energije ITER bo del novih raziskovalnih infrastruktur velike evropske razsežnosti.

7. Postopki prenosa tehnologije

ITER bo zahteval nove in bolj prilagodljive organizacijske strukture, ki bodo omogočile hiter prenos postopka inovacij in ustvarjenega tehnološkega napredka na industrijo, da se bodo lahko sprejeli izzivi, ki bodo evropsko industrijo naredili bolj konkurenčno.

I.B JEDRSKA FISIJA IN ZAŠČITA PRED SEVANJEM

Cilj

Vzpostavitev trdne znanstvene in tehnične osnove, da bi pospešili praktične rešitve za varnejše ravnanje z dolgoživimi radioaktivnimi odpadki, spodbujanje zlasti varnejšega, z vidika virov učinkovitejšega in stroškovno učinkovitega izkoriščanja jedrske energije ter zagotavljanje močnega in družbeno sprejemljivega sistema zaščite ljudi in okolja pred vplivi ionizirajočega sevanja.

Utemeljitev

Jedrska energija prispeva tretjino v EU porabljene električne energije in je, glede na to, da je najpomembnejši vir električne energije za pokrivanje osnovnih obremenitev, ki med delovanjem jedrskih elektrarn ne proizvaja CO₂, pomemben predmet razprave o sredstvih za boj proti podnebnim spremembam in zmanjševanju evropske odvisnosti od uvožene energije. Evropski jedrski sektor kot celota je zaznamovan z najmodernejšo tehnologijo in zagotavlja visoko strokovno zaposlitev za več sto tisoč ljudi. Naprednejša jedrska tehnologija lahko nudi možnost znatnih izboljšav v učinkovitosti in uporabi virov ter istočasno zagotavlja še višjo raven varnosti in proizvaja manj odpadkov kot sedanji koncepti.

Vendar pa obstajajo pomembni zadržki, ki vplivajo na nadaljnjo uporabo tega vira energije v EU. V Skupnosti si je treba še naprej prizadevati, da bosta med prednostnimi nalogami zagotavljanje izjemnih varnostnih standardov in izboljšanje zaščite pred sevanjem. Ključni vprašanji sta obratovalna varnost reaktorja in ravnanje z dolgoživimi odpadki, v zvezi z katerima potekajo nadaljnja dela na tehnični ravni, čeprav so obvezni tudi povezani politični in družbeni prispevki. Pri vseh oblikah uporabe sevanja, tako v industriji kot tudi v medicini, prevladuje načelo varovanja ljudi in okolja. Za vsa tematska področja, ki se obravnavajo v tem kontekstu, je značilna velika skrb za zagotovitev visoke ravni varnosti. Podobno na celotnem

področju jedrske znanosti in inženiringa obstajajo jasno prepoznavne potrebe v zvezi z razpoložljivostjo raziskovalnih infrastruktur ter strokovnega znanja in izkušenj. Poleg tega so posamezna tehnična področja med seboj povezana s ključnimi medsektorskimi temami, kot so jedrski gorivni cikel, kemija aktinidov, analiza tveganja in ocena varnosti ter celo vprašanja v zvezi z družbo in upravljanjem.

Raziskave bodo potrebne tudi za odkrivanje novih znanstvenih in tehnoloških možnosti in za prožen odziv na nove politične potrebe, ki nastajajo v času trajanja okvirnega programa.

Dejavnosti

1. *Ravnanje z radioaktivnimi odpadki*

V izvajanje usmerjene raziskovalne in razvojne dejavnosti glede vseh preostalih ključnih vidikov na področju odlaganja izrabljenega goriva in dolgoživih radioaktivnih odpadkov v globinska geološka odlagališča ter po potrebi predstavitev tehnologij in varnosti ter podpora razvoju skupnega evropskega pogleda na glavna vprašanja v zvezi z ravnanjem z odpadki in njihovim odstranjevanjem. Raziskave na področju ločevanja in pretvorbe in/ali drugih konceptov, namenjenih zmanjšanju količine in/ali nevarnosti odpadkov, namenjenih za odstranitev.

2. *Reaktorski sistemi*

Raziskave v podporo nadaljnjemu varnemu delovanju vseh zadevnih vrst obstoječih reaktorskih sistemov (vključno z napravami za gorivni cikel, ob upoštevanju novih izzivov, kot je podaljšanje življenjske dobe in razvoj novih naprednih metodologij za oceno varnosti (tako v zvezi s tehničnim kot človeškim dejavnikom), tudi v primeru hudih nesreč; raziskave za oceno potenciala prihodnjih reaktorskih sistemov z vidika varnosti in ravnanja z odpadki (kratkoročno in srednjeročno) ter ob tem vzdrževanje visoke ravni varnosti, ki je bila že dosežena znotraj EU, in bistveno izboljšano dolgoročno ravnanje z radioaktivnimi odpadki.

3. *Zaščita pred sevanjem*

Raziskave, zlasti v zvezi s tveganji ob majhnih dozah, medicinskimi uporabi in ravnanjem v primeru nesreč, da bi zagotovili znanstveno osnovo za močan, uravnotežen in družbeno sprejemljiv sistem zaščite, ki ne bo neupravičeno omejeval koristnih in široko razširjenih uporab sevanja v medicini in industriji. Raziskave za zmanjšanje posledic jedrskega in radiološkega terorizma in nedovoljene uporabe jedrskega materiala.

4. *Infrastrukture*

Podpiranje razpoložljivosti in medsebojnega sodelovanja raziskovalnih infrastruktur, kot so naprave za testiranje materialov, podzemni raziskovalni laboratoriji, radiobiološke naprave in tkivne banke, potrebnih za vzdrževanje visoke kakovosti tehničnih dosežkov, inovacij in varnosti v evropskem jedrskem sektorju.

5. *Človeški viri, mobilnost in usposabljanje*

Podpora ohranitvi in nadaljnjemu raziskovanju znanstvene pristojnosti in človeških kapacitet (na primer s skupnimi usposabljanji) z namenom zagotavljanja dolgoročne razpoložljivosti ustrezno usposobljenih raziskovalcev, inženirjev in zaposlenih v jedrskem sektorju.

II. JEDRSKE DEJAVNOSTI SKUPNEGA RAZISKOVALNEGA SREDIŠČA (SRS)

Cilj

Zagotoviti znanstveno in tehnično podporo, usmerjeno na uporabnike, pri oblikovanju politike Skupnosti na jedrskem področju, priskrbeti podporo izvajanju in spremljanju obstoječih politik in se na prožen način odzivati na nove zahteve politike.

Utemeljitev

SRS podpira cilje evropske strategije za dobavo energije, zlasti glede pomoči pri doseganju ciljev iz Kjota. Skupnost je na mnogih področjih jedrske tehnologije priznana usposobljena in to temelji na trdni osnovi preteklih uspehov na tem področju. SRS zagotavlja koristno podporo politikam Skupnosti in prispeva k novim gibanjem na področju jedrskega raziskovanja, kar temelji na njegovem znanstveno-strokovnem znanju in izkušnjah, na njegovem vključevanju v mednarodno raziskovalno skupnost ter na sodelovanju z drugimi raziskovalnimi središči in razširjanju znanja. SRS ima usposobljeno osebje ter najsodobnejše objekte in naprave za opravljanje priznanega znanstvenega/tehničnega dela in si s kakovostjo svojega znanstvenega in tehničnega delovanja prizadeva za ohranitev vodilnega položaja evropskih raziskav. Skupno raziskovalno središče podpira politiko Skupnosti glede ohranjanja osnovne usposobljenosti ter strokovnega znanja in izkušenj za prihodnost, saj omogoča dostop do svojih infrastruktur tudi drugim raziskovalcem, usposablja mlade znanstvenike in spodbuja njihovo mobilnost ter tako ohranja jedrsko strokovno znanje in izkušnje v Evropi. Nove potrebe so se pokazale zlasti na področju zunanjih odnosov in politik, povezanih z varnostjo. V teh primerih so potrebne interne in varne informacije/analize/sistemi, ki niso vedno dostopni na trgu.

Namen jedrskih dejavnosti SRS je zadostiti zahtevam raziskav in razvoja, ki so v podporo tako Komisiji kot tudi državam članicam. Cilj tega programa je razvijanje in zbiranje znanja, zagotavljanje prispevkov k razpravi o proizvodnji jedrske energije, njeni varnosti in zanesljivosti, njeni trajnosti in nadzoru, njenih grožnjah in izzivih, vključno z oceno inovativnih/prihodnjih sistemov.

Dejavnosti

Dejavnosti SRS bodo osredotočene na:

1. ravnanje z jedrskimi odpadki in vplive na okolje, kar bo namenjeno razumevanju procesa jedrskega gorivnega ciklusa od proizvodnje energije do odlaganja odpadkov in razvoju učinkovitih rešitev za ravnanje z visoko aktivnimi jedrskimi odpadki, ki izhajajo iz obeh glavnih možnosti (neposredno odlaganje ali ločevanje in pretvorba). Razvile se bodo tudi dejavnosti za razširjanje znanja in izboljšanje predelave ali priprave dolgoživih odpadkov ter osnovne raziskave aktinidov;
2. jedrsko varnost v smislu izvajanja raziskav na obstoječih in tudi novih gorivnih ciklih ter na področju varnosti tako zahodnih kot ruskih tipov reaktorjev ter v zvezi z načrtovanjem novih reaktorjev. Poleg tega bo SRS prispevalo k pobudi mednarodnega foruma za raziskave in razvoj IV. generacije jedrskih energetskega sistemov (Generation IV International Forum – GIF), pri katerem sodelujejo najboljše svetovne raziskovalne organizacije, in usklajevalo evropski prispevek k tej pobudi. SRS mora prevzeti vlogo povezovalca raziskav na tem področju, da se zagotovi kakovost evropskega prispevka h GIF. SRS bo prispevalo izključno k področjem, ki lahko izboljšajo varnost in zaščito pri inovativnih jedrskih gorivnih ciklih, še zlasti opredelitev, testiranje in analiza novih goriv, oblikovanje ciljev na področju varnosti in kakovosti, varnostnih zahtev in napredne metodologije ocenjevanja sistemov;
3. jedrsko zaščito v smislu podpore izpolnjevanju obveznosti Skupnosti, zlasti nadzora nad napravami za gorivni cikel s poudarkom na zadnji fazi gorivnega ciklusa, spremljanja radioaktivnosti v okolju ali izvajanja dodatnega protokola in celostnih nadzornih ukrepov ter preprečevanja zlorabe jedrskega in radioaktivnega materiala, povezane z nedovoljenim prometom s takim materialom.

Poleg tega bo SRS spodbujalo na dejstvih zasnovano razpravo in utemeljeno sprejemanje odločitev glede nabora energetskega virov, da se ustrezno zadovoljijo evropske potrebe po energiji (vključno z obnovljivimi viri energije in jedrsko energijo).

PRILOGA II

SCHEME FINANCIRANJA

Ob upoštevanju pravil za udeležbo, določenih za izvajanje 7. okvirnega programa, bo Skupnost preko vrste shem financiranja podpirala dejavnosti na področju raziskav in tehnološkega razvoja, vključno s predstavitvenimi dejavnostmi posebnih programov. Te sheme se bodo uporabljale, same ali v kombinaciji z drugimi, za financiranje različnih kategorij ukrepov, ki se bodo izvajali v celem Sedmem okvirnem programu.

1. SCHEME FINANCIRANJA NA PODROČJU FUZIJSKE ENERGIJE

Posebna narava dejavnosti pri raziskavah na področju fuzijske energije zahteva uporabo posebnih režimov. Finančna podpora bo namenjena dejavnostim, ki se izvajajo na podlagi postopkov, določenih v:

- 1.1 pridružitvenih sporazumih med Komisijo in državami članicami ali polno pridruženimi tretjimi državami ali subjekti v državah članicah ali polno pridruženih tretjih državah, ki določajo izvajanje dela raziskovalnega programa Skupnosti na področju fuzijske energije v skladu s členom 10 Pogodbe;
- 1.2 Evropskem sporazumu za razvoj fuzije (EFDA), večstranskem sporazumu, sklenjenem med Komisijo in organizacijami v državah članicah in pridruženih državah, ali v organizacijah, ki delujejo v njihovem imenu, v katerem je med drugim določen okvir za nadaljnje raziskave tehnologije fuzije v pridruženih organizacijah in v industriji, uporaba naprav reaktorja JET in evropski prispevek k mednarodnemu sodelovanju;
- 1.3 Evropskem skupnem podjetju za ITER na podlagi členov 45 do 51 Pogodbe;
- 1.4 mednarodnih sporazumih med Euratomom in tretjimi državami, ki pokrivajo dejavnosti na področju raziskav in razvoja fuzijske energije, zlasti v Sporazumu ITER;
- 1.5 vseh drugih večstranskih sporazumih, sklenjenih med Skupnostjo in pridruženimi organizacijami, zlasti v Sporazumu o mobilnosti osebja;
- 1.6 ukrepov za delitev stroškov za spodbujanje raziskav fuzijske energije in prispevanje k njim med organi v državah članicah ali tretjih državah, pridruženih k Sedmemu okvirnemu programu, s katerimi ni bil sklenjen pridružitveni sporazum.

Poleg zgoraj navedenih dejavnosti se lahko sprejme ukrepe za spodbujanje in razvijanje človeških virov, štipendij, integriranih infrastrukturnih pobud ter tudi posebne podporne ukrepe, zlasti za usklajevanje raziskav fuzijske energije, izvajanje študij v podporo tem dejavnostim, podporo publikacijam, izmenjavo informacij; in usposabljanje z namenom spodbujanja prenosa tehnologije.

2. SCHEME FINANCIRANJA NA DRUGIH PODROČJIH

Dejavnosti Sedmega okvirnega programa na področjih, ki ne zadevajo fuzijske energije, se bodo financirale preko vrste shem financiranja. Te sheme se bodo uporabljale, same ali v kombinaciji z drugimi, za financiranje različnih kategorij ukrepov, ki se bodo izvajali v celem Sedmem okvirnem programu.

V odločbah o posebnih programih, delovnih programih in razpisih za zbiranje predlogov bodo po potrebi navedeni:

- vrsta(-e) shem(-e), uporabljene(-ih) za financiranje različnih kategorij ukrepov,
- kategorije udeležencev (kot so raziskovalne organizacije, univerze, industrija, javni organi), ki imajo od shem lahko koristi,
- vrste dejavnosti (raziskave, razvoj, predstavitve, usposabljanje, razširjanje, prenos znanja in druge s tem povezane dejavnosti), ki jih lahko financirajo posamezne sheme.

Kadar se lahko uporabi različne sheme financiranja, se lahko v delovnih programih določi, katera shema financiranja se bo uporabila za temo, v zvezi s katero so predloženi predlogi.

Scheme financiranja so naslednje:

(a) Podpora ukrepom, ki se izvajajo predvsem na podlagi razpisov za zbiranje predlogov:

1. **Skupni projekti**

Podpora raziskovalnim projektom, ki jih izvajajo konzorciji z udeleženci iz različnih držav, z namenom razvijanja novega znanja, nove tehnologije, izdelkov ali skupnih virov za raziskave. Obseg, področje uporabe in notranja organizacija projektov se lahko razlikujejo od področja do področja in od teme do teme. Za doseg določenega cilja lahko projekti vključujejo različne raziskovalne dejavnosti, od majhnih ali srednje velikih do obsežnih integriranih projektov, pri katerih je treba zbrati znatno količino virov.

2. **Mreže odličnosti**

Podpora skupnim raziskovalnim programom, ki jih izvaja več raziskovalnih organizacij, ki povezujejo svoje dejavnosti na danem področju; te programe izvajajo raziskovalne skupine v okviru dolgoročnega sodelovanja. Izvajanje teh skupnih programov bo zahtevalo formalno obvezo s strani organizacij, da zagotovijo del svojih virov in dejavnosti.

3. **Usklajevalni in podporni ukrepi**

Podpora dejavnostim, namenjenim usklajevanju ali podpori raziskav (povezovanje v mreže, izmenjave, študije, konference itd.). Ti ukrepi se lahko izvajajo tudi z drugimi sredstvi, ne le z razpisi za zbiranje predlogov.

4. **Ukrepi za pospeševanje in razvoj človeških virov in mobilnosti**

Podpora usposabljanju in poklicnemu razvoju raziskovalcev.

(b) V podporo ukrepom, ki se izvajajo na podlagi odločb Sveta in temeljijo na predlogu Komisije, bo Skupnost zagotovila finančno podporo pobudam velikega obsega, financiranim iz več virov, z naslednjimi prispevki:

- finančni prispevek za skupna podjetja, ki se upravljajo na podlagi postopkov in določb, določenih v členih 45 do 51 Pogodbe,
- finančni prispevek Skupnosti za razvoj novih infrastruktur evropskega interesa.

Skupnost bo sheme financiranja izvajala v skladu z določbami uredbe, ki bo predvidoma sprejeta v zvezi s pravili za udeležbo podjetij, raziskovalnih središč in univerz, z ustreznimi instrumenti državne pomoči, zlasti okvirom Skupnosti za državno pomoč raziskavam in razvoju, ter tudi z mednarodnimi predpisi na tem področju. V skladu s tem mednarodnim okvirom bo treba zagotoviti možnost prilagajanja obsega in oblike finančne udeležbe za vsak posamezen primer, zlasti če je na voljo financiranje iz drugih virov javnega sektorja, vključno z drugimi viri financiranja s strani Skupnosti, kot je Evropska investicijska banka (EIB).

V primeru udeležencev pri posrednih ukrepih s sedežem v regijah, ki zaostajajo v razvoju (konvergenčne regije in najbolj oddaljene regije ⁽¹⁾), bodo zbrana dopolnilna sredstva iz strukturnih skladov, kadar bo to mogoče in ustrezno.

3. NEPOSREDNI UKREPI – SKUPNO RAZISKOVALNO SREDIŠČE

Skupnost bo opravljala dejavnosti, ki jih izvaja Skupno raziskovalno središče in so označene kot neposredni ukrepi.

⁽¹⁾ Konvergenčne regije so regije, določene v členu 5 Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 z dne 11. julija 2006 o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu (UL L 210, 31.7.2006, str. 25). Sem spadajo regije s „konvergenčnim ciljem“, regije, upravičene do financiranja iz Kohezijskega sklada in najbolj oddaljene regije.

Popravek Odločbe Sveta 2006/971/ES z dne 19. decembra 2006 o posebnem programu Sodelovanje za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitevne dejavnosti (2007–2013)

(Uradni list Evropske unije L 400 z dne 30. decembra 2006)

Odločba 2006/971/ES se glasi:

ODLOČBA SVETA

z dne 19. decembra 2006

o posebnem programu „Sodelovanje“ za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitevne dejavnosti (2007–2013)

(Besedilo velja za EGP)

(2006/971/ES)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 166(4) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) V skladu s členom 166(3) Pogodbe, se Sklep št. 1982/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o Sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitevne dejavnosti (2007–2013) ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu „okvirni program“) izvaja s posebnimi programi, v katerih so določena podrobna pravila za njihovo izvajanje in trajanje ter predvidena potrebna sredstva.

(2) Okvirni program je sestavljen iz štirih vrst dejavnosti: nadnacionalno sodelovanje pri politično opredeljenih temah („Sodelovanje“), raziskave, ki jih izvajajo raziskovalci na pobudo raziskovalne skupnosti („Zamisli“), podpora usposabljanju in poklicnemu razvoju raziskovalcev („Ljudje“) in podpora raziskovalnim zmogljivostim („Zmogljivosti“). Ta posebni program se nanaša na dejavnosti, ki naj se izvajajo s posrednimi ukrepi v okviru programa „Sodelovanje“.

(3) Za ta posebni program bi se morala uporabljati pravila okvirnega programa za udeležbo podjetij, raziskovalnih središč in univerz ter za razširjanje rezultatov raziskav (v nadaljnjem besedilu „pravila za udeležbo in razširjanje“).

(4) Okvirni program bi moral dopolnjevati dejavnosti, ki se izvajajo v državah članicah ter tudi druge ukrepe Skupnosti, ki so nujno potrebni pri splošnih strateških prizadevanjih za uresničevanje lizbonskih ciljev, zlasti ukrepe na področju strukturnih skladov, kmetijstva, izobraževanja, usposabljanja, kulture, konkurenčnosti in inovacij, industrije, zdravja, varstva potrošnikov, zaposlovanja, energije, prometa in okolja.

(5) Inovacije in z MSP povezane dejavnosti, ki jih podpira ta okvirni program, bi morale dopolnjevati tiste dejavnosti, ki se izvajajo z okvirnim programom za konkurenčnost in inovacije; to bo prispevalo k zmanjšanju vrzeli med raziskavami in inovacijami ter spodbudilo vse oblike inovativnosti.

(6) Izvajanje tega posebnega programa lahko spodbudi uvedbo dopolnilnih programov, ki vključujejo udeležbo le nekaterih držav članic, udeležbo Skupnosti pri programih, ki jih izvaja več držav članic, ali ustanovitev skupnih podjetij ali drugih struktur v smislu členov 168, 169 in 171 Pogodbe.

(7) Ta posebni program bi moral Evropski investicijski banki (EIB) s prispevki omogočiti pomoč pri ustanovitvi „Sklada za financiranje na osnovi delitve tveganja“, da bi se izboljšal dostop do posojil EIB.

⁽¹⁾ Mnenje z dne 30. novembra 2006 (še ni bilo objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ UL C 185, 8.8.2006, str. 10.

⁽³⁾ UL L 412, 30.12.2006, str. 1.

- (8) Ta posebni program bi moral, skladno z drugimi programi Skupnosti, z dejanskimi in posebnimi ukrepi v korist MSP ustrezno podpirati njihovo udeležbo.
- (9) Skupnost je v skladu s členom 170 Pogodbe sklenila vrsto mednarodnih sporazumov na področju raziskav in treba bi si bilo prizadevati za krepitev mednarodnega sodelovanja na področju raziskav, da bi se Skupnost še bolj vključevala v svetovno raziskovalno skupnost. Zato naj v tem posebnem programu sodelujejo države, ki so v ta namen sklenile sporazume, na ravni projekta in na podlagi vzajemnih koristi pa naj v njem sodelujejo tudi subjekti iz tretjih držav in mednarodne organizacije za znanstveno sodelovanje.
- (10) Raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo znotraj tega programa, bi morale upoštevati temeljna etična načela, vključno s tistimi, ki so izražena v Listini o temeljnih pravicah Evropske unije.
- (11) Izvajanje okvirnega programa bi moralo prispevati k spodbujanju trajnostnega razvoja.
- (12) Pomembno je zagotoviti dobro finančno upravljanje okvirnega programa, kar se da učinkovit in uporabnikom prijazen način za njegovo izvajanje ter obenem pravno varnost in dostopnost programa vsem udeležencem v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 z dne 25. junija 2002 o finančni uredbi, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti ⁽¹⁾ in Uredbo Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje finančne uredbe in vsemi prihodnjimi spremembami ⁽²⁾.
- (13) Sprejeti bi bilo treba tudi ustrezne ukrepe – sorazmerne s finančnimi interesi Evropskih skupnosti – za spremljanje učinkovitosti dodeljene finančne podpore in učinkovitosti uporabe teh sredstev, da bi se preprečile nepravilnosti in goljufije, storiti pa bi bilo treba tudi vse potrebno za povračilo izgubljenih, nepravilno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti ⁽³⁾, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi ⁽⁴⁾, in Uredbo (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 1999 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) ⁽⁵⁾.
- (14) Ukrepi, ki so potrebni za izvajanje te odločbe, so osnovni upravljalni ukrepi in jih je treba sprejeti po upravljalnem postopku iz člena 4 Sklepa Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil ⁽⁶⁾. Po drugi strani pa raziskave, ki vključujejo uporabo človeških zarodkov in človeških izvornih celic, sprožajo posebna etična vprašanja, kakor je opisano v členu 4 te odločbe. Poleg tega so ukrepi RTR, ki vključujejo raziskave v okviru teme „Varnost“, novo in zelo občutljivo področje, še zlasti v zvezi z morebitnimi grožnjami in varnostnimi incidenti. Zato bi morali biti ukrepi za financiranje takšnih projektov sprejeti po regulativnem postopku iz člena 5 Sklepa 1999/468/ES.
- (15) Vsako tematsko področje bi moralo imeti lastno proračunsko vrstico v splošnem proračunu Evropskih skupnosti.
- (16) Pri izvajanju tega programa je treba primerno pozornost posvetiti integraciji načela enakosti spolov ter med drugim tudi delovnim pogojem, preglednosti postopkov zaposlovanja in poklicnemu razvoju v zvezi z raziskovalci, zaposlenimi pri projektih in programih, ki se financirajo v okviru ukrepov tega programa, za katere nudi referenčni okvir Priporočilo Komisije z dne 11. marca 2005 o Evropski listini za raziskovalce ter o Kodeksu ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev ⁽⁷⁾, pri čemer je treba upoštevati njegovo prostovoljno naravo –

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Za obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2013 se sprejme posebni program „Sodelovanje“ za dejavnosti Skupnosti na področju raziskav in tehnološkega razvoja, vključno s predstavitvenimi dejavnostmi, v nadaljnjem besedilu „posebni program“.

Člen 2

Posebni program podpira dejavnosti v okviru „Sodelovanja“, ki podpirajo celoten obseg raziskovalnih dejavnosti, ki se izvajajo v nadnacionalnem sodelovanju, na naslednjih tematskih področjih:

- (a) Zdravje;
- (b) Prehrana, kmetijstvo in ribištvo, biotehnologija;
- (c) Informacijske in komunikacijske tehnologije;

⁽¹⁾ UL L 248, 16.9.2002, str. 1.

⁽²⁾ UL L 357, 31.12.2002, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES, Euratom) št. 1248/2006 (UL L 227, 19.8.2006, str. 3).

⁽³⁾ UL L 312, 23.12.1995, str. 1.

⁽⁴⁾ UL L 292, 15.11.1996, str. 2.

⁽⁵⁾ UL L 136, 31.5.1999, str. 1.

⁽⁶⁾ UL L 184, 17.7.1999, str. 23. Sklep, kakor je bil spremenjen s Sklepom 2006/512/ES (UL L 200, 22.7.2006, str. 11).

⁽⁷⁾ UL L 75, 22.3.2005, str. 67.

- (d) Nanoznanosti, nanotehnologije, materiali in nove proizvodne tehnologije;
- (e) Energija;
- (f) Okolje (vključno s podnebnimi spremembami);
- (g) Promet (vključno z aeronavtikjo);
- (h) Družbeno-ekonomske in humanistične znanosti;
- (i) Vesolje;
- (j) Varnost.

Vsaka vloga za odobritev financiranja raziskav človeških izvornih celic na ustrezen način vključuje podrobnosti o izdaji dovoljenj in o nadzornih ukrepih, ki jih bodo sprejeli pristojni organi držav članic, ter podrobnosti o podani(h) etični odobritvi/odobritvah.

Pri pridobivanju človeških izvornih celic veljajo za institucije, organizacije in raziskovalce stroga pravila glede izdaje dovoljenj in nadzora v skladu s pravnim okvirom zadevne države članice/zadevnih držav članic.

4. Pred drugo fazo tega programa (2010–2013) se ob upoštevanju najnovejših znanstvenih dognanj izvede pregled navedenih področij raziskovanj.

Izvajanje tega posebnega programa lahko spodbudi uvedbo dopolnilnih programov, ki vključujejo udeležbo le nekaterih držav članic, udeležbo Skupnosti pri programih, ki jih izvaja več držav članic, ali ustanovitev skupnih podjetij ali drugih struktur v smislu členov 168, 169 in 171 Pogodbe.

Cilji in splošne smernice navedenih dejavnosti so določeni v Prilogi I.

Člen 3

V skladu s Prilogo II okvirnega programa znaša znesek, potreben za izvajanje posebnega programa, 32 413 milijonov EUR, od katerih je manj kot 6 % namenjenih odhodkom za poslovanje Komisije. Okvirna razčlenitev tega zneska je navedena v Prilogi II.

Člen 4

1. Vse raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru posebnega programa, se izvedejo v skladu s temeljnimi etičnimi načeli.

2. Naslednja področja raziskovanja se ne financirajo v okviru tega programa:

- raziskovalna dejavnost s ciljem kloniranja človeka za reproduktivne namene,
- raziskovalna dejavnost z namenom spreminjanja genske dediščine človeka, pri kateri bi takšne spremembe postale dedne ⁽¹⁾,
- raziskovalne dejavnosti z namenom ustvarjanja človeških zarodkov izključno za raziskovalne namene ali za namen pridobivanja matičnih celic, vključno s prenosom jedra somatske celice.

3. Raziskave človeških izvornih celic, tako odraslih kot zarodkov, se lahko financirajo, odvisno od vsebine znanstvenega predloga in pravnega okvira zadevne države članice/zadevnih držav članic.

⁽¹⁾ Financirajo se lahko raziskave v zvezi z zdravljenjem rakastih obolenj na spolnih žlezah.

Člen 5

1. Posebni program se izvaja s shemami financiranja, ki so določene v Prilogi III k okvirnemu programu.

2. V Prilogi III tega posebnega programa so določena pravila za dodeljevanje sredstev EIB za ustanovitev Sklada za financiranje na osnovi delitve tveganja.

3. V Prilogi IV je okvirni seznam možnih pobud, ki bi lahko bile predmet posebnih odločb, in okvirni seznam pobud za morebitno skupno izvajanje nacionalnih raziskovalnih programov, ki bi lahko bili predmet posebne odločbe na podlagi člena 169 Pogodbe.

4. Za ta posebni program se uporabljajo pravila za udeležbo in razširjanje.

Člen 6

1. Komisija sestavi delovni program za izvedbo tega posebnega programa, v katerem podrobno navede cilje ter prednostne naloge na področju znanosti in tehnologije, določene v Prilogi I, shemo financiranja, ki se bo uporabila za temo, v zvezi s katero se zbirajo predlogi, ter časovni razpored izvajanja.

2. Delovni program upošteva ustrezne raziskovalne dejavnosti, ki jih izvajajo države članice, pridružene države ter evropske in mednarodne organizacije, ter doseganje evropske dodane vrednosti kot tudi vpliv na konkurenčnost industrije in pomembnost za druge politike Skupnosti. Po potrebi se program posodablja.

3. Predlogi za posredne ukrepe v okviru shem financiranja se ocenjujejo in projekti izbirajo v skladu z načeli iz člena 15(1a) pravil za udeležbo in razširjanje.

4. V delovnem programu se lahko opredeli:

- (a) organizacije, ki prejemajo prispevke v obliki članarine;
- (b) podporne ukrepe za dejavnosti nekaterih pravnih oseb.

Člen 7

1. Za izvedbo posebnega programa je odgovorna Komisija.

2. Upravljalni postopek iz člena 8(2) se uporablja za sprejetje naslednjih ukrepov:

- (a) delovnega programa iz člena 6, vključno s shemami financiranja, ki se bodo uporabljale, vsebinami razpisov za zbiranje predlogov ter merili za ocenjevanje in izbor, ki se bodo uporabljala;
- (b) vseh prilagoditev okvirne porazdelitve zneska v skladu s Prilogo II;
- (c) odobritve financiranja dejavnosti iz točk (a)–(g) in (i) člena 2, pri čemer je ocenjeni znesek prispevka Skupnosti za ta program 1,5 milijona EUR ali več;
- (d) odobritve financiranja dejavnosti iz tematskih področij, ki niso navedena v točki (c) tega odstavka in ne spadajo v tematsko področje (j) iz člena 2, pri čemer je ocenjeni prispevek Skupnosti za ta program 0,6 milijona EUR ali več;
- (e) določanje formalnih pogojev za ocene iz člena 7(2) in 7(3) okvirnega programa.

3. Regulativni postopek iz člena 8(3) se uporablja za sprejetje naslednjih ukrepov:

- (a) delovnega programa v zvezi s tematskim področjem iz točke (j) člena 2 in odobritve financiranja dejavnosti s tega tematskega področja;
- (b) odobritve financiranja dejavnosti, ki vključujejo uporabo človeških zarodkov in človeških izvornih celic.

Člen 8

1. Komisiji pomaga odbor.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člena 4 in 7 Sklepa 1999/468/ES.

Obdobje iz člena 4(3) Sklepa 1999/468/ES je dva meseca.

3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člena 5 in 7 Sklepa 1999/468/ES.

Obdobje iz člena 5(6) Sklepa 1999/468/ES je dva meseca.

4. Komisija odbor redno obvešča o splošnem napredku izvajanja posebnega programa in mu pravočasno predloži podatke o vseh ukrepih RTR, ki se predlagajo ali financirajo v okviru tega programa, kot je določeno v Prilogi V.

5. Odbor sprejme svoj poslovnik.

Člen 9

Komisija v skladu s členom 7 okvirnega programa zagotovi neodvisno spremljanje, oceno in pregled izvajanja dejavnosti na področjih, zajetih v tem posebnem programu.

Člen 10

Ta odločba začne veljati tretji dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 11

Ta odločba je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 19. decembra 2006

Za Svet

Predsednik

J. KORKEAOJA

PRILOGA I

ZNANSTVENI IN TEHNOLOŠKI CILJI, SPLOŠNE SMERNICE ZA TEME IN DEJAVNOSTI

V tem posebnem programu bo zagotovljena podpora nadnacionalnemu sodelovanju na vseh ravneh, v vsej Evropski uniji in izven nje, na številnih tematskih področjih, ki so v skladu z glavnimi področji napredka znanja in tehnologije, na katerih je treba podpreti in okrepiti raziskave, da bi obravnavali družbene, gospodarske, javno-zdravstvene, okoljske in industrijske izzive, s katerimi se sooča Evropa.

Poglavitni cilj je prispevati k trajnostnemu razvoju v okviru spodbujanja raziskav, katerih osnovni cilj je izboljšanje znanja, na najvišji ravni odličnosti.

Za izvajanje ukrepov Skupnosti je določenih deset tematskih področij:

1. Zdravje;
2. Prehrana, kmetijstvo in ribištvo, biotehnologija;
3. Informacijske in komunikacijske tehnologije;
4. NANOZnanosti, nanotehnologije, materiali in nove proizvodne tehnologije;
5. Energija;
6. Okolje (vključno s podnebnimi spremembami);
7. Promet (vključno z aeronavtiko);
8. Družbeno-ekonomske in humanistične znanosti;
9. Vesolje;
10. Varnost.

Pri vsaki temi so opisani cilj, pristop k izvajanju in dejavnosti, vključno s tistimi, ki vključujejo obsežne pobude (kot je okvirno določeno v Prilogi IV), mednarodno sodelovanje, nastajajoče potrebe in nepredvidene potrebe politike.

Upoštevati bo treba načelo trajnostnega razvoja. V dejavnostih posebnega programa bo, v skladu z evropsko politiko enakih možnosti žensk in moških iz členov 2 in 3 Pogodbe, zagotovljeno izvajanje ustreznih ukrepov za spodbujanje enakopravnosti obeh spolov in udeležbe raziskovalk. Poleg tega bo po potrebi del dejavnosti v okviru tega posebnega programa predstavljalo upoštevanje etičnih, socialnih, pravnih in širših kulturnih vidikov raziskav, ki se bodo izvajale, in njihovih možnih uporab, kakor tudi družbeno-ekonomskih učinkov znanstvenega in tehnološkega razvoja ter predvidevanja.

Multidisciplinarne in večtematske raziskave, vključno s skupnimi razpisi

Posebna pozornost bo namenjena prednostnim znanstvenim in tehnološkim področjem, ki zadevajo več tem, kot na primer pomorske znanosti in tehnologije. Multi-disciplinarnost bodo spodbujali skupni več tematski pristopi k raziskovalnim in tehnološkim področjem, pomembnim za več kot eno temo. Taki več tematski pristopi se bodo med drugim izvajali s/z:

- skupnimi razpisi za teme, kjer je raziskovalna tema očitno pomembna za dejavnosti v okviru vsake zadevne teme,
- posebnim poudarkom na „nastajajočih potrebah“ v okviru dejavnosti za meddisciplinarne raziskave,
- zunanji nasveti, vključno z nasveti raziskovalcev, iz širokega spektra disciplin in strokovnih izkušenj pri vzpostavljanju delovnega programa,

- rednim poročanjem o večtematskih raziskovalnih področjih, ki predstavlja del splošnega spremljanja, ocenjevanja in pregleda programa;
- raziskavami, pomembnimi za politiko, tako, da se zagotovi skladnost s politikami Skupnosti.

Evropska komisija bo usklajevala teme iz tega posebnega programa in ukrepe iz drugih posebnih programov sedmega okvirnega programa, kot na primer raziskovalne infrastrukture iz posebnega programa „Zmogljivosti“⁽¹⁾.

Prilaganje razvijajočim se potrebam in priložnostim

Stalna pomembnost tem za industrijo in stalna udeležba industrije v njih bosta med drugim zagotovljeni z opiranjem na delo različnih „evropskih tehnoloških platform“. Ta posebni program bo tako skupaj z industrijo prispeval k izvajanju ustreznih strateških raziskovalnih programov, kot so npr. programi, ki so jih določile in razvile evropske tehnološke platforme, v kolikor te res predstavljajo evropsko dodano vrednost. Širše raziskovalne potrebe, opredeljene v razpoložljivih programih strateškega raziskovanja, se že dobro kažejo v desetih temah. Evropske tehnološke platforme, s katerimi bi lahko sodelovali regionalni raziskovalno usmerjeni grozdi, bi lahko olajšale in organizirale udeležbo industrije, vključno z MSP, v raziskovalnih projektih v zvezi z njihovim posebnim področjem; to velja tudi za projekte, ki so upravičeni do financiranja iz sredstev okvirnega programa. Podrobnosti glede vključevanja njihove tehnične vsebine bodo znane naknadno, tj. ob oblikovanju podrobnega delovnega programa za posebne razpise za oddajo predlogov.

Zagotovljeno bo tudi, da bodo teme ves čas ustrezale oblikovanju, izvajanju in vrednotenju politik ter predpisov Skupnosti. To zadeva področja politike, kot so zdravje, varnost, varstvo potrošnikov, energija, okolje, razvojna pomoč, ribištvo, pomorske zadeve, kmetijstvo, zdravje in dobro počutje živali, promet, izobraževanje in usposabljanje, informacijska družba in mediji, zaposlovanje, socialne zadeve, kohezija ter oblikovanje območja svobode, varnosti in pravice, ter predhodne in vzporedne normativne raziskave, pomembne za izboljšanje interoperabilnosti in kakovosti standardov in njihovega izvajanja. V tem okviru lahko svojo vlogo odigrajo platforme, ki združujejo zainteresirane strani z raziskovalno skupnostjo, da bi upoštevali strateške raziskovalne programe, pomembne za socialno, okoljsko politiko ali druga področja politik.

Poleg opredeljenih dejavnosti se bodo v okviru vsake teme na odprt in prožen način izvajale posebne dejavnosti kot odgovor na „nastajajoče potrebe“ in „nepredvidene potrebe politike“. Izvajanje teh dejavnosti bo zagotovilo enostaven, skladen in usklajen pristop v celotnem posebnem programu in financiranje meddisciplinarnih raziskav, ki presegajo te teme ali v njih niso zajete.

- **Prihodnje in nastajajoče tehnologije:** posebna podpora predlogom za raziskave, katerih cilj je odkrivati ali nadalje raziskovati nove znanstvene in tehnološke možnosti na danem področju in/ali v kombinaciji z drugimi ustreznimi področji in disciplinami, in sicer preko posebne podpore predlogom za raziskave, ki so dani na lastno pobudo, vključno s skupnimi razpisi; spodbujanje novih zamisli in radikalno novih uporab ter raziskovanje novih možnosti v raziskovalnih programih, zlasti v povezavi z možnostjo pomembnih prodorov; zagotovljeno bo ustrezno usklajevanje z dejavnostmi v okviru programa „Zamisli“, da bi se izognili prekrivanju in zagotovili čim boljši izkoristek financiranja. To se bo izvajalo s/z:
 - odprtimi raziskavami s pristopom „od spodaj navzgor“ (bottom up), v zvezi s temami, ki so jih opredelili raziskovalci sami, da bi razvili nove znanstvene in tehnološke možnosti („pustolovske“ dejavnosti) ali da bi ocenili nova odkritja ali na novo opažene fenomene, ki bi lahko opozorili na tveganja ali probleme za družbo (dejavnosti „z vpogledom“),
 - pobudami, usmerjenimi na posebne cilje, ki predstavljajo velik izziv na nastajajočih znanstvenih in tehnoloških področjih, ki obetajo opazen napredek in velik možen vpliv na gospodarske in socialne razmere ter lahko vključujejo skupine dopolnilnih projektov („pionirske“ dejavnosti).
- **Nepredvidene potrebe politike:** na prožen način odgovoriti na nove potrebe politike, ki nastanejo v času trajanja okvirnega programa, kot so nepredviden razvoj dogodkov ali dogodki, ki zahtevajo hiter odziv, na primer nove epidemije, na novo nastali vzroki za zaskrbljenost glede varne hrane, odziv na naravne nesreče ali solidarnostne dejavnosti. To se bo izvajalo v tesnem sodelovanju z ustreznimi politikami Skupnosti. Letni delovni program se v primeru nujnih raziskovalnih potreb lahko spremeni.

⁽¹⁾ Komisija bo zaradi poenostavitve izvajanja programa v skladu z javnimi smernicami povrnila stroške za po enega predstavnika posamezne države članice, ki se bo udeležil sestanka programskega odbora, določenega v dnevnem redu; prav tako bo povrnila stroške enemu strokovnjaku/svetovalcu iz posamezne države članice za tiste točke dnevnega reda, za katere država članica zahteva posebno strokovno mnenje.

Razširjanje, prenos znanja in večje angažiranje

Razširjanje in prenos znanja predstavljata najpomembnejšo dodano vrednost evropskih raziskovalnih dejavnosti, zato bodo sprejeti ukrepi za povečanje uporabe in vpliva rezultatov v industriji, pri načrtovalcih politike in v družbi. Razširjanje se bo izvajalo v okviru vseh tematskih področij – pri čemer bodo za temo „Varnost“ veljale ustrezne omejitve zaradi zaupne narave dejavnosti –, med drugim preko financiranja pobud za povezovanje v omrežja/posredništvo, seminarjev in prireditev, pomoči zunanjih strokovnjakov ter elektronskih obveščevalnih storitev. To se bo izvajalo na vseh tematskih področjih s/z:

- vključevanjem ukrepov za razširjanje in prenos znanja v okviru projektov in konzorcijev s pomočjo ustreznih določb v finančnih shemah in zahtev za poročanje,
- nudenjem namenske pomoči projektom in konzorcijem, da bi jim zagotovili dostop do spretnosti in znanj, potrebnih za optimalno uporabo rezultatov;
- posebnimi ukrepi za razširjanje, ki imajo proaktiven pristop k razširjanju rezultatov iz vrste projektov, vključno s tistimi iz prejšnjega okvirnega programa in drugih raziskovalnih programov; gre za ukrepe, ki so usmerjeni na možne uporabnike, tj. na določene sektorje ali vrste zainteresiranih strani, in še zlasti na potencialne uporabnike,
- razširjanjem spoznanj načrtovalcem politike, vključno z organi za standardizacijo, da bi ustreznim organom na mednarodni, evropski, nacionalni ali regionalni ravni olajšali uporabo za politiko pomembnih rezultatov,
- storitvami CORDIS, da bi podpirali uporabniku prijaznejše razširjanje znanja in izkoriščanje rezultatov raziskav,
- pobudami za pospeševanje dialoga in razprav o znanstvenih vprašanjih in rezultatih raziskav s širšo javnostjo, ki presega raziskovalno skupnost, vključno z organizacijami civilne družbe.

Zagotovljeno bo usklajevanje razširjanja in prenosa znanja v celotnem okvirnem programu. Zagotovljeno bo dopolnjevanje in sinergije med tem programom in drugimi programi Skupnosti, še zlasti na področju izobraževanja; s tem naj bi spodbujali poklicne poti na področju raziskav. Ukrepi v podporo inovativnosti se bodo izvajali v okviru programa za konkurenčnost in inovacije.

Udeležba MSP

Optimalna udeležba malih in srednje velikih podjetij (MSP) bo omogočena na vseh tematskih področjih, zlasti s pomočjo izboljšanih finančnih in upravnih postopkov ter večje prožnosti pri izbiri primerne sheme financiranja. Poleg tega so se raziskovalne potrebe in potencial MSP upoštevali pri oblikovanju vsebine tematskih področij tega posebnega programa; področja, ki so posebej zanimiva za MSP, pa bodo določena v delovnem programu. Za vsako temo v programu se bo razvila strategija, v okviru katere se bodo ves čas izvajali konkretni podporni ukrepi, ki bodo olajšali udeležbo MSP. Te strategije bo dopolnjevalo kvantitativno in kvalitativno spremljanje glede na zastavljene cilje. Namen tega spremljanja bo zagotoviti, da bo vsaj 15 % sredstev, predvidenih v okviru tega programa, namenjenih MSP.

Posebni ukrepi za podporo raziskav v korist MSP ali združenjem MSP so vključeni v posebni program „Zmogljivosti“, ukrepi za spodbujanje sodelovanja MSP v celotnem okvirnem programu pa se bodo financirali iz programa za konkurenčnost in inovacije.

Etični vidiki

Med izvajanjem tega posebnega programa in raziskovalnih dejavnosti, ki iz njega izhajajo, je treba spoštovati temeljna etična načela. Sem med drugim sodijo načela iz Listine EU o temeljnih pravicah, vključno z naslednjimi: varstvo človekovega dostojanstva in življenja, varstvo osebnih podatkov in zasebnosti, kakor tudi živali in okolja v skladu s pravom Skupnosti in najnovejšimi različicami ustreznih mednarodnih konvencij, smernic in kodeksov ravnanja, npr. Helsinške deklaracije, Konvencije Sveta Evrope o človekovih pravicah in biomedicini, podpisane v Oviudu dne 4. aprila 1997, in njenih dodatnih protokolov, Konvencije ZN o otrokovih pravicah, Splošne deklaracije o človeškem genomu in človekovih pravicah, ki jo je sprejel Unesco, Konvencije ZN o biološkem in toksičnem orožju (BTWC), Mednarodne pogodbe o rastlinskih genskih virih za kmetijstvo in prehrano ter ustreznih resolucij Svetovne zdravstvene organizacije (WHO).

Prav tako se bodo upoštevala mnenja Evropske skupine svetovalcev glede etičnih posledic biotehnologije (1991–1997) in mnenja Evropske skupine za etiko v znanosti in novih tehnologijah (od 1998).

V skladu z načelom subsidiarnosti in zaradi raznolikosti v Evropi obstoječih pristopov morajo udeleženci v raziskovalnih projektih spoštovati trenutno zakonodajo, predpise ter etična merila v državah, kjer potekajo raziskave. V vsakem primeru se uporabljajo nacionalni predpisi in nobena raziskava, ki je prepovedana v kateri koli posamezni državi članici ali drugi državi, se ne bo podpirala s financiranjem Skupnosti, ki se bo izvajalo v tej državi članici ali državi.

Po potrebi morajo izvajalci raziskovalnih projektov pridobiti odobritev ustreznih nacionalnih ali lokalnih odborov za etiko še pred začetkom izvajanja dejavnosti RTR. Komisija bo sistematično izvedla tudi pregled izpolnjevanja etičnih meril pri predlogih, ki obravnavajo etično občutljiva vprašanja, ali kadar etični vidiki niso bili ustrezno obravnavani. V posebnih primerih se lahko pregled izpolnjevanja etičnih meril izvede med izvajanjem projekta.

Financiranje raziskovalnih dejavnosti, ki so prepovedane v vseh državah članicah, ne bo odobreno.

Protokol o zaščiti in dobrem počutju živali, ki je priložen Pogodbi, zahteva, da Skupnost pri oblikovanju in izvajanju svojih politik, vključno z raziskavami, v celoti upošteva zahteve po dobrem počutju živali. Direktiva Sveta 86/609/EGS z dne 24. novembra 1986 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic glede varstva živali, ki se uporabljajo za poskusne in druge znanstvene namene ⁽¹⁾, zahteva, da morajo vsi poskusi:

- biti načrtovani tako, da se izognemo povzročanju stisk in nepotrebnih bolečin ter trpljenja poskusnim živalim,
- uporabljati najmanjše število živali,
- uporabljati živali z najnižjo mero nevrofiziološke občutljivosti,
- ter povzročati najmanjšo možno bolečino, trpljenje, stisko ali trajne poškodbe.

Spreminjanje genske dediščine živali in kloniranje živali je dovoljeno zgolj v primerih, ko so cilji etično utemeljeni, pogoji zagotavljajo dobro počutje živali in se spoštujejo načela biološke raznolikosti.

Med izvajanjem tega programa bo Komisija redno spremljala najnovejša znanstvena dognanja ter nacionalne in mednarodne predpise, tako da bo lahko upoštevala kakršen koli razvoj dogodkov.

Raziskovanje etičnih vprašanj, povezanih z znanstvenim in tehnološkim razvojem, se bo izvajalo v okviru posebnega programa „Zmogljivosti“, in sicer v delu z naslovom „Znanost v družbi“.

Skupno raziskovanje

Večji in osrednji del sredstev Skupnosti za raziskovanje bo namenjen skupnemu raziskovanju. Cilj je na glavnih področjih razvijanja znanja vzpostaviti odlične raziskovalne projekte in omrežja, ki lahko privabijo raziskovalce in naložbe iz Evrope in celega sveta, krepijo evropske industrijske in tehnološke temelje ter podpirati politike Skupnosti.

To se bo doseglo s pomočjo podpore skupnemu raziskovanju, ki bo vključevalo aktivno udeležbo industrije preko vrste shem financiranja: skupnih projektov, mrež odličnosti in usklajevalnih/podpornih dejavnosti.

Skupne tehnološke pobude

V zelo omejenem številu primerov obseg cilja RTR in razpon vključenih virov upravičujeta vzpostavitev dolgoročnih partnerstev javnega in zasebnega sektorja v obliki skupnih tehnoloških pobud. Te pobude, ki večinoma izhajajo iz delovanja evropskih tehnoloških platform in zajemajo en vidik ali majhno število izbranih vidikov raziskav na njihovem področju, bodo združevale naložbe zasebnega sektorja in javno financiranje na nacionalni in evropski ravni, vključno s financiranjem z nepovratnimi sredstvi iz okvirnega raziskovalnega programa in financiranjem posojil s strani Evropske investicijske banke. Odločitve glede posameznih skupnih tehnoloških pobud bodo sprejete za vsak primer posebej, bodisi na podlagi člena 171 Pogodbe (to lahko vključuje ustanovitev skupnega podjetja) ali na podlagi sprememb tega posebnega programa v skladu s členom 166(3) Pogodbe.

⁽¹⁾ UL L 358, 18.12.1986, str. 1. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2003/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 230, 16.9. 2003, str. 32).

Skupne tehnološke pobude so določene jasno in pregledno na podlagi vrste meril, ki vključujejo:

- nezmožnost doseganja cilja z obstoječimi instrumenti,
- obseg vpliva na konkurenčnost in rast industrije,
- dodano vrednost delovanja na evropski ravni,
- stopnjo in jasnost opredelitve cilja in končnih rezultatov, za katere si je treba prizadevati,
- trdnost zaveze industrije glede finančnih sredstev in virov,
- pomembnost prispevka k širšim ciljem politike, vključno z vidikom koristnosti za družbo,
- zmožnost privabljanja dodatne nacionalne podpore in povečanja sedanjega ali prihodnjega financiranja s strani industrije.

Naravo skupnih tehnoloških pobud je treba jasno opredeliti, zlasti v zvezi s:

- finančnimi obveznostmi,
- trajanjem obveznosti udeležencev,
- pravili za sklenitev in prekinitev pogodbe,
- pravicami intelektualne lastnine.

Ob upoštevanju posebnega področja uporabe in zahtevnosti skupnih tehnoloških pobud si bo treba močno prizadevati, da bo zagotovljena preglednost njihovega delovanja in da bodo finančna sredstva Skupnosti v okviru skupnih tehnoloških pobud dodeljena v skladu z načeli odličnosti in konkurence iz okvirnega programa.

Posebna pozornost bo namenjena splošni medsebojni povezanosti in uskladitvi med skupnimi tehnološkimi pobudami ter nacionalnimi programi in projekti na istih področjih⁽¹⁾, pri čemer je treba upoštevati obstoječe postopke izvajanja; hkrati pa bo treba tudi zagotoviti, da bodo v njihovih projektih lahko sodeloval širok krog udeležencev iz vse Evrope, zlasti MSP.

Okvirni seznam skupnih tehnoloških pobud je določen v Prilogi IV. Nadaljnje skupne tehnološke pobude se lahko določijo na podlagi zgornjih meril in predlagajo med izvajanjem Sedmega okvirnega programa.

Usklajevanje raziskovalnih programov izven okvira Skupnosti

V okviru ukrepov na tem področju, se bosta uporabljali dve glavni orodji: shema ERA-NET in sodelovanje Skupnosti pri skupnem izvajanju nacionalnih raziskovalnih programov (člen 169 Pogodbe). Poleg tega se bosta z ukrepi krepila dopolnjevanje in sinergija med okvirnim programom in dejavnostmi, ki se izvajajo v okviru medvladnih struktur, kot so EUREKA, EIROforum in COST. Finančna podpora za administrativne in usklajevalne dejavnosti COST-a bo zagotovljena tako, da bo COST lahko še naprej prispeval k usklajevanju in izmenjavi med raziskovalnimi skupinami, ki so financirane iz nacionalnih virov.

Ukrepi, ki bodo znotraj področja uporabe ene od tem, bodo dobili podporo kot sestavni del dejavnosti v okviru navedene teme. Ukrepi horizontalne narave ali tisti, ki niso neposredno povezani z nobeno od desetih tem, bodo dobili skupno podporo v okviru vseh zadevnih tem⁽²⁾.

Ukrepi v okviru uporabe katerega od drugih posebnih programov, s katerim se bo izvajal Sedmi okvirni program, bodo dobili podporo v navedenem posebnem programu.

⁽¹⁾ Zlasti z dejavnostmi, ki se izvajajo v okviru medvladne strukture EUREKA. Poleg tega bi bile lahko izkušnje, ki so jih pridobile skupine EUREKA, pomembne za skupne tehnološke pobude na sorodnih področjih.

⁽²⁾ To bi lahko vključevalo morebitno skupno izvajanje programov na področju meroslovja.

Shema ERA-NET bo razvila in okrepila usklajevanje nacionalnih in regionalnih raziskovalnih dejavnosti:

- zagotavljanja okvira za akterje, ki izvajajo javne raziskovalne programe, da bi pospešili usklajevanje njihovih dejavnosti. To bo vključevalo podporo novim projektom ERA-NET ter tudi razširitev in poglobljanje obsega obstoječih projektov ERA-NET, npr. z razširitvijo njihovega partnerstva ter tudi z vzajemnim odprtjem njihovih programov; po potrebi se lahko projekti ERA-NET uporabijo za usklajevanje programov med evropskimi regijami in državami članicami, da se jim omogoči sodelovanje pri obsežnih pobudah,
- v omejenem številu primerov z zagotavljanjem dodatne finančne podpore Skupnosti tistim udeležencem, ki združujejo sredstva za namen skupnih razpisov v okviru njihovih nacionalnih in regionalnih programov („ERA-NET PLUS“).

Sodelovanje Skupnosti v nacionalnih raziskovalnih programih, ki se izvajajo skupno, na podlagi člena 169 Pogodbe, je posebej pomembno za obsežnejše evropsko sodelovanje v „spremenljivi geometriji“ med državami članicami, ki delijo skupne potrebe in/ali interese. Take pobude bodo sprožene, v skladu s členom 169, v natančno določenih primerih na področjih, ki jih je treba opredeliti v tesni povezavi z državami članicami, vključno z možnim sodelovanjem z medvladnimi programi, na podlagi vrste meril, opredeljenih v sklepu o Sedmem okvirnem programu.

Okvirni seznam pobud za skupno izvajanje nacionalnih raziskovalnih programov je naveden v opisu v Prilogi IV in bi lahko bil predmet posebne odločitve na podlagi člena 169 Pogodbe. Nadaljnje pobude se lahko določijo in predlagajo med izvajanjem Sedmega okvirnega programa.

Mednarodno sodelovanje

Ukrepi za mednarodno sodelovanje, ki izkazujejo evropsko dodano vrednost in so v skupnem interesu, bodo podprli mednarodno znanstveno in tehnološko politiko, ki ima dva medsebojno odvisna cilja:

- podpirati in spodbujati evropsko konkurenčnost s strateškimi raziskovalnimi partnerstvi s tretjimi državami, vključno z visoko industrializiranimi in razvijajočimi se gospodarstvi na področju znanosti in tehnologije, s sodelovanjem z najboljšimi znanstveniki iz tretjih držav, da bi delali v Evropi in z njo,
- na podlagi vzajemnega interesa in skupnih koristi obravnavati posebne probleme, s katerimi se soočajo tretje države ali imajo globalne značilnosti.

Politika mednarodnega znanstvenega sodelovanja Skupnosti bo poudarjala in razvijala sodelovanje, ki bo omogočalo ustvarjanje, izmenjavo in uporabo znanja v okviru nepristranskih raziskovalnih partnerstev, ob upoštevanju mednarodnega, državnega, regionalnega in družbeno-ekonomskega konteksta ter osnov znanja partnerskih držav. Bistvo strateškega pristopa je v tem, da se okrepi konkurenčnost EU in globalni trajnostni razvoj s pomočjo takšnih partnerstev med EU in tretjimi državami na dvostranski, regionalni in svetovni ravni na podlagi vzajemnega interesa in koristi. V ta namen je treba z večstranskimi mednarodnimi raziskovalnimi programi spodbujati vlogo EU kot globalnega partnerja. Podprti ukrepi za mednarodno sodelovanje bodo povezani z vprašanji osrednje politike, da bi podprli izpolnjevanje mednarodnih obveznosti EU in prispevali k souporabi evropskih vrednot, konkurenčnosti, družbeno-ekonomskemu napredku, varovanju okolja in blaginji pod okriljem globalnega trajnostnega razvoja.

Mednarodno sodelovanje se bo v tem posebnem programu izvajalo na vseh tematskih področjih, v okviru več tem, in sicer s/ z:

- Okrepljenim sodelovanjem raziskovalcev in raziskovalnih institucij vseh držav, ki so partnerice v mednarodnem sodelovanju, in iz industrializiranih držav ⁽¹⁾ na posameznih tematskih področjih; pri tem bodo za vse tretje države, ki niso pridružene države, za temo „Varnost“ veljale ustrezne omejitve zaradi zaupne narave dejavnosti. Poleg tega bo poseben poudarek namenjen spodbujanju udeležbe tretjih držav na določenih področjih skupnega interesa.
- Posebnimi ukrepi za sodelovanje na vseh tematskih področjih, namenjeni tretjim državam, v primeru skupnega interesa za sodelovanje pri posebnih temah, izbranih na podlagi njihovih znanstvenih in tehnoloških ravni in potreb. Odkrivanje posebnih potreb in prednostnih nalog bo v tesni povezavi z ustreznimi dvostranskimi sporazumi o sodelovanju ter z večstranskimi in biregionalnimi dialogi, ki potekajo med EU in temi državami ali skupinami držav. Prednostne naloge bodo določene na podlagi posebnih potreb, potenciala in stopnje gospodarskega razvoja v regiji ali državi.

⁽¹⁾ Kot je opredeljeno v pravilih za udeležbo in razširjanje.

V ta namen je predviden razvoj mednarodne strategije za sodelovanje in izvedbeni načrt s posebnimi usmerjenimi ukrepi znotraj ali med temami, npr. zdravje, kmetijstvo, sanitarne storitve, voda, varna hrana, družbena kohezija, energija, okolje, ribištvo, ribogojstvo in naravni viri, trajnostna gospodarska politika ter informacijske in komunikacijske tehnologije.

Ti ukrepi bodo služili kot prednostna orodja za izvajanje sodelovanja med Skupnostjo in temi državami. Takšni ukrepi so namenjeni zlasti krepitvi raziskovalnih zmogljivosti in zmogljivosti za sodelovanje držav kandidat, sosednjih držav ter držav v razvoju in razvijajočih se držav in bodo predmet ozko tematsko usmerjenih razpisov; posebna pozornost bo namenjena temu, da se zadevnim tretjim državam, predvsem državam v razvoju, olajša dostop do njih.

Te dejavnosti se bodo izvajale v povezavi z mednarodnimi ukrepi sodelovanja v okviru posebnih programov „Človeški viri“ in „Zmogljivosti“. To delovanje bo podprto s celovito strategijo mednarodnega sodelovanja, predvideno v okvirnem programu.

TEME

1. ZDRAVJE

Cilj

Izboljšanje zdravja evropskih državljanov ter povečanje konkurenčnosti in krepitev inovativne zmogljivosti evropskih industrijskih sektorjev in podjetij, povezanih z zdravjem, ob obravnavi svetovnih zdravstvenih problemov, vključno s pojavljajočimi se epidemijami. Poudarek bo na translacijskih raziskavah (prenos temeljnih odkritij v klinično prakso, vključno z znanstvenim potrjevanjem rezultatov poskusov), na razvijanju in potrjevanju novih terapij, metod za spodbujanje zdravja in preventivo, vključno s spodbujanjem zdravja otrok, tudi za spodbujanje zdravega staranja, diagnostičnega orodja in medicinskih tehnologij, ter tudi na trajnostnih in učinkovitih sistemih zdravstvenega varstva.

Pristop

Na podlagi teh raziskav bomo lažje ugotovili, kako na učinkovitejši način spodbujati dobro zdravje, zmanjšati razlike na področju zdravja v Evropi, preprečevati in zdraviti glavne bolezni ter nuditi zdravstveno varstvo. Sestavni del te teme bodo biomedicinske raziskave, na področju zdravja pa bodo še posebej pomembni multidisciplinarni pristopi.

Te raziskave bodo pomagale vključiti obsežne količine genomskih, edpidemioloških, bioloških in biotehnoških podatkov in razviti ključne tehnologije za industrijske sektorje, povezane z zdravjem; njihov cilj je ustvarjanje novega znanja in zmogljivosti za posredovanje. Pospeševale bodo translacijske zdravstvene raziskave, ki so bistvene za zagotovitev praktičnih koristi biomedicinskih raziskav, vključno za večjo kakovostjo življenja. Evropi bodo omogočile, da učinkovitejše prispeva k mednarodnim prizadevanjem za boj proti boleznim svetovnega pomena, kot je prikazano v tekočem programu Partnerstva evropskih držav in držav v razvoju na področju kliničnih študij (European and Developing Countries Clinical Trials Partnership – EDCTP) za preprečevanje virusa HIV/AIDS-a, malarije in tuberkuloze (člen 169) ⁽¹⁾. Okrepile bodo raziskave, ki jih usmerja zdravstvena politika na evropski ravni, in zlasti primerjave modelov, sistemov in podatkov, shranjenih v nacionalnih podatkovnih zbirkah. V tem pogledu je še posebej pomembno povezovanje ustreznih podatkovnih zbirk v omrežja.

Te raziskave bodo pomagale izboljšati konkurenčnost evropske biotehnoške industrije na področju zdravstvenega varstva in medicinske tehnologije, kjer predstavljajo glavno gospodarsko gonilno silo MSP, in farmacevtske industrije. Vključujejo lahko podporo evropski tehnološki platformi ⁽²⁾ za inovativna zdravila, da bi premostili raziskovalna ozka grla v procesu razvoja zdravil. Posebna pozornost bo namenjena vrzeli med raziskovalnimi dejavnostmi in uporabo rezultatov, ki naj bi jo premostili z zagotavljanjem podpore validaciji koncepta in kliničnemu preverjanju. Te raziskave bodo prispevale tudi k razvoju normativov in standardov za nove napredne terapije (npr. regenerativno medicino), potrebne za pomoč industriji EU pri soočanju s svetovno konkurenco. Evropskim raziskavam in inovacijam na področju nadomestnih preskusnih strategij in še zlasti metod, ki ne vključujejo živali, je treba zagotoviti vodilno vlogo v svetovnem merilu.

Po potrebi bo v okviru projektov ⁽³⁾ upoštevano in vanje tudi vključeno načelo enakopravnosti spolov pri raziskovanju. Posebna pozornost bo namenjena sporočanju rezultatov raziskav in spodbujanju dialoga s civilno družbo, zlasti s skupinami pacientov, v najzgodnejši fazi o novih razvojnih dosežkih biomedicinskih in genetskih raziskav. Zagotovljena bosta tudi učinkovito razširjanje in uporaba rezultatov.

⁽¹⁾ Po potrebi se lahko podpre druge nove pomembne pobude v zvezi z usklajevanjem nacionalnih raziskovalnih programov.

⁽²⁾ Strateški raziskovalni programi drugih evropskih tehnoloških platform se lahko podprejo, kadar so še posebej pomembne za industrijske sektorje, povezane z zdravjem.

⁽³⁾ Med ženskami in moškimi pogosto obstajajo razlike glede dejavnikov tveganja, bioloških mehanizmov, vzrokov, klinične manifestacije, posledic ter zdravljenja bolezni in motenj. Zato morajo vse dejavnosti, financirane v okviru te teme, v svojih raziskovalnih protokolih, metodologijah in analizah rezultatov odražati možnost takšnih razlik.

Posebna pozornost bo namenjena dvema strateškima vprašanjem, zdravju otrok ⁽¹⁾ in zdravju starajočega se prebivalstva, ki bosta obravnavani v okviru vseh dejavnosti v okviru te teme, s prednostnimi nalogami, izpostavljenimi v delovnem programu. Vključena bodo tudi druga multidisciplinarna področja. To bo zagotovilo jasen in skladen pristop k tem vprašanjem v celotni temi in onemogočilo podvajanje.

Znotraj vseh dejavnosti se bodo upoštevala etična, pravna in družbeno-ekonomska vprašanja ⁽²⁾.

Dejavnosti

Biotehnologija, generična orodja in medicinske tehnologije za ohranjanje človekovega zdravja

Namen te dejavnosti je razvijanje in potrjevanje potrebnih orodij in tehnologij, ki bodo omogočili pridobivanje novega znanja in njegov prenos v praktične uporabe na področju zdravja in medicine.

- Zahtevne proizvodne raziskave: pospeševanje napredka pri razvoju novih raziskovalnih orodij za moderno biologijo, vključno s temeljno genomiko, ki bodo znatno pospešila postopek priprave podatkov ter izboljšala standardizacijo, pridobivanje in analiziranje podatkov in vzorcev (biobanke). Poudarek bo na novih tehnologijah za: zaporedje, izražanje genov, genotipizacijo in fenotipizacijo; primerjalno in funkcionalno genomiko, bioinformatiko in sistemsko biologijo; druga področja, katerih poimenovanja se končajo na „-omika“.
- Odkrivanje, diagnoza in spremljanje: razvoj vizualizacije, upodabljanja, orodij in tehnologij za odkrivanje in analizo na področju biomedicinskih raziskav, napovedovanja, diagnosticiranja, spremljanja in progностiciranja bolezni ter v podporo terapevtskim posegom in za njihovo vodenje. Poudarek bo na multidisciplinarnem pristopu, ki vključuje področja, kot so: molekularna in celična biologija, fiziologija, genetika, fizika, kemija, biomedicinska tehnologija, vključno z nanotehnologijami, mikrosistemi, napravami in informacijsko tehnologijo. Poudarjene bodo neinvazivne ali minimalno invazivne in kvantitativne metode ter vidiki zagotavljanja kakovosti.
- Predvidevanje primernosti, varnosti in učinkovitosti terapij: razvoj in potrjevanje parametrov, orodij, metod in standardov, potrebnih za oskrbo pacientov z varnimi in učinkovitimi novimi ali izboljšanimi bio zdravili. ⁽³⁾ Poudarek bo na pristopih, kot so farmakogenomika, razvoj in potrjevanje bioloških označevalcev, ciljno usmerjeni pristopi in pristopi oskrbe, metode in modeli in silico, in vitro (vključno z alternativami za preskuse na živalih) ter in vivo ⁽⁴⁾.
- Inovativni terapevtski pristopi in posegi: raziskave, krepitev in zagotavljanje nadaljnega razvoja naprednih terapij in tehnologij s široko možno uporabo. Poudarek bo na genski in celični terapiji, regenerativni medicini, presaditvah, imunoterapiji in cepivih ter drugih zdravilih. Prav tako bodo obravnavane podobne tehnologije, kot na primer napredni sistemi za dostavo učinkovin na ciljno mesto, napredni vsadki in protetika ter neinvazivni ali minimalno invazivni tehnološko podprti posegi.

Translacijske raziskave, ki služijo človekovemu zdravju

Ta dejavnost je namenjena izboljšanju znanja o bioloških procesih in mehanizmih, ki so del normalnega zdravstvenega stanja in posebnega bolezenskega stanja, da bi to znanje prenesli v klinično prakso, vključno z nadzorom bolezni in zdravljenjem, in zagotovili, da bodo nadaljnje raziskave usmerjali klinični podatki (vključno z epidemiološkimi).

- Vključevanje bioloških podatkov in procesov: zbiranje obsežnejših podatkov, sistemska biologija.
 - Zbiranje obsežnejših podatkov: uporaba zahtevnih proizvodnih tehnologij pri zbiranju podatkov za pojasnjevanje funkcije genov in genskih proizvodov ter njihovih interakcij v kompleksnih mrežah pri pomembnih bioloških procesih. Poudarek bo na: genomiki; proteomiki, „RNK-omiki“; populacijski genetiki; primerjalni, strukturalni in funkcionalni genomiki.
 - Sistemska biologija: poudarek bo na multidisciplinarnih raziskavah, ki bodo vključevale veliko različnih bioloških podatkov ter bodo razvijale in uporabljale sistemske pristope za razumevanje in oblikovanje bioloških procesov v vseh zadevnih organizmih in na vseh ravneh organizacije.

⁽¹⁾ Podpora bo zlasti namenjena posebnim kliničnim študijam, namenjenim zagotovitvi dokazov za ustrezno uporabo zdravil, ki se jim je patentna zaščita iztekla ali je niso imeli, ki se v pediatrični populaciji trenutno uporabljajo v neskladju s povzetkom glavnih značilnosti zdravila.

⁽²⁾ V okviru tematskega področja družbeno-ekonomske in humanistične znanosti bodo v posebnem programu „Sodelovanje“ in v posebnem programu „Zmogljivosti“ predvidene posebne raziskave etičnih, pravnih in družbeno-ekonomskih vprašanj.

⁽³⁾ Vprašanje konvencionalnih zdravil (farmacevtski in bio-farmacevtski izdelki) bi bilo lahko zajeto v skupni tehnološki pobudi za inovativna zdravila.

⁽⁴⁾ Alternative (zamenjava, prečiščenje, zmanjšanje) za preskuse na živalih v okviru biomedicinskih raziskav.

- Raziskave možganov in z njimi povezanih bolezni, človekovega razvoja in staranja.
 - Možgani in z njimi povezane bolezni: boljše razumevanje integrirane strukture in dinamike možganov, proučevanje možganskih bolezni, tudi s starostjo povezanih obolenj (npr. demence, Parkinsonove bolezni) ter iskanje novih terapij. Poudarek bo prizadevanjih, da bi pridobili celovito znanje o delovanju možganov in sicer z raziskovanjem delovanja možganov od molekul do zaznavanja, vključno z nevroučevalno in možgansko disfunkcijo, od sinaptičnih sposobnosti do nevrodegeneracije. Raziskave bodo vključevale nevrološke in psihične bolezni in motnje, vključno z regenerativnimi in obnovitvenimi terapevtskimi pristopi.
 - Človekov razvoj in staranje: uporaba širokega spektra metodologij in orodij za boljše razumevanje procesa vseživljenjskega razvoja in zdravega staranja. Poudarek bo na preučevanju človeškega sistema in sistema modelov, vključno z medsebojnim vplivanjem z dejavniki, kot so okolje, genetika, vedenje in spol.
- Translacijske raziskave pri glavnih nalezljivih boleznih: soočanje z glavnimi grožnjami javnemu zdravju.
 - Odpornost na protimikrobna zdravila, vključno s fungalnimi patogeni: poudarek bo na združevanju temeljnih raziskav molekularnih odpornih organizmov, mikrobiološke ekologije in interakcije med gostiteljem in patogenom s kliničnimi raziskavami v smeri novih intervencij za zmanjšanje možnosti nastajanja in širjenja infekcijskih bolezni, odpornih na več zdravil.
 - HIV/AIDS, malarija in tuberkuloza: poudarek bo na razvoju novih terapij, diagnostičnih orodij, preventivnih orodij, kot so cepiva, in kemični prenos ovir, kot so HIV mikrobicidi. Raziskovalna prizadevanja se bodo s temi tremi boleznimi soočila na svetovni ravni, vendar bodo obravnavala tudi posebne evropske vidike treh bolezni in hepatitisa. Poudarjene bodo predklinične in zgodnje klinične raziskovalne dejavnosti in, kjer je primerno (npr. za cepiva proti HIV/AIDS-u), je predvideno sodelovanje s svetovnimi pobudami.
 - Morebitne nove in ponavljajoče se epidemije: poudarek bo na preprečevanju nastajajočih patogenov s pandemičnim potencialom, vključno z zoonozami (npr. SARS in visoko patogena influenza). Po potrebi bodo sprejete določbe za hiter začetek skupnih raziskav, namenjenih pospešitvi razvoja novih diagnostik, zdravil in cepiv za učinkovito preprečevanje, zdravljenje in nadzor nad nujnimi primeri nalezljivih bolezni.
- Translacijske raziskave pri drugih glavnih boleznih ⁽¹⁾
 - Rak: poudarek bo na etiologiji bolezni ter novih zdravilih in terapijah; določanju in vrednotenju ciljev zdravil in bioloških označevalcev, ki pomagajo pri preprečevanju, zgodnjem diagnosticiranju in zdravljenju; ter ocenjevanju učinkovitosti preventivnih, prognostičnih, diagnostičnih in terapevtskih posegov.
 - Bolezni srca in ožilja: poudarek bo na diagnozi, preprečevanju, zdravljenju in spremljanju bolezni srca in krvnih žil (vključno z vaskularnimi vidiki možganske kapi) ob uporabi obsežnih multidisciplinarnih pristopov.
 - Diabetes in debelost: pri prvem bo poudarek na etiologiji različnih vrst diabetesa in s tem povezanega preprečevanja in zdravljenja. Pri drugem bo poudarek na multidisciplinarnih pristopih, vključno z genetiko, življenjskim slogom in epidemiologijo. Pri diabetesu in debelosti bo posebna pozornost posvečena otroškim boleznim in dejavnikom, ki delujejo v otroštvu.
 - Redke bolezni: poudarek bo na vseevropskih študijah prirodoslovja, patofiziologije in na razvoju preventivnih, diagnostičnih in terapevtskih posegov. V ta del bodo vključeni redki Mendelovi fenotipi splošnih bolezni.
 - Druge kronične bolezni: poudarek bo na nesmrtonosnih boleznih z močnim učinkom na kakovost življenja v starosti, kot so slabšanje funkcionalnih in senzoričnih sposobnosti ter druge kronične bolezni (npr. artritis, revmatične bolezni, mišično-kostne bolezni in bolezni dihalnih organov, vključno z boleznimi, ki jih povzročijo alergije).
- *Optimizacija zdravstvenega varstva evropskih državljanov*

Ta dejavnost je namenjena zagotavljanju potrebne osnove za osveščene politične odločitve glede zdravstvenih sistemov in učinkovite, z dokazi podprte strategije za spodbujanje zdravja, preprečevanje bolezni, postavljanje diagnoz in terapijo.

⁽¹⁾ Upoštevan bo vidik paliativne medicine in uporaba aktivnih sestavin.

- Prenos rezultatov kliničnih raziskav v klinično prakso, vključno z boljšo uporabo zdravil ter ustrezno uporabo vedenjskih in organizacijskih intervencij ter novih terapij in tehnologij zdravljenja. Posebna pozornost bo namenjena varnosti pacientov, vključno s škodljivimi učinki zdravil: ugotavljanju najboljših kliničnih praks; razumevanju kliničnega odločanja v okviru osnovne in specializirane oskrbe; ter pospeševanju uporabe z dokazi podprte medicine in dajanja pooblastil pacientom. Poudarek bo na primerjavi strategij; preučevanju rezultatov različnih intervencij, vključno z zdravili, znanstveno preizkušenimi komplementarnimi in alternativnimi zdravili ter novimi zdravstvenimi terapijami in tehnologijami, ob upoštevanju strategij za predpisovanje zdravil, nekaterih vidikov dokazov farmakovigilance, posebnih značilnosti pacienta (npr. genska odpornost, starost, spol in privrženost načelom) ter stroškovnih ugodnosti.
- Kakovost, učinkovitost in solidarnost sistemov zdravstvenega varstva, vključno s transnacionalnimi sistemi zdravstvenega varstva, da se državam zagotovi osnova za prilagajanje njihovih zdravstvenih sistemov glede na izkušnje drugih sistemov in njihovo trajnost, ob upoštevanju pomembnosti nacionalnega ozadja in značilnosti prebivalstva (staranje, mobilnost, migracije, izobraževanje, družbeno-ekonomski položaj, spreminjajoč se svet dela itd.). Poudarek bo na organizacijskih, finančnih in ureditvenih vidikih zdravstvenih sistemov (oceni stroškov, učinkovitosti in koristi različnih posegov, tudi kar zadeva varstvo pacientov), njihovem izvajanju in rezultatih v smislu uspešnosti, učinkovitosti in enakosti (vključno z zapostavljenimi skupinami). Posebna pozornost bo namenjena vprašanju naložb in človeškim virom, vključno s strategijami oskrbe na domu. Pokrito bo tudi vprašanje neodvisnosti, kakovosti življenja in mobilnosti starajoče se populacije.
- Boljše spodbujanje zdravja in preprečevanje bolezni: zagotovitev dokazov za najboljše ukrepe na področju javnega zdravja v smislu življenjskega sloga, pogojev za delo in bivanje ter intervencij na različnih ravneh in v različnih kontekstih. Poudarek bo na širših determinantah zdravja in na njihovem vzajemnem delovanju, tako na individualni ravni kot tudi na ravni Skupnosti (npr. prehrana, stres, tobak, alkohol in druge snovi, fizična aktivnost, kulturno ozadje, družbeno-ekonomski in okoljski dejavniki). Obravnavano bo zlasti duševno zdravje z vidika njegovega vseživljenjskega ohranjanja.

Mednarodno sodelovanje

Mednarodno sodelovanje je sestavni del teme in je bistvenega pomena na področjih, ki obravnavajo svetovne zdravstvene probleme, kot so odpornost na protimikrobna zdravila, HIV/AIDS, malarija, tuberkuloza, zanemarjene bolezni in pojavljajoče se pandemije. To lahko vključuje tudi določitev prednostnih nalog v okviru mednarodnih pobud, kot je na primer Global HIV Vaccine Enterprise (svetovni projekt za cepivo proti virusu HIV). Glede na utrjevanje dolgoročnega trajnostnega partnerstva na področju kliničnih raziskav med Evropo in državami v razvoju in na vključevanje nacionalnih programov ali dejavnosti sodelujočih držav, bi lahko bila zagotovljena nadaljnja podpora Partnerstvu evropskih držav in držav v razvoju na področju kliničnih študij (European and Developing Countries Clinical Trials Partnership – EDCTP) kot odziv na njegove dosežke in prihodnje potrebe.⁽¹⁾ Program EDCTP bo še naprej osredotočen na napredno klinično preskušanje za razvoj novih cepiv, mikrobicidov in zdravil proti tem trem boleznim v podsaharski Afriki. V ta namen je lahko v delovnem programu predviden prispevek Skupnosti evropskim gospodarskim interesnim skupinam EDTCP za izvajanje programa, ki ga mora odobriti Komisija, vključno s ponovno dodelitvijo prispevka Skupnosti.

Posebni ukrepi sodelovanja se bodo izvajali na področjih, oblikovanih z biregionalnimi dialogi v tretjih državah/regijah in na mednarodnih forumih, ter tudi v okviru razvojnih ciljev novega tisočletja. Takšna prednostna področja, prilagojena lokalnim potrebam in s partnerstvi, lahko vključujejo: raziskave zdravstvene politike, raziskave zdravstvenih sistemov in zdravstvenih storitev, zdravje mater in otrok, reproduktivno zdravje, kontrolo in nadzor nad zanemarnimi nalezljivimi boleznimi ter pojavljajoče se nepredvidene potrebe politike v navedenih regijah.

Letni prispevek k mednarodni organizaciji Human Frontier Science Programme Organisation (HFSP) ⁽²⁾ bo skupen s temo „Informacijske in komunikacijske tehnologije“. To bo omogočilo državam članicam EU, ki niso članice G8, da uživajo ugodnosti iz programa Human Frontier Science Programme (HFSP), in zagotovilo večjo prepoznavnost evropskih raziskav.

Odziv na nastajajoče potrebe in nepredvidene potrebe politike

Raziskave nastajajočih potreb se bodo izvajale na podlagi pobud po načelu „od spodaj navzgor“ in „osredotočenih“ pobud v povezavi z drugimi tematskimi področji, kar bo vključevalo širok in interdisciplinaren raziskovalni portfelj. Podpora nepredvidenim političnim potrebam lahko obravnava na primer pogoje za delo in bivanje, varnost in zdravje pri delu, presojo vplivov na zdravje, oceno tveganja, statistične kazalnike, upravljanje in komuniciranje na področju javnega zdravja ter obveznosti v okviru mednarodnih pogodb na področju zdravja, vključno z Okvirno konvencijo o nadzoru tobaka ⁽³⁾ in mednarodnimi zdravstvenimi predpisi ⁽⁴⁾. To bo dopolnilo zgoraj navedene podprte raziskave, ki jih usmerja zdravstvena politika.

⁽¹⁾ Komisija bo ocenjevala EDCTP.

⁽²⁾ Evropska skupnost je članica organizacije HFSP (HFSP) in je HFSP financirala v okviru prejšnjih okvirnih programov.

⁽³⁾ Okvirna konvencija o nadzoru tobaka, 2004/513/ES.

⁽⁴⁾ Mednarodni zdravstveni predpisi 2005 – Resolucija 58.3 Svetovne zdravstvene organizacije, sprejeta na 58. skupščini dne 23. maja 2005.

2. PREHRANA, KMETIJSTVO IN RIBIŠTVO TER BIOTEHNOLOGIJA

Cilj

Izgradnja na znanju temelječega evropskega bio-gospodarstva⁽¹⁾ preko povezovanja znanosti, industrije in drugih zainteresiranih strani, da bi izkoristili nove in nastajajoče raziskovalne možnosti, ki odgovarjajo na družbene, okoljske in gospodarske izzive: naraščajoče povpraševanje po varnejši, bolj zdravi in bolj kakovostni hrani ter po trajnostni rabi in proizvodnji obnovljivih bioloških virov; naraščajoča nevarnost epizootskih in zoonotskih bolezni ter motenj, povezanih s prehrano; ogrožanje trajnosti in varnosti proizvodnje na področju kmetijstva, ribogojstva in ribištva; ter naraščajoče povpraševanje po visoko kakovostni hrani ob upoštevanju dobrega počutja živali in podeželskega in obalnega okolja ter odzivov na posebne prehranske zahteve potrošnikov.

Pristop

Ta tema bo okrepila osnove znanja, prinesla inovacije in zagotovila podporo politike pri izgradnji in razvoju na znanju temelječega evropskega bio gospodarstva (European Knowledge Based Bio-Economy – KBBE). Raziskave bodo usmerjene na trajnostno upravljanje z biološkimi viri, njihovo proizvodnjo in rabo, zlasti s pomočjo znanosti o življenju, biotehnologije in zblizovanja z drugimi tehnologijami, da bi zagotovili nove, varnejše, dostopne, ekološko učinkovite in konkurenčne proizvode iz evropskega kmetijstva, ribištva, ribogojstva, prehrabene⁽²⁾, zdravstvene, lesne in sorodnih industrij. Raziskave bodo pomembno prispevale k izvajanju in oblikovanju politik in predpisov Skupnosti, obravnavale ali podpirale pa bodo predvsem: skupno kmetijsko politiko; vprašanja v zvezi s kmetijstvom in trgovino, varnostne vidike GSO, predpise na področju varne hrane, zakonodajo Skupnosti na področju zdravja rastlin; politiko Skupnosti na področju zdravja živali, nadzor bolezni in standarde dobrega počutja; okolje in biološko raznovrstnost; evropsko gozdarsko strategijo; in skupno ribiško politiko, katere namen je zagotoviti trajnostni razvoj ribolova in ribogojstva ter varno morskoro hrano. Poleg tega bodo raziskave poskušale razviti nove in obstoječe kazalnike, ki podpirajo analize, razvoj in spremljanje teh politik.

Ker je kmetijstvo večnamensko, bodo raziskave podpirale vlogo gospodarstva na podeželju in priložnosti, ki jih ima pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja.

Agroživilska industrija, pri kateri 90 % predstavljajo MSP, bo še zlasti uživala ugodnosti mnogih raziskovalnih dejavnosti, vključno z usmerjenim razširjanjem in dejavnostmi za prenos tehnologije, predvsem v zvezi z vključevanjem in prevzemanjem naprednih, ekološko učinkovitih tehnologij, metodologij in postopkov ter razvojem standardov. Pričakovati je, da bodo visokotehnološka, na novo ustanovljena podjetja na področju bio-, nano- ter informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) pomembno prispevala na področju zlahatenja rastlin, izboljšanih pridelkov in varstva rastlin, naprednih tehnologij za odkrivanje in spremljanje za zagotovitev varne in kakovostne hrane ter novih industrijskih bioprocsov.

Številne evropske tehnološke platforme, ki zajemajo področje rastlinske genomike in biotehnologije, gozdarstva in lesne industrije, zdravja živali na globalni ravni, reje domačih živali, prehrane, ribogojstva in industrijske biotehnologije, bi lahko prispevale z določitvijo skupnih raziskovalnih prednostnih nalog v okviru te teme, z opredelitvijo mogočih bodočih obsežnih pobud, kot so projekti, in pomagale zagotoviti široko udeležbo in vključevanje vseh zainteresiranih strani. Po potrebi bodo izvedeni ukrepi za povečanje usklajenosti nacionalnih raziskovalnih programov, v tesnem usklajevanju s projekti ERA-NET, tehnološkimi platformami in drugimi zadevnimi akterji, kot je Stalni odbor za raziskave v kmetijstvu (SCAR) ali prihodnja evropska struktura za usklajevanje pomorskih raziskav.

Upoštevanje družbenega, etičnega vidika, vidika enakopravnosti spolov, pravnega, okoljskega, gospodarskega in širšega kulturnega vidika ter možnih tveganj in vplivov (predvidevanja) znanstvenega in tehnološkega razvoja bo, kjer bo to primerno, sestavni del dejavnosti.

Dejavnosti

Trajnostna proizvodnja in upravljanje z biološkimi viri iz tal, gozdov in vodnih okolij⁽³⁾

— Omogočanje raziskav ključne dolgoročne gonilne sile trajnostne proizvodnje in upravljanja z biološkimi viri (mikroorganizmi, rastline in živali), vključno z izkoriščanjem biološke raznovrstnosti in novih bioaktivnih molekul v teh bioloških sistemih. Raziskave bodo vključevale tehnologije, katerih poimenovanja se končajo na „-omika“, kot so genomika, proteomika, metabolomika, in konvergenčne tehnologije, ter njihovo vključevanje znotraj pristopov

⁽¹⁾ Izraz „bio gospodarstvo“ zajema vse industrijske in gospodarske sektorje, ki proizvajajo, upravljajo in drugače izkoriščajo biološke vire (in povezane storitve, preskrbo ali potrošniške industrije), kot so kmetijstvo, prehrana, ribištvo, gozdarstvo itd.

⁽²⁾ V prehrano so vključeni morski sadeži.

⁽³⁾ Nadaljnje raziskave v zvezi s trajnostnim upravljanjem in ohranjanjem so obravnavane v okviru teme „Okolje (vključno s podnebnimi spremembami)“. Raziskovanje drugih orodij in tehnologij, ki podpirajo trajnostno proizvodnjo in gospodarjenje, bo potekalo v okviru ustreznih tem.

sistemske biologije kot tudi razvoj osnovnega orodja in tehnologij, vključno z bioinformatiko in ustreznimi podatkovnimi zbirkami, ter metodologij za ugotavljanje sort znotraj skupin vrst.

- Povečana trajnost in konkurenčnost, in hkrati zaščita zdravja potrošnikov, ob zmanjšanju okoljskih vplivov in upoštevanju podnebnih sprememb v kmetijstvu, vrtnarstvu, gozdarstvu, ribištvu in ribogojstvu s pomočjo razvoja novih tehnologij, opreme, nadzornih sistemov, novih rastlin in proizvodnih sistemov, upravljanje pridelkov z izbranim žlahtnjenjem rastlin, zdravjem rastlin in najustrežnejšimi proizvodnimi sistemi, izboljšanje znanstvene in tehnične osnove upravljanja ribištva ter boljše razumevanje medsebojnega delovanja različnih sistemov (kmetijstvo in gozdarstvo; ribištvo in ribogojstvo) v okviru pristopa celostnega obravnavanja ekosistemov. Raziskave za ohranitev avtohtonih ekosistemov, razvoj agentov za bio-nadzor in mikro-biološke dimenzije bio-raznolikosti in metagenomike.
- Pri zemeljskih bioloških virih bo poseben poudarek na nizkih vložkih (npr. pesticidih in gnojilih) in organskih proizvodnih sistemih, izboljšanjem upravljanju z viri, novo krmo in novimi živili in krmo ter novimi rastlinami (pridelki in drevesa) glede na njihovo sestavo, odpornostjo na stres, učinkovitostjo rabe hranil in strukturo. To bo podprto z raziskavami biološke varnosti, soobstoja in sledljivosti novih rastlinskih sistemov in proizvodov ter spremljanjem in ocenjevanjem vpliva gensko spremenjenih rastlin na okolje in človeško zdravje, ter možne koristi, ki bi jih imele za družbo.
- Zdravje rastlin bo izboljšano s pomočjo boljšega razumevanja ekologije, biologije škodljivcev, bolezni in drugih groženj ter podpore pri nadzoru nad izbruhi bolezni in izboljšanimi orodji in tehnikami za trajnostno upravljanje s škodljivci. Razvite bodo boljše metode za spremljanje, ohranjanje in izboljšanje rodovitnosti zemlje.
- Pri bioloških virih iz vodnih okolij bo poudarek na bistvenih bioloških funkcijah, varnih in okolju prijaznih proizvodnih sistemih ter krmi za kultivirane vrste, kot tudi na biologiji rib, dinamiki mešanega ribištva, medsebojnih vplivih med ribiškimi dejavnostmi in morskim ekosistemom ter na regionalnih in večletnih sistemih za upravljanje s pomočjo flote.
- Optimalizirano zdravje živali, proizvodja in njihovo dobro počutje v okviru kmetijstva, ribištva in ribogojstva, med drugim z:
 - izkoriščanjem znanja o genetiki, novih metod reje, izboljšane razumevanja živalske fiziologije in vedenja ter z boljšim razumevanjem, in
 - nadzorom nad nalezljivimi boleznimi živali in drugimi dejavniki, ki ogrožajo trajnost in varnost pridelovanja hrane, vključno z zoonozami.

V zvezi s slednjim se bodo razvijala tudi orodja za spremljanje, preprečevanje in nadzor s podporo in uporabnimi raziskavami cepiv in diagnostike, preučevanjem ekologije znanih ali pojavljajočih se povzročiteljev bolezni in drugih groženj, vključno z zlonamernimi dejanji ter vplivi različnih sistemov kmetovanja in podnebj.

Razvijalo se bo tudi novo znanje za varno odlaganje živalskih odpadkov in izboljšano upravljanje s stranskimi proizvodi.

- Zagotavljanje orodij, ki jih oblikovalci politike in drugi akterji potrebujejo za podporo izvajanju ustreznih strategij, politik in zakonodaje ter zlasti za podporo izgradnji na znanju temelječega evropskega bio gospodarstva (KBBE) in potrebam razvoja podeželja in obalnih območij. Skupna ribiška politika bo podprta z razvojem prilagodljivih pristopov, ki pri izkoriščanju morskih virov podpirajo pristop celostnega obravnavanja ekosistemov. Raziskave za vse politike, vključno s skupno kmetijsko politiko, bodo vključevale družbeno-ekonomske študije in stroškovno učinkovite analize, primerljive preiskave različnih sistemov kmetovanja, vključno z večnamenskimi, stroškovno ugodne sisteme za upravljanje ribištva, vzrejo živali, ki niso namenjene za prehrano, interakcije z gozdarstvom in študije za izboljšanje podeželskih in obalnih življenjskih pogojev.

Od vilic do vil: Prehrana (vključno z morskimi proizvodi), zdravje in dobro počutje

- Razumevanje obnašanja in izbire potrošnika kot glavnega dejavnika v konkurenčnosti prehranske industrije ter vpliva hrane na zdravje in dobro počutje evropskih državljanov. Poudarek bo na potrošnikovem dožemanju in odnosu do hrane, vključno s tradicionalno hrano, razumevanju družbenih in kulturnih trendov in opredelitvi determinant izbire hrane ter uporabnikovega dostopa do hrane. Raziskave bodo vključevale razvoj podatkovnih zbirk o raziskavah živil in prehranjevanja.

- Razumevanje koristnih in škodljivih prehranskih dejavnikov, posebnih potreb in navad skupin prebivalstva kot glavnega nadzorljivega dejavnika v razvoju in zmanjšanju pojava s prehrano povezanih bolezni in motenj, vključno z debelostjo in alergijami. To bo vključevalo raziskavo novih prehranskih strategij, razvoj in uporabo nutrigenomike in sistemske biologije ter študije medsebojnih vplivov med prehranjevanjem, fiziološkimi in psihičnimi funkcijami. Privedlo bi lahko do preoblikovanja predelanih živil in razvoja novih živil in sestavin, dietnih živil in živil s prehranskimi in zdravstvenimi zahtevami. Pri poudarjanju vpliva nekaterih živil in prehrane na zdravje ter pri razvoju celostnih smernic za prehrano bo pomembno tudi preučevanje tradicionalnih, lokalnih in sezonskih živil ter prehrane.
- Optimalizacija inovacij v evropski prehrabni industriji s pomočjo vključevanja naprednih tehnologij v tradicionalno živilsko proizvodnjo, tudi v fermentirano hrano, ključnih procesnih tehnologij za povečanje funkcionalnosti, kakovosti in prehrabne vrednosti živil, vključno z organoleptičnimi vidiki proizvodnje živil in tudi novih prehrabnih izdelkov. Razvoj in predstavitev visoke tehnologije, ekološko učinkovitih sistemov predelave in pakiranja, pametnih nadzornih aplikacij ter učinkovitejše valorizacije in upravljanja s stranskimi proizvodi, odpadki, vodo in energijo. Poleg tega bodo nove raziskave razvijale trajnostne in nove tehnologije za živalsko krmo, vključno s formulacijo varne predelave krme, in za nadzor nad kakovostjo krme.
- Zagotavljanje kemijske in mikrobiološke varnosti ter izboljšanje kakovosti evropske preskrbe s hrano. To bo vključevalo razumevanje povezav med mikrobiološko ekologijo in varno hrano; razvoj metod in modelov, ki obravnavajo celovitost verig za preskrbo s hrano; nove metode odkrivanja, sledljivost in njen nadaljni razvoj, tehnologije in orodja za ocenjevanje, upravljanje in sporočanje tveganja, vključno z nastajajočimi tveganji, ter izboljšanje razumevanja dojemanja tveganja. To bo vključevalo tudi na znanosti temelječe metode za primerjavo tveganj na področju varne hrane.
- Varovanje zdravja ljudi in okolja s pomočjo boljšega razumevanja vpliva okolja na prehransko verigo ljudi/živali in vpliva prehranske verige ljudi/živali na okolje. To bo vključevalo študije o onesnaževalcih hrane in zdravstvenih posledicah, spremljanje vplivov na okolje, razvoj izboljšanih orodij in metod za oceno in upravljanje vplivov na prehransko verigo živil in krmil ter njihovo odpornost na globalne spremembe, zlasti kar zadeva okolje. Zagotavljanje kakovosti in celovitosti prehranske verige zahteva nove modele za analizo proizvodne verige in koncepte upravljanja celotne prehranske verige, vključno z vidiki potrošnikov.

Znanosti o življenju, biotehnologija in biokemija za trajnostne neprehrabne proizvode in postopke:

- krepitev osnov znanja in razvijanje naprednih tehnologij za proizvodnjo zemeljske ali morske biomase za uporabo v industriji in proizvodnji energije. To bo vključevalo rastlinsko, živalsko in mikrobo genomiko ter metabolomiko za izboljšanje produktivnosti in sestave surovin ter surovin iz biomase za optimalno pretvorbo v proizvode z visoko dodano vrednostjo, vključno z biološkimi viri, ki se uporabljajo v farmacevtski industriji in medicini, ob istovrstnem izkoriščanju naravnih ali okrepljenih zemeljskih in vodnih organizmov kot novih virov. To bo v celoti vključevalo analizo življenjskega cikla proizvodnje biomas, prevoz, skladiščenje in razvoj trga bio proizvodov;
- obravnava uporabe industrijske biotehnologije v okviru celotne rastlinske verige in verige gozdne biomase, da bi uresničili celoten potencial pristopa biorafinerij (npr. zelene kemikalije), vključno z družbeno-ekonomskimi, agronomskimi in ekološkimi vidiki ter vidiki potrošnikov. To bo okrepljeno z boljšim razumevanjem in nadzorom nad metabolizmom rastlin in mikrobov na celični in podcelični ravni in načina njihove vključitve v delovanje celotnega sistema, v proizvodnji proizvodov z visoko vrednostjo, ki razvija bioprocese s povečanim izkoristkom, kakovostjo in čistostjo pretvorjenih proizvodov, vključno z načrtovanjem bio katalitičnih procesov;
- uporaba ali razvoj biotehnologij za nove in izboljšane, visoko kakovostne in obnovljive gozdarske proizvode in postopke z visoko dodano vrednostjo, da bi povečali trajnost lesa in proizvodnje lesa, vključno z debli in zalogami obnovljivih materialov in bioenergije;
- obravnava potenciala biotehnologije za odkrivanje, spremljanje, preprečevanje, obravnavanje in odpravo onesnaževanja;
- karseda veliko povečanje tržne vrednosti odpadkov in stranskih proizvodov s pomočjo novih bioprocenov, ki omogočajo prihranek energije, samih ali v kombinaciji z rastlinskimi sistemi in/ali kemijskimi katalizatorji.

Mednarodno sodelovanje

Mednarodno sodelovanje je prednostna naloga raziskav na področju prehrane, kmetijstva in biotehnologije in se bo močno spodbujalo v okviru celotnega področja. Podpora bo namenjena raziskavam, ki so še posebej v interesu držav v razvoju in razvijajočih se gospodarstev, ob upoštevanju razvojnih ciljev novega tisočletja in dejavnosti, ki že potekajo. Izvajali se bodo posebni ukrepi za podporo sodelovanju s prednostnimi partnerskimi regijami in državami – zlasti s tistimi, ki so vključene v biregionalne dialoge in dvostranske sporazume na področju znanosti in tehnologije, ter tudi s sosednjimi državami, razvijajočimi se gospodarstvi in državami v razvoju.

Poleg tega se bo večstransko sodelovanje izvajalo z namenom obravnavati izzive, ki zahtevajo obsežna mednarodna prizadevanja, kot sta razsežnost in kompleksnost sistemske biologije na področju rastlin in mikroorganizmov, ali obravnavati svetovne izzive ter mednarodne obveznosti EU (varnost in zaščita hrane in pitne vode, svetovno širjenje bolezni živali, nepristranska raba biološke raznovrstnosti, obnova svetovnega ribištva, v sodelovanju z Organizacijo ZN za prehrano in kmetijstvo, za največji trajnostni donos do leta 2015 ter vpliv podnebnih sprememb/vpliv na podnebne spremembe).

Odziv na nastajajoče potrebe in nepredvidene potrebe politike

Raziskave nastajajočih potreb lahko obravnavajo na primer razvoj novih konceptov in tehnologij, kot na primer v zvezi s sistemi za krizno upravljanje in celovitostjo prehranske verige.

Prožen odziv na nepredvidene politične potrebe bo upošteval zlasti politike, pomembne za izgradnjo na znanju temelječega evropskega bio gospodarstva.

3. INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE

Cilj

Povečati konkurenčnost evropske industrije ter Evropi omogočiti obvladovanje in oblikovanje prihodnjega razvoja informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) in s tem odgovor na evropske družbene in gospodarske potrebe. IKT so bistvo družbe znanja. Dejavnosti bodo okrepile znanstveno in tehnološko osnovo Evrope ter zagotovile njen svetovni vodilni na področju IKT, pomagale pospeševati in spodbujati inovativnost in kreativnost izdelkov, storitev in postopkov s pomočjo uporabe IKT in zagotovile hitro pretvorbo napredka IKT v korist evropskih državljanov, podjetij, industrije in vlad. Te dejavnosti bodo tudi pripomogle k zmanjšanju digitalnega razkoraka in socialne izključenosti.

Pristop

Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) igrajo edinstveno, preizkušeno vlogo pri spodbujanju inovacij, ustvarjalnosti in konkurenčnosti vseh industrijskih in storitvenih sektorjev. Bistvene so za obravnavanje ključnih družbenih izzivov in za posodobitev javnih storitev ter podpirajo napredek na vseh področjih znanosti in tehnologije. Evropa mora zato obvladovati in oblikovati prihodnji razvoj IKT ter zagotoviti, da se storitve in izdelki, ki temeljijo na IKT, uvedejo in uporabljajo, da bi v čim večji meri koristili državljanom in podjetjem.

To so cilji politike Skupnosti na področju informacijske družbe, kot je bilo izpostavljeno v pobudi i2010, ki si prizadeva za konkurenčno usklajeno informacijsko gospodarstvo v Evropi, znaten dvig evropskih naložb v raziskave in inovacije na področju IKT ter zelo visoko raven dostopnosti v informacijski družbi.

Nove tehnologije IKT bodo ponudile veliko novih priložnosti za izdelke in storitve z visoko vrednostjo, od katerih jih je veliko na področjih, kjer Evropa že ima industrijsko in tehnološko vodstvo. Optimalen pristop k naložbam v IKT so partnerstva na evropski ravni. Raziskovalna dejavnost IKT, ki temelji na razvojnem modelu „odprte kode“, kaže svojo uporabnost kot vir inovacij in vse večjega sodelovanja. Takšna prizadevanja so bolj kot kdaj koli prej potrebna, da se v obdobju svetovne konkurenčnosti ter vse bolj kompleksnih in medsebojno odvisnih tehnologij drži korak z visokimi stroški raziskav.

Tema IKT daje prednost strateškim raziskavam v zvezi s ključnimi stebri tehnologije, omogoča neprekinjeno vključevanje tehnologij ter zagotavlja znanje in sredstva za razvoj širokega spektra inovativnih aplikacij IKT. Dejavnosti bodo povečale industrijsko in tehnološko prednost v sektorju IKT ter izboljšale konkurenčno prednost pomembnih sektorjev, ki dajejo poudarek IKT – tako s pomočjo inovativnih izdelkov in storitev z visoko vrednostjo, ki temeljijo na IKT, kot tudi z novimi ali izboljšanimi organizacijskimi procesi v podjetjih in upravah. Poleg tega bo ta tema z aktiviranjem IKT za izpolnjevanje javnih in družbenih zahtev, še zlasti zahtev ljudi s posebnimi potrebami, vključno s starajočim se prebivalstvom in invalidi, nudila podporo drugim politikam Skupnosti, kot sta zaščita zdravja in okolja.

Dejavnosti bodo vključevale ukrepe sodelovanja in povezovanja v mreže in bi lahko podpirale skupne tehnološke pobude ⁽¹⁾ ter nacionalne pobude za usklajevanje programov ⁽²⁾. Med prednostne naloge dejavnosti bodo spadale teme, ki med drugim slonijo na delu evropskih tehnoloških platform. Razvijale se bodo tudi tematske sinergije s sorodnimi dejavnostmi v drugih posebnih programih.

Aktivna udeležba malih in srednje velikih podjetij ter drugih malih subjektov pri dejavnostih je bistvenega pomena zaradi njihove vloge pri spodbujanju inovacij. Igrajo bistveno vlogo pri razvoju in spodbujanju novih vizij na področju IKT in njihovih aplikacij ter pri njihovi pretvorbi v poslovna sredstva.

Dejavnosti

Stebri tehnologije IKT:

- Nanoelektronika, fotonika in integrirani mikro/nanosistemi: procesna tehnologija, tehnologija naprav in načrtovanja ter preskušanja, metodologije za izboljšanje velikosti, zgoščenosti, zmogljivosti, energetske učinkovitosti, proizvodne in stroškovne učinkovitosti komponent, sistemov za čipe in zapakiranih sistemov ter integriranih sistemov; osnovne fotonске komponente za širok spekter uporabe, vključno z zelo hitrimi komponentami; sistemi za radijske frekvence; visoko zmogljivi/zelo zgoščeni sistemi za shranjevanje podatkov; zelo veliki/zelo integrirani zasloni; naprave za zaznavanje, aktiviranje, vizualizacijo in upodabljanje; sistemi z zelo nizko porabo, napajalne komponente, alternativni viri/alternativno skladiščenje energije; heterogene tehnologije/integracija sistemov; inteligentni sistemi; večnamenski integrirani mikro-nano-bio-info sistemi; široko zastavljena področja elektronike; vključevanje v različne materiale/objekte; vmesnik za komunikacijo z živimi organizmi; (samo)sestavljalnost molekul ali atomov v stabilne strukture.
- Splošno razširjena komunikacijska omrežja z neomejeno zmogljivostjo: stroškovno učinkovite in prožne mobilne tehnologije z možnostjo preoblikovanja ter tehnologije, sistemi in arhitekture širokih omrežij, vključno z zemeljskimi in satelitskimi omrežji, optičnim preklapljanjem in drugimi tehnologijami za visokohitrostno neprekinjeno povezanost; združevanje različnih fiksnih, mobilnih, brezžičnih in radiodifuzijskih omrežij in storitev, ki segajo od zasebnega okolja do regionalnega in svetovnega okolja; interoperabilnost žičnih in brezžičnih komunikacijskih storitev in aplikacij, upravljanje z omrežnimi viri, preoblikovanje storitev; kompleksno združevanje v mreže začasnih inteligentnih multimedijskih naprav, senzorjev in mikročipov.
- Vgrajeni sistemi, računalništvo in nadzor: zmogljivejši, varnejši, bolj porazdeljeni, zanesljivejši in učinkovitejši sistemi strojne/programske opreme, ki lahko zaznavajo in nadzorujejo svoje okolje ter se nanj prilagajajo in istočasno optimizirajo uporabo virov; metode in orodja za oblikovanje, analizo, načrtovanje, izgradnjo in potrjevanje sistemov za obvladovanje kompleksnosti; odprte sestavljive arhitekture in platforme brez merila, vmesni in porazdeljeni operacijski sistemi za zagotavljanje resnično celovitih sodelovalnih in inteligentnih okolij za zaznavanje, aktiviranje, izračunavanje, sporočanje, shranjevanje in dostavo storitev; računalniške arhitekture, ki vključujejo heterogene in omrežne komponente z možnostjo preoblikovanja, vključno s sestavljanjem, programiranjem in doživljenjsko podporo, visoko zmogljivimi sistemi in storitvami; nadzor nad obsežnimi, porazdeljenimi in nedoločenimi sistemi.
- Programska oprema, tehnologije GRID, varnost in zanesljivost: tehnologije, orodja in metode za dinamično programsko opremo, ki je vredna zaupanja, arhitekture in vmesni sistemi, ki podpirajo storitve s poudarkom na znanju, vključno s tem, da se jih daje na razpolago kot uporaben vir; k storitvam usmerjene, interoperabilne infrastrukture brez merila, omrežjem podobna virtualizacija virov, vključno s posebnimi platformami za posamezno področje, operacijski sistemi za delovanje v omrežjih; odprti programje; odprti standardi, platforme in pristopi sodelovanja za razvoj in potrjevanje programske opreme, storitev in sistemov; orodje za sestavljanje, vključno s programiranjem jezikov; obvladovanje na novo nastalega obnašanja kompleksnih sistemov; izboljšanje zanesljivosti in odpornosti obsežnih, porazdeljenih in začasno povezanih sistemov ter storitev; varni sistemi in storitve, ki so vredni zaupanja, vključno z nadzorom nad dostopom in avtentifikacijo, ki spoštuje zasebnost, dinamično politiko varnosti in zaupanja ter metamodeli zanesljivosti in zaupanja.
- Znanje, kognitivni sistemi in sistemi učenja: metode in tehnike za pridobivanje, ustvarjanje in razlaganje, predstavljanje in poosebitev, vodenje in ponovno pridobivanje, izmenjavo in posredovanje znanja ob prepoznavanju semantičnih razmerij med vsebinami za uporabo s strani ljudi in strojev; umetni sistemi, ki zaznavajo, razlagajo in ocenjujejo informacije ter lahko sodelujejo, delujejo samostojno in se učijo; teorije in poskusi, ki presegajo posamezne napredke, tako da koristijo vpogled v naravno zaznavanje, zlasti učenje in spomin, tudi z namenom pospeševati napredne sisteme za človeško učenje.
- Simulacija, vizualizacija, interaktivnost in mešana resničnost: orodja za modeliranje, simulacijo, vizualizacijo, medsebojne vplive, navidezno, razširjeno in prepleteno resničnost ter njihovo vključevanje v celovita okolja; orodja za inovativno oblikovanje in ustvarjalno oblikovanje izdelkov, storitev in digitalnih avdiovizualnih medijev; naravnejši, intuitivnejši in za uporabo enostavnejši vmesniki ter novi načini vzajemnega delovanja s tehnologijo, stroji, napravami in drugimi artefakti; jezikovna tehnologija, vključno z večjezičnimi in avtomatskimi sistemi za strojno prevajanje.

⁽¹⁾ To bi lahko vključevalo izbrane vidike raziskav na področju tehnologij nanoelektronike, vgrajenih računalniških sistemov.

⁽²⁾ To bi lahko vključevalo morebitno skupno izvajanje programov na področju podpore iz okolja pri samostojnem življenju.

- Nova pričakovanja v IKT, ki se približujejo drugim znanstvenim in tehnološkim disciplinam (matematika in fizika, materiali, biotehnologija, znanosti o življenju, kemija, kognitivne in družbene in znanosti ter humanistične vede itd.) je mogoče najti v okviru celotne teme IKT. Prinašajo prodore, ki vodijo do inovacij na področju IKT in do povsem novih industrijskih in storitvenih sektorjev. Obsegajo tako miniaturizacijo naprav IKT do velikosti, ki je združljiva z živimi organizmi in lahko deluje vzajemno z njimi (kot so nove komponente IKT in računalniški sistemi, ki temeljijo na sintetičnih biomolekularnih strukturah), ter tudi nove računalniške in komunikacijske znanosti, ki jih navdihuje živi svet, naprave IKT, ki so v celoti združljive z okoljem in jih navdihujejo naravni sistemi, oblikovanje in simuliranje živega sveta (kot na primer simuliranje človeške fiziologije preko več bioloških stopenj).

Integracija tehnologij:

- Osebna okolja: vključevanje multimodalnih vmesnikov, tehnik za zaznavanje in mikrosistemov, osebnih komunikacijskih in računalniških naprav, sistemov IKT, ki so vgrajeni v osebne pripomočke, nosljivih elektronskih sistemov („wearables“) in vsadkov ter njihova povezava s storitvami in viri, s poudarkom na vključevanju vseh vidikov prisotnosti in identitete osebe.
- Domača okolja: komunikacije, spremljanje, nadzor in pomoč doma, v zgradbah in na javnih mestih; celovita interoperabilnost in uporaba vseh naprav ob upoštevanju gospodarnosti, dostopnosti, uporabnosti in varnosti; nove storitve in nove oblike interaktivnih digitalnih vsebin in storitev, vključno z razvedrilom; dostop do informacij in upravljanje znanja.
- Robotski sistemi: prožni in zanesljivi robotski sistemi, ki delujejo v človeškem in nestrukturiranih okoljih ter sodelujejo z ljudmi; roboti, ki so povezani v mreže in sodelujejo; miniaturizirani roboti; humanoidne tehnologije. modularno načrtovanje in oblikovanje integriranih robotskih sistemov.
- Inteligentne infrastrukture: orodja IKT, zaradi katerih so kritične infrastrukture učinkovitejše in uporabnikom prijaznejše, lažje prilagodljive in enostavnejše za vzdrževanje, bolj vzdržljive pri uporabi in odporne na napake; orodja za vključevanje podatkov; IKT za sistemsko oceno tveganja, zgodnje opozarjanje in avtomatska opozorila, podpora za načrtovanje in odločanje.

Raziskovanje uporabe:

- IKT za soočanje z družbenimi izzivi: zagotoviti, da lahko vsi evropski državljani v čim večji meri uživajo ugodnosti izdelkov in storitev IKT, izboljšati vključenost, celovit dostop in interakcijo storitev v javnem interesu ter krepitev inovativne vloge storitev javnega sektorja ter tako izboljšati njihovo uspešnost in učinkovitost.
- za zdravje: osebni, nevpadljivi sistemi, ki državljanom omogočajo upravljati dobro počutje, kot so naprave za spremljanje, ki jih je možno nositi na telesu ali vsaditi, ter avtonomni sistemi za podporo zdravju; nastajajoče tehnike, kot je molekularno prikazovanje za boljše preprečevanje in individualizirano medicino; odkrivanje znanja o zdravju ter njegovo upravljanje in uporaba v klinični praksi; modeliranje in simulacija funkcij organov; mikro- in nanorobotske naprave za minimalno invazivne operacijske in terapevtske uporabe,
- na področju javnih uprav, na vseh ravneh: inerdisciplinarna uporaba IKT v javni upravi, skupaj z organizacijskimi spremembami in novimi spretnostmi, da bi ponudili inovativne, na državljane osredotočene storitve za vse; napredne raziskave in rešitve, ki temeljijo na IKT, da bi izboljšali demokratične postopke in postopke udeležbe ter učinkovitost in kakovost storitev javnega sektorja, interakcijo z in med upravami in vladami ter podprli zakonodajne in politične razvojne procese na vseh ravneh demokracije,
- za vključevanje: dati posameznikom in njihovim skupnostim večja pooblastila ter izboljšati enako udeležbo vseh državljanov v informacijski družbi, ob preprečevanju digitalnih vrzeli zaradi invalidnosti, slabega znanja in spretnosti, revščine, geografske izolacije, kulture, spola ali starosti, med drugim s podpiranjem podporne tehnologije, spodbujanjem neodvisnega življenja, povečanjem e-znanj in spretnosti ter razvojem izdelkov in storitev, ki so načrtovani za vse,
- za mobilnost: integrirani, na IKT temelječi varnostni sistemi za vozila, ki temeljijo na odprtih, varnih in zanesljivih arhitekturah in vmesnikih; interoperabilni sistemi sodelovanja za učinkovit, varen in okolju prijazen promet, ki temeljijo na komunikaciji med vozili in s prometno infrastrukturo ter vključujejo natančne in stabilne tehnologije za lociranje in navigacijo; osebne, večmodalne storitve informacijske mobilnosti, ki zaznavajo lokacijo, vključno z inteligentnimi storitvami za turizem,
- v podporo okolju, upravljanju s tveganji in trajnostnemu razvoju: obvladovanje tveganja in nujnih primerov; pametna senzorska omrežja za izboljšanje napovedovanja tveganj, upravljanja z naravnimi viri, vključno s sistemi za zmanjšanje količine onesnaževal; povečanje energetske učinkovitosti; obvladovanje človeškega odziva na stres iz okolja in ohranjanje biološke raznovrstnosti; sistemi za opozarjanje ter pravočasno in zanesljivo obveščanje v zvezi z javno varnostjo; podporne tehnologije in podporni sistemi za delovanje v težkih, nevarnih in tveganih pogojih;

ekološko učinkovita in trajnostna proizvodnja IKT, vključno z elektroniko; napredno upravljanje s podatki in informacijami za spremljanje okolja in oceno tveganja, kar prispeva k sistemom INSPIRE; GMES in GEOSS.

- IKT za vsebino, ustvarjalnost in osebnostni razvoj:
 - nove oblike interaktivnih, nelinearnih in samoprilagodljivih vsebin, vključno z razvedrilom in načrtovanjem; ustvarjalnost in obogatene izkušnje uporabnikov; individualna obdelava in zagotavljanje kombiniranih medijskih vsebin; povezovanje proizvodnje in upravljanja zgolj digitalnih vsebin z nastajajočimi semantičnimi tehnologijami; uporabniško usmerjeni uporaba, dostop do in ustvarjanje vsebin;
 - s tehnologijo okrepljeni sistemi učenja, orodja in storitve, prilagojeni različnim učencem v različnih kontekstih; vprašanja v zvezi s človeškim učenjem, vključno s pedagoškimi teorijami, kadar se v procesu uporabljajo IKT; izboljšanje sposobnosti ljudi, da bi postali aktivni učenci;
 - inteligentne storitve za dostop do kulturne dediščine v digitalni obliki; dostop do znanstvenih virov in njihova uporaba; orodja, ki pomagajo skupnostim pri ustvarjanju novega kulturnega spomina, ki temelji na živi dediščini; metode in orodja za ohranjanje digitalnih vsebin; narediti digitalne objekte uporabne za prihodnje uporabnike, ob istočasnem ohranjanju avtentičnosti in integritete originalne stvaritve ter konteksta uporabe.
- IKT za podporo podjetjem in industriji:
 - dinamični, v omrežja usmerjeni poslovni sistemi za ustvarjanje in dostavo izdelkov in storitev, vključno s spremljanjem njihovega časovnega pretoka; decentraliziran nadzor in upravljanje z inteligentnimi elementi; digitalni poslovni ekosistemi, zlasti programska oprema (tudi na omrežjih temelječa oprema), prilagojeni potrebam malih in srednje velikih organizacij; sodelovalne storitve za porazdeljene delovne površine, ki zaznavajo ozadje; razširjena prisotnost skupin, vodenje skupin in skupna podpora, širjenje znanja in interaktivne storitve;
 - proizvodnja, vključno s tradicionalnimi industrijami: omrežni inteligentni nadzor za izredno natančno proizvodnjo in nizko uporabo virov; brezžična avtomatizacija in logistika za hitro rekonfiguracijo obratov; integrirana okolja za modeliranje, simulacijo, optimizacijo, predstavitev in virtualno proizvodnjo; proizvodne tehnologije za miniaturizirane sisteme IKT in za sisteme, ki so prepleteni z materiali in objekti vseh vrst.
- IKT za krepitev zaupanja:
 - orodja, ki podpirajo zaupanje v IKT in njihove uporabe; mnogokratni in zvezni sistemi za upravljanje identitete; tehnike za avtentifikacijo in odobritev; sistemi, ki izpolnjujejo potrebe po zasebnosti, ki izhajajo iz novega tehnološkega razvoja; upravljanje s pravicami in sredstvi; orodja za zaščito pred kibernetiskimi grožnjami, ob usklajevanju z drugimi temami, še zlasti s temo „Varnost“.

Mednarodno sodelovanje

Mednarodno sodelovanje v okviru teme IKT se bo spodbujalo z namenom, da se za vprašanja skupnega interesa skupaj s strateškimi partnerji najde interoperabilne rešitve z velikimi vzajemnimi koristmi in da se prispeva k širjenju informacijske družbe v razvijajočih se gospodarstvih in državah v razvoju. Za države ali regije, s katerimi mora Evropa okrepiti sodelovanje, bodo določeni posebni ukrepi s posebnim poudarkom na sodelovanju z razvijajočimi se gospodarstvi, državami v razvoju in sosednjimi državami.

Skupaj s temo 1 „Zdravje“ bo ponujeno članstvo v mednarodnem programu Human Frontier Science Programme (HFSP), da bi spodbudili interdisciplinarne raziskave in nova sodelovanja med znanstveniki z različnih področij ter državam članicam, ki niso države G-8, omogočili, da v celoti uživajo ugodnosti programa.

Dejavnosti v okviru te teme podpirajo shemo inteligentnih proizvodnih sistemov (IMS), ki svojim regijam članicam omogoča sodelovanje na področju RTR ⁽¹⁾.

Odziv na nastajajoče potrebe in nepredvidene potrebe politike

Dejavnost Prihodnje in nastajajoče tehnologije bo pritegnila in pospeševala meddisciplinarno raziskovalno odličnost na pojavljajočih se raziskovalnih področjih, ki so povezana z IKT. Poudarki so na: raziskovanju novih meja miniaturizacije in računalništva, vključno na primer z izkoriščanjem kvantnih učinkov; izkoriščanju kompleksnosti omrežnih računalniških in

⁽¹⁾ Sporazum o znanstvenem in tehničnem sodelovanju na področjih IMS je sklenjen med Evropsko skupnostjo in Združenimi državami Amerike, Japonsko, Avstralijo, Kanado, Republiko Korejo ter državama Efte Norveško in Švico.

komunikacijskih sistemov, vključno s programsko opremo; raziskovanju novih konceptov inteligentnih sistemov za nove posebljene izdelke in storitve ter njihovem preizkušanju.

Raziskave, namenjene boljšemu razumevanju trendov in vplivov IKT na družbo in gospodarstvo, lahko na primer vključujejo: vplive IKT na produktivnost, zaposlovanje, spretnosti in znanja ter plače; IKT kot gonilno silo za inovacije v javnih in poslovnih storitvah; ovire za širše in hitrejše inovacije ter rabo IKT; novi poslovni modeli in možnosti izkoriščanja; ob usklajevanju z ostalimi temami, pri katerih bodo imele IKT pomembno vlogo pri spreminjanju pristopa k proizvodnji i nstoritvam; uporabnost, koristnost in sprejemljivost rešitev, ki temeljijo na IKT; zasebnost, varnost in zaupanje v infrastrukturo IKT; etična vprašanja razvoja IKT; povezave do zakonskih, regulativnih in vodstvenih okvirov, povezanih z IKT; analize, kako IKT podpirajo politike Skupnosti in kako nanje vplivajo.

4. NANOZNANOSTI, NANOTEHNOLOGIJE, MATERIALI IN NOVE PROIZVODNE TEHNOLOGIJE

Cilj

Izboljšanje konkurenčnosti evropske industrije in pridobivanje znanja za zagotovitev njene pretvorbe iz industrije s poudarkom na virih v industrijo s poudarkom na znanju, z ustvarjanjem postopnih sprememb v znanju in izvajanjem ključnega znanja za nove uporabe na stičišču različnih tehnologij in disciplin. To bo koristilo novim visoko tehnološkim industrijam in tudi visoko kakovostnim, na znanju temelječim tradicionalnim industrijam, pri čemer bo poseben poudarek na ustreznem razširjanju rezultatov RTR med MSP. Namen teh dejavnosti je predvsem omogočiti razvoj tehnologij, ki vplivajo na vse industrijske sektorje in mnoge druge teme iz Sedmega okvirnega programa.

Pristop

Za povečanje konkurenčnosti potrebuje Evropska industrija radikalne inovacije. Svoje zmogljivosti mora usmeriti na izdelke in tehnologije z visoko dodano vrednostjo ter z njimi povezane procese in tehnologije, da bi izpolnila zahteve uporabnikov ter tudi pričakovanja v zvezi z okoljem, zdravjem in druga družbena pričakovanja. Brez raziskav spopad s temi konkurenčnimi izzivi ni mogoč. Konkurenčnost industrije prihodnosti bo v veliki meri odvisna od nanotehnologij in njihovih aplikacij. RTR na področju nanoznanosti in nanotehnologije, ki so se uveljavile na številnih področjih, lahko pospešijo pretvorbo evropske industrije. EU ima priznano vodilno vlogo na področjih, kot so nanoznanosti, nanotehnologije, materiali in proizvodne tehnologije, ki se mora okrepiti, da bi zagotovili in okrepili položaj EU na visoko konkurenčnem svetovnem prizorišču. Konkurenčnost bolj zrele industrije bo v veliki meri odvisna njihove sposobnosti vključevanja novih tehnologij.

Ključni element te teme je učinkovito vključevanje nanotehnologije, vede o materialih, načrtovanja in novih proizvodnih metod, da bi dosegli in čim bolj povečali vpliv na pretvorbo industrije in istočasno podprli trajnostno proizvodnjo in porabo. V tej zvezi so za konkurenčnost evropske industrije v prihodnosti ključni materiali z novimi lastnostmi, ki so hkrati osnova tehnološkega napredka na mnogih področjih. To tematsko področje bo podprlo industrijske dejavnosti, ki delujejo v povezavi z drugimi tematskimi področji. Podprte bodo uporabe v vseh sektorjih in na vseh področjih in to vključuje vedo o materialih in tehnologije, visoko zmogljive proizvodne in procesne tehnologije, nanobiotehnologijo ali nanoelektroniko.

Srednjeročni pristop je osredotočiti se na zblíževanje znanja in spretnosti iz različnih disciplin z izkoriščanjem v uporabo usmerjenih znanstvenih in tehnoloških sinergij. Dolgoročni cilj teme je kapitalizirati ogromna pričakovanja nanoznanosti in nanotehnologij za oblikovanje industrije in gospodarstva, ki resnično temeljita na znanju. V obeh primerih bo bistveno zagotoviti uporabo znanja, ustvarjenega z uspešnim razširjanjem in uporaba rezultatov.

Zagotovljeni bodo močni prispevki k industrijskim potrebam in dopolnjevanju zlasti preko dejavnosti, kot so evropske tehnološke platforme (npr. na možnih področjih trajnostne kemije, energije, nove proizvodnje, proizvodnje energije, industrijske varnosti, nano-medicine, jekla, tekstila, keramike, gozdarskega sektorja itd.) in morebitne podpore skupnim tehnološkim pobudam.

Ta tema je še posebej pomembna za MSP zaradi njihovih potreb in vloge pri napredku tehnologije in njeni uporabi. Področja, ki so še posebej pomembna, vključujejo: nano-instrumente, -orodja, -naprave in aero-vesoljske sisteme (zaradi koncentracije visokotehnoloških MSP, ki temeljijo na znanju, z visoko rastjo v teh sektorjih); tehnične tekstilije, vključno z njihovimi oblogami (značilno za tradicionalen sektor v procesu hitrega preoblikovanja, kar zadeva mnoga MSP); mehanske industrije (npr. strojno orodje – kjer so evropska MSP vodilna v svetu); kemikalije z visoko dodano vrednostjo, kot tudi druge sektorje, v katere je vključenih veliko MSP, ki bodo imela koristi od uvedbe novih poslovnih modelov, materialov in izdelkov.

S shemama ERA-NET in ERA-NET+ se bodo izvajali posebni ukrepi za usklajevanje programov in skupnih dejavnosti, ki potekajo na nacionalni in regionalni ravni, da bi spodbujali zblíževanje raziskovalnih programov in povečali kritično maso ter sinergije v okviru evropskih tehnoloških platform. Industrijske raziskave bodo imele koristi tudi od usklajevanja dejavnosti na področjih, kot so meroslovje, toksikologija, standardi in nomenklatura.

Dejavnosti

Nanoznanosti, nanotehnologije

Cilj je ustvariti materiale in sisteme z vnaprej določenimi lastnostmi in obnašanjem, ki temeljijo na povečanem znanju in izkušnjah s snovmi v nanometričnem merilu. To bo vodilo do nove generacije konkurenčnih izdelkov in storitev z visoko dodano vrednostjo in vrhunskimi zmogljivostmi v celi vrsti uporab in pri tem se bodo v čim večji meri zmanjšali vsi morebitni škodljivi vplivi na okolje in zdravje. Spodbujala se bo interdisciplinarnost, povezovanje teoretičnih in eksperimentalnih pristopov.

Poudarek bo na:

- novem znanju o medsebojnem učinkovanju atomov, molekul in njihovih spojitve z naravnimi in umetnimi enotami,
- uresničevanju nanostruktur, sistemov in materialov, ob uporabi tega znanja,
- dejavnostih, katerih cilj je razumevanje ali posnemanje naravnih procesov v nanometričnem merilu,
- postopkih nano-proizvodnje, funkcionalizacije površine, tankih plasti, samozdruževalnih lastnosti,
- metodah in postopkih merjenja in opredeljevanja.

Raziskave bodo obravnavale tudi ustrezne instrumente, orodja, pilotske smernice in predstavitvene dejavnosti, ki jih zahtevajo najnovejši pristopi k proizvodnji, ki temelji na nanotehnologiji, v najbolj obetavnih industrijskih sektorjih.

Poleg tega bo dejavnost usmerjena na sorodne izzive in družbeni kontekst ter na sprejemanje nanotehnologije. To bo vključevalo raziskave vseh vidikov ocene tveganja (npr. nano-toksikologija in -ekotoksikologija) ter tudi varnost, nomenklaturu, meroslovje in standarde, ki postajajo vedno bolj pomembni pri izgradnji poti za industrijske uporabe. Poleg tega bi lahko bili uvedeni posebni ukrepi za vzpostavitev namenskih centrov za znanje in izkušnje ter tudi kot središčna točka za izvajanje celostnega in odgovornega pristopa Komisije do nanotehnologije, kot je bilo zasnovano v s tem povezanem akcijskem načrtu ⁽¹⁾.

Materiali

Novi napredni materiali in površine z večjo vsebnostjo znanja, nove funkcionalnosti in izboljšana zmogljivost so vedno bolj nujni za industrijsko konkurenčnost in trajnostni razvoj. Glede na nove modele proizvodne industrije so materiali in ne več postopki predelave tisti, ki postajajo prva stopnja pri povečanju vrednosti izdelkov in njihove zmogljivosti

Raziskave bodo osredotočene na ustvarjanje novih, na znanju temelječih večnamenskih površin in materialov po meri narejenimi lastnostmi in predvidljivo zmogljivostjo za nove izdelke in postopke ter njihova popravila; Poudarek bo na visoki zmogljivosti večnamenskih materialov s širokim spektrom uporabe.

To zahteva nadzor nad posebnimi lastnostmi in zmogljivostmi, predelavo in proizvodnjo ter upoštevanje možnih vplivov na zdravje in okolje v njihovem celotnem življenjskem ciklusu. Poudarek bo na novih naprednih materialih in sistemih, pridobljenih z uporabo potenciala nanotehnologij in biotehnologij in/ali z „učenjem iz narave“, zlasti visoko zmogljivih nano materialih, bio materialih, hibridnih materialih in umetnih materialih z elektromagnetnimi lastnosti, ki jih ni mogoče najti v naravi.

⁽¹⁾ Sporočilo Komisije, Nanoznanosti in nanotehnologije: Akcijski načrt za Evropo 2005–2009 – COM(2005) 243.

Pospeševal se bo multidisciplinaren pristop, ki vključuje kemijo, fiziko, inženirske znanosti, vključno z računalniškim modeliranjem, ter vedno bolj tudi biološke znanosti. Opredelitev, načrtovanje in simulacija materialov so prav tako bistveni za boljše razumevanje fenomenov v zvezi z materiali, zlasti odnosa med strukturo in lastnostmi na različnih ravneh; za izboljšanje ocenjevanja in zanesljivosti materialov, vključno z odpornostjo na staranje, ter za razširitev koncepta virtualnih materialov pri načrtovanju materialov. Podpora bo namenjena vključevanju vseh stopenj, od nano preko molekularne do makro, v kemijsko tehnologijo in tehnologijo materialov za razvoj novih konceptov in procesov, kot na primer na področju katalize ter krepitve in optimalizacije procesov. Obravnavana bodo tudi vprašanja, povezana s postopkom razvoja in krepitve ter industrializacije novih materialov.

Nova proizvodnja

Nov pristop k proizvodnji je potreben za preoblikovanje industrije EU od industrijskega okolja, ki je usmerjeno na vire, do trajnostnega industrijskega okolja, usmerjenega v znanje, in bo odvisen od sprejetja povsem novega odnosa do stalnega pridobivanja, razširjanja, zaščite in financiranja novega znanja ter njegove uporabe, vključno do trajnostnih vzorcev proizvodnje in porabe. Sem spada ustvarjanje pravih pogojev, ki bodo omogočili, da se industrija zavzame za stalne inovacije (na področju industrijskih dejavnosti in proizvodnih sistemov, vključno z načrtovanjem, gradbeništvom, napravami in storitvami) ter za razvijanje generičnih proizvodnih „sredstev“ (tehnologije, organizacija, proizvodni obrati in človeški viri) ob istočasnem izpolnjevanju varnostnih in okoljskih zahtev.

Dejavnosti bodo osredotočene na:

- razvoj in potrjevanje novih industrijskih modelov in strategij, ki pokrivajo vse vidike življenjskega ciklusa izdelkov in procesov,
- prilagodljive proizvodne sisteme, ki premagujejo obstoječe omejitve v procesu in omogočajo nove proizvodne in predelovalne metode,
- proizvodnjo z mrežasto strukturo za razvoj orodij in metod za dejavnosti sodelovanja, ki imajo dodano vrednost, v svetovnem merilu,
- orodja za hiter prenos in vključevanje novih tehnologij v načrtovanje in delovanje proizvodnih procesov,
- ter izkoriščanje zблиževanja multidisciplinarnih raziskovalnih omrežij in nano-, mikro-, bio-, informacijskih in kognitivnih tehnologij za razvoj novih hibridnih tehnologij, izdelkov in tehnoloških konceptov z dodano vrednostjo ter možnosti za nove industrije.

Posebno pozornost je treba nameniti dejavnostim, ki bodo spodbujale prilagoditev in vključevanje MSP v nove potrebe dobavne verige in ustanavljanje visoko tehnoloških MSP.

Vključevanje tehnologij za uporabo v industriji

Vključevanje znanja in tehnologij s treh zgoraj navedenih raziskovalnih področij je bistvenega pomena za pospešitev preoblikovanja evropske industrije in njenega gospodarstva, ob sprejetju varnega, družbeno odgovornega in trajnostnega pristopa.

Raziskave se bodo usmerile na nove uporabe in nove rešitve za pospešitev postopkov, ki so odgovor na glavne izzive ter tudi na potrebe RTR, vključno s potrebami, ki so jih ugotovile različne evropske tehnološke platforme. Vključevanje novega znanja iz nanotehnologij, tehnologij materialov in proizvodnih tehnologij bo dobilo podporo v uporabah znotraj posameznega sektorja ter med sektorji, kot so zdravje, prehrana, gradbeništvo in gradnja, vključno s kulturno dediščino, aero-vesoljska industrija, promet, energetika, kemija, okolje, informacije in komunikacija, tekstilni izdelki, oblačila in obutev, lesna industrija, jeklarstvo, strojništvo, kemijska tehnologija in splošna tematska področja, kot so varstvo pri delu ter merjenje in preskušanje.

Mednarodno sodelovanje

Vedno bolj mednarodna razsežnost industrijskih raziskav zahteva dobro usklajen pristop za delo s tretjimi državami. Zato bo mednarodno sodelovanje pomembno v okviru te teme.

Posebni ukrepi lahko vključujejo: dejavnosti z industrializiranimi državami in tistimi, ki so podpisale sporazum o sodelovanju na področju znanosti in tehnologije na področjih, ki jih obravnava ta tema; posebne pobude z razvijajočimi se gospodarstvi in državami v razvoju, da bi zagotovili njihov dostop do znanja; dialog z najpomembnejšimi državami o „kodeksu ravnanja“ za odgovoren in varen razvoj nanotehnologije; in shemo inteligentnih proizvodnih sistemov (IMS), ki svojim regijam članicam omogoča sodelovanje na področju RTR⁽¹⁾. Spodbujale se bodo pobude za usklajevanje in izmenjavo raziskovalnih podatkov (kot na primer vprašanje varnosti nanotehnologij za okolje in zdravje), da bi izgradili pot za splošno razumevanje ureditvenih potreb s strani načrtovalcev politike po celem svetu.

Odziv na nastajajoče potrebe in nepredvidene potrebe politike

Raziskave nastajajočih potreb se bodo izvajale predvsem z namenom razviti in krepiti evropske zmogljivosti na posebnih nastajajočih in interdisciplinarnih raziskovalnih področjih, ki imajo velik potencial za prihodnost. Vse nepredvidene politične potrebe se bodo obravnavale na prožen način in so lahko povezane na primer s standardizacijo, podporo varnemu preoblikovanju v industrijo, ki temelji na znanju, ali z možnimi vplivi nanotehnologij na okolje in zdravje.

5. ENERGIJA

Cilj

Prilagajanje sedanjega energetskega sistema, da bi postal bolj trajnosten in manj odvisen od uvoženih goriv in bi temeljil na naboru energetskih virov, zlasti na obnovljivih virih, energetskih nosilcih in ekoloških virih; izboljšanje energetske učinkovitosti, vključno z racionalizacijo izrabe in shranjevanjem energije; soočanje s perečimi izzivi varnosti oskrbe in podnebnih sprememb ter istočasno povečanje konkurenčnosti evropskih industrij.

Pristop

Trenutne projekcije v EU in po svetu kažejo, da se večina ključnih energijskih kazalnikov (npr. poraba energije, odvisnost od fosilnih goriv, omejenost tradicionalnih zalog nafte in zemeljskega plina, odvisnost od uvoza, emisije CO₂, cene energije) oddaljuje od trajnostnega in energetskega zanesljivega sistema. Energetske raziskave bodo pomagale obrniti te trende, vzpostaviti ravnovesje med povečano učinkovitostjo, dostopnostjo, sprejemljivostjo in varnostjo obstoječih tehnologij ter virov energije, hkrati pa bo njihov namen dolgoročneša sprememba vzorcev v načinu, kako Evropa proizvaja in porablja energijo. Energetske raziskave bodo torej neposredno prispevale k uspehu politike Skupnosti in zlasti k doseganju sedanjih in prihodnjih ciljev EU na področju energije in zmanjševanja emisij toplogrednih plinov.

V skladu s sklepi Zelene knjige iz leta 2000 „K evropski strategiji za varnost energetske dobave“⁽²⁾, Zelene knjige o energetske učinkovitosti iz leta 2005⁽³⁾ in Zelene knjige o evropski strategiji za trajnostno, konkurenčno in varno energijo iz leta 2006⁽⁴⁾ bo pri raziskavah upoštevan pristop obsežnejšega tehnološkega portfelja; raziskave bodo osredotočene na opredelitev in razvoj stroškovno učinkovitih tehnologij za bolj trajnostno energetske gospodarstvo v Evropi (in v svetu), ki bo temeljilo na državljanskem in industriji cenovno dostopni energiji, evropski industriji pa bodo omogočile, da uspešno konkurira na svetovnem prizorišču. Dejavnosti bodo obravnavale, vsaka posebej ali skupaj, vse časovne okvire in zajele celotno verigo, od temeljnih in uporabnih raziskav ter tehnološkega razvoja preko tehnoloških predstavitev velikega obsega („usmerjevalni projekti“), ki jih pri potrjevanju rezultatov raziskav in zagotavljanju racionalne podlage za politične odločitve in razvoj okvira trga podpirajo medsektorske in socialno-ekonomske raziskave.

Kjer koli bo mogoče, bo sprejet celosten pristop, ki bo spodbujal potrebne povratne informacije in sodelovanje med različnimi zadevnimi zainteresiranimi stranmi. Spodbujali se bodo celostni ukrepi, ki zadevajo več različnih raziskovalnih področij ali izkoriščajo sinergije med njimi.

Zaradi močne svetovne konkurence je pomemben cilj te teme krepitev konkurenčnosti evropskega sektorja energije, ki bo evropski industriji zagotovila sposobnost, da na področju ključnih tehnologij in materialov za pridobivanje energije in energetske učinkovitost ohrani in razvije vodilno vlogo v svetovnem merilu. Za to bodo potrebna obsežna prizadevanja na področju raziskav in razvoja in mednarodno sodelovanje. Pomemben dejavnik v sektorju energetike so zlasti MSP, ki igrajo glavno vlogo v energetske verigi in bodo odločilno vplivali na spodbujanje inovacij. Njihova močna udeležba v raziskovalnih in predstavitvenih dejavnostih je bistvenega pomena in se bo aktivno spodbujala.

⁽¹⁾ Sporazum o znanstvenem in tehničnem sodelovanju na področjih IMS je sklenjen med Evropsko skupnostjo in Združenimi državami Amerike, Japonsko, Avstralijo, Kanado, Republiko Korejo ter državama Efte Norveško in Švico.

⁽²⁾ COM(2000) 769, 29.11.2000.

⁽³⁾ COM(2005) 265, 22.6.2005.

⁽⁴⁾ COM(2006) 105, 8.3.2006.

Strateški raziskovalni programi in strategije uporabe, ki so jih razvile evropske tehnološke platforme, so pomemben prispevek k raziskovalnim prednostnim nalogam v okviru te teme. Takšne platforme so vzpostavljene na področju vodika in gorivnih celic ter fotovoltaike, koncept pa se je razširil tudi na druga področja, kot so biogoriva, pridobivanje električne energije z ničnimi emisijami ter prihodnja električna omrežja in druga z energijo povezana področja. Po potrebi se bodo izvajali ukrepi za povečanje usklajenosti nacionalnih programov.

Bistveno je povečati učinkovitost celotnega energetskega sistema, od vira do uporabnika, in tako podpreti celotno temo „Energija“. Glavni del te teme bosta obnovljiva energija in učinkovitost končne rabe energije, saj pomembno prispevata k prihodnjim trajnostnim energetskim sistemom. Posebna pozornost bo namenjena spodbujanju raziskav, razvoja in predstavitvenih dejavnosti ter spodbujanju izgradnje zmogljivosti na tem področju. V tej zvezi bodo v celoti izkoriščene sinergije s programom Inteligentna energija za Evropo, ki je sestavni del programa za konkurenčnost in inovacije. Raziskane bodo tudi možnosti prihodnjih obsežnih pobud, ki vključujejo financiranje iz različnih virov (npr. JTI).

Da bi pospeševali razširjanje in uporabo rezultatov raziskav, bo podpora namenjena razširjanju znanja in prenosu rezultatov, med drugim tudi načrtovalcem politike, na vseh področjih.

Dejavnosti

– Vodik in gorivne celice

Strategija celostnega raziskovanja in uporabe, ki jo je razvila evropska tehnološka platforma za vodik in gorivne celice, zagotavlja podlago za strateški celosten program za uporabo v prometu ter stacionarno in prenosno uporabo, namenjen zagotavljanju močnih tehnoloških temeljev za izgradnjo konkurenčne industrije na področju gorivnih celic, dobave vodika in opreme v EU. Program bo zajemal: temeljne in uporabne raziskave ter tehnološki razvoj; predstavitvene projekte v ustreznem obsegu, za potrditev rezultatov raziskav in zagotovitev povratnih informacij za nadaljnje raziskave; medsektorske in socialno-ekonomske raziskovalne dejavnosti, vključno z vprašanji infrastrukture, v podporo učinkovitim prehodnim strategijam in za zagotavljanje racionalne podlage za politične odločitve in razvoj okvira trga.

Industrijske uporabne raziskave, predstavitvene in medsektorske dejavnosti v okviru programa bi se lahko izvajale prek skupne tehnološke pobude. Ta strateško upravljan in ciljno usmerjen ukrep bo dopolnjen in tesno usklajen s prizadevanjem za predhodne skupne raziskave, namenjene doseganju prodora kritičnih materialov, procesov in nastajajočih tehnologij.

– Pridobivanje električne energije iz obnovljivih virov

Raziskovanje, razvoj in predstavitev integriranih tehnologij za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, ki ustrezajo različnim regionalnim razmeram, kjer je mogoče zaznati zadosten gospodarski in tehnološki potencial, da bi zagotovili sredstva za trajnostno povečanje deleža proizvodnje obnovljive električne energije v EU. Raziskave naj bi povečale skupno učinkovitost in stroškovno učinkovitost, znatno znižale cene proizvodnje električne energije iz domačih virov obnovljive energije, vključno z razgradljivim delom odpadkov, okrepile zanesljivost procesa in nadalje zmanjšale vpliv na okolje ter odpravile obstoječe ovire. Poudarek bo na fotovoltaiki, vetru in biomas, vključno z soproizvodnjo elektrike in toplote. Poleg tega bodo raziskave namenjene uresničitvi celotnega potenciala drugih obnovljivih virov energije: geotermalna, toplotna sončna energija ter energija oceanov (npr. moč valov in plimovanja) in manjših voda.

– Proizvodnja goriv iz obnovljivih virov

Raziskave, razvoj in predstavitev izboljšanih sistemov za proizvodnjo goriv in izboljšanih tehnologij za konverzijo, da se zagotovi dobavna veriga za trdna, tekoča in plinska goriva iz biomase (vključno z biološko razgradljivim delom odpadkov). Poudarek bo na novih vrstah biogoriv, še zlasti za promet in elektriko, ter tudi na novih načinih proizvodnje, skladiščenja in distribucije obstoječih biogoriv, vključno s celostno proizvodnjo energije in drugimi izdelki z visoko dodano vrednostjo preko biorafinerij. Raziskave, katerih cilj bo koristna izraba emisij ogljika „od energetskega vira do končnega porabnika“, bodo usmerjene na izboljšanje energetske učinkovitosti, povezovanja tehnologije in uporabe surovin. Vključena bodo vprašanja, kot je logistika surovin, prednormativne raziskave ter standardizacija za varno in zanesljivo uporabo v prometu in nepremičnih aplikacijah. Da bi izkoristili potencial za proizvodnjo obnovljivega vodika, bo podpora namenjena procesom, ki izkoriščajo biomaso, obnovljivo električno in sončno energijo.

– Obnovljivi viri energije za ogrevanje in hlajenje

Raziskave, razvoj in predstavitev tehnološkega portfelja in naprav, vključno s tehnologijami za skladiščenje, da bi povečali možnost aktivnega in pasivnega ogrevanja in hlajenja iz obnovljivih energetskih virov in prispevali k trajnostni energiji. Namen je doseči znatno znižanje stroškov, povečati učinkovitost, nadalje zmanjšati vpliv na okolje in zagotoviti optimalno uporabo tehnologij v različnih regionalnih razmerah, kjer je mogoče zaznati zadosten gospodarski in tehnološki potencial.

Raziskave in predstavitvene dejavnosti bi morale vključevati nove sisteme in komponente za industrijsko uporabo (vključno s termalnim razsoljevanjem morske vode), daljinsko in/ali namensko ogrevanje in hlajenje prostorov, vključevanje v zgradbe ter shranjevanje energije.

– Tehnologije za zajemanje in skladiščenje CO₂ za pridobivanje električne energije brez emisij

Fosilna goriva bodo še naprej neizogibno prispevala znaten delež v mešanici energetskih virov za prihajajoča desetletja. Da bi bila ta možnost združljiva z okoljem, zlasti kar zadeva podnebne spremembe, so potrebna občutna zmanjšanja škodljivih vplivov uporabe fosilnih goriv na okolje, z namenom visoko učinkovite in stroškovno učinkovite proizvodnje električne energije in/ali toplote s skoraj ničnimi emisijami. Raziskave, razvoj in predstavitev učinkovitih, stroškovno učinkovitih in zanesljivih tehnologij za zajetje in skladiščenje, zlasti podzemno skladiščenje, CO₂ so ključnega pomena za različne vrste geoloških rezervoarjev za CO₂; cilj je znižanje stroškov zajetja in skladiščenja CO₂ na manj kot 20 EUR/tono z več kot 90-odstotnim zajetjem, kot tudi zagotovitev dolgoročne stabilnosti, varnosti in zanesljivosti skladiščenja CO₂.

– Tehnologije čistega premoga

Elektrarne, ki za gorivo uporabljajo premog, ostajajo gonilna sila v svetovni proizvodnji električne energije, vendar imajo velike možnosti za nadaljnje povečanje učinkovitosti in zmanjšanje emisij, zlasti glede CO₂. Da bi ohranili konkurenčnost ter prispevali k ohranjanju virov in ravnanju z emisijami CO₂, bo podpora namenjena raziskavam, razvoju in predstavitvi tehnologij za konverzijo čistega premoga in drugih trdnih hidrokarbonatov z namenom znatnega povečanja učinkovitosti in zanesljivosti obstoječih in prihodnjih elektrarn. Podpora bo namenjena tudi tehnologijam za konverzijo, vključno s kemijskimi postopki, pri katerih nastajajo sekundarni energetski nosilci (vključno z vodikom) ter tekoča in plinasta goriva. To bo znatno povečalo učinkovitost in zanesljivost elektrarn ter zmanjšalo emisije onesnaževal in skupne stroške v različnih obratovalnih pogojih. Ob pričakovanju prihodnjega pridobivanja električne energije z ničnimi emisijami, je treba te dejavnosti povezati in pripraviti na razvoj tehnologij za zajetje in skladiščenje CO₂ in souporabo biomase.

– Inteligentna energetska omrežja

Potrebna bodo obsežna prizadevanja na področju raziskav in razvoja, da bi olajšali prehod na bolj trajnosten energetski sistem in povečali učinkovitost, prožnost, varnost, zanesljivost in kakovost evropskih elektroenergetskih in plinskih sistemov ter omrežij, zlasti v okviru bolj integriranega evropskega energetskega trga. V zvezi z električnimi omrežji je cilj preoblikovanje sedanjih elektroenergetskih omrežij v prožno in interaktivno (odjemalci/dobavitelji) storitveno mrežo, nadzor dejanskega časovnega pretoka in odprava ovir za obsežno dobavo in učinkovito vključevanje obnovljivih virov energije ter porazdeljenega pridobivanja energije (npr. gorivne celice, mikro turbine, motorji s premočrtnim gibanjem); v ta namen bosta potrebna tudi razvoj in predstavitev ključnih osnovnih tehnologij (npr. inovativne rešitve IKT, tehnologije za skladiščenje obnovljivih virov energije, močnostna elektronika in superprevodne naprave). Cilj v zvezi s plinskimi omrežji je predstaviti inteligentnejše in učinkovitejše procese in sisteme za prevoz in distribucijo plina, vključno z učinkovitim vključevanjem obnovljivih virov energije in uporabo bioplina v obstoječih omrežjih.

Energetska učinkovitost in varčevanje z energijo

Velike možnosti za zmanjšanje končne in osnovne porabe energije in izboljšanje energetske učinkovitosti⁽¹⁾ je treba izkoristiti z raziskavami, optimalizacijo, potrjevanjem in predstavitvijo novih konceptov ter optimizacijo preizkušenih in novih tehnologij za zgradbe, storitve in industrijo. To vključuje kombinacijo trajnostnih strategij in tehnologij za večjo energetske učinkovitost, uporabo obnovljive energije ter soproizvodnje in vključevanje obsežnejših ukrepov in sredstev za upravljanje povpraševanja v mestih in skupnostih, pa tudi predstavitev zgradb, ki na okolje vplivajo v najmanjši možni meri (eko-zgradbe). Te obsežne ukrepe bodo lahko podprle inovativne raziskave in razvoj, ki obravnavajo posebne komponente ali tehnologije, npr. za soproizvodnjo in eko-zgradbe (vključno z razsvetljavo). Ključni cilj je optimalizacija energetskega sistema lokalnih skupnosti, usklajevanje znatnega zmanjšanja povpraševanja po energiji z najbolj dostopno in trajnostno rešitvijo glede dobave, vključno z uporabo novih goriv v namenskih flotah⁽²⁾.

⁽¹⁾ Kot je ugotovljeno v Zeleni knjigi o energetske učinkovitosti ali „Narediti več za manj“, COM(2005) 265, 22.6.2005.

⁽²⁾ Na osnovi izkušenj pobud CONCERTO in CIVITAS, ki jih je podprl šesti okvirni program.

– Znanje za oblikovanje energetske politike

Razvoj orodij, metod in modelov za oceno glavnih gospodarskih in družbenih vprašanj, povezanih z energetskimi tehnologijami. Dejavnosti bodo vključevale oblikovanje podatkovnih zbirk in scenarijev za razširjeno EU ter oceno vpliva energetike in z energetiko povezanih politik na varnost oskrbe, okolje, družbo in konkurenčnost energetske industrije in vprašanja, ki jih mora sprejeti javnost. Posebej pomemben je vpliv tehnološkega napredka na politike Skupnosti. Dejavnosti bodo vključevale znanstveno podporo za razvoj politike.

Mednarodno sodelovanje

Zaradi globalnega pomena izzivov, groženj in možnosti je mednarodno sodelovanje vedno bolj pomemben element raziskav na področju energetike. S posebnimi ukrepi bo zagotovljena podpora strateško pomembnim večstranskim pobudam za sodelovanje, kot so na primer Mednarodno partnerstvo za vodikovo ekonomijo (IPHE), Vodstveni forum za sekvestracijo ogljika (CSLF) in Johannesburška koalicija za obnovljivo energijo (JREC). Podpora bo namenjena tudi drugim posebnim ukrepom, ki obravnavajo vprašanja, kot so okoljske posledice energetskih politik, soodvisnost oskrbe z energijo, prenos tehnologije in usposabljanje, in bo pritegnila razvijajoča se gospodarstva s posebnimi energetskimi potrebami.

Poleg tega bo mednarodno znanstveno sodelovanje na področju energetike nudilo podporo cilju evropske Energetske pobude za izkoreninjenje revščine in trajnostni razvoj (EUEI), ki je bila podana na Svetovnem vrhu o trajnostnem razvoju (WSSD), in sicer da bi prispevali k dosegu razvojnih ciljev novega tisočletja (MDG), tako da se revnim zagotovi zanesljiv in dosegljiv dostop do trajnostne energije.

Odziv na nastajajoče potrebe in nepredvidene potrebe politike

Raziskave nastajajočih potreb bodo pomagale opredeliti in raziskati nove znanstvene in tehnološke možnosti na področju oskrbe z energijo, rabo in trajnost konverzije, pogosto v kombinaciji z drugimi področji in disciplinami, kot so biotehnologija, novi materiali in proizvodni procesi. Nepredvidene potrebe politike, ki lahko zahtevajo hiter odziv, vključujejo na primer oblikovanje mednarodnih ukrepov na področju podnebnih sprememb in odgovor na resne motnje ali nestabilnost v dobavi ali ceni energije.

6. OKOLJE (VKLJUČNO S PODNEBNIMI SPREMEMBAMI)

Cilj

Spodbujati trajnostno gospodarjenje z okoljem in njegovimi viri z izboljševanjem znanja o medsebojnih vplivih med podnebnem, biosfero, ekosistemi in človekovimi dejavnostmi ter razvijanjem novih tehnologij, orodij in storitev, da bi na celosten način rešili svetovne okoljske probleme. Poudarek bo na napovedovanju sprememb podnebnih, ekoloških, zemeljskih in oceanskih sistemov; na orodjih in tehnologijah za spremljanje, preprečevanje in zmanjševanje okoljskih pritiskov in tveganj, vključno s tveganjem za zdravje, in za prilagajanje tem pritiskom in tveganjem ter na trajnosti naravne in kulturne krajine.

Pristop

Varovanje okolja je bistvenega pomena za kakovost življenja sedanjih in prihodnjih generacij ter za gospodarsko rast. Ker so zemeljski naravni viri in kulturna krajina pod pritiskom, ki je posledica rasti prebivalstva, urbanizacije, izgradnje, stalnega povečevanja sektorjev kmetijstva, ribogojstva in ribištva, prometa in energetike, uporabe zemljišč ter spremenljivosti podnebnja in ogrevanja na lokalni, regionalni in svetovni ravni, je izziv, s katerim se sooča EU, zagotoviti stalno in trajnostno rast ob istočasnem zmanjšanju negativnih vplivov na okolje. Sodelovanje na celotnem območju EU spodbuja dejstvo, da imajo države, regije in mesta skupne okoljske probleme in da je potrebna kritična masa ob upoštevanju obsega, področja delovanja in visoke ravni celovitosti okoljskih raziskav. Takšno sodelovanje tudi lajša skupno načrtovanje, uporabo povezanih in interoperabilnih podatkovnih zbirk ter razvoj skupnih kazalnikov, metodologij za ocenjevanje ter skladnih in obsežnih sistemov za opazovanje in napovedovanje. Poleg tega je mednarodno sodelovanje potrebno za obogatitev znanja in spodbujanje boljšega upravljanja na svetovni ravni.

Raziskave v okviru te teme ⁽¹⁾ bodo prispevale k izvajanju mednarodnih obveznosti EU in držav članic, kot so Okvirna konferenca Združenih narodov o podnebnih spremembah, Kjotski in Montrealski protokol, pobude, ki sledijo Kjotskemu protokolu, Konvencija ZN o biološki raznovrstnosti, Konvencija ZN o boju proti dezertifikaciji, Stockholmska konvencija o obstojnih organskih onesnaževalih in Svetovni vrh o trajnostnem razvoju iz leta 2002, vključno s pobudo EU v zvezi z vodo (in tudi spodbujanje trajnostne proizvodnje in porabe). Prispevale bodo tudi k Medvladnemu forumu za spremembo podnebnja in pobudi Skupine za opazovanje zemlje (GEO) ter upoštevale oceno ekosistemov novega tisočletja. Poleg tega

⁽¹⁾ Nadaljnje raziskave v zvezi s proizvodnjo in uporabo bioloških virov so obravnavane v okviru teme „Prehrana, kmetijstvo in biotehnologija“.

bodo podprle raziskovalne potrebe, ki izhajajo iz obstoječih in nastajajočih pravnih aktov ter politik Skupnosti (npr. Natura 2000 in Reach), iz izvajanja 6. okoljskega akcijskega programa, povezanih tematskih strategij (npr. strategij za morje, tla) in drugih nastajajočih strategij (npr. strategija za živo srebro) in akcijskih načrtov za okoljske tehnologije ter za okolje in zdravje.

Spodbujanje inovativnih okoljskih tehnologij bo prispevalo k doseganju trajnostne rabe virov, da bi ublažili podnebne spremembe in se prilagodili nanje in da bi zaščitili ekosisteme in kulturno krajino. Raziskave bodo prispevale tudi k tehnološkemu razvoju, ki bo izboljšal tržni položaj evropskih podjetij, zlasti MSP, na področjih, kot so okoljske tehnologije. Evropske tehnološke platforme, kot so platforme za oskrbo z vodo in sanitarne storitve, trajnostno kemijo, gradbeništvo in gozdarstvo, potrjujejo potrebo po ukrepanju na ravni EU, izvajanje ustreznih delov njihovih raziskovalnih vsebin pa bodo podpirale spodaj navedene dejavnosti.

Usklajenost nacionalnih programov bo okrepljena z razširitvijo in poglobljanjem obsega obstoječih projektov ERA-NET na področju okoljskih raziskav ⁽¹⁾.

Posebna pozornost bo namenjena krepitvi razširjanja rezultatov raziskav Skupnosti – med drugim tudi s pomočjo izkoriščanja sinergij z dopolnilnimi finančnimi mehanizmi na ravni Skupnosti in držav članic – ter spodbujanju njihove uporabe s strani zadevnih končnih uporabnikov, ki bo usmerjeno zlasti na oblikovalce politike.

Po potrebi bodo v okviru teh aktivnosti razviti integrirani koncepti, orodja in strategije upravljanja. Zagotovljeno bo sodelovanje z medsektorskimi vprašanji ⁽²⁾. Pri izvajanju dejavnosti se bodo po potrebi upoštevali družbeno-ekonomski vidiki politik in tehnologij.

Dejavnosti

– *Podnebne spremembe, onesnaževanje in tveganja*

Obremenitve okolja in podnebja

Celostne raziskave delovanja podnebja ter zemeljskega in morskega sistema, vključno s polarnimi območji, so potrebne, da bi opazovali in analizirali, kako so se ti sistemi razvijali v preteklosti, ter napovedovali njihov prihodnji razvoj, predvsem z opazovanjem, eksperimentalnimi študijami in naprednimi modeli, in ob upoštevanju antropogenega pospeševanja rasti. To bo omogočilo razvoj učinkovitih ukrepov za prilagoditev in ublažitev podnebnih sprememb ter njihovih vplivov. Razvijali in potrjevali se bodo napredni modeli za podnebne spremembe, od svetovne do lokalne ravni. Ti modeli se bodo uporabljali za ocenjevanje sprememb, možnih vplivov ter kritičnih mejnih vrednosti (npr. za kislost oceana). Preučevale se bodo spremembe v sestavi zraka in v vodnem ciklusu in razvijali pristopi, ki temeljijo na tveganju in upoštevajo spremembe v vzorcih za suše, nevihte in poplave. Zagotovljena bodo proračunska sredstva za količinsko opredelitev in raziskavo ogljika in toplogrednih plinov (vključno z aerosolnimi razpršilci) Preučevali se bodo pritiski na kakovost okolja in na podnebje, ki jih povzroča naravna in umetna onesnaženost zraka, vode in tal, pa tudi medsebojni vplivi med atmosfero, stratosferskim ozonskim plaščem, zemeljskim površjem, ledom in oceani. Obravnavali se bodo mehanizmi za povratne informacije in nenadne spremembe (npr. oceansko kroženje) ter vplivi na biološko raznovrstnost in ekosisteme, vključno s posledicami dviganja morske gladine v obalnih območjih ter vplivi na posebno občutljiva območja, kot so na primer gorska območja.

Okolje in zdravje

Multidisciplinarne raziskave medsebojnih vplivov okoljskih in podnebnih dejavnikov tveganja in človekovega zdravja so potrebne za podporo Akcijskemu načrtu za okolje in zdravje ter za vključevanje skrbi za javno zdravje in opredelitev boleznih, povezanih z nastajajočimi tveganji za okolje. Raziskave bodo usmerjene na posledice globalnih sprememb (spremembe podnebja, raba zemljišč, globalizacija), na večkratne izpostavljenosti prek različnih načinov izpostavljenosti, na prepoznavanje virov onesnaževanja in novih ali pojavljajočih se okoljskih stresorjev in vektorjev (npr. zrak v zaprtih prostorih in na prostem, vprašanja v zvezi z urbanim okoljem, onesnaževanje zraka, elektromagnetna polja, hrup in izpostavljenost strupenim snovem, vključno z razvojem ocene integriranega tveganja in metodologije za nevarne snovi) ter na možne vplive na zdravje. Poleg tega bodo raziskave namenjene vključevanju raziskovalnih dejavnosti na področju biološkega spremljanja ljudi, ob upoštevanju znanstvenih vidikov, metodologij in orodij, da bi razvili usklajen in stalen pristop. Vključevale bodo evropske študije kohort, s poudarkom na občutljivih skupinah prebivalstva, ter metode in orodja za izboljšano opredelitev tveganja, oceno in primerjave tveganj ter vplivov na zdravje. Raziskave bodo razvijale biološke označevalce in modelna orodja, pri katerih bodo upoštewane kombinirane izpostavljenosti, spremembe ranljivosti in negotovost. Zagotovile bodo tudi napredne metode in podporna orodja odločanja (kazalniki, podatkovne baze, analiza stroškov, koristi in večkratnih meril, presoja vplivov na zdravje, analiza bremena bolezni in trajnosti) za analizo, potrjevanje in povezovanje modelov in sistemov, ter za obvladovanje in sporočanje, ki podpirata razvoj, oceno in spremljanje politik.

⁽¹⁾ To bi lahko vključevalo skupno izvajanje programov za raziskovanje Baltskega morja in novih projektov ERA-NET.

⁽²⁾ Pri okoljskih tehnologijah je še posebej pomembna uskladitev z okvirnim programom za konkurenčnost in inovacije (CIP).

Nevarnost naravnih nesreč

Obvladovanje naravnih nesreč zahteva pristop, ki upošteva več tveganj ter združuje potrebe za posebna tveganja in celovito načrtovanje. Treba bo izboljšati znanje in metode ter vzpostaviti celosten okvir za oceno nevarnosti, ranljivosti in tveganj. Poleg tega je treba razviti strategije za načrtovanje, preprečevanje, odkrivanje in ublažitev ter pri tem upoštevati gospodarske in družbene dejavnike. Preučevale se bodo nesreče, povezane s podnebjem (kot so nevihte, suše, gozdni požari, zemeljski in snežni plazovi, poplave in drugi ekstremni pojavi), ter nesreče, povezane z geološkimi tveganji (kot so potresi, izbruhi vulkanov in cunamiji); preučevale se bodo tudi njihove posledice. Te raziskave bodo omogočile boljše razumevanje osnovnih procesov. Prav tako bodo omogočile izboljšanje metod za odkrivanje, napovedovanje in predvidevanje na podlagi determinističnih in verjetnostnih pristopov. Podprle bodo razvoj sistemov za zgodnje opozarjanje in obveščanje ter hitro ukrepanje, njihov cilj pa je tudi zmanjšati ranljivost človeških naselij. Izmerjene bodo družbene posledice večjih naravnih nesreč, vključno s vplivi na ekosisteme.

– *Trajnostno upravljanje virov*

Ohranjanje in trajnostno upravljanje naravnih in ustvarjenih virov in bio-raznolikosti

Cilj raziskovalnih dejavnosti bo izboljšanje baze znanja ter razvoj naprednih modelov in orodij, potrebnih za trajnostno gospodarjenje z viri in oblikovanje vzorcev trajnostne porabe. To bo omogočilo napovedovanje obnašanja ekosistemov in njihovo obnovitev ter ublažilo degradacijo in izgubo pomembnih strukturnih in funkcionalnih elementov ekosistemov (za biološko raznovrstnost, vodo, tla in morske vire). V raziskavah oblikovanja ekosistemov bodo upoštevane prakse varovanja in ohranjanja. Spodbujali se bodo inovativni pristopi za razvoj gospodarskih dejavnosti iz storitev, povezanih z ekosistemi. Razvijali se bodo integrirani pristopi za preprečevanje dezertifikacije in boj proti njej, degradacije tal in erozije (vključno z racionalno porabo vode), za zaustavitev izgube biološke raznovrstnosti in za ublažitev negativnih posledic človekovega ravnanja. Raziskave se bodo ukvarjale tudi s trajnostno uporabo gozdov in trajnostnim gospodarjenjem z njimi, ter s pokrajinskim in mestnim okoljem, vključno z načrtovanjem post-industrializiranih območij, in z ravnanjem z odpadki. Raziskave bodo izkoristile odprte, porazdeljene in interoperabilne sisteme za upravljanje s podatki in informiranje in bodo prispevale k njihovemu razvoju; podprle pa bodo tudi presojo, predvidevanje in storitve, povezane z naravnimi viri in njihovo rabo.

Upravljanje morskih okolij

Da bi izboljšali razumevanje vplivov človekovih dejavnosti na oceane in morja ter na vire iz morskega okolja, vključno z onesnaževanjem in evtrofikacijo regionalnih morij in obalnih območij, je treba izvajati posebne raziskave. Raziskovalne dejavnosti v vodnih okoljih, vključno z obalnimi, regionalnimi in globokomorskimi ekosistemi in na morskem dnu, se bodo izvajale, da bi opazovali, spremljali in napovedovali obnašanje tega okolja ter izboljšali poznavanje morja in trajnostno rabo oceanskih virov. Vpliv človekovih dejavnosti na oceane bo ocenjen s pomočjo celostnih pristopov, ki upoštevajo biološko raznovrstnost morja, postopke in storitve, povezane z ekosistemi, oceansko kroženje in geološke značilnosti morskega dna. Izvajal se bo razvoj strategij, konceptov in orodij za podporo strategijam za trajnostno rabo oceanov in njihovih virov. To bo vključevalo metodologije, informacijske sisteme in podatkovne baze ter orodja in instrumente za ocenjevanje.

– *Okoljske tehnologije*

Okoljske tehnologije za opazovanje, simulacijo, preprečevanje, ublažitev, prilagoditev, sanacijo in obnovo naravne in kulturne krajine

Potrebne so nove ali izboljšane okoljske tehnologije za zmanjšanje vpliva človekovih dejavnosti na okolje, varovanje okolja in učinkovitejše upravljanje z viri ter za razvoj novih izdelkov, postopkov in storitev, ki bolj koristijo okolju kot obstoječe alternative. Raziskave bodo zlasti usmerjene na: tehnologije, ki preprečujejo ali zmanjšujejo tveganja za okolje, blažijo nevarnosti in nesreče, blažijo podnebne spremembe in izgubo biološke raznovrstnosti; tehnologije, ki spodbujajo trajnostno proizvodnjo in porabo; tehnologije za upravljanje z naravnimi viri ali učinkovitejše obravnavanje onesnaževanja v zvezi z vodo, tlemi, zrakom, morskimi in drugimi viri, vključno z mestnim okoljem in odpadki (vključno z recikliranjem odpadkov). Zagotovljeno bo medsektorsko sodelovanje z drugimi povezanimi vprašanji.

Varovanje, ohranjanje in poudarjanje kulturne dediščine, vključno s človekovim življenjskim prostorom

Tehnologije za okoljsko trdno in trajnostno upravljanje človekovega okolja, vključno z grajenim okoljem, urbanih območij in pokrajino, ter tudi za varstvo, ohranjanje in obnovo kulturne dediščine pred onesnaževanjem iz okolja, vključno z ocenami vplivov, modeli in orodji za ocenjevanje tveganja, naprednimi in nedestruktivnimi tehnikami za napoved škode, novimi izdelki in metodologijami za obnovitev, ublažitev in prilagoditev strategij za trajnostni razvoj premične in nepremične kulturne dediščine.

Ocena tehnologije, preverjanje in preskušanje

Raziskave bodo usmerjene na oceno tveganja in učinkovitosti tehnologij, vključno s postopki, izdelki in storitvami, ter na nadaljnji razvoj povezanih metod, kot je analiza življenjskega cikla. Poleg tega bo poudarek na: dolgoročnih priložnostih, tržnem potencialu in družbeno-ekonomskih vidikih okoljskih tehnologij; tehnologiji gozdarskega sektorja, oskrbi z vodo in sanitarni platformi ter trajnostni kemijski platformi; oceni nevarnosti kemikalij, osredotočeni na inteligentne strategije preskušanja in metode za zmanjšanje izvajanja preskusov na živalih ter tehnike za količinsko opredelitev tveganja; ter na raziskovalni podpori razvoju evropskega sistema za preverjanje in preskušanje okoljskih tehnologij, ki bo dopolnjeval instrumente tretjih strani za ocenjevanje.

– *Opazovanje Zemlje in ocenjevalna orodja za trajnostni razvoj*

Sistemi za opazovanje Zemlje in oceanov ter metode spremljanja okolja in trajnostnega razvoja

Raziskovalne dejavnosti bodo namenjene razvoju in vključevanju Globalnega sistema sistemov za opazovanje zemlje (GEOSS) za okoljska vprašanja in vprašanja trajnostnega razvoja v okviru pobude GEO⁽¹⁾; ki ga dopolnjuje Globalno nadzorovanje okolja in varnosti (GMES). Obravnavani bodo interoperabilnost med sistemi za opazovanje, upravljanje z informacijami in izmenjava podatkov ter optimalizacija informacij za razumevanje, oblikovanje in napovedovanje okoljskih pojavov in z njimi povezanih človeških dejavnosti. Te dejavnosti bodo usmerjene na naravne nesreče, podnebne spremembe, vreme, ekosisteme, naravne vire, vodo, rabo zemljišč, okolje in zdravje ter na biološko raznovrstnost (vključno z vidikom ocene tveganja, metodami za napovedovanje in ocenjevalnimi orodji), z namenom zagotoviti prednost področjem, ki imajo družbene koristi od sistema GEOSS, in prispevati h GMES.

Metode napovedovanja in ocenjevalna orodja za trajnostni razvoj ob upoštevanju različnih stopenj opazovanja

Potrebna so orodja za količinsko oceno prispevka okoljske in raziskovalne politike h konkurenčnosti in trajnostnemu razvoju, vključno z ocenami tržno usmerjenih in ureditvenih pristopov, kot tudi vplivov trenutnih trendov v vzorcih proizvodnje in porabe. Takšna orodja bodo vključevala modele, ki upoštevajo povezave med gospodarstvom, okoljem in družbo ter koristne in učinkovite strategije za prilagajanje in preprečevanje. Del te interdisciplinarne raziskave bo celotna ocena globalnih okoljskih sprememb, vključno z povezavo med ekosistemi in družbeno-ekonomskimi sistemi. Poleg tega bodo raziskave poskušale izboljšati obstoječe kazalnike in razviti nove, da bi ocenili prednostne naloge politike trajnostnega razvoja ter analizirali povezovanje med njimi in hkrati upoštevali obstoječi niz kazalnikov trajnostnega razvoja EU. Vključene bodo analize tehnologij, družbeno-ekonomska vodila, zunanji dejavniki in vodenje, trajnostna presoja vpliva in perspektivne študije. Med področja uporabe spadajo raba zemljišč in pomorske politike, razvoj mest, biološka raznovrstnost ter gospodarski, politični in družbeni konflikti, povezani s podnebnimi spremembami.

Mednarodno sodelovanje

Okoljski problemi imajo vedno čezmejno, regionalno ali globalno razsežnost, zato bo pomemben mednarodno sodelovanje pomemben vidik v okviru te teme. Določena področja so povezana z mednarodnimi obveznostmi EU, kot so konvencije o klimatskih spremembah, biološki raznovrstnosti, upravljanju vodnih virov, dezertifikaciji ter kemikalijah in odpadkih, pa tudi sklepi Johannesburškega vrha o trajnostnem razvoju ter tudi druge regionalne konvencije. Poleg tega bo pozornost namenjena ustreznim raziskovalnim dejavnostim, ki izhajajo iz okoljskih strategij in akcijskih načrtov EU⁽²⁾.

Znanstvena in tehnološka partnerstva z državami v razvoju in razvijajočimi se gospodarstvi bodo prispevala k ciljem novega tisočletja na številnih področjih (npr. preprečevanje in ublažitev posledic podnebnih sprememb in naravnih nesreč, ponovna pridobitev izgubljenih okoljskih virov, izboljšanje upravljanja in oskrbe z vodo ter sanitarnih storitev, preprečevanje dezertifikacije in boj proti njej, trajnostna proizvodnja in poraba ter soočanje z okoljskimi izzivi urbanizacije), na katerih lahko igrajo ključno vlogo tudi MSP. Posebna pozornost bo namenjena razmerju med svetovnimi okoljskimi problemi ter regionalnimi in lokalnimi razvojnimi problemi v zvezi z naravnimi viri, biološko raznovrstnostjo, ekosistemi, rabo zemljišč, naravnimi nesrečami in tveganji ter tistimi, ki jih povzročajo človek, podnebnimi spremembami, okoljskimi tehnologijami, okoljem in zdravjem, kot tudi orodjem za politično analizo. Sodelovanje z industrializiranimi državami bo izboljšalo dostop do svetovne raziskovalne odličnosti; znanstveniki iz držav v razvoju naj bi bili aktivno vključeni predvsem v okviru boljšega razumevanja vidikov trajnostnega razvoja.

Vzpostavitev sistema GEOSS za opazovanje Zemlje bo spodbudilo mednarodno sodelovanje za razumevanje zemeljskih sistemov in vprašanj v zvezi s trajnostjo ter usklajeno zbiranje podatkov za znanstvene in politične namene z vključevanjem javnih in zasebnih zainteresiranih strani.

⁽¹⁾ Vključno s finančno podporo sekretariatu GEO.

⁽²⁾ Primeri so priporočila iz Killarneya o prednostnih nalogah raziskav biološke raznovrstnosti za izpolnitev cilja 2010 (konferenca iz Malahideja leta 2004), akcijski načrt EU o podnebnih spremembah v okviru razvojnega sodelovanja (2004), prednostni ukrepi, ki jih je določil Odbor za znanost in tehnologijo UNCCD, evropske in svetovne strategije, ki obravnavajo varno upravljanje kemikalij in pesticidov itd.

Odziv na nastajajoče potrebe in nepredvidene potrebe politike

Raziskave nastajajočih potreb v okviru te teme lahko obravnavajo vprašanja, kot so interakcije med ljudmi, ekosistemi in biosfero ali nova tveganja, povezana z naravnimi nesrečami, ter nesrečami, ki jih povzročata človek in tehnologija.

Podpora odzivu na nepredvidene potrebe okoljske politike bi bila lahko na primer povezana s trajnostno presojo vpliva novih politik, kot so politika na področju okolja, pomorstva, standardov in predpisov.

7. PROMET (VKLJUČNO Z AERONAVTIKO)

Cilj

Ob upoštevanju okolja in naravnih virov razviti integrirane, varnejše, „bolj zelene“ in „pametnejše“ vseevropske prometne sisteme, zasnovane na tehnološkem in operativnem napredku ter na evropski prometni politiki, ki bodo v korist vsem državljanom, družbi in podnebni politiki; ter zaščititi in nadalje razvijati konkurenčnost, ki so jo evropske industrije ustvarile na svetovnem trgu.

Pristop

Evropski prometni sistem je bistven element evropske gospodarske in družbene blaginje. Igra ključno vlogo v prevozu oseb in blaga v lokalnem, regionalnem, nacionalnem, evropskem in mednarodnem okviru. V okviru te teme bodo obravnavani nekateri od trenutnih izzivov pri izboljšanju prispevkov prometnih sistemov k družbi in konkurenčnosti industrije v razširjeni EU, kakor je bilo ugotovljeno v Beli knjigi o prometu⁽¹⁾, ob istočasnem zmanjševanju negativnih vplivov in posledic prometa v zvezi z okoljem, porabo energije, varnostjo in javnim zdravjem.

Upošteval se bo nov celosten pristop, ki povezuje vse načine prevoza, obravnava družbeno-ekonomsko in tehnološko razsežnost raziskav in razvoja znanja ter vključuje tako inovativnost kot tudi politični okvir.

Različne tehnološke platforme, vzpostavljene na tem področju (ACARE za aeronavtiliko in zračni promet, ERRAC za železniški promet, ERTRAC za cestni promet, WATERBORNE za vodni promet, vodik in gorivne celice), so izdelale dolgoročne vizije in strateške raziskovalne programe (SRA), ki koristno prispevajo k opredelitvi te teme in dopolnjujejo potrebe oblikovalcev politike ter pričakovanja družbe. Z izbranimi vidiki strateških raziskovalnih programov je mogoče upravičiti vzpostavitev skupnih tehnoloških pobud. Dejavnosti v okviru sheme ERA-NET nudijo priložnost za lajšanje nadaljnjega nadnacionalnega usklajevanja med posebnimi temami znotraj prometnega sektorja in se bodo po potrebi nadaljevale.

Dejavnosti, ki so posebej pomembne za MSP, vključujejo prizadevanja za zagotovitev močnih, na tehnologiji temelječih dobavnih verig v različnih sektorjih; MSP omogočajo dostop do raziskovalnih pobud; ter lajšajo vlogo in začetek delovanja tehnološko visoko razvitih MSP, zlasti na področju naprednih prometnih tehnologij in „s storitvami povezanih“ dejavnosti, značilnih za promet, kot tudi razvoj sistemov in aplikacij na področju satelitske navigacije.

Obstoječe politične potrebe ter razvoj, ocena in izvajanje novih politik (na primer pomorske politike in izvajanje enotnega evropskega neba) se bodo obravnavali v okviru različnih dejavnosti. Delo bo vključevalo študije, modele in orodja, ki se ukvarjajo s strateškim spremljanjem in napovedovanjem ter vključujejo znanje, povezano z glavnimi gospodarskimi, družbenimi, varnostnimi problemi in problemi varnostne kulture ter okoljskimi problemi prometa. Dejavnosti, ki podpirajo medsektorska tematska področja, bodo usmerjene na posebne značilnosti prometa, na primer varnostne vidike, ki so notranja zahteva prometnega sistema; uporabo alternativnih virov energije v prometnih aplikacijah; spremljanje vplivov prometa na okolje, vključno s podnebnimi spremembami; in ukrepe za boljše gospodarsko povezovanje. Okoljske raziskave bi morale vključevati preučevanje načinov za zmanjševanje škodljivih vplivov prometa in za optimizacijo prometa, pa tudi načinov za povečevanje učinkovitosti prometa.

Podpora bo zagotovljena tudi dejavnostim razširjanja in izkoriščanja ter presoji vplivov, pri čimer bo posebna pozornost namenjena posebnim potrebam uporabnikov, vključno s potrebami prikrajšanih skupin, in zahtevam politik v prometnem sektorju.

Dejavnosti

– *Aeronavtilika in zračni promet*

Dejavnosti bodo prispevale h ključnim politikam Skupnosti ter k izvajanju strateškega raziskovalnega programa ACARE. Količinski cilji ustrezajo časovnemu okviru 2020 iz tega programa. Obseg raziskav zajema vse vidike sistema zračnega prometa v zvezi z zrakoplovi, prevozom potnikov in nadzorovanim delom letališča.

⁽¹⁾ „Evropska prometna politika za leto 2010: čas odločitve“ – COM (2001) 370.

- Okolju prijaznejši zračni promet: Razvoj tehnologij za zmanjšanje vpliva letalskega prometa na okolje, cilj je za polovico zmanjšati emisije ogljikovega dioksida (CO₂), zmanjšati specifične emisije dušikovih oksidov (NOx) za 80 % in za polovico zmanjšati raven zaznanega hrupa. Raziskave bodo usmerjene na pospeševanje okolju prijazne tehnologije motorjev, vključno s tehnologijo alternativnih goriv, ter tudi na izboljšano prometno učinkovitost zrakoplovov z nepremičnimi in rotacijskimi krili (vključno s helikopterji in tiltrotorji) in na nove inteligentne lahke strukture ter izboljšano aerodinamiko. Vključena bodo tudi vprašanja, kot so izboljšano obratovanje zrakoplovov na letališču (nadzorovan in javni del letališča) ter vodenje zračnega prometa, proizvodnja, vzdrževanje in postopki recikliranja.
- Povečanje časovne učinkovitosti: Pospešitev postopkov v letalstvu, da bi dosegli načrtovano trikratno povečanje zračnega prevoza z izboljšanjem točnosti v vseh vremenskih pogojih in znatnim zmanjšanjem časa, porabljenega na letališčih za postopke, povezane s potovanjem in hkrati vzdrževali varnost. Raziskave bodo razvijale in izvajale inovativen sistem vodenja zračnega prometa v okviru pobude SESAR ⁽¹⁾, s povezovanjem zraka, Zemlje in vesoljskih komponent, vključno z vodenjem pretoka prometa in večjo avtonomnostjo zrakoplovov. Obravnavani bodo tudi vidiki načrtovanja zrakoplovov, da bi izboljšali odpremo potnikov in tovora, nove rešitve za učinkovito uporabo letališč in povezovanje zračnega prometa s celotnim prometnim sistemom. Najučinkovitejša uskladitev razvoja sistemov vodenja zračnega prometa v Evropi bo zagotovljena s pobudo SESAR ⁽²⁾.
- Zadovoljstvo in varnost potnikov: Doseči velik napredek glede možnosti izbire, ki jo imajo potniki, in prožnega reda letenja, ob doseganju petkratnega zmanjšanja števila nesreč. Nove tehnologije bodo omogočile večjo izbiro konfiguracij zrakoplovov/motorjev, od večjih do manjših, vključno z rotoplani, in večjo raven avtomatizacije v vseh elementih sistema, vključno s pilotiranjem. Poudarek bo tudi na povečanju udobja potnikov, dobrem počutju in novih storitvah, logističnem sistemu v kabini ter aktivnih in pasivnih varnostnih ukrepih, s posebnim poudarkom na človeškem dejavniku. Raziskave bodo vključevale prilagajanje obratovanja letališč in postopkov v zračnem prometu različnim tipom plovil ter 24-urni uporabi pri v Skupnosti sprejemljivih ravneh hrupa.
- Povečanje stroškovne učinkovitosti: Spodbujanje konkurenčne dobavne verige, ki lahko za polovico zmanjša čas trženja ter zmanjša stroške razvoja proizvoda in obratovne stroške, kar bi imelo za posledico potnikom dostopnejši promet. Raziskave bodo usmerjene na izboljšanje celotnega poslovnega procesa, od zasnove konstrukcije do razvoja proizvoda, proizvodnih postopkov in postopkov v prometu, vključno z vključitvijo dobavne verige. Vključevale bodo izboljšane zmogljivosti za simulacijo in avtomatizacijo, tehnologije in metode za izgradnjo inovativnih zrakoplovov, ki ne potrebujejo vzdrževanja, vključno s popravili in obnovo, kot tudi poenostavitev obratovanja zrakoplovov in letališč ter vodenja zračnega prometa.
- Zaščita letal in potnikov: Preprečevanje vseh vrst sovražnega ravnanja, ki bi potnikom ali državljanom povzročilo telesne poškodbe, izgubo, materialno škodo ali motnje zaradi vplivov zlorabe zrakoplova. Raziskave bodo usmerjene na ustrezne elemente zračnega prometa, vključno z varnostnimi ukrepi pri načrtovanju kabin in pilotskih kabin, avtomatskim nadzorom in pristankom v primeru nepooblaščenega rabe zrakoplova, zaščito pred zunanjimi napadi ter tudi varnostnimi vidiki upravljanja zračnega prostora in obratovanja letališča.
- Začetki zračnega prometa prihodnosti: Raziskovanje korenitejših, okoljsko učinkovitejših, dostopnejših in inovativnejših tehnologij, ki bodo olajšale pospešitev postopkov, potrebno za zračni promet v drugi polovici tega stoletja in naprej. Raziskave se bodo ukvarjale z vidiki, kot so novi koncepti pogonske moči in dviganja, nove zamisli glede notranjosti zračnih plovil, vključno z oblikovanjem, novi koncepti letališč, nove metode za usmerjanje in nadzor nad zrakoplovi, alternativni načini delovanja sistema zračnega prometa in njegovo vključevanje v druge načine prevoza.

Trajnostni kopenski promet (železniški, cestni in vodni)

- Okolju prijaznejši kopenski promet: Razvoj tehnologij in znanja za zmanjšanje onesnaževanja (zraka, vključno s toplogrednimi plini, vode in tal) ter vpliva na takšna področja, kot so podnebne spremembe, zdravje, biološka raznovrstnost in hrup. Raziskave bodo izboljšale čistost in energetske učinkovitost prenosa moči (npr. hibridnih raztopin) ter spodbujale uporabo alternativnih goriv, vključno z vodikom in gorivnimi celicami kot srednje- in dolgoročnimi možnostmi, pri čemer se bodo upoštevali pomisleki glede stroškovne učinkovitosti in energetske učinkovitosti. Dejavnosti bodo vključevale tehnologije v zvezi z infrastrukturo, vozili, plovili in sestavnimi deli, vključno s splošno optimizacijo sistema. Raziskave in razvoj, značilni za promet, bodo vključevali proizvodnjo, izgradnjo, postopke, vzdrževanje, diagnostike, popravila, inšpekcije, razstavljanje, odlaganje, recikliranje, strategije za izrabljena prevozna sredstva in posege na morju v primeru nesreč.

⁽¹⁾ SESAR (Raziskava enotnega evropskega neba, ATM) – modernizacija infrastrukture evropskega sistema kontrole zračnega prometa, povezana z izvajanjem pobude Enotnega evropskega neba.

⁽²⁾ V ta namen je predvidena ustanovitev skupnega podjetja za usklajevanje dejavnosti vodenja zračnega prometa.

- Spodbujanje in povečanje prerezporejanja prometa in razbremenitev prometnih koridorjev ⁽¹⁾: Razvoj in predstavitev celostnega prevoza ljudi in blaga od vrat do vrat ter tehnologij in sistemov za zagotovitev učinkovite intermodalnosti, tudi v kontekstu konkurenčnosti železniškega in vodnega prometa. Sem spadajo dejavnosti, ki ob upoštevanju celostnega pristopa obravnavajo interoperabilnost in operativno optimizacijo lokalnih, regionalnih, nacionalnih in evropskih prometnih omrežij, sistemov in storitev ter njihovega intermodalnega vključevanja. Dejavnosti bodo namenjene zagotovitvi strategij za vso Evropo, optimalne uporabe infrastruktur, vključno s terminali in specializiranimi omrežji, izboljšanim upravljanjem s prevozom, prometom in informacijami, izboljšano logistiko tovornega prometa in intermodalnostjo potnikov in strategijam prerezporejanja prometa za spodbujanje energetske učinkovitih načinov prevoza. Razvijali se bodo inteligentni sistemi, novi koncepti vozil/plovil in tehnologije, vključno s postopki nakladanja in razkladanja ter grafični vmesniki. Znanje za oblikovanje politike bo vključevalo določanje cen in zaračunavanje infrastruktur, ocene ukrepov prometne politike Skupnosti ter politiko in projekte na področju vseevropskih omrežij.
- Zagotavljanje trajnostne mobilnosti v mestih za vse prebivalce, tudi za prikrajsane skupine: Poudarek bo na mobilnosti ljudi in blaga s pomočjo raziskav „vozil naslednje generacije“, ki združujejo vse elemente čistega, energetske učinkovitega, varnega in inteligentnega cestnega prometnega sistema, in njihove uveljavitve na trgu. Raziskave novih konceptov prometa in mobilnosti, inovativnih organizacijskih shem in shem upravljanja mobilnosti ter visokokakovostnega javnega prevoza bodo namenjene zagotovitvi dostopa za vse in visoke ravni intermodalnega vključevanja. Razvijale in preskušale se bodo inovativne strategije za čist mestni prevoz ⁽²⁾. Posebna pozornost bo namenjena ekološkemu načinu prevoza, uravnavanju povpraševanja, racionalizaciji zasebnega prevoza ter informacijskim in komunikacijskim strategijam, storitvam in infrastrukturam. Orodja in modeli za podporo ustvarjanju in izvajanju politike bodo vključevali načrtovanje prometa in rabe zemljišč, vključno s povezavo z rastjo in zaposlovanjem.
- Izboljšanje varnosti in zaščite: Razvoj tehnologij in inteligentnih sistemov za zaščito ranljivih oseb, kot so vozniki, kolesarji, potniki, posadka in pešci. Za načrtovanje in delovanje vozil, plovil in infrastruktur se bodo razvijali napredni tehnični sistemi in metodologije za analizo tveganja. Poudarek bo na celostnih pristopih, ki povezujejo človeški dejavnik, strukturno integriteto, preventivno, pasivno in aktivno varnost, vključno s sistemi za spremljanje, reševanje in krizno upravljanje. Varnost bo neločljiv sestavni del celotnega prometnega sistema, ki zajema infrastrukture, tovor (blago in embalažo), uporabnike prevoza in izvajalce, vozila in plovila ter ukrepe na politični in zakonodajni ravni, vključno s podpornimi orodji za odločanje in potrjevanje; zaščita se bo obravnavala, če bo to notranja zahteva prometnega sistema.
- Krepitev konkurenčnosti: S pomočjo raziskav in razvoja izboljšati konkurenčnost prometne industrije, zagotoviti trajnostne, učinkovite in dostopne prometne storitve in ustvariti nove spretnosti in znanja ter zaposlitvene možnosti. Tehnologije za napredne industrijske postopke bodo vključevale načrtovanje, proizvodnjo, montažo, izgradnjo in vzdrževanje in bodo namenjene zmanjšanju stroškov življenjskega cikla ter obdobju za razvoj. Poudarek bo na inovativnih in izboljšanih konceptih izdelkov in sistemov ter izboljšanih prometnih storitvah, ki zagotavljajo večje zadovoljstvo potnikov. Razvijala se bo nova organizacija proizvodnje, vključno z upravljanjem dobavne verige in sistemi za distribucijo.

Podpora evropskemu sistemu za globalno satelitsko navigacijo (Galileo in EGNOS)

Evropski sistem globalne satelitske navigacije zajema Galileo in EGNOS ter zagotavlja infrastrukturo za ugotavljanje položaja in napovedovanje časa v svetu ⁽³⁾.

- Izkoriščanje celotnega potenciala: spodbujanje naraščajoče uporabe storitev, od odprtih do komercialnih storitev, od varnosti življenja do „iskanja in reševanja“ ter predpisanih javnih storitev; aplikacije za upravljanje prometa, vključno s prevozom nevarnega tovora in materialov; izkoriščanje stranskih storitev; prikaz koristi in učinkovitosti satelitske navigacije.
- Zagotavljanje orodij in ustvarjanje primerne okolja: zagotovitev varne in zanesljive uporabe storitev, predvsem s pomočjo certificiranja na področju ključnih aplikacij; priprava in potrditev ustreznosti storitev glede na nove politike in zakonodajo, vključno z njihovim izvajanjem; obravnavanje predpisanih javnih storitev v skladu z odobreno politiko dostopa; razvoj osnovne digitalne topologije, kartografije, geodetskih podatkov in sistemov za uporabo v navigacijskih aplikacijah; obravnavanje potreb in zahtev po varnosti in zaščiti.
- Prilagajanje prejemnikov zahtevam in nadgrajevanje temeljnih tehnologij: izboljšanje učinkovitosti prejemnikov, vključevanje tehnologij z nizko porabo in miniaturizacijo, dokončanje pokritosti z navigacijo v vozilih, priklopljanje z napravami za ugotavljanje radijske frekvence, izkoriščanje tehnologije programske opreme za prejemnika, povezovanje z drugimi funkcijami, kot so telekomunikacije, podpora tehnologiji za ključno zemeljsko navigacijsko infrastrukturo, da bi zagotovili stabilnost in prožnost.

⁽¹⁾ Glede na cilj ponovne vzpostavitve modalnega razcepa iz leta 1998, bodo dejavnosti, ki obravnavajo en sam način, osredotočene na železniški in vodni promet.

⁽²⁾ Na osnovi izkušenj pobude CIVITAS.

⁽³⁾ Raziskovalne dejavnosti bo vodil Evropski nadzorni organ za GNSS.

- Podpora razvoju infrastrukture: priprava sistema druge generacije, prilagajanje razvijajočim se potrebam uporabnikov in tržnim napovedim, izkoriščanje prednosti internacionalizacije infrastrukture, da bi se odzvali na svetovne trge in razvili svetovne standarde.

Mednarodno sodelovanje

Mednarodno sodelovanje je pomembna sestavina dejavnosti RTR na tem področju in se bo spodbujalo, kadar bo to v interesu industrije in oblikovalcev politike. Širša tematska področja za posebne ukrepe bodo upoštevana na področjih, ki so zanimiva za trg (na primer svetovni razvoj trgovine ter povezovanje omrežij in storitev na celinski in medcelinski ravni); kadar obstajajo možnosti za dostop do in pridobivanje znanosti in tehnologije, ki dopolnjujeta trenutno evropsko znanje in imata vzajemne koristi; in kadar se Evropa odziva na svetovne probleme (na primer podnebne spremembe) ali prispeva k mednarodnim standardom in svetovnim sistemom (na primer uporabljena logistika in infrastruktura za satelitsko navigacijo).

Odziv na nastajajoče potrebe in nepredvidene potrebe politike

Pobude na področju nastajajočih potreb bodo nudile podporo raziskavam, ki se odzivajo na kritične dogodke in izzive prihodnjih prometnih sistemov, na primer na nove koncepte prometa in vozil, avtomatizacijo, mobilnost ali organizacijo.

Nepredvidene potrebe politike, ki lahko zahtevajo posebne, s prometom povezane raziskave, lahko vključujejo širša družbena vprašanja, kot so demografske spremembe, spremembe načina življenja in družbenih pričakovanj v zvezi s prometnimi sistemi; ter tudi nastajajoča tveganja ali probleme, ki so zelo pomembni za evropsko družbo.

8. DRUŽBENO-EKONOMSKE IN HUMANISTIČNE ZNANOSTI

Cilj

Poglobljeno splošno razumevanje zahtevnih in medsebojno povezanih družbeno-ekonomskih izzivov, s katerimi se sooča Evropa, na primer rasti, zaposlovanja in konkurence, družbene kohezije, socialnih, kulturnih in izobraževalnih izzivov v razširjeni EU ter trajnostnega razvoja, okoljskih izzivov, demografskih sprememb, migracij in integracije, kakovosti življenja in globalne soodvisnosti, zlasti z namenom zagotavljanja boljše osnove znanja politikam na zadevnih področjih.

Pristop

V okviru prednostnih nalog raziskav bodo obravnavani ključni družbeni, gospodarski in kulturni izzivi, s katerimi se Evropa in svet srečujeta zdaj in se bosta tudi v prihodnje. Predlagane vsebine raziskav predstavljajo skladen pristop k obravnavanju teh izzivov. Razvoj družbeno-ekonomske in humanistične osnove znanja na področju teh ključnih izzivov bo pomembno prispeval k spodbujanju splošnega razumevanja po celotni Evropi in k reševanju širših mednarodnih problemov. Prednostne naloge raziskav bodo pomagale izboljšati oblikovanje, izvajanje, vpliv in vrednotenje politike, tudi regulativnih ukrepov, na mnogih političnih področjih Skupnosti na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni in večina raziskav bo upoštevala obsežen mednarodni vidik.

Poleg družbeno-ekonomskega in družbeno-kulturnega raziskovanja in predvidevanj bo poudarek na raziskavah humanističnih ved, ki bodo zagotovile različne perspektive in bistveno prispevale v okviru celotne teme, na primer glede zgodovinskega, kulturnega in filozofskega vidika, vključno z ustreznim vprašanjem jezika, identitete in vrednot.

Delo bi lahko potekalo tudi na osnovi ustreznih nacionalnih raziskovalnih programih, ki dopolnjujejo spodaj navedene raziskovalne dejavnosti, in izkoriščalo prednosti sheme ERA-NET ter možnost uporabe člena 169. Glede določenih vprašanj bo pri razpravah o prihodnjih vsebinah raziskav možna uporaba socialnih platform; te bodo vključevale raziskovalno skupnost in zainteresirane strani družbe.

Raziskave bodo omogočale raziskovalne infrastrukture, ki bodo pridobivale nove raziskovalne podatke, med drugim tudi preko (kvantitativnih in kvalitativnih) anket, in za mednarodno primerjalno raziskovanje dajejo na razpolago obstoječe podatke ter omogočajo dostop do izvornih materialov in naprednih raziskovalnih orodij ter tudi do rezultatov obstoječih raziskav na veliko področjih. Nekateri od teh ukrepov se bodo izvajali v okviru dela „Infrastrukture“ v programu „Zmogljivosti“, drugi pa v okviru projektov znotraj te teme. Raziskave bodo odvisne od dostopa do uradnih statistik in njihove uporabe.

Izvajali se bodo posebni ukrepi za razširjanje, namenjeni posebnim skupinam in splošni javnosti, vključno z delavnicami in konferencami, na katerih bodo raziskovalci lahko izmenjali mnenja z oblikovalci politike in drugimi zainteresiranimi stranmi, ter razširjanju rezultatov s pomočjo uporabe različnih sredstev obveščanja.

Zagotovljeno bo ustrezno usklajevanje družbeno-ekonomskega raziskovanja in raziskovanja na področju humanističnih ved ter predvidevanj elementov med programom „Sodelovanje“ in drugimi posebnimi programi.

Dejavnosti

Rast, zaposlovanje in konkurenčnost v družbi znanja

Cilj te dejavnosti bo razvoj in vključevanje raziskav na področju vprašanj, ki vplivajo na rast, zaposlovanje in konkurenčnost, da bi zagotovili boljše in celostno razumevanje teh vprašanj za stalni razvoj družbe znanja. Koristila bo politiki in podpirala napredek pri doseganju teh ciljev. V raziskave bodo vključeni naslednji vidiki:

- Spremenljiva vloga znanja na vseh področjih gospodarstva, vključno z vlogo različnih vrst znanja, usposobljenosti in sposobnosti v svetovnem merilu, formalnega in neformalnega izobraževanja in vseživljenjskega učenja ter nematerialnih dobrin in naložb.
- Gospodarske strukture, vprašanje strukturnih sprememb, vključno s prostorskimi vidiki, kot sta regionalizacija in internacionalizacija, in produktivnosti ter z vlogo storitvenega sektorja, financ, demografije, povpraševanja in procesov dolgoročnega spreminjanja.
- Institucionalna in politična vprašanja, vključno z makroekonomsko politiko, trgi dela, socialnimi sistemi in sistemi socialnega varstva, nacionalnim in regionalnim institucionalnim kontekstom ter skladnostjo in usklajevanjem politike.

V raziskavah bodo obravnavani pomembni novi izzivi in možnosti, ki so posledica naraščajoče globalizacije – razvijajoča se gospodarstva, premestitve in širitve EU, družbeno-ekonomska stabilnost, vloga tehnologije in mednarodni prenos tehnologij, različne oblike inovacij in gospodarske prenove, zunanje in notranje izvajanje, mladi in politika mladih, gospodarsko in družbeno podjetništvo, ekonomski potencial evropske kulturne dediščine in ustvarjalni sektor. Vprašanja v zvezi z zaposlovanjem bodo vključevala brezposelnost in podzaposlenost.

Združevanje ekonomskih, socialnih in okoljskih ciljev v evropsko perspektivo

Cilj te dejavnosti je podpora socialnemu cilju združevanja ekonomskih, socialnih in okoljskih ciljev ter na ta način izboljšati podlago za trajnostni razvoj. Raziskave v okviru te dejavnosti bodo obravnavale dve med seboj povezani vprašanji:

- Kako uspešni so bili evropski socialno-ekonomski modeli in tisti izven Evrope pri združevanju ciljev, pogoji, pod katerimi je bilo to doseženo, vključno z vlogo dialoga, socialnega partnerstva, preoblikovanja sektorjev, institucionalnih sprememb in njihove sposobnosti, da se soočijo z novimi izzivi.
- Ekonomska kohezija med regijami ter urbani in regionalni razvoj v razširjeni EU; ter socialna kohezija (vključno z neenakostmi, socialno varnostjo in socialnimi storitvami, davčnimi politikami, etničnimi odnosi in migracijami, izobraževanjem, socialno izključenostjo in zdravjem) ter tudi njena povezanost s socialnimi problemi, kot so revščina, nastanitev, kriminal, prestopništvo in droge.

Pri obravnavi teh vprašanj bo poudarek na:

- obstoju ravnotežja ali sinergije med ekonomskimi, socialnimi in okoljskimi cilji v svetovnem okviru,
- medsebojnem vplivu okolja ⁽¹⁾, energije in družbe,
- dolgoročni trajnosti,
- vprašanjih držav v razvoju,
- prostorskih vidikih, vključno z urbanističnim načrtovanjem, vlogo mest, velemest in drugih mestnih območij ter s tem povezanimi vprašanji upravljanja;
- kulturnih vprašanjih in družbeno-ekonomskem vplivu evropskih politik in zakonodaje.

Obravnavana bodo tudi vprašanja socialne države kot vira razvoja, zaposlovanja ter nastanitve priseljencev in njihovih potomcev.

⁽¹⁾ Globalne okoljske spremembe bodo večinoma obravnavane v okviru tematskega področja Okolje.

Glavni trendi v družbi in njihove posledice

Cilj je razumeti in oceniti vzroke in posledice posebnih ključnih trendov v evropski družbi, ki imajo večje posledice za evropske državljane, kakovost njihovega življenja in za politike, ter tako zagotavljajo temelje za številna politična področja. Empirične in teoretične raziskave bodo prvotno obravnavale tri glavne trende:

- Demografske spremembe, vključno s staranjem, rodnostjo in migracijami. Obravnavane bodo široke gospodarske in družbene posledice in vprašanja, vključno z družbenim in gospodarskim potencialom aktivnega staranja in učinkom na pokojninski sistem, izzivi migracij in integracije ter posledice za razvoj mest.
- Spremembe s tem povezanih vidikov, kot so način življenja, družina, delo, potrošnja (vključno z varstvom potrošnikov), zdravje in kakovost življenja, vključno s problemi otrok, mladih in invalidov, ter uskladitev poklicnega in družinskega življenja.
- Kulturne interakcije z mednarodnega vidika, vključno s tradicijami različnih družb, raznovrstnostjo populacij, tudi etničnih skupin, vprašani v zvezi z večkulturnostjo, različnimi identitetami, jeziki in religijami ter možnimi vprašanji v tej zvezi, vključno z vprašanjem diskriminacije, rasizma, ksenofobije in nestrpnosti.

Vključeni bodo vprašanje enakopravnosti spolov, neenakosti in spreminjajoče se vrednote. Poleg tega se bodo proučevale spremembe kriminalitete in zaznavanja kriminala, kot tudi spremembe v družbeni odgovornosti gospodarskih družb.

Evropa v svetu

Cilj je razumeti spreminjajoče se interakcije in soodvisnosti med regijami v svetu, vključno z razvijajočimi se regijami in regijami v razvoju, in njihove posledice za zadevne regije, zlasti Evropo, ter s tem povezano vprašanje obravnavanja nastajajočih groženj in tveganj v svetovnem kontekstu in njihove povezanosti s človekovimi pravicami, svoboščino in blaginjo. V raziskave bosta vključeni dve povezani področji:

- Trgovinski tokovi, financiranje, naložbe, migracije in njihov vpliv; neenakomeren razvoj, revščina in trajnost; gospodarski in politični odnosi ter politika svetovnega reda, vključno z mednarodnimi institucijami. Tako se bodo proučevale kulturne interakcije, vključno z mediji in verami, in različni neevropski pristopi.
- Konflikti, razlogi zanje in njihove rešitve ter spodbujanje miru; razmerje med varnostjo in destabilizacijskimi dejavniki, kot so revščina, kriminal, uničevanje okolja, pomanjkanje virov, neenakomeren razvoj, finančna nestabilnost in dolg; terorizem, razlogi zanj in posledice; politike, povezane z varnostjo, dojemanje negotovosti in civilno-vojaški odnosi.

V obeh primerih bo obravnavana vloga Evrope v svetu, razvoj večstranskih odnosov in mednarodnega prava, spodbujanje demokracije in temeljnih pravic, vključno z njihovimi različnimi pomeni, ter predstava o Evropi v svetu.

Državljan v Evropski uniji

V sklopu prihodnjega razvoja EU je cilj izboljšati razumevanje vprašanj, povezanih z doseganjem občutka za demokratično „lastnino“ in aktivno udeležbo državljanov, ter učinkovitim in demokratičnim vodenjem na vseh ravneh, vključno z inovativnimi postopki upravljanja za povečanje udeležbe državljanov in sodelovanja med javnimi in zasebnimi udeleženci, ter razumevanje evropskih raznolikosti in skupnih značilnosti v smislu kulture, religije, institucij, prava, zgodovine, jezikov in vrednot. Raziskave bodo obravnavale:

- Udeležbo (vključno z vidika mladih in manjšin ter glede na zastopanost obeh spolov), zastopanost, odgovornost in legitimnost; evropsko javno sfero, medije in demokracijo; različne oblike vodenja v EU, vključno z gospodarskim in pravnim vodenjem ter vlogo javnega in zasebnega sektorja, politični procesi in možnosti za oblikovanje politik; vlogo civilne družbe; državljanstvo in pravice; posledice širitve ter s tem povezane vrednote prebivalstva.
- Evropske raznolikosti in skupne značilnosti, vključno z zgodovinskim izvorom in razvojem; institucionalne razlike (vključno z normativi, praksami, pravom); kulturno dediščino; različne vizije in možnosti v zvezi z evropskim povezovanjem in širitvijo, vključno z nazori prebivalstva; identitete, vključno z evropsko identiteto; pristope k istočasnem obstoju več kultur; vlogo jezikov, umetnosti in veroizpovedi; odnose in vrednote.

Družbeno-ekonomski in znanstveni kazalniki

Da bi izboljšali uporabo kazalnikov v politiki, je cilj razviti globlje razumevanje njihove uporabe pri ustvarjanju in izvajanju politike in predlagati izboljšanje kazalnikov ter metod za njihovo uporabo. Raziskave bodo obravnavale:

- Način, na katerega se kazalniki uporabljajo pri političnih ciljih, ustvarjanju in izvajanju politike na različnih področjih ter na makro in mikro ravni, ustreznost obstoječih kazalnikov in njihove uporabe, tehnike za njihovo analizo ter predloge za nove kazalnike in nize kazalnikov.
- Načine, kako s kazalniki in metodami za njihovo uporabo bolje podpreti z dokazi podprto politiko; kazalnike za politiko z več cilji, za politično usklajevanje in ureditev; podporo, ki jo takšnim kazalnikom nudi uradna statistika.
- Uporabo kazalnikov in sorodnih pristopov pri ocenjevanju raziskovalnih programov, vključno s presojo vplivov.

Predvidene dejavnosti

Cilj je oblikovalcem politike in drugim na nacionalni, regionalni ravni ter na ravni Skupnosti zagotoviti znanje za pravočasno prepoznavanje dolgoročnih izzivov in področij skupnega interesa, ki jim lahko pomagajo pri oblikovanju politike. Obravnavane bodo štiri vrste dejavnosti:

- Obsežna socialno-ekonomska predvidevanja o omejenem številu ključnih izzivov in priložnosti za Skupnost, preučevanje vprašanj, kot so prihodnost in posledice staranja, migracij, globalizacije ustvarjanja in širjenja znanja, sprememb na področju kriminala in večjih tveganj.
- Bolj tematsko usmerjena predvidevanja o razvoju na pojavljajočih se raziskovalnih področjih ali med obstoječimi področji, kot tudi o prihodnosti znanstvenih disciplin.
- Predvidevanja o raziskovalnih sistemih in politikah v Evropi in povsod ter o prihodnosti vpletenih ključnih akterjev.
- Vzajemno učenje in sodelovanje med nacionalnimi in/ali regionalnimi pobudami za predvidevanja; sodelovanje med pobudami za predvidevanja znotraj EU, s tretjimi državami in na mednarodni ravni.

Mednarodno sodelovanje

Zaradi močne mednarodne razsežnosti raziskav se bo mednarodno sodelovanje razvijalo na vseh področjih te teme. V okviru številnih izbranih tem na večstranski in dvostranski osnovi se bodo izvajali posebni ukrepi za mednarodno sodelovanje, določeni na podlagi potreb partnerskih držav ter tudi potreb Evrope.

Odziv na nastajajoče potrebe in nepredvidene potrebe politike

V okviru raziskovanja nastajajočih potreb bodo imeli raziskovalci možnost prepoznavati in obravnavati raziskovalne izzive, ki niso bili omenjeni v zgornjem besedilu. S tem se bo spodbudilo inovativno razmišljanje o izzivih, s katerimi se sooča Evropa in ki do sedaj še niso bili podrobneje obravnavani, ali o drugih pomembnih kombinacijah problemov, perspektiv in disciplin. Izvajale se bodo tudi raziskave v odziv na nepredvidene politične potrebe, ob tesnem posvetovanju z udeleženci v politiki.

9. VESOLJE**Cilj**

V korist državljanov in konkurenčnosti evropske vesoljske industrije podpirati Evropski vesoljski program, z osredotočenjem na aplikacije kot je GMES. To bo prispevalo k razvoju evropske vesoljske politike in dopolnjevalo prizadevanja držav članic in drugih ključnih akterjev, vključno z Evropsko vesoljsko agencijo (ESA).

Pristop

Skupnost lahko na tem področju prispeva k boljši opredelitvi skupnih ciljev, ki temeljijo na potrebah uporabnikov in ciljnih politikah; h koordinaciji dejavnosti, preprečevanju podvajanj, spodbujanju interoperabilnosti in večji stroškovni učinkovitosti. Prispevala bo tudi k opredelitvi standardov. Evropska vesoljska politika ⁽¹⁾ bo služila ciljem javnih organov in načrtovalcev politike ob istočasni krepitvi konkurenčnosti evropske industrije. Izvajala se bo z Evropskim vesoljskim programom, sedmi okvirni program pa bo podpiral ali dopolnjeval ukrepe na področju raziskav in tehnološkega razvoja, ki jih bodo izvajale druge javne in privatne zainteresirane strani v Evropi.

Ukrepi v okviru te teme bodo podprli politične cilje Skupnosti, na primer na področju kmetijstva, gozdarstva, ribištva, okolja, telekomunikacij, varnosti, razvoja, zdravja, humanitarne pomoči, prometa, znanosti in izobraževanja ter zagotovili vključenost Evrope v regionalno in mednarodno sodelovanje. Orodja, ki temeljijo na vesoljski tehnologiji, naj bi prispevala tudi k izvajanju pravnih aktov na nekaterih od teh področij.

Cilj dejavnosti, ki so osredotočene zlasti na uporabo obstoječih evropskih zmogljivosti, je v okviru te prednostne naloge predvsem: izkoriščanje pridobitev iz vesoljskih dejavnosti za izvajanje aplikacij, zlasti GMES (Global Monitoring for Environment and Security – globalno nadzorovanje okolja in varnosti), ki skupaj z Galileom predstavlja najpomembnejši del evropske vesoljske politike, in prizadevanja za raziskovanje vesolja; in tehnologij, ki zagotavljajo podporo strateški vlogi Evropske unije.

Pričakuje se, da bodo dejavnosti, usmerjene v uporabo, dopolnjevale ukrepe, ki se izvajajo v okviru drugih tem posebnega programa „Sodelovanje“ (zlasti tistih, ki se izvajajo v okviru teme „Okolje“ v povezavi z opazovanjem zemlje in s sistemom GEOSS, in tistih, ki se izvajajo v okviru teme „Informacijske in komunikacijske tehnologije“). Razvijale se bodo tudi tematske sinergije s sorodnimi dejavnostmi v drugih posebnih programih. Predvideni so dopolnilni ukrepi v okviru okvirnega programa za konkurenčnost in inovacije ter programa za izobraževanje in usposabljanje.

Raziskovalne dejavnosti in dejavnosti za prenos tehnologije v okviru te teme bi lahko bile še zlasti zanimive za MSP, ki razvijajo inovativne tehnologije in se morajo seznaniti z novimi možnostmi vesoljske tehnologije („spin-in“) ali razviti uporabo svojih lastnih vesoljskih tehnologij na drugih trgih („spin-off“).

Vodenje nekaterih delov vesoljskih dejavnosti se lahko zaupa obstoječim zunanjim subjektom, kot je Evropska vesoljska agencija ⁽²⁾, in drugim pravnim osebam in agencijam na evropski ali nacionalni ravni. V primeru GMES se lahko raziskovalne dejavnosti izvajajo v okviru skupne tehnološke pobude (glej Prilogo III).

Dejavnosti

Aplikacije na osnovi vesoljskih tehnologij v korist evropske družbe

— Globalno nadzorovanje okolja in varnosti (GMES)

Cilj je razviti primerne satelitske nadzorne sisteme in sisteme za zgodnje opozarjanje in za varnost državljanov kot edinstvene in po celem svetu razpoložljive vire podatkov ter krepiti in pospešiti razvoj njihove operativne uporabe. Poleg tega bo ta program zagotovil podporo razvoju operativnih storitev GMES, ki nosilec odločitev omogočajo boljše predvidevanje ali ublažitev kriznih razmer ter problemov, povezanih z upravljanjem okolja in varnosti ter ravnanjem ob naravnih nesrečah; ta podpora se bo začela s storitvami „hitrega programa“ za ukrepanje v nujnih primerih, kopensko spremljanje in pomorski storitvi. Raziskovalne dejavnosti morajo prispevati predvsem k povečanju uporabe podatkov GMES, zbranih iz virov, ki temeljijo na vesoljskih tehnologijah, in k povezovanju le-teh s podatki iz drugih sistemov za opazovanje v kompleksne produkte, namenjene zagotavljanju informacij in strankam prilagojenih storitev za končne uporabnike s pomočjo učinkovitega vključevanja podatkov in upravljanja z informacijami. Druge satelitske tehnologije (npr. komunikacije, navigacija) bodo po potrebi vključene v razvoj storitev GMES. Poleg tega morajo raziskovalne dejavnosti prispevati k izboljšanju nadzornih tehnik in s tem povezanih tehnologij instrumentov, da bi se po potrebi razvijali novi vesoljski sistemi ali izboljšala interoperabilnost obstoječih sistemov ter da bi se omogočila njihova uporaba v (pred)operativnih storitvah, ki odgovarjajo na posebne vrste zahtev. Raziskave morajo podpirati predvsem razvoj trajnostnih vesoljskih sistemov in sistemov na kraju samem (vključno s tistimi z zemlje in zrakoplovov) za: kopensko spremljanje, opazovanje oceanov in krizno upravljanje s pomočjo posnetkov visoke resolucije za območja velikega pomena, vključno z občutljivimi, urbanimi in hitro razvijajočimi se območji; ter za preprečevanje in obvladovanje tveganj in vseh vrst izrednih dogodkov, ob spodbujanju zblizevanja z nevesoljskimi sistemi.

— Zahteve na področju okolja vključujejo pridobivanje neodvisnega znanja o stanju in razvoju trajnostne rabe obnovljivih virov (kot so rastlinje in gozdovi), močvirij, zemeljsko prevleko, vključno s snegom in ledom,

⁽¹⁾ „Evropska vesoljska politika: predhodna izhodišča“ – COM(2005) 208.

⁽²⁾ V skladu z Okvirnim sporazumom med Evropsko skupnostjo in Evropsko vesoljsko agencijo (UL L 261, 6.8.2004, str. 64).

preskrbe s hrano, kmetijskega okolja in ribištva, ponorov in zalog ogljika; atmosferske procese in kemijo; ter stanje morij. V zvezi z okoljskimi politikami za spremljanje podnebni sprememb ter kakovosti zraka, tal in vode se bo upošteval 6. akcijski načrt ES za okolje.

- Zahteve na področju varnosti vključujejo izboljšanje pridobivanja, dostopa do podatkov in informacij, potrebnih v okviru ukrepanja in upravljanja v nujnih primerih, ter njihove izmenjave. Podpora je treba nameniti preprečevanju/blažitvi, spremljanju, obvladovanju tveganja ter oceni naravnih in tehnoloških nevarnosti, kot tudi humanitarni pomoči za namene pravilne ocene potreb in načrtovanja za primer izrednih dogodkov v primeru naravnih nesreč in humanitarnih kriz (begunci, notranje razseljene osebe itd.). Podpora je predvidena tudi za izvajanje politik Skupnosti, kot je vzpostavitev območja svobode, varnosti in pravice, in sicer na področju preprečevanja sporov in nadzorovanja mej.
- Varnostni vidiki (kot dopolnilo k raziskavam varnosti in dejavnostim GMES)

V poročilu ES SPASEC ⁽¹⁾ je bilo poudarjeno, da igrajo vesoljske storitve tako pomembno vlogo pri blaginji evropske družbe, da je zaščita kritične infrastrukture v vesoljskem sektorju prednostna naloga. Za to bodo verjetno potrebne storitve in zmogljivosti za nadzor nad sredstvi, ki temeljijo na vesoljskih tehnologijah, kot tudi zaščita zemeljske infrastrukture. Sistem za nadzorovanje vesolja bi na primer lahko zagotovil podatke o glavnih značilnostih satelitov (npr. orbitalni parametri, status aktivnosti), glavnih značilnostih delcev, ki bi lahko predstavljali grožnjo (npr. krivulja, fizikalni parametri) ter ustrezne podatke v zvezi z vesoljskim vremenom in objekti blizu Zemlje. Na tem področju se lahko predvidi študije zmogljivosti in financiranje predstavitvenih projektov.

- Uporaba satelitskih komunikacij

Cilj je podpreti inovativne satelitske komunikacijske aplikacije in storitve, nevidno vgrajene v globalna elektronska komunikacijska omrežja, za državljane in podjetja v sektorjih za aplikacije, ki zajemajo civilno zaščito, varnost, evlavo, telemedicino, tele-izobraževanje, iskanje in reševanje, turizem in prstočasne dejavnosti, promet, vključno z upravljanjem flot in zasebno navigacijo, kmetijstvo, gozdarstvo in meteorologijo. Poudarek raziskav bo na razvoju novih aplikacij, izvedbi predstavitvenih nalog in predoperativnih sistemih, kjer satelitske komunikacije predstavljajo učinkovit odziv na potrebe uporabnikov glede storitev GMES.

Raziskovanje vesolja

- Cilj raziskav in razvoja je zagotoviti podporo in čim večjo znanstveno dodano vrednost prek sinergij s pobudami ESA ali osebami in agencijami na evropski ali nacionalni ravni in prispevati k dejavnostim raziskovanja vesolja (robotika in človeške dejavnosti), vključno s povezanimi posledicami prenosa tehnologije, in znanstveni skupnosti omogočiti dostop do rezultatov/podatkov, pridobljenih med raziskovalnimi misijami, opravljenimi v okviru Evropskega vesoljskega programa. Raziskovalne dejavnosti se bodo izvajale predvsem s podpornimi ukrepi, študijami izvedljivosti in predoperativnimi projekti. Upoštevati bo treba dodatne razsežnosti: dejanske možnosti za mednarodno sodelovanje ter pomembnost ohranjanja ozaveščenosti in razširjanja rezultatov.
- Za boljše usklajevanje prizadevanj za razvoj vesoljskih teleskopov in detektorjev ter za analiziranje podatkov v vesoljskih znanostih so predvideni tudi podporni ukrepi in študije izvedljivosti. Ukrepi na tem področju bodo dopolnjevali nacionalne in mednarodne programe (predvsem tiste, ki jih izvaja ESA), njihov cilj bo preučevanje možnosti za mednarodno sodelovanje.

RTR za krepitev vesoljskih ustanov

- Vesoljska tehnologija

Na splošno je cilj široka podpora obsežnemu povečanju konkurenčnosti, stroškovne učinkovitosti in neodvisnega dostopa evropskega sektorja za vesoljsko tehnologijo.

Ta cilj bi lahko dosegli z vesoljskimi raziskovalnimi dejavnostmi in razvojem dolgoročnih potreb, vključno z vesoljsko prometno tehnologijo, na primer z: oceno dolgoročnih potreb; prispevkom k sistemskim študijam ob upoštevanju zahtev končnega uporabnika; prispevkom k predhodnim tehnološkim raziskavam za naslednje generacije vesoljskih prometnih in pogonskih sistemov.

⁽¹⁾ Poročilo odbora strokovnjakov za vesolje in varnost (marec 2005).

— Vesoljske znanosti

Cilj je prispevati k razvoju naprednih tehnologij za uporabo v vesoljskih znanostih. Vesoljske znanosti ne zagotavljajo samo dobrega vpogleda v zgradbo vesolja, boljšega razumevanja planeta Zemlja in sončnega sistema in novega pristopa k biomedicini in k znanosti o življenju in fiziki, ampak so tudi močna gonilna sila za razvoj novih tehnologij z velikim številom naknadnih uporab v korist družbi. Sedmi okvirni program bo dopolnil tekoče znanstvene programe tam, kjer so bile ugotovljene vrzeli, in podprl znanstvene dejavnosti na krogu Mednarodne vesoljske postaje (ISS). Predvidene so tudi podporne dejavnosti, katerih namen je olajšati dostop do znanstvenih podatkov, vključno s podatki iz prejšnjih nalog.

Mednarodno sodelovanje

Raziskovanje in izkoriščanje vesolja sta že po naravi projekta v svetovnem merilu. Učinkovito mednarodno sodelovanje na področju vesolja bo pomagalo izboljšati politični položaj Unije v svetu, okrepilo njeno gospodarsko konkurenčnost in povečalo njen ugled glede znanstvene odličnosti. Sodelovanje v vesoljskem sektorju bo podprlo tudi cilje zunanje politike Skupnosti (npr. podpora državam v razvoju, sosednjim državam).

V tej zvezi bo poudarek na celotni strategiji in mednarodnem vesoljskem sodelovanju ter na učinkovitem usklajevanju mehanizmov, ki vključujejo vse evropske akterje.

Zaradi tega je treba vesoljski sektor šteti za prednostni sektor za razvoj mednarodnih dejavnosti, zlasti v sodelovanju z glavnimi in nastajajočimi silami na področju vesolja, kot so Rusija, Združene države, Kitajska, Indija, Kanada, Japonska, Ukrajina ter druge države, ki izvajajo vesoljske dejavnosti.

Nadaljevala se bodo prizadevanja za spodbujanje uporabe na vesoljskih tehnologijah temeljčih rešitev za podporo trajnostnemu razvoju in preprečevanje tveganja zaradi naravnih nesreč in humanitarnih kriz, zlasti v Afriki. To je skladno z globalnim pristopom, ki mu sledi pobuda GMES v zvezi z nadzorovanjem okolja ⁽¹⁾ in varnosti.

Da bi omogočili boljše možnosti učinkovitega sodelovanja in zagotovili, da se najboljše mednarodno znanje in izkušnje na področju vesolja vključijo v Evropski vesoljski program, se bodo pri dvo- ali večstranskih projektih uporabljali posebni ukrepi sodelovanja, mednarodne in svetovne pobude ter sodelovanje z razvijajočimi se gospodarstvi in državami v razvoju. Dejavnosti bodo vključevale ocenjevanje in spremljanje izvajanja mednarodnih obveznosti.

Odziv na nastajajoče potrebe in nepredvidene potrebe politike

Raziskave nastajajočih potreb bodo omogočile inovativne rešitve pri tehnološkem razvoju na področju raziskav vesolja ter možne prilagoditve in uporabe na drugih področjih (npr. gospodarjenje z viri, biološki procesi in novi materiali). Raziskave kot odziv na nepredvidene potrebe politike lahko obravnavajo teme, kot so zagotavljanje na vesoljskih tehnologijah temeljčih rešitev pri podpori državam v razvoju, razvoj novih orodij za opazovanje vesolja in sporočanje ter metode, povezane z ustreznimi politikami Skupnosti in prispevki k socialni vključenosti.

10. VARNOST

Cilj

Razvijati tehnologije in znanje za krepitev zmogljivosti, ki so potrebne za zagotavljanje varnosti državljanov pred grožnjami terorizma, naravnih nesreč in kriminala, ob upoštevanju temeljnih človekovih pravic, tudi zasebnosti; zagotoviti optimalno in usklajeno uporabo razpoložljivih in razvijajočih se tehnologij v korist evropski civilni varnosti, spodbujati sodelovanje ponudnikov in uporabnikov pri oblikovanju rešitev za civilno varnost, povečati konkurenčnost evropske varnostne industrije in sporočati rezultate ciljno naravnanih raziskav, da bi se zmanjšale varnostne vrzeli.

⁽¹⁾ Na primer Kjotski protokol, Konvencija Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji, Konvencija ZN o biološki raznovrstnosti, sklepi Svetovnega vrha o trajnostnem razvoju iz leta 2002 in sklepi vrha G8 iz leta 2005.

Pristop

Varnost v Evropi je predpogoj za blaginjo in svobodo. Tema, ki obravnava raziskave s področja varnosti, je osredotočena izključno na uporabo na civilnem področju in nudi podporo izvajanju politik in pobud Skupnosti, ki so bistvene za področje varnosti, kot so vzpostavitev območja svobode, varnosti in pravice ter področja prometa, zdravja (vključno s programom EU za varovanje zdravja ⁽¹⁾), civilne zaščite (vključno z naravnimi in industrijskimi nesrečami), energije, okolja in zunanje politike. Tako bo ta tema prispevala k rasti, zaposlovanju in konkurenčnosti evropske industrije na področju varnosti. To bo raznim nacionalnim in mednarodnim akterjem omogočilo, da bodo sodelovali in se usklajevali tako, da ne bo prišlo do nepotrebnih podvajanj, posvetili pa se bodo tudi iskanju sinergij, kjer koli bo mogoče. Cilj te teme bo odpraviti pomanjkljivosti v zmogljivostih, hkrati pa bo zagotovila jasno izraženo dodano vrednost na področju varnostnih potreb v Evropi. Vodilno načelo v celotni temi bo spoštovanje zasebnosti in državljskih svoboščin. Njene dejavnosti ne bodo zajemale tehnologije za smrtonosno in/ali uničevalno orožje.

Treba je uveljaviti posebne zahteve v zvezi z zaupnostjo, vendar se dostopa do izsledkov raziskav ne sme po nepotrebnem omejiti. Poleg tega je treba določiti področja, ki dopuščajo zdajšnjo preglednost ugotovitev raziskav.

Te dejavnosti na ravni Skupnosti, ki niso obrambne narave, bodo zadevale štiri področja civilnih varnostnih misij, ki so bila določena kot odgovor na posebne, politično zelo pomembne izzive in glede na evropsko dodano vrednost v zvezi z grožnjami in možnimi izrednimi dogodki na področju varnosti, ter tri medsektorsko pomembna področja. Vsako področje misij pokriva šest faz z različnim trajanjem in poudarki. Teh šest faz je: prepoznavanje (povezano z izrednimi dogodki), preprečevanje (povezano z grožnjami), zaščita (povezano s cilji), priprava (povezano z delovanjem), odziv (povezano s krizami) in reševanje (povezano s posledicami); navedeno je tudi, katere ukrepe je treba sprejeti v posamezni fazi. Prve štiri faze se nanašajo na ukrepe za izogibanje izrednim dogodkom in za ublažitev morebitnih negativnih vplivov, zadnji dve se nanašata na ukrepe za spopadanje s samim izrednim dogodkom in dolgoročnimi posledicami.

Za vsako fazo posameznega področja misij se zahteva vrsta posebnih sposobnosti, ki jih morajo imeti osebe, odgovorne za varnost državljanov, da bi se lahko učinkovito spopadli z grožnjami in izrednimi dogodki. Sposobnosti nakazujejo, kako se bodo izvajali ukrepi, in v mnogo primerih bodo prispevale k več kot eni fazi in/ali področju misij. Pridobivanje sposobnosti temelji na kombinaciji znanja, tehnologij in organizacijskih ukrepov. V okviru te teme se bodo preučevali tudi načini za zagotavljanje učinkovite povezave med okrepljenim znanjem in tehnologijami, izboljšano uporabo skupnih sistemov IKT v okviru različnih operacij ter razvitimi postopki in njihovim dejanskim izvajanjem s strani končnih uporabnikov, da bi tako dosegli izboljšanje sposobnosti na področju evropske varnosti.

Raziskave bodo osredotočene zlasti na odpravljanje pomanjkljivosti v zmogljivostih, in sicer z razvijanjem tehnologij in spretnosti, potrebnih za posebno področje misij in opredeljenih s pristopom „od zgoraj navzdol“, ki ga usmerja dialog s končnimi uporabniki, v skladu s cilji in prednostnimi nalogami. Javni organi, zasebni sektor in državljani EU bodo kot končni uporabniki raziskav na področju varnosti popolnoma vključeni v določanje zahtev pri raziskavah na področju varnosti, ki jih bo treba obravnavati. Sprejel se bo pristop „analize sistemov“ za izvajanje analize pomanjkljivosti na področju civilne varnosti in zahtev raziskav in razvoja na vseh področjih misij. Dejavnosti bodo vključevale analizo varnostnih zahtev civilne poslovne sfere. Tovrstno določanje raziskovalnih zahtev mora biti stalen element raziskav v okviru te teme.

Ta pristop, ki temelji na pomanjkljivostih v zmogljivostih, bo dopolnjen s pristopom „od spodaj navzgor“ za zbiranje in preučevanje tehnologij, da bi se ugotovilo, kako jih je mogoče uporabiti za krepitev evropske varnosti. Pomemben vidik je tudi črpanje iz odličnosti na strani ponudbe (npr. industrije, univerz, raziskovalnih središč), da bi se pridobile inovativne varnostne rešitve.

Raziskave bodo multidisciplinarne in bodo sledile zastavljenim nalogam, segale bodo od razvoja tehnologij in metodologij do povezovanja tehnologij in sistemov, predstavitev in potrjevanja. Spodbuja se večnamenska narava tehnologij, da bi povečali obseg njihove uporabe ter pospešili medsebojno bogatenje in uporabo razpoložljivih in razvijajočih se tehnologij za sektor civilne varnosti. Cilj teme, ki obravnava raziskave s področja varnosti, bo oblikovanje srednje- do dolgoročnih učinkovitih rešitev, ki so dovolj prilagodljive in inovativne, da lahko kljubujejo ustreznim grožnjam. Dopolnjevala in povezovala bo tudi tehnološko in bolj sistemsko usmerjene raziskave, ki so bistvene za področje civilne varnosti, vendar se izvajajo v okviru drugih tem.

Raziskovanje na področju varnosti zahteva posebna pravila za izvajanje, da se upošteva njegova posebna narava z namenom varovanja občutljivih informacij v zvezi z varnostjo in zagotavljanja zadostnih informacij o rezultatih državam članicam in končnim uporabnikom.

⁽¹⁾ S ciljem izboljšati pripravljenost in odziv v primeru namernega sproščanja bioloških in/ali kemičnih snovi.

Raziskave bodo usmerjene izključno na uporabo na področju civilne varnosti. Ker nekatera področja uporabljajo dvonamensko tehnologijo, ki je namenjena tako za civilno kot tudi za vojaško uporabo, bo vzpostavljen ustrezen okvir za usklajevanje z dejavnostmi Evropske obrambne agencije (EOA). Poleg tega bo vzpostavljeno usklajevanje raziskav na področju varnosti z drugimi dejavnostmi na nacionalni in evropski ravni, da bi se zagotovilo medsebojno informiranje in preprečilo nepotrebna podvajanja financiranja.

Sodelovanje malih in srednje velikih podjetij (MSP) pri dejavnostih se močno spodbuja, prav tako kot sodelovanje organov in organizacij, odgovornih za varnost državljanov. Dolgoročne vsebine raziskav, ki jih je izdelal Evropski svetovalni odbor za raziskave na področju varnosti (ESORV) ⁽¹⁾, bodo podprle opredelitev vsebine in strukture raziskav v okviru te teme.

Dejavnosti

Dejavnosti bodo obravnavale naslednja področja misij:

- *Varnost državljanov*: Dejavnosti se bodo osredotočile na tri vidike grožnje možnih izrednih dogodkov nadnacionalnega pomena: storilce kaznivih dejanj, opremo in vire, ki jih ti uporabljajo ali ki se uporabljajo kot mehanizmi za napad. Da bi se spoprijeli s tem področjem misij, se zahteva vrsta sposobnosti, od katerih so mnoge prvotno povezane s fazami „prepoznavanje“, „preprečevanje“, „priprava“ in „odziv“. Cilj je izogniti se izrednim dogodkom ter ublažiti njihove morebitne posledice. Pri razvijanju zahtevanih sposobnosti za zagotavljanje civilne zaščite, vključno z biološko varnostjo in zaščito proti tveganjem, ki so posledica kriminala in terorističnih napadov, bo poudarek na vprašanjih, kot so: grožnja (npr. kemična, biološka, radiološka in jedrska, CBRN), razumevanje grožnje (npr. pridobivanje informacij, zbiranje, izkoriščanje, delitev; opozarjanje), odkrivanje (npr. nevarne snovi, eksplozivi, snovi B ali C, posamezniki ali skupine, sumljivo vedenje), prepoznavanje in preverjanje (npr. oseb, vrste in količine snovi), preprečevanje (npr. nadzor nad dostopom in pretokom finančnih sredstev, nadzor nad finančnimi strukturami), pripravljenost (npr. ocena tveganja; zaščita pred CBRN, nadzor nad namerno sproščenimi biološkimi in kemičnimi snovmi; ocena ravni strateških rezerv, kot so delovna sila, znanja in spretnosti, oprema, potrošno blago; ob upoštevanju velikih prireditev itd.), nevtralizacija (npr. projektili, obveščanje, vozila, nedestruktivni sistemi) in obvladovanje učinkov terorističnih napadov in kriminala, obdelava podatkov organov kazenskega pregona.
- *Varnost infrastruktur in javnih storitev*: Dejavnosti bodo osredotočene na izredne dogodke ali nesreče nadnacionalnega pomena, primeri infrastruktur vključujejo mesta obsežnih prireditev, pomembna mesta s politično (npr. poslopje parlamenta) ali simbolično (npr. določeni spomeniki) vrednostjo in javne storitve na področju energije (vključno z nafto, električno energijo in plinom), vode, prometa (vključno z zračnim, vodnim in kopenskim), obveščanja (vključno z radiodifuzijo), financ, upravljanja, javnega zdravja itd. Da bi se spoprijeli s tem področjem misij, se zahteva vrsta sposobnosti, od katerih so mnoge prvotno povezane s fazo „zaščita“ ter tudi „priprava“. Cilj je izogniti se izrednim dogodkom ter ublažiti njihove morebitne posledice. Pri razvijanju zahtevanih sposobnosti bo poudarek na vprašanjih, kot so: analiza, modeliranje in ocena ranljivosti fizične infrastrukture in njenih operacij; varovanje obstoječih in prihodnjih javnih in zasebnih kritičnih omrežnih infrastruktur, sistemov in storitev ob upoštevanju njihove fizične, logične in funkcionalne strani; sistemi za nadzor in opozarjanje, ki omogočajo hiter odziv v primeru izrednih dogodkov; zaščita pred kaskadnimi učinki izrednih dogodkov z opredeljevanjem in oblikovanjem meril za izgradnjo novih varnih infrastruktur in javnih storitev.
- *Smotrni nadzor in varnost meja*: V okviru dejavnosti bodo obravnavana vprašanja, pomembna za zaporedne faze evropske strategije za varnost meja, začeni s postopki za pridobitev vizumov na veleposlaništvih in konzularnih predstavništvih (1. stopnja), sledi čezmejno sodelovanje (2. stopnja), ukrepi na mejnih prehodih na kopenskih prehodih, v pristaniščih in na letališčih ter med mejnimi prehodi na zelenih in modrih mejah (3. stopnja) in končno dejavnosti znotraj evropskih zunanjih meja (4. stopnja), kot so izmenjava informacij, nadomestni ukrepi, Schengenski informacijski sistem (SIS), pravosodno in policijsko, carinsko sodelovanje in sodelovanje mejnih straž. Da bi se spoprijeli s tem področjem misij, se zahteva vrsta sposobnosti, od katerih so mnoge prvotno povezane s fazami „prepoznavanje“, „preprečevanje“ in „zaščita“. Cilj je izogniti se izrednim dogodkom ter ublažiti njihove morebitne posledice.

Pri razvijanju zahtevanih sposobnosti bo poudarek na vprašanjih, kot so: povečanje uspešnosti in učinkovitosti vseh za varnost bistvenih sistemov, opreme, orodja in postopkov, ki se uporabljajo na točkah mejnih prehodov (npr. identifikacija oseb pri prehodu meje, neinvazivno odkrivanje oseb in blaga, izsleditev snovi, vzorčenje, prostorsko prepoznavanje, vključno z zbiranjem podatkov in analizami itd.); izboljšanje varnosti evropskih kopenskih in morskih meja (npr. s pomočjo neinvazivnega in podvodnega odkrivanja vozil, izsleditve vozil, prostorskega prepoznavanja, vključno z zbiranjem podatkov in analizami, nadzora, daljinskega upravljanja itd.); pomorska varnost; ocena in upravljanje (ilegalnih) migracijskih tokov. Vzpostavljen bo primeren okvir za usklajevanje z dejavnostmi Evropske agencije za vodenje operativnega sodelovanja na zunanjih mejah.

⁽¹⁾ Ustanovljen v času triletnega pripravljalnega ukrepa za raziskave na področju varnosti (PASR 2004–2006).

- *Vzpostavitev varnosti in zaščite v primeru krize:* Dejavnosti bodo usmerjene tehnologije, ki zagotavljajo podporo in pregled nad različnimi operacijami obvladovanja izrednih razmer, kot so civilna zaščita (vključno z naravnimi in industrijskimi nesrečami), humanitarna pomoč in reševalne akcije. Da bi se spoprijeli s tem področjem misij, se zahteva vrsta sposobnosti, od katerih so mnoge prvotno povezane s fazami „priprava“, „odziv“ in „reševanje“. Cilj je ublažiti posledice izrednega dogodka. Pri razvijanju zahtevanih sposobnosti bo poudarek na vprašanih, kot so: splošna organizacijska in operativna pripravljenost za soočanje z izrednimi dogodki na področju varnosti (npr. medorganizacijsko sodelovanje in sporočanje nesreč, ocena strateških rezerv, strateških zalog itd.), krizno upravljanje (npr. integrirana sredstva za opozarjanje in upravljanje, ocena izrednega dogodka in prednostnih zahtev, vključevanje heterogenih akterjev in virov, evakuacija in osamitev, nevtralizacija in obvladovanje učinkov terorističnih napadov in kriminala itd.), intervencije v sovražnem okolju, nujna humanitarna pomoč ter upravljanje s posledicami kaskadnih učinkov izrednih dogodkov na področju varnosti (npr. delovanje javnih sistemov zdravstvenega varstva, poslovna kontinuiteta, ukrepi za krepitev zaupanja, sanacija motenega ali uničenega delovanja družbe itd.).

Zgoraj navedena področja bodo podpirale dejavnosti na naslednjih medsektorsko pomembnih področjih:

- *Povezovanje varnostnih sistemov, medsebojna povezljivost in interoperabilnost:* Dejavnosti v zvezi z obveščanjem, zbiranjem podatkov in civilno varnostjo bodo omogočile in/ali prispevale k zmogljivosti tehnologije, potrebne za razvijanje zgoraj navedenih sposobnosti, pri čemer je poudarek na medsektorskih vprašanih, kot so: krepitev interoperabilnosti in sposobnosti za medsebojne zveze pri sistemih, opremi, storitvah in postopkih, vključno z informacijskimi infrastrukturami na področju kazenskega pregona, gasilskih dejavnosti, civilne obrambe in medicine, ob istočasnem zagotavljanju njihove zanesljivosti, varovanja zaupnosti in integritete informacij, sledljivosti vseh transakcij in njihove obdelave itd. Dejavnosti bodo obravnavale tudi vprašanja standardizacije in usposabljanja (vključno tista v zvezi s kulturno, človeško in organizacijsko interoperabilnostjo).
- *Varnost in družba:* Dejavnosti so medsektorske narave in jih je treba izvajati v vzajemnem delovanju naravoslovnih znanosti, tehnologije in drugih znanosti, zlasti političnih, družbenih in humanističnih. Poudarek bo na usmerjenih kulturnih in družbeno-ekonomskih analizah ter sistematskih analizah tveganja, oblikovanju scenarijev in drugih raziskovalnih dejavnosti, povezanih s področji, kot so: varnost kot razvijajoč se koncept (izčrpne analize potreb, povezanih z varnostjo, da bi opredelili glavne funkcionalne zahteve za obravnavanje spreminjajočega se položaja varnosti); soodvisnost, ranljivost zaradi nesreč in nove grožnje (npr. na področju terorizma in organiziranega kriminala); obnašanje državljanov v kriznih razmerah (npr. dojetje terorizma in kriminala, obnašanje množic, javno razumevanje državljanskih pravic in družbeno ekonomskih oblik zaščite in odobravanje varnostnih kontrol); pripravljenost državljanov v primeru terorističnih napadov; vprašanja v zvezi s komunikacijo med oblastmi in državljanji v kriznih razmerah; dvigovanje javne zavesti glede groženj; smernice državljanom v zvezi z notranjimi sistemi za svetovanje in pomoč na področju varnosti v državah članicah in na ravni EU; vedenjske, psihološke in druge ustrezne analize storilcev kaznivih dejanj terorizma; etična vprašanja v zvezi z varstvom osebnih podatkov in integriteto informacij. Raziskave bodo namenjene tudi razvoju statističnih kazalnikov kriminala, da bi omogočili ocenjevanje sprememb kriminalitete.
- *Koordinacija in oblikovanje raziskav na področju varnosti:* To področje ureja platformo za dejavnosti, namenjene usklajevanju in strukturiranju nacionalnih, evropskih in mednarodnih prizadevanj raziskav na področju varnosti, razvoju sinergij med civilnimi, varnostnimi in obrambnimi raziskavami ter tudi usklajevanju med stanjem ponudbe in povpraševanja na področju raziskav varnosti. Dejavnosti se bodo usmerile tudi na izboljšanje ustreznih pravnih pogojev in postopkov.

Mednarodno sodelovanje

Mednarodno sodelovanje v okviru raziskovalnih dejavnosti na področju varnosti se bo izvajalo v skladu z notranjimi in zunanjimi vidiki politik Skupnosti. Zaradi posebne občutljivosti tega področja se bo mednarodno sodelovanje obravnavalo za vsak primer posebej ob upoštevanju sodelujočih držav. Posebne zahteve in merila za mednarodno sodelovanje se lahko natančneje določi v delovnem programu.

Posebni ukrepi mednarodnega sodelovanja bodo mogoči v primeru vzajemnih koristi, kot so na primer raziskave v zvezi z varnostnimi ukrepi, ki jih je mogoče uporabljati po celem svetu, npr. upravljanje v primeru velikih nesreč.

Odziv na nastajajoče potrebe in nepredvidene potrebe politike

Tema, ki obravnava raziskave na področju varnosti, je po svoji naravi in zasnovi prožna. Dejavnosti bodo omogočile vključitev še nepoznanih prihodnjih groženj varnosti, vključno z nesrečami, in s tem povezanih političnih potreb, ki se lahko pojavijo. Prožnost bo dopolnila zgoraj navedeno lastnost raziskovalnih dejavnosti, da sledijo zastavljenim nalogam.

PRILOGA II

OKVIRNA PORAZDELITEV ZNESKA

Okvirna porazdelitev je naslednja (v milijonih EUR):

Zdravje	6 100
Prehrana, kmetijstvo in ribištvo, biotehnologija	1 935
Informacijske in komunikacijske tehnologije	9 050
Nanoznanosti, nanotehnologije, materiali in nove proizvodne tehnologije	3 475
Energija	2 350
Okolje (vključno s podnebnimi spremembami)	1 890
Promet (vključno z aeronavtiko)	4 160
Družbeno-ekonomske in humanistične znanosti	623
Vesolje	1 430
Varnost	1 400
Skupaj ⁽¹⁾ ⁽²⁾ ⁽³⁾ ⁽⁴⁾	32 413

⁽¹⁾ Vključno s skupnimi tehnološkimi pobudami (tudi finančni načrt itd.) in delom usklajevalnih dejavnosti in dejavnosti mednarodnega sodelovanja, ki se financirajo v sklopu tem.

⁽²⁾ Cilj tega spremljanja bo zagotoviti, da bo vsaj 15 % sredstev programa namenjenih MSP.

⁽³⁾ Vključno s prispevkom v višini do 800 milijonov EUR Evropski investicijski banki za njen Sklad za financiranje na osnovi delitve tveganja iz Priloge III. Prispevki iz posameznih tematskih področij bodo sorazmerni; to ne velja za področje družbeno-ekonomske in humanistične znanosti, ki ne prispeva v RSFF.

Za obdobje 2007–2010 bo v letnih obrokih dodeljen znesek v višini približno 400 milijonov EUR.

⁽⁴⁾ Od tega vsaj 210 milijonov EUR in največ 250 milijonov EUR za COST, ob čemer se upošteva vmesno ocenjevanje. Finančna podpora bo zagotovljena v obliki donacije, ki bo izplačana na podlagi sporazuma o dodelitvi sredstev, sklenjenega med Komisijo in pravnim subjektom, ki ga COST določi za svojega izvajalca; o njem Komisijo obvesti generalni sekretariat Sveta, navede pa se tudi v delovnem programu.

PRILOGA III

SKLAD ZA FINANCIRANJE NA OSNOVI DELITVE TVEGANJA

V skladu s Prilogo II bo Skupnost zagotovila prispevek (usklajevalni in podporni ukrep) Evropski investicijski banki (EIB), ki bo partner pri delitvi tveganja v okviru Sklada za financiranje na osnovi delitve tveganja (RSFF). RSFF, ki ga bosta sofinancirali Skupnost in EIB, je namenjen spodbujanju zasebnih naložb po vsej Evropi v raziskave, tehnološki razvoj in predstavitve (RTR) ter inovacije.

Prispevek Skupnosti bo povečal zmogljivost banke, da zmanjša tveganje, in ji tako omogočil (i) višja posojila in jamstva EIB za določeno stopnjo tveganja ter (ii) financiranje bolj tveganih evropskih ukrepov RTR, ki jih ne bi bilo mogoče izvajati brez podpore Skupnosti; tako bo lažje premagovala pomanjkljivosti trga. Namen prispevka bo:

- dodati vrednost na področjih, kjer trg ne more zagotoviti potrebnih finančnih sredstev, in
- zagotoviti spodbujevalni učinek pri krepitvi vpliva zasebnega vlaganja.

Prispevek Skupnosti bo dodeljen RSFF v skladu z določbami iz Priloge II.

EIB bo posojala denarna sredstva, zbrana na mednarodnih finančnih trgih, in svojim finančnim partnerjem zagotavljala jamstva v skladu s svojimi splošnimi pravili, predpisi in postopki.

Ta prispevek bo po načelu „kdor prvi pride, prvi melje“ uporabila za rezervacije in dodelitev kapitala v okviru banke za kritje dela tveganj, ki nastanejo v zvezi z njenimi dejavnostmi podpore za upravičene evropske ukrepe RTR.

EIB bo na osnovi lastne finančne presoje ocenila stopnjo finančnega tveganja in določila znesek za rezervacije in dodelitev kapitala.

Ocena in klasifikacija tveganja ter iz tega izhajajoče odločitve v zvezi z rezervacijami in dodelitvijo kapitala bodo v skladu s splošnimi postopki banke – v okviru njenega sklada za strukturno financiranje –, ki jih odobrijo ter nadzirajo njeni delničarji in ki se občasno posodablajo in spreminjajo. Zaradi prispevka Skupnosti ne bodo spremenjeni.

Tveganje za proračun Skupnosti je omejeno na zneske, ki so že bili ali še bodo izplačani. To ne bo predstavljalo nobene pogojne obveznosti za proračun Skupnosti, saj morebitna dodatna tveganja prevzame EIB.

Prispevek Skupnosti bo izplačan letno na podlagi večletnega načrta in ob upoštevanju razvoja povpraševanja. Letni znesek bo določen v delovnih programih na podlagi letnega poročila o dejavnosti in napovedi, ki jih bo predložila EIB.

Večletni načrt se bo financiral v okviru vseh prispevajajočih tematskih področij, po potrebi pa bo prilagojen v skladu z načelom sorazmernih prispevkov.

V sporazumu, ki bo po tesnih posvetovanjih z državami članicami sklenjen z EIB, se bodo določili pogoji, pod katerimi se sredstva Skupnosti lahko uporabijo kot rezervacije in za dodelitev kapitala. Med drugim bo vključeval naslednje pogoje:

- Upravičenost ukrepov Skupnosti na področju RTR.

„Skupne tehnološke pobude“, skupni projekti, mreže odličnosti in raziskave v korist MSP, ki jih financira Skupnost, so avtomatično upravičeni, če njihovi cilji sodijo v okvir prispevajajočih tem tega posebnega programa. Upravičeni so tudi pravni subjekti s sedežem v tretjih državah, ki niso pridružene države, če sodelujejo pri posrednih ukrepih Sedmega okvirnega programa, in njihovi stroški so upravičeni do financiranja Skupnosti.

Drugi ukrepi Skupnosti (na primer EUREKA) so upravičeni, če zadevajo raziskave, tehnološki razvoj ali predstavitvene dejavnosti v okviru prispevajajočih tem, ki so v skladu z evropskimi raziskovalnimi načeli in merili, in če so posojiljemalci oziroma prejemniki jamstva pravni subjekti s sedežem v državi članici ali pridruženi državi.

RSFF bo na voljo v vseh državah članicah in pridruženih državah, da bodo vsi pravni subjekti (vključno z MSP in raziskovalnimi organizacijami, tudi univerzami) v vseh državah članicah, ne glede na njihovo velikost, iz tega sklada lahko črpali sredstva za financiranje svojih dejavnosti v okviru upravičenih ukrepov.

Inovacijske dejavnosti komercialne narave so upravičene do sredstev iz RSFF samo prek uporabe lastnega prispevka EIB.

V skladu z uredbo o pravilih za udeležbo in razširjanje, sprejeto v skladu s členom 167 Pogodbe, bodo v sporazumu določeni tudi postopki, po katerih lahko Skupnost v ustrezno utemeljenih primerih nasprotuje uporabi prispevka Skupnosti s strani EIB.

- Pravila za opredelitev deleža finančnega tveganja, ki se bo kril s prispevkom Skupnosti, in mejne vrednosti tveganja, do katere EIB lahko uporabi prispevek Skupnosti, ter delitev prihodka, nastalega na podlagi tega prispevka.

Stopnja prispevka Skupnosti za vsako transakcijo bo odvisna od ocene finančnega tveganja, ki jo izvede EIB. Skupna stopnja rezervacij in dodelitve kapitala za večino transakcij RSFF bo predvidoma v višini med 15 % in 25 % nominalne vrednosti teh transakcij. Skupna raven zneskov Skupnosti za rezervacije in dodelitve kapitala v nobenem primeru ne preseže 50 % nominalnega zneska posojila ali vrednosti jamstva. Vse transakcije bodo izvedene na osnovi delitve tveganja.

- Pravila, s katerimi bo Skupnost spremljala dodeljevanje posojil in jamstev EIB, povezanih s podporo Skupnosti, vključno z dodeljevanjem prek finančnih partnerjev EIB.

EIB lahko prispevek Skupnosti uporabi samo za transakcije, odobrene med datumom začetka veljavnosti tega posebnega programa in 31. decembrom 2013.

Obresti in prihodke, nastale na podlagi prispevka Skupnosti v tem obdobju, EIB vsako leto sporoči Komisiji, ki o tem obvesti Evropski parlament in Svet. V skladu s členom 18(2) finančne uredbe se ti štejejo za namenske prejemke RSFF in se vključijo v proračun.

Pri sprejemanju delovnega programa se lahko Komisija odloči, da bo za namene katerega koli drugega posrednega ukrepa prispevajočih tem v okviru tega posebnega programa prerazporedila zneske, ki niso bili porabljeni v okviru RSFF, in so bili zato lahko izterjani od EIB; to lahko stori po opravljeni vmesni oceni iz Priloge II okvirnega programa. Vmesna ocena bo vključevala zunanjo presojo vplivov RSFF.

Komisija bo pozorno spremljala učinkovito porabo prispevka Skupnosti – to vključuje naknadne ocene uspešnih elementov ukrepa – in redno poročala programskemu odboru. Poleg tega bo Komisija glavne ugotovitve v zvezi s tem vključila v letno poročilo o raziskovalnih in tehnološko-razvojnih dejavnostih, ki ga bo v skladu s členom 173 Pogodbe poslala Evropskemu parlamentu in Svetu.

PRILOGA IV

SKUPNE TEHNOLOŠKE POBUDE IN USKLAJEVANJE RAZISKOVALNIH PROGRAMOV IZVEN OKVIRA SKUPNOSTI

Skupne tehnološke pobude ⁽¹⁾

V nadaljevanju so na podlagi meril iz Priloge I določena raziskovalna področja za okvirni seznam skupnih tehnoloških pobud. Te skupne tehnološke pobude obravnavajo vrsto različnih izzivov. Skladno s tem je treba strukture oblikovati posebej za vsak posamezen primer, tako da lahko obravnavajo posebne značilnosti zadevnega raziskovalnega področja. V vsakem primeru bi bila določena posebna struktura za izvajanje dogovorjenih vsebin raziskav v okviru skupne tehnološke pobude, združevanje potrebnih javnih in zasebnih naložb ter usklajevanje evropskih prizadevanj. Skupnost bi na podlagi ločenih predlogov lahko dodelila znesek za izvajanje raziskovalnih programov. Nadaljnje skupne tehnološke pobude se lahko določijo na podlagi meril, opredeljenih v Prilogi I, in predlagajo med izvajanjem 7. okvirnega programa.

Pobuda za inovativna zdravila

Cilj Skupne tehnološke pobude za inovativna zdravila je povečanje konkurenčnosti evropskega farmacevtskega sektorja z zagotovitvijo usklajenega pristopa k premostitvi raziskovalnih ozkih grl v procesu razvoja zdravil, zmanjšanja časa za razvoj zdravil in stopnje neuspeha pri kliničnem razvoju novih zdravil. To bo omogočilo hitrejši dostop do bolj ciljnih zdravil in zgodnejše povračilo raziskovalnih naložb ter tako še povečalo zasebna vlaganja v nadaljnje raziskave.

Predkonkurenčne raziskave, kot so opredeljene v strateškem raziskovalnem programu (SRA), v okviru Pobude za inovativna zdravila, bodo vključevale: razvoj orodij in metod za boljše predvidevanje primernosti, varnosti in učinkovitosti zdravil, inteligentne infrastrukture za vključevanje podatkov in upravljanje znanja s pomočjo tesnega sodelovanja med industrijo, akademskim svetom in kliničnimi centri na vseh potrebnih korakih. Obravnavale bodo tudi vrzeli v izobraževanju in usposabljanju, da bi zagotovili, da ima Evropa znanja in spretnosti za prenos raziskovalnih rezultatov v korist za pacienta. Zagotovljeno bo tesno sodelovanje med Evropsko skupnostjo in industrijo ter drugimi zainteresiranimi stranmi, kot so regulativne agencije, pacienti, akademski svet, kliniki itd., ter tudi sprostitev javnih in zasebnih sredstev. Izvajanje SRA bo potekalo preko Pobude za inovativna zdravila, ustrezne strukture javno-zasebnega partnerstva, ki jo je treba vzpostaviti posebej v ta namen.

Tehnologije na področju nanoelektronike 2020

Nanoelektronika je strateško zelo pomembna za evropsko konkurenčnost, saj so njeni proizvodi ključni pri omogočanju inovacij v drugih sektorjih (multimedija, telekomunikacije, promet, zdravje, okolje, industrijska predelava itd.). Od raziskav in razvoja ter inovacijskih prizadevanj zahteva, da so bolj strukturirani, optimalizirani in vključeni v širši proces, ki vključuje vse akterje, ki so ključni za doseganje uspešnih rezultatov na tem področju.

Pobuda bo obravnavala potrebe tehnologij, zasnovanih na siliciju, v okviru štirih tehnoloških področij: (i) zmanjšanje logičnih in pomnilniških naprav, da bi povečali zmogljivost in zmanjšali stroške, (ii) razvoj funkcij z dodano vrednostjo, vključno s funkcijo zaznavanja, aktiviranja in pakiranja ter njihova vgradnja z logičnimi in pomnilniškimi napravami, da bi tvorili kompleksne sisteme za čipe in zapakirane sisteme, (iii) oprema in materiali ter (iv) avtomatizacija načrtovanja.

Vgrajeni računalniški sistemi

Vgrajeni računalniški sistemi – nevidna elektronika in programska oprema, ki prenašata inteligenco na izdelke in postopke – so strateško pomembni za konkurenčnost pomembnih evropskih industrijskih sektorjev, kot so avtomobilski sektor, sektor letalske elektronike, uporabniške elektronike, telekomunikacij, medicinskih sistemov in proizvodni sektor. Poleg tega ustvarja povečana povezljivost teh naprav možnost za povsem nove trge in družbene uporabe, kjer mora imeti Evropa dober položaj, da bi lahko uživala ugodnosti, ki jih nudijo.

Skupna tehnološka pobuda za vgrajene računalniške sisteme bo združila in usmerila raziskovalna prizadevanja ter povečala zasebna in javna vlaganja, z namenom deliti veliko tveganje in še naprej slediti ambicioznim ciljem. Pobuda bo obravnavala načrtovanje, razvoj in razširjanje splošno razširjenih, interoperabilnih in stroškovno učinkovitih, vendar močnih, varnih in

⁽¹⁾ Seznam predlaganih skupnih tehnoloških pobud je zgolj okvirjen in se lahko spremeni glede na prihodnji razvoj dogodkov. Odločitve glede posameznih skupnih tehnoloških pobud bodo sprejete za vsak primer posebej (glej poglavje z naslovom „Znanstveni in tehnološki cilji, splošne smernice za teme in dejavnosti“ v Prilogi I).

zanesljivih elektronskih sistemov ter programske opreme. Zagotovila bo referenčno načrtovanje, ki nudi standardne arhitekture za dan obseg aplikacij, vmesno opremo, ki omogoča celovito povezljivost in interoperabilnost, integrirano programsko orodje in metode za načrtovanje za hiter razvoj in izdelavo prototipov, kot tudi nove pristope za vzajemno delovanje računalnikov in resničnega sveta.

Pobuda za vodik in gorivne celice

Vodik in gorivne celice sta energetski tehnologiji, ki lahko povzročita premik paradigem v načinu, kako Evropa proizvaja in porablja energijo, saj zagotavljata ogromen razvojni potencial v smeri dolgoročne neodvisne trajnostne dobave energije in Evropi zagotavljata ključno konkurenčno prednost. Prehod na gospodarstvo, ki temelji na vodiku, pomeni velika raziskovalna in kapitalska vlaganja v ustvarjanje novih industrij, nove strukture dobavne verige, infrastrukturo in človeške vire.

Skupna tehnološka pobuda bo določila in izvrševala ciljno usmerjen evropski program industrijskih raziskav, tehnološkega razvoja in predstavitvenih dejavnosti, da bi zagotovili stabilne tehnologije za vodik in gorivne celice, ki so razvite do točke tržnega zagona. Glavne teme vsebin raziskav skupne tehnološke pobude bodo: razvoj gorivnih celic za vse sektorje in obsege aplikacij; trajnostna dobava vodika, vključno s proizvodnjo, distribucijo, skladiščenjem in dostavo; celostna, obsežna predstavitev izpopolnjenih in naprednih tehnologij v resničnem operativnem kontekstu; in dejavnosti za pripravo okvira trga. To se bo izvajalo na podlagi trdnih in stalno razvijajočih se tehnoloških smernic EU in poslovnega vidika, ki podrobno opredeljujejo prehodne strategije in dolgoročne cilje ter mejnike izvajanja.

Aeronavtika in zračni promet

Evropa mora ostati na čelu ključnih tehnologij, če želi imeti v prihodnosti trajnostno, inovativno in konkurenčno industrijo na področju aeronavtike in zračnega prometa. Razvoj okolju prijaznih tehnologij je ključnega pomena pri zagotavljanju konkurenčnosti celotnega sektorja za zračni promet. Inovativne tehnologije pa so nadvse pomembne za ohranjanje konkurenčnosti na področjih, kjer so vedno hujši konkurenčnimi pritiski, in za ponovno vzpostavitev konkurenčnosti na področjih, kjer ima Evropa možnost, da ustvari znaten tržni delež, na primer na področju regionalnega prometa. Obstoječa konkurenčnost evropskih družb na področju aeronavtike in zračnega prometa – sektorja, ki daje velik poudarek na RTR – temelji na znatnih zasebnih naložbah v raziskave (običajno 13–15 % prihodka) skozi desetletja. Glede na posebne značilnosti sektorja je najnovejši razvoj pogosto odvisen od učinkovitega sodelovanja med javnim in zasebnim sektorjem.

Nekateri vidiki strateškega raziskovalnega programa ACARE zahtevajo obseg učinkov in kontinuiteto namenov, kar od skupne tehnološke pobude zahteva, da se osredotoči na skladen in namenski program raziskav na področju naprednih tehnologij in na pospeševalne vidike, kot so vključevanje, obsežnejše potrjevanje in predstavitev.

Na področju aeronavtike in zračnega prometa se bodo obravnavala različna področja, kot sta na primer okolju prijazen in stroškovno učinkovit sistem zračnega prometa („zeleni sistem zračnega prometa“) in vodenje zračnega prometa v podporo politiki enotnega evropskega neba in pobudi SESAR.

Globalno nadzorovanje okolja in varnosti (GMES)

Evropa potrebuje neodvisno zmogljivost, ki temelji na evropskem standardu za globalno nadzorovanje. To bo znatno pomagalo Evropi in njeni industriji na tem področju, kjer konkurenti veliko vlagajo v razvoj standardov za sisteme za globalno nadzorovanje.

GMES mora odgovoriti na politične naloge in pooblastila, izražene v Resoluciji Sveta z dne 13. novembra 2001 o začetnem obdobju globalnega nadzorovanja okolja in varnosti (GMES) ⁽¹⁾, ki je sledila vrhu v Göteborgu junija 2001, Akcijskemu načrtu o GMES, predstavljenem februarja 2004 ⁽²⁾, ter njegovi vključitvi v pobudo za rast in na seznam za „hitri začetek“ („Quick-start list“).

Prihodnost storitev GMES je odvisna od znatnih dolgoročnih vlaganj s strani uporabnikov in tudi ponudnikov infrastruktur (tako javnih kot tudi zasebnih). Zato je bistveno, da GMES uveljavi jasno in skladno samopodobo, ki jo bodo uporabniki, javni organi in industrija zlahka prepoznali. To bo neodvisno od posebnih področij uporabe GMES vključevalo vrsto sprejetih standardov, mehanizmov za potrjevanje in politik v okviru enotne politične odgovornosti.

V ta namen se lahko vzpostavi strukturo za upravljanje GMES v obliki skupne tehnološke pobude, da bi se združilo pomembne akterje in njihova sredstva, zlasti uporabniške organizacije na nacionalni ter tudi na evropski ravni.

⁽¹⁾ UL C 350, 11.12.2001, str. 4.

⁽²⁾ „Globalno nadzorovanje okolja in varnosti (GMES): Vzpostavitev zmogljivosti GMES do leta 2008 – (Akcijski načrt (2004–2008)“ – COM(2004)65, 3.2.2004.

Skupna tehnološka pobuda za GMES mora zagotoviti močno usklajevanje dejavnosti, povezanih z GMES, med drugim tudi s pomočjo naslednjih funkcij:

- okrepitev zahtev uporabnikov za vsako od področij uporabe GMES,
- nadzorovanje in podpora razvoju operativnih storitev GMES, s tem povezanih zmogljivosti in infrastruktur,
- po potrebi potrditev takšnih storitev,
- razvoj mehanizmov, namenjenih zagotovitvi dolgoročnega dostopa do podatkov („nakup podatkov“).

Poleg tega bo skupna tehnološka pobuda za GMES učinkovito sredstvo za spodbujanje aktivne udeležbe zasebnega sektorja, s tem, ko bo igrala vlogo usklajevalca in financerja za industrijo (vključno z MSP) ter druge možne pogodbenike, ki bi radi prispevali k izvajanju GMES preko ustreznih konkurenčnih postopkov.

GMES bo Evropi omogočil vodilno vlogo na področju upravljanja in uporabe glavnih infrastruktur, vključno s strateškimi zmogljivostmi za vesolje. Zagotovil bi lahko tudi osnovo za učinkovito izkoriščanje končnih naravnih virov s strani javnih in zasebnih organov. Tako bo pomagal k izboljšanju produktivnosti v veliko sektorjih, ki potrebujejo skladne in najnovejše informacije o razpoložljivih sredstvih.

Usklajevanje raziskovalnih programov izven okvira Skupnosti ⁽¹⁾

Okvirni seznam pobud za skupno izvajanje nacionalnih raziskovalnih programov je določen v nadaljevanju in bi lahko bil predmet ločene odločitve na podlagi člena 169 Pogodbe. Nadaljnje pobude se lahko določijo in predlagajo med izvajanjem Sedmega okvirnega programa.

V primeru vsake odločitve, če in ko je ta sprejeta, bo vzpostavljena izvedbena struktura skupaj z organizacijsko strukturo in ustreznimi organi upravljanja, potrebnimi za izvajanje ukrepa. Skupnost lahko v skladu s Prilogo II zagotovi finančno podporo pobudam in z najprimernejšimi sredstvi za ukrep aktivno sodeluje pri izvajanju.

Pobuda na področju raziskovanja Baltskega morja v skladu s členom 169

Cilj bo vzpostaviti in izvajati skupni program raziskav in razvoja, ki vključuje številne nacionalne programe na področju pomorske znanosti in trajnostnega razvoja Baltskega morja. V skladu s številnimi mednarodnimi, evropskimi in regionalnimi konvencijami, ki se ukvarjajo z Baltskim morjem, bo ta pobuda omogočila oblikovanje platforme za sintetiziranje in razširjanje ugotovitev na tem področju in ustvarila potrebne R&R za podporo trajnostnemu razvoju v Baltskem morju.

Pobuda za podporo iz okolja pri samostojnem življenju v skladu s členom 169

Cilj skupnega programa raziskav in razvoja v zvezi s podporo iz okolja pri samostojnem življenju bo združevanje nacionalnih raziskovalnih prizadevanj pri obravnavanju vprašanja, kako lahko IKT izboljšajo kakovost življenja starejših ljudi in podaljšajo čas njihovega samostojnega življenja v domačem okolju in okolici. To vključuje na primer pomoč pri opravljanju vsakodnevnih dejavnosti, lažjanje socialnih stikov, spremljanje zdravja in aktivnosti ter izboljšanje varnosti in zaščite. Poudarek bo na vključevanju naprav, sistemov in storitev v stroškovno učinkovite in zanesljive rešitve, ki so vredne zaupanja. Cilj te pobude bo obsežno evropsko sodelovanje z zadostno kritično maso in dolgoročno zavezo.

Pobuda na področju meroslovja v skladu s členom 169

Cilj bo vzpostaviti in izvajati povezan skupen program raziskav in razvoja na področju meroslovja, ki vključuje številne nacionalne programe, ki bodo Evropi omogočili odziv na naraščajoče povpraševanje po najmodernejši metodologiji kot orodju za inovacije, ki podpirajo znanstvene raziskave in politiko. Pobuda bo nudila podporo zlasti ciljem evropskega nacionalnega merskega sistema, ki so ga predložile mreže nacionalnih meroslovnih laboratorijev.

⁽¹⁾ Seznam je zgolj okvirin in predlagane pobude bodo predmet ločenih odločitev na podlagi člena 169 (glej poglavje z naslovom „Znanstveni in tehnološki cilji, splošne smernice za teme in dejavnosti“ v Prilogi I).

PRILOGA V

INFORMACIJE, KI JIH MORA KOMISIJA PRISKRBETI V SKLADU S ČLENOM 8(4)

1. Informacije o posameznih ukrepih; z njimi se omogoči spremljanje vsakega predloga od začetka do konca, kar zajema predvsem:
 - predložene predloge,
 - rezultate ocenjevanja posameznih predlogov,
 - sporazume o donacijah,
 - zaključene ukrepe.
2. Informacije o izidu posameznih razpisov in izvajanju projektov, kar zajema predvsem:
 - rezultate posameznih razpisov,
 - izid pogajanj o sporazumih o donacijah,
 - izvajanje ukrepov, vključno s podatki o plačilih in rezultati projektov.
3. Informacije o izvajanju programa, vključno z informacijami, pomembnimi na ravni okvirnega programa, posebnega programa in posameznih tem.

Te informacije (zlasti o predlogih, njihovem ocenjevanju in sporazumih o donacijah) je treba priskrbeti v enotno zasnovani obliki, ki omogoča elektronsko branje in obdelovanje ter je dostopna preko sistema obveščanja in poročanja, ki temelji na IT in ki omogoča neposredno analizo podatkov.

Popravek Odločbe Sveta 2006/972/ES z dne 19. decembra 2006 o posebnem programu „Zamisli“ za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitevne dejavnosti (2007–2013)

(Uradni list Evropske unije L 400 z dne 30. decembra 2006)

Odločba 2006/972/ES se glasi:

ODLOČBA SVETA

z dne 19. decembra 2006

o posebnem programu „Zamisli“ za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitevne dejavnosti (2007–2013)

(Besedilo velja za EGP)

(2006/972/ES)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 166(4) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) V skladu s členom 166(3) Pogodbe se Sklep št. 1982/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o Sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitevne dejavnosti (2007–2013) ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu „okvirni program“) izvaja s posebnimi programi, v katerih so določena podrobna pravila za njihovo izvajanje in trajanje ter predvidena potrebna sredstva.

(2) Okvirni program je sestavljen iz štirih vrst dejavnosti: nadnacionalno sodelovanje pri politično opredeljenih temah („Sodelovanje“), raziskave, ki jih izvajajo raziskovalci na pobudo raziskovalne skupnosti („Zamisli“), podpora usposabljanju in poklicnemu razvoju raziskovalcev („Ljudje“) in podpora raziskovalnim zmogljivostim („Zmogljivosti“). Ta posebni program se nanaša na dejavnosti, ki se bi naj izvajale s posrednimi ukrepi v okviru programa „Zamisli“.

⁽¹⁾ Mnenje z dne 30. novembra 2006 (še ni bilo objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ UL C 185, 8.8.2006, str. 10.

⁽³⁾ UL L 412, 30.12.2006, str. 1.

(3) Ta posebni program naj bi temeljil na „pobudah raziskovalcev“: podpiral naj bi „pionirske“ raziskovalne projekte s temami po izbiri raziskovalcev, ki jih izvajajo. Izvajal naj bi se na prožen in uporabnikom prijazen način, v duhu odprtosti, ob upoštevanju vseh zadevnih akterjev in znanstvenih praks.

(4) Predlogi za „pionirske raziskave“ naj bi bili ocenjeni samo na podlagi merila odličnosti, ki ga prisodijo strokovnjaki s strokovnim ocenjevanjem, in osredotočeni na interdisciplinarne in multidisciplinarne pionirske projekte z velikim tveganjem, nove skupine in nove generacije raziskovalcev ter ustaljene skupine raziskovalcev.

(5) Ta posebni program bi bilo treba izvajati v skladu z načeli znanstvene odličnosti, samostojnosti, učinkovitosti, preglednosti in odgovornosti s sredstvi Evropskega raziskovalnega sveta (ERC), sestavljenega iz neodvisnega znanstvenega sveta, v katerem so najboljši znanstveniki, inženirji in strokovnjaki, ki predstavljajo evropsko raziskovalno skupnost v vsej svoji širini in globini, pomaga pa mu prožna in stroškovno učinkovita izvršilna struktura, ki bo ustanovljena kot izvajalska agencija v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 58/2003 z dne 19. decembra 2002 o statutu izvajalskih agencij, pooblaščenih za izvajanje nekaterih nalog pri upravljanju programov Skupnosti ⁽⁴⁾.

(6) Komisija naj bo odgovorna za izvajanje tega posebnega programa in naj deluje kot porok za samostojnost in celovitost Evropskega raziskovalnega sveta, pa tudi za učinkovitost njegovega delovanja.

⁽⁴⁾ UL L 11, 16.1.2003, str. 1.

- (7) Da se zagotovi samostojnost ERC, bo Komisija morala nadzorovati upoštevanje stališč znanstvenega sveta v zvezi z znanstvenimi smernicami in vidiki izvajanja programa in zagotavljati, da bo izvršilna struktura dosledno, učinkovito in s potrebno prožnostjo uresničevala cilje ter izpolnjevala zahteve tega posebnega programa.
- (8) Da se zagotovi celovitost ERC, bi Komisija morala nadzorovati skladnost izvajanja tega posebnega programa z zastavljenimi cilji.
- (9) Za ta program bi morala veljati pravila okvirnega programa za udeležbo podjetij, raziskovalnih središč in univerz ter za razširjanje rezultatov raziskav (v nadaljnjem besedilu „pravila za udeležbo in razširjanje“).
- (10) Okvirni program bi moral dopolnjevati dejavnosti, ki se izvajajo v državah članicah, ter tudi druge ukrepe Skupnosti, ki so nujno potrebni pri splošnih strateških prizadevanjih za uresničevanje lizbonskih ciljev, zlasti ukrepe na področju strukturnih skladov, kmetijstva, izobraževanja, usposabljanja, kulture, konkurenčnosti in inovacij, industrije, zdravja, varstva potrošnikov, zaposlovanja, energije, prometa in okolja.
- (11) Izvajanje tega posebnega programa lahko spodbudi uvedbo dopolnilnih programov, ki vključujejo udeležbo le nekaterih držav članic, udeležbo Skupnosti pri programih, ki jih izvaja več držav članic, ali ustanovitev skupnih podjetij ali drugih struktur v smislu členov 168, 169 in 171 Pogodbe.
- (12) Skupnost je v skladu s členom 170 Pogodbe sklenila vrsto mednarodnih sporazumov na področju raziskav in treba bi si bilo prizadevati za krepitev mednarodnega sodelovanja na področju raziskav, da bi se Skupnost še bolj vključevala v svetovno raziskovalno skupnost. Zato naj v tem posebnem programu sodelujejo države, ki so v ta namen sklenile sporazume, na ravni projekta in na podlagi vzajemnih koristi pa naj v njem sodelujejo tudi subjekti iz tretjih držav in mednarodne organizacije za znanstveno sodelovanje.
- (13) Raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo znotraj tega programa, bi morale upoštevati temeljna etična načela, vključno s tistimi, ki so izražena v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.
- (14) Pomembno je zagotoviti dobro finančno upravljanje okvirnega programa, kar se da učinkovito in uporabnikom prijazen način za njegovo izvajanje ter obenem pravno varnost in dostopnost programa vsem udeležencem v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 z dne 25. junija 2002 o finančni uredbi, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti ⁽¹⁾, in Uredbo Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002 ⁽²⁾ o določitvi podrobnih pravil za izvajanje finančne uredbe in vsemi prihodnjimi spremembami.
- (15) Sprejeti bi bilo treba tudi ustrezne ukrepe – sorazmerne s finančnimi interesi Evropskih skupnosti – za spremljanje učinkovitosti dodeljene finančne podpore in učinkovitosti uporabe teh sredstev, da bi se preprečile nepravilnosti in goljufije, storiti pa bi bilo treba tudi vse potrebno za povračilo izgubljenih, nepravilno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti ⁽³⁾, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi ⁽⁴⁾, in Uredbo (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 1999 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) ⁽⁵⁾.
- (16) Ker so ukrepi, potrebni za izvajanje te odločbe, v bistvu upravljalni ukrepi in jih je treba sprejeti po svetovalnem ali upravljalnem postopku iz členov 3 in 4 Sklepa Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil ⁽⁶⁾. Po drugi strani pa raziskave, ki vključujejo uporabo človeških zarodkov in človeških izvornih celic, sprožajo posebna etična vprašanja, kakor je opisano v členu 3 te odločbe; zato bi morali biti ukrepi za financiranje takih projektov sprejeti po regulativnem postopku iz člena 5 Sklepa 1999/468/ES.
- (17) Izvajanje in vodenje dejavnosti tega posebnega programa bosta stalno pregledovana in vrednotena; izkušnje bodo omogočile oceno dosežkov ter prilagoditev in izboljšavo postopkov. Pri vmesnem pregledu Sedmega okvirnega programa, ki bo temeljil na načelih znanstvene odličnosti, avtonomije, učinkovitosti in preglednosti, bo izveden tudi neodvisen pregled struktur in mehanizmov ERC, pri katerem bo v polni meri sodeloval znanstveni svet; v okviru tega pregleda se lahko izkaže, da so potrebne dodatne izboljšave in ustrezne spremembe.

⁽¹⁾ UL L 248, 16.9.2002, str. 1.

⁽²⁾ UL L 357, 31.12.2002, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES, Euratom) št. 1248/2006 (UL L 227, 19.8.2006, str. 3).

⁽³⁾ UL L 312, 23.12.1995, str. 1.

⁽⁴⁾ UL L 292, 15.11.1996, str. 2.

⁽⁵⁾ UL L 136, 31.5.1999, str. 1.

⁽⁶⁾ UL L 184, 17.7.1999, str. 23. Sklep, kakor je bil spremenjen s Sklepom 2006/512/ES (UL L 200, 22.7.2006, str. 11).

- (18) Posebni program „Zamisli“ bi moral imeti lastno proračunsko vrstico v splošnem proračunu Evropskih skupnosti.
- (19) Ta posebni program je pomemben zato, ker vključuje vsa prednostna sredstva za doseganje ciljev odličnosti, poenostavitve upravljanja in evropske dodane vrednosti v „pionirskih raziskavah“, ki so jih raziskave Skupnosti prispevale k že uresničnim prizadevanjem na nacionalni ravni.
- (20) Ta posebni program je v skladu s priporočili poročila ERCEG ⁽¹⁾, ki jih je oblikoval Evropski svet na zasedanju v Kopenhagnu (novembra 2002) in ki so bila večkrat omenjena na kasnejših zasedanjih in sejah Sveta (novembra 2003, 11. marca 2004, 25. in 26. marca 2004, 26. novembra 2004) ter potrjena s strani Evropskega parlamenta ⁽²⁾. Navedeni program je tudi v skladu z Lizbonsko strategijo in Evropskim svetom, ki si je na zasedanju v Barceloni zastavil cilj, da dvigne evropska raziskovalna prizadevanja na 3 % BDP Evropske unije.
- (21) Pri izvajanju tega posebnega programa bi bilo treba primerno pozornost posvetiti integraciji načela enakosti spolov ter med drugim tudi delovnim pogojem, preglednosti postopkov zaposlovanja in poklicnemu razvoju v zvezi z raziskovalci, zaposlenimi pri projektih in programih, ki se financirajo v okviru ukrepov tega programa, za katere nudi referenčni okvir Priporočilo Komisije z dne 11. marca 2005 o Evropski listini za raziskovalce ter o Kodeksu ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev ⁽³⁾, pri čemer je treba upoštevati prostovoljno naravo obeh dokumentov –

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

1. Posebni program „Zamisli“ za dejavnosti Skupnosti na področju „pionirskih raziskav“, v nadaljnjem besedilu „posebni program“, se sprejme za obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2013.
2. Posebni program temelji na pristopu „pobude raziskovalcev“, in podpira raziskave na vseh področjih, ki jih izvajajo posamezne nacionalne ali nadnacionalne raziskovalne skupine, ki si konkurirajo na evropski ravni. Cilji in splošne smernice navedenih dejavnosti so podrobno določeni v Prilogi I.

⁽¹⁾ ERCEG – Strokovni odbor Evropskega raziskovalnega sveta; ERCEG je bil ustanovljen na pobudo danskega ministra za znanost, tehnologijo in inovacije v času danskega predsedstva EU decembra 2003.

⁽²⁾ Poročilo o smernicah za prihodnjo politiko Evropske unije na področju znanosti in tehnologije za podporo raziskovanju, A6-0046/2005, 28.2.2005.

⁽³⁾ UL L 75, 22.3.2005, str. 67.

Člen 2

V skladu s Prilogo II okvirnega programa znaša znesek, potreben za izvajanje posebnega programa, 7 510 milijonov EUR, od katerih odhodkom za poslovanje Komisije ni namenjenih več kot 5 % ⁽⁴⁾.

Člen 3

1. Vse raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru posebnega programa, se izvedejo v skladu s temeljnimi etičnimi načeli.
2. Naslednja področja raziskovanja se ne financirajo v okviru tega programa:
 - raziskovalna dejavnost s ciljem kloniranja človeka za reproduktivne namene,
 - raziskovalna dejavnost z namenom spreminjanja genske dediščine človeka, pri kateri bi takšne spremembe postale dedne ⁽⁵⁾,
 - raziskovalne dejavnosti z namenom ustvarjanja človeških zarodkov izključno za raziskovalne namene ali za namen pridobivanja matičnih celic, vključno s prenosom jedra somatske celice.
3. Raziskave človeških izvornih celic, tako odraslih kot zarodkov, se lahko financirajo, odvisno od vsebine znanstvenega predloga in pravnega okvira zadevne države članice/zadevnih držav članic.

Vsaka vloga za odobritev financiranja raziskav človeških izvornih celic na ustrezen način vključuje podrobnosti o izdaji dovoljenj in o nadzornih ukrepih, ki jih bodo sprejeli pristojni organi držav članic, ter podrobnosti o podani(-h) etični odobritvi/odobritvah.

Pri pridobivanju človeških izvornih celic veljajo za institucije, organizacije in raziskovalce stroga pravila glede izdaje dovoljenj in nadzora v skladu s pravnim okvirom zadevne države članice/zadevnih držav članic.

4. Pred drugo fazo tega programa (2010–2013) se ob upoštevanju najnovejših znanstvenih dognanj izvede pregled področij raziskovanj iz odstavka 2.

Člen 4

1. Za izvedbo posebnega programa je odgovorna Komisija.
2. Komisija ustanovi Evropski raziskovalni svet (ERC), ki bo instrument za izvajanje posebnega programa.

⁽⁴⁾ Vključno z odhodki za poslovanje Evropskega raziskovalnega sveta.

⁽⁵⁾ Financirajo se lahko raziskave v zvezi z zdravljenjem rakastih obolenj na spolnih žlezah.

3. Evropski raziskovalni svet bo sestavljen iz neodvisnega znanstvenega sveta, ki mu bo pomagala posebna izvedbena struktura, kot je določeno v Prilogi I. Deluje v skladu z naslednjimi načeli: znanstvena odličnost, samostojnost, učinkovitost, preglednost in odgovornost.

4. Porok za samostojnost in celovitost Evropskega raziskovalnega sveta je Komisija, ki zagotavlja pravilno izvajanje zaupanih nalog in Evropskemu parlamentu in Svetu letno poroča o dejavnostih Evropskega raziskovalnega sveta in uresničevanju ciljev posebnega programa.

Člen 5

1. Znanstveni svet sestavljajo najboljši znanstveniki, inženirji in strokovnjaki z ustreznimi izkušnjami, ki delujejo v svojem imenu, neodvisno od drugih interesov; pri sestavi znanstvenega sveta se upošteva raznolikost raziskovalnih področij.

Člane bo imenovala Komisija po postopku neodvisnega in preglednega imenovanja, v soglasju z znanstvenim svetom; postopek vključuje posvetovanje z znanstveno skupnostjo in poročilo Evropskemu parlamentu in Svetu ⁽¹⁾.

Imenovani bodo za obdobje štirih let, z možnostjo enkratnega podaljšanja, in sicer na podlagi sistema kroženja, s čimer bo zagotovljena kontinuiteta dela znanstvenega sveta.

2. Znanstveni svet deluje v skladu z mandatom, določenim v Prilogi I.

3. Znanstveni svet oblikuje:

- (a) splošno strategijo ERC;
- (b) delovni program za izvajanje posebnega programa, sprejet v skladu s členom 6(1);
- (c) metode in postopke za strokovno ocenjevanje in oceno predlogov, na podlagi katerih bodo določeni predlogi za financiranje;
- (d) svoje stališče o kateri koli zadevi, ki bi lahko z znanstvenega vidika povečala dosežke in učinek posebnega programa ter kakovost izvedenih raziskav;
- (e) kodeks ravnanja, ki bo med drugim obravnaval tudi preprečevanje navzkrižja interesov.

4. Znanstveni svet deluje izključno v interesu doseganja znanstvenih, tehnoloških in strokovnih ciljev posebnega programa v skladu z načeli iz člena 4(3).

⁽¹⁾ Znanstveni svet ni udeležen v postopku izbire ustanovitvenih členov znanstvenega sveta.

Člen 6

1. Komisija sprejme delovni program za izvajanje posebnega programa in natančno določi cilje ter prednostne naloge na področju znanosti in tehnologije, določene v Prilogi I, ter s tem povezano financiranje in časovni raspored izvajanja.

2. Delovni program upošteva razmere na področju znanosti in tehnologije v Evropi in predvideva razvoj. Po potrebi se posodablja.

3. V delovnem programu se določijo merila, v skladu s katerimi se ocenjujejo predlogi v okviru shem financiranja in izbirajo projekti. Za posamezne projekte se uporablja samo merilo odličnosti. Za usklajevalne in podporne ukrepe se lahko uporabljajo merila, povezana s projekti.

4. V delovnem programu se lahko opredeli:

- (a) organizacije, ki prejemajo prispevke v obliki članarine;
- (b) podporne ukrepe za dejavnosti nekaterih pravnih oseb.

5. Komisija zagotovi, da se posebni program izvaja v skladu z načeli iz člena 4(3), s splošno strategijo iz člena 5(3)(a), z delovnim programom iz člena 5(3)(b) ter metodami in stališči znanstvenega sveta, določenimi v členu 5(3)(c) in 5(3)(d). Komisija zagotovi, da izvedbena struktura dosledno, učinkovito in dovolj prožno zasleduje cilje ter izpolnjuje zahteve tega posebnega programa.

6. Komisija v zvezi z nalogami iz člena 5(3) ne upošteva stališča znanstvenega sveta le takrat, kadar meni, da določbe tega posebnega programa niso bile upoštevane. V tem primeru lahko Komisija sprejme ukrepe za ohranitev kontinuitete pri izvajanju posebnega programa in zasledovanju ciljev ter te ukrepe ustrezno utemelji.

7. Za sprejetje delovnega programa iz člena 6(1) se uporablja svetovadni postopek iz člena 8(2).

8. Za sprejetje delovnega programa v primeru vsebinskega razhajanja s stališčem znanstvenega sveta v skladu s členom 6(6) se uporablja upravljalni postopek iz člena 8(3).

9. Za sprejetje ukrepov RTR, ki vključujejo uporabo človeških zarodkov in človeških izvornih celic, se uporablja regulativni postopek iz člena 8(4).

Člen 7

1. Za ta posebni program se uporabljajo pravila za udeležbo in razširjanje.
2. Posebni program se izvaja s shemami financiranja, ki so določene v Prilogi III k okvirnemu programu.

Člen 8

1. Komisiji pomaga odbor.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člena 3 in 7 Sklepa 1999/468/ES.
3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člena 4 in 7 Sklepa 1999/468/ES.

Obdobje iz člena 4(3) Sklepa 1999/468/ES je dva meseca.

4. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člena 5 in 7 Sklepa 1999/468/ES.

Obdobje iz člena 5(6) Sklepa 1999/468/ES je dva meseca.

5. Komisija bo redno obveščala odbor o splošnem napredku pri izvajanju posebnega programa in bo pravočasno sporočala

vse informacije o dejavnostih, ki so bile predlagane ali se financirajo v okviru tega programa, kot je določeno v Prilogi II.

6. Odbor sprejme svoj poslovnik.

Člen 9

Komisija v skladu s členom 7 in oddelkom II Priloge I („Zamisli“) okvirnega programa zagotovi neodvisno spremljanje, oceno in pregled izvajanja dejavnosti posebnega programa.

Člen 10

Ta odločba začne veljati tretji dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 11

Ta odločba je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 19. decembra 2006

Za Svet

Predsednik

J. KORKEAOJA

PRILOGA I

ZNANSTVENI CILJI IN SPLOŠNE SMERNICE ZA DEJAVNOSTI

„Pionirske raziskave“ na pobudo raziskovalcev, izvajane v okviru dejavnosti, ki so ponavadi obravnavane kot „osnovne raziskave“, so ključnega pomena za blaginjo in družbeni napredek, saj odpirajo nove priložnosti za znanstveni in tehnološki napredek in so uporabne pri pridobivanju novega znanja, ki vodi v nove aplikacije in trge.

Kljub mnogim dosežkom in visoki stopnji zmogljivosti na več področjih pa Evropa ne izkorišča celotnega potenciala raziskav in virov, zato nujno potrebuje večje zmogljivosti za pridobivanje znanja in prenos tega znanja v ekonomsko in socialno vrednost in rast.

Cilji

Cilj posebnega programa „Zamisli“ je okrepiti odličnost, dinamiko in ustvarjalnost evropskih raziskav ter narediti Evropo bolj zanimivo za najboljše raziskovalce iz evropskih in tretjih držav ter za industrijske naložbe v raziskave z zagotovitvijo konkurenčne evropske finančne strukture za „pionirske raziskave“ posameznih skupin; ta struktura ne nadomešča nacionalnega financiranja, ampak ga dopolnjuje. Pomemben vidik tega programa je sporočanje in razširjanje rezultatov raziskav.

V okviru tega posebnega programa bo Komisija za njegovo izvajanje ustanovila Evropski raziskovalni svet (ERC), ki bo sestavljen iz neodvisnega znanstvenega sveta ter majhne in stroškovno učinkovite posebne izvedbene strukture. ERC bo deloval v skladu z načeli znanstvene odličnosti, samostojnosti, učinkovitosti, preglednosti in odgovornosti ter bo na področju „pionirskih raziskav“ podpiral projekte na pobudo raziskovalcev, ki jih bodo izvajale posamezne skupine, ki konkurirajo na evropski ravni, na vseh raziskovalnih področjih in med njimi.

Posebni program bo s spodbujanjem „pionirskih raziskav“ v celotni EU zagotovil vodilno vlogo evropskemu raziskovanju in s tem odprl pot novim in pogosto nepričakovanim znanstvenim in tehnološkim dosežkom ter novim raziskovalnim področjem. Spodbujal bo pretok zamisli ter Evropi omogočil, da bolje izkoristi svoje raziskovalne prednosti in spodbuja inovativnost na poti k dinamični družbi znanja, kar bo imelo dolgoročne koristi za konkurenčnost evropskih gospodarstev in za blaginjo državljanov.

Izvajanje programa

Komisija bo za izvajanje tega posebnega programa na začetku vzpostavila dva ključna strukturna elementa ERC – neodvisni znanstveni svet in posebno izvedbeno strukturo.

Upravni stroški in stroški za osebje ERC, ki se nanašajo na znanstveni svet in posebno izvršilno strukturo, bodo v skladu s preudarnim in stroškovno učinkovitim upravljanjem; upravni izdatki bodo omejeni na najnižjo možno raven, ki še zagotavlja zadostna sredstva za kakovostno izvajanje; s tem naj bi v največji možni meri povečali financiranje pionirskih raziskav⁽¹⁾.

Znanstveni svet

Naloge znanstvenega sveta iz člena 5 bodo:

1. Znanstvena strategija

- Oblikovati splošno znanstveno strategijo za program v luči znanstvenih možnosti in evropskih znanstvenih potreb.
- V skladu z znanstveno strategijo na stalni osnovi zagotoviti oblikovanje delovnega programa in potrebnih sprememb, vključno z razpisi za zbiranje predlogov in merili, ter po potrebi opredelitev posebnih raziskovalnih tem ali ciljnih skupin (npr. mlade/nastajajoče skupine).

⁽¹⁾ Komisija bo zaradi poenostavitve izvajanja programa v skladu z veljavnimi smernicami povrnila stroške za po enega predstavnika posamezne države članice, ki se bo udeležil sestanka programskega odbora, določenega v dnevnem redu; prav tako bo povrnila stroške enemu strokovnjaku/svetovalcu iz posamezne države članice za tiste točke dnevnega reda, za katere država članica zahteva posebno stroškovno mnenje.

2. Znanstveno upravljanje, spremljanje in obvladovanje kakovosti izvajanja programa

- Po potrebi oblikovanje stališč, z znanstvenega vidika, o izvajanju in vodenju razpisov za zbiranje predlogov, merilih za ocenjevanje, postopkih strokovnega ocenjevanja, vključno z izbiro strokovnjakov in metodami za strokovno ocenjevanje, ter oceni predlogov, na podlagi katere bo pod nadzorom znanstvenega sveta določen predlog, ki se bo financiral; oblikovanje stališč o kateri koli zadevi, ki bi lahko vplivala na dosežke in učinek posebnega programa, ter kakovosti izvedenih raziskav.
- Spremljanje kakovosti dejavnosti, ocena izvajanja programa in dosežkov, ter oblikovanje priporočila za sanacijske ali prihodnje ukrepe.

3. Komunikacija in razširjanje

- Zagotavljanje komunikacije z znanstveno skupnostjo in ključnimi zainteresiranimi stranmi v zvezi z dejavnostmi in dosežki programa ter posvetovanji o ERC.
- Redno poročanje Komisiji o dejavnostih ERC.

Znanstveni svet bo imel popolno odgovornost pri sprejemanju odločitev o vrsti raziskav, ki se bodo financirale, in bo z znanstvenega vidika porok za kakovost dejavnosti.

Znanstveni svet lahko neodvisno izbere generalnega sekretarja, ki bo deloval z njegovim pooblastilom. Generalni sekretar bo med drugim pomagal znanstvenemu svetu pri zagotavljanju učinkovite povezave z izvršilno strukturo in s Komisijo ter pri spremljanju učinkovitosti izvajanja njegove strategije in stališč s strani izvršilne strukture.

Pomagal bo lahko tudi predsedniku in podpredsednikom znanstvenega sveta.

Posebna izvedbena struktura

Posebna izvedbena struktura bo odgovorna za vse vidike upravnega izvajanja in izvrševanja programa, kot je določeno v letnem delovnem programu. Zlasti bo izvajala postopke ocenjevanja, postopek strokovnega ocenjevanja in izbire v skladu z načeli znanstvenega sveta ter zagotavljala finančno in znanstveno upravljanje podpore. Izvedbena struktura bo znanstveni svet obveščala o svojih dejavnostih.

ERC bo upravljalo v ta namen zaposleno osebje, vključno z uradniki iz institucij EU, ukvarjalo pa se bo izključno z dejanskimi upravnimi potrebami za zagotovitev stabilnosti in kontinuitete, potrebnih za učinkovito upravljanje.

Vloga Komisije

Komisija deluje kot porok za popolno samostojnost in celovitost ERC. Zagotavljala bo, da delovanje ERC v skladu z načeli znanstvene odličnosti, samostojnosti, učinkovitosti in preglednosti ter da se bo natančno držal strategije in izvedbene metodologije, ki jo določi znanstveni svet. Komisija bo zlasti:

- zagotovila vzpostavitev posebne izvedbene strukture ter ji določi naloge in obveznosti,
- po posvetovanju z znanstvenim svetom imenovala direktorja in višje uslužbence posebne izvedbene strukture,
- sprejela delovni program in stališča v zvezi z izvajanjem metodologije, ki jih določi znanstveni svet,
- zagotovila, da se predlogi izberejo in projekti financirajo izključno na podlagi razvrstitve, določene v okviru strokovnega ocenjevanja; vsako spremembo razvrstitve iz strokovnega ocenjevanja mora izrecno potrditi znanstveni svet,
- redno obveščala odbor programa o izvajanju programa,

- v sodelovanju z znanstvenim svetom pripravlja letno poročilo o delovanju ERC in uresničevanju ciljev iz posebnega programa; to poročilo bo predložila Svetu in Parlamentu.

Dejavnosti

Ta program bo spodbujal prvorazredne „pionirske raziskave“. Izraz „pionirske raziskave“ daje temeljnim raziskavam nov pomen. Po eni strani pripisuje temeljnim raziskavam na področju znanosti in tehnologije ključni pomen za gospodarsko in družbeno blaginjo, po drugi strani pa kaže na to, da so raziskave na meji in onstran meja trenutnega razumevanja same po sebi zelo tvegane, saj se širijo na nova in najbolj zahtevna raziskovalna področja, pri katerih je meja med disciplinami zabrisana.

Program bo podpiral posamezne projekte, ki se bodo lahko izvajali na katerem koli področju temeljnih znanstvenih in tehnoloških raziskav, ki sodijo na področje raziskav Skupnosti v okviru tega okvirnega programa, vključno s tehničnimi, socialno-ekonomskimi in humanističnimi vedami. Po potrebi se lahko upoštevajo posebne raziskovalne teme ali ciljne skupine (npr. nove generacije raziskovalcev/nastajajoče skupine) v skladu s cilji programa in potrebami po učinkovitem izvajanju. Posebna pozornost bo posvečena nastajajočim in hitro rastočim novim področjem znanja ter povezavi med disciplinami.

Uporabljal se bo pristop „pobude raziskovalcev“. To pomeni, da bo program podpiral projekte s temami po izbiri raziskovalcev, v okviru področja razpisov za zbiranje predlogov. Predlogi bodo ocenjeni samo na podlagi merila odličnosti, ki ga bodo prisodili strokovnjaki s strokovnim ocenjevanjem, ob upoštevanju odličnosti novih skupin, novih generacij raziskovalcev ter ustaljenih skupin in zlasti izrazito pionirskih predlogov, ki vključujejo temu ustrezna velika znanstvena tveganja.

Program bo podpiral projekte nacionalne ali nadnacionalne narave, ki jih izvajajo posamezne skupine. Posamezno skupino sestavljajo glavni raziskovalec in po potrebi drugi raziskovalci, ki so člani skupine ⁽¹⁾.

Pregled

Izvajanje in vodenje dejavnosti bosta stalno pregledovana in vrednotena; izkušnje bodo omogočile oceno dosežkov ter prilagoditev in izboljšavo postopkov. V okviru vmesne ocene iz člena 7(2) Sedmega okvirnega programa bo opravljen tudi neodvisen pregled struktur in mehanizmov ERC glede na naslednja merila: znanstvena odličnost, samostojnost, učinkovitost in preglednost; pri tem bo ves čas sodeloval znanstveni svet. Vključeni bodo tudi postopek in načela za izbiro članov znanstvenega sveta. Pregled bo posebej osredotočen na prednosti in pomanjkljivosti strukture, zasnovane na izvajalski agenciji, in strukture, zasnovane na členu 171 Pogodbe. Na osnovi tega pregleda bo treba te strukture in mehanizme ustrezno spremeniti. Komisija bo takoj, ko bo mogoče, zagotovila potrebne priprave za prehod na katere koli zahtevane spremenjene strukture, vključno z zakonodajnimi predlogi, za katere bo menila, da so potrebni, in jih v skladu s Pogodbo predstavila Evropskemu parlamentu in Svetu. V ta namen bo okvirni program sprejet ali dopolnjen s postopkom soodločanja v skladu s členom 166(2) Pogodbe. Pred vmesnim ocenjevanjem bo pripravljeno poročilo o napredku iz člena 7 (2) okvirnega programa, iz katerega bodo razvidne začetne ugotovitve o delovanju ERC.

Etični vidiki

Med izvajanjem tega posebnega programa in raziskovalnih dejavnosti, ki iz njega izhajajo, je treba spoštovati temeljna etična načela. Sem med drugim sodijo načela iz Listine EU o temeljnih pravicah, vključno z naslednjimi: varstvo človekovega dostojanstva in življenja, varstvo osebnih podatkov in zasebnosti kot tudi živali in okolja v skladu s pravom Skupnosti in ustreznimi mednarodnimi konvencijami, smernicami in kodeksi ravnanja, kot so Helsinška deklaracija, Konvencija Sveta Evrope o človekovih pravicah in biomedicini, podpisana v Oviudu 4. aprila 1997, in njeni dodatni protokoli, Konvencija ZN o otrokovih pravicah, Splošna deklaracija o človeškem genomu in človekovih pravicah, ki jo je sprejel Unesco, Konvencija ZN o biološkem in toksičnem orožju (BTWC), Mednarodna pogodba o rastlinskih genskih virih za prehrano in kmetijstvo ter ustrezne resolucije Svetovne zdravstvene organizacije (WHO).

Prav tako se bodo upoštevala mnenja Evropske skupine svetovalcev glede etičnih posledic biotehnologije (1991–1997) in mnenja Evropske skupine za etiko v znanosti in novih tehnologijah (od 1998).

⁽¹⁾ V skladu s pravili za udeležbo ni izključeno sodelovanje več kot enega pravnega subjekta.

V skladu z načelom subsidiarnosti in zaradi raznolikosti v Evropi obstoječih pristopov morajo udeleženci v raziskovalnih projektih spoštovati trenutno zakonodajo, predpise ter etična merila v državah, kjer potekajo raziskave. V vsakem primeru se uporabljajo nacionalni predpisi in nobena raziskava, ki je prepovedana v kateri koli posamezni državi članici ali drugi državi, se ne bo podpirala s financiranjem Skupnosti, ki se bo izvajalo v tej državi članici ali državi.

Po potrebi morajo izvajalci raziskovalnih projektov pridobiti odobritev ustreznih nacionalnih ali lokalnih odborov za etiko še pred začetkom izvajanja dejavnosti RTR. Komisija bo sistematično izvedla tudi pregled izpolnjevanja etičnih meril pri predlogih, ki obravnavajo etično občutljiva vprašanja, ali kadar etični vidiki niso bili ustrezno obravnavani. V posebnih primerih se lahko pregled izpolnjevanja etičnih meril izvede med izvajanjem projekta.

Financiranje raziskovalnih dejavnosti, ki so prepovedane v vseh državah članicah, ne bo odobreno.

Protokol o zaščiti in dobrem počutju živali, ki je priložen Pogodbi, zahteva, da Skupnost pri oblikovanju in izvajanju svojih politik, vključno z raziskavami, v celoti upošteva zahteve po dobrem počutju živali. Direktiva Sveta 86/609/EGS z dne 24. novembra 1986 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o varstvu živali, ki se uporabljajo za poskusne in druge znanstvene namene ⁽¹⁾, zahteva, da morajo biti vsi poskusi načrtovani tako, da se izognemo povzročanju stisk in nepotrebnih bolečin ter trpljenja poskusnim živalim, z uporabo najmanjšega števila živali, uporabo živali z najnižjo mero nevrofiziološke občutljivosti ter povzročanjem najmanjše možne bolečine, trpljenja, stiske ali trajnih poškodb. Spreminjanje genske dediščine živali in kloniranje živali je dovoljeno zgolj v primerih, ko so cilji etično utemeljeni, pogoji zagotavljajo dobro počutje živali in se spoštujejo načela biološke raznolikosti.

Med izvajanjem tega programa bo Komisija redno spremljala najnovejša znanstvena dognanja ter nacionalne in mednarodne predpise, tako da bo lahko upoštevala kakršen koli razvoj dogodkov.

⁽¹⁾ UL L 358, 18.12.1986, str. 1. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2003/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 230, 16.9.2003, str. 32).

PRILOGA II

Informacije, ki jih mora Komisija priskrbeti v skladu s členom 8(5)

1. Informacije o ukrepih, z njimi se omogoči spremljanje vsakega predloga od začetka do konca, kar zajema predvsem:
 - predložene predloge,
 - rezultate ocenjevanja posameznih predlogov,
 - sporazume o donacijah,
 - zaključene ukrepe.
2. Informacije o izidu posameznih razpisov in izvajanju ukrepov, kar zajema predvsem:
 - rezultate posameznih razpisov,
 - podpis sporazumov o donacijah,
 - izvajanje ukrepov, vključno s podatki o plačilih in z rezultati ukrepov.
3. Informacije o izvajanju programa, vključno z informacijami, pomembnimi na ravni okvirnega programa in posebnega programa.

Te informacije (zlasti o predlogih, njihovem ocenjevanju in sporazumih o donacijah) je treba priskrbeti v enotno zasnovani obliki, ki omogoča elektronsko branje in obdelovanje ter je dostopna preko sistema obveščanja in poročanja, ki temelji na IT in ki omogoča neposredno analizo podatkov.

Popravek Odločbe Sveta 2006/973/ES z dne 19. decembra 2006 o posebnem programu „Ljudje“ za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitevne dejavnosti (2007–2013)

(Uradni list Evropske unije L 400 z dne 30. decembra 2006)

Odločba 2006/973/ES se glasi:

ODLOČBA SVETA

z dne 19. decembra 2006

o posebnem programu „Ljudje“ za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitevne dejavnosti (2007–2013)

(Besedilo velja za EGP)

(2006/973/ES)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 166(4) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) V skladu s členom 166(3) Pogodbe se Sklep št. 1982/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o Sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitevne dejavnosti (2007–2013) ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu „okvirni program“) izvaja s posebnimi programi, v katerih se določijo podrobna pravila za njihovo izvajanje in trajanje ter predvidijo potrebna sredstva.

(2) Okvirni program je sestavljen iz štirih vrst dejavnosti: nadnacionalno sodelovanje pri politično opredeljenih temah („Sodelovanje“), raziskave, ki jih izvajajo raziskovalci na pobudo raziskovalne skupnosti („Zamisli“), podpora usposabljanju in poklicnemu razvoju raziskovalcev („Ljudje“) in podpora raziskovalnim zmogljivostim („Zmogljivosti“). Ta posebni program se nanaša na dejavnosti, ki naj bi se izvajale s posebnimi ukrepi v okviru programa „Ljudje“.

(3) Za ta posebni program se uporabljajo pravila okvirnega programa za udeležbo podjetij, raziskovalnih središč in univerz ter za razširjanje rezultatov raziskav (v nadaljnjem besedilu „pravila za udeležbo in razširjanje“).

(4) Okvirni program bi moral dopolnjevati dejavnosti, ki se izvajajo v državah članicah ter tudi druge ukrepe Skupnosti, ki so nujno potrebni pri splošnih strateških prizadevanjih za uresničevanje lizbonskih ciljev, zlasti ukrepe na področju strukturnih skladov, kmetijstva, izobraževanja, usposabljanja, kulture, konkurenčnosti in inovacij, industrije, zdravja, varstva potrošnikov, zaposlovanja, energije, prometa in okolja.

(5) Inovacije in z MSP povezane dejavnosti, ki jih podpira ta okvirni program, bi morale dopolnjevati tiste dejavnosti, ki se izvajajo z okvirnim programom za konkurenčnost in inovacije; to bo prispevalo k zmanjševanju vrzeli med raziskavami in inovacijami ter spodbudilo vse oblike inovativnosti.

(6) Izvajanje tega posebnega programa lahko spodbudi uvedbo dopolnilnih programov, ki vključujejo udeležbo le nekaterih držav članic, udeležbo Skupnosti pri programih, ki jih izvaja več držav članic, ali ustanovitev skupnih podjetij ali drugih struktur v smislu členov 168, 169 in 171 Pogodbe.

(7) Mednarodna razsežnost je temeljna sestavina človeških virov na področju raziskav in razvoja v Evropi. Kakor predvideva člen 170 Pogodbe, lahko v tem posebnem programu sodelujejo države, ki so v ta namen sklenile potrebne sporazume, na ravni projekta in na podlagi

⁽¹⁾ Mnenje z dne 30. novembra 2006 (še ni bilo objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ UL C 185, 8.8.2006, str. 10.

⁽³⁾ UL L 412, 30.12.2006, str. 1.

vzajemnih koristi pa lahko v njem sodelujejo tudi subjekti iz tretjih držav in mednarodne organizacije za znanstveno sodelovanje. Poleg tega lahko pri vseh ukrepih kot tudi posebnih ukrepih v okviru tega posebnega programa sodelujejo posamezni raziskovalci iz tretjih držav.

- (8) Raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo znotraj tega programa, bi morale upoštevati temeljna etična načela, vključno s tistimi, ki so izražena v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.
- (9) Izvajanje okvirnega programa bi moralo prispevati k spodbujanju trajnostnega razvoja.
- (10) Pomembno je zagotoviti dobro finančno upravljanje okvirnega programa, karseda učinkovit in uporabnikom prijazen način za njegovo izvajanje ter obenem pravno varnost in dostopnost programa vsem udeležencem v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 z dne 25. junija 2002 o finančni uredbi, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti⁽¹⁾, in Uredbo Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002⁽²⁾ o določitvi podrobnih pravil za izvajanje finančne uredbe in vsemi prihodnjimi spremembami.
- (11) Treba je sprejeti ustrezne ukrepe, sorazmerne s finančnimi interesi Evropskih skupnosti, za spremljanje učinkovitosti dodeljene finančne podpore in učinkovitosti uporabe teh sredstev, da bi se preprečile nepravilnosti in goljufije, storiti pa bi bilo treba tudi vse potrebno za povračilo izgubljenih, nepravilno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti⁽³⁾, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi⁽⁴⁾, in Uredbo (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 1999 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF)⁽⁵⁾.
- (12) Ukrepi, potrebni za izvajanje te odločbe, so v bistvu ukrepi upravljanja, in bi jih zato bilo treba sprejeti po upravljalnem postopku, določenim v členu 4 Sklepa Sveta 1999/468/ES

z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil⁽⁶⁾. Po drugi strani pa raziskave, ki vključujejo uporabo človeških zarodkov in človeških izvornih celic, sprožajo posebna etična vprašanja, kakor je opisano v členu 4 te odločbe; zato bi morali biti ukrepi za financiranje takih projektov sprejeti po regulativnem postopku iz člena 5 Sklepa 1999/468/ES.

- (13) Pri izvajanju tega programa je treba primerno pozornost posvetiti integraciji načela enakosti spolov ter med drugim tudi delovnim pogojem, preglednosti postopkov zaposlovanja in poklicnemu razvoju v zvezi z raziskovalci, zaposlenimi pri projektih in programih, ki se financirajo v okviru ukrepov tega programa, za katere nudi referenčni okvir Priporočilo Komisije z dne 11. marca 2005 o Evropski listini za raziskovalce ter o Kodeksu ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev⁽⁷⁾, pri tem je treba upoštevati prostovoljno naravo obeh dokumentov.
- (14) Cilj tega programa je oblikovanje resničnega evropskega trga dela za raziskovalce kot nadgradnje nadaljnjega razvoja in izvajanja celostne strategije o človeških virih na področju raziskav in razvoja v Evropi na podlagi „Strategije mobilnosti raziskovalcev ERP“⁽⁸⁾ ter sporočila Komisije „Raziskovalci v ERP: en poklic, več poklicnih poti“⁽⁹⁾ in ob upoštevanju sklepov Sveta o človeških virih na področju raziskav in razvoja z dne 18. aprila 2005.
- (15) Cilj programa „Ljudje“ je kakovostno in količinsko povečanje zmogljivosti evropskih človeških virov na področju raziskav in razvoja, vključno z uveljavitvijo „poklica“ raziskovalca zaradi ohranjanja odličnosti temeljnih raziskav in organskega razvoja tehnoloških raziskav, ter spodbujanje mobilnosti evropskih raziskovalcev, ki naj bi se premikali iz Evrope, v Evropo in po Evropi. Poleg tega bi to pripomoglo k zagotovitvi ustreznih pogojev, da bi se pritegnili najboljši tuji raziskovalci, ki bi opravljali raziskave v Evropi –

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Za obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2013 se sprejme posebni program „Ljudje“ za dejavnosti Skupnosti na področju raziskav in tehnološkega razvoja, vključno s predstavitvenimi dejavnostmi, v nadaljnjem besedilu „posebni program“.

⁽⁶⁾ UL L 184, 17.7.1999, str. 23. Sklep, kakor je bil spremenjen s Sklepom 2006/512/ES (UL L 200, 22.7.2006, str. 11).

⁽⁷⁾ UL L 75, 22.3.2005, str. 67.

⁽⁸⁾ Sporočilo Komisije „Strategija mobilnosti raziskovalcev ERP“, COM (2001) 331, 20.6.2001, in Resolucija Sveta 2001/C367/01.

⁽⁹⁾ Sporočilo Komisije „Raziskovalci v Evropskem raziskovalnem prostoru: en poklic, več poklicnih poti“, COM(2003) 436, 18.7.2003, in Resolucija Sveta 2003/C282/01.

⁽¹⁾ UL L 248, 16.9.2002, str. 1.

⁽²⁾ UL L 357, 31.12.2002, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES, Euratom) št. 1248/2006 (UL L 227, 19.8.2006, str. 3).

⁽³⁾ UL L 312, 23.12.1995, str. 1.

⁽⁴⁾ UL L 292, 15.11.1996, str. 2.

⁽⁵⁾ UL L 136, 31.5.1999, str. 1.

Člen 2

Posebni program podpira dejavnosti v zvezi z „Ljudmi“, in sicer s spodbujanjem ljudi, da se odločajo za poklic znanstvenika, ter s količinsko in kakovostno krepitevijo človeškega potenciala na področju raziskav in tehnologije v Evropi, vključno s potencialom žensk. Dejavnosti v podporo usposabljanju in poklicnemu razvoju raziskovalcev, imenovane „dejavnosti Marie Curie“, se osredotočijo na ključne vidike razvoja spretnosti in poklicnega razvoja in na okrepljene povezave z nacionalnimi sistemi.

Cilji in splošne smernice navedenih dejavnosti so določeni v Prilogi.

Člen 3

Znesek, potreben za izvajanje posebnega programa, znaša 4 750 milijonov EUR, od katerih je manj kot 6 % namenjenih odhodkom za poslovanje Komisije.

Člen 4

1. Vse raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru posebnega programa, se izvedejo v skladu s temeljnimi etičnimi načeli.

2. Naslednja področja raziskovanja se ne financirajo v okviru tega programa:

- raziskovalna dejavnost s ciljem kloniranja človeka za reproduktivne namene,
- raziskovalna dejavnost z namenom spreminjanja genske dediščine človeka, pri kateri bi takšne spremembe postale dedne ⁽¹⁾,
- raziskovalne dejavnosti z namenom ustvarjanja človeških zarodkov izključno za raziskovalne namene ali za namen pridobivanja matičnih celic, vključno s prenosom jedra somatske celice.

3. Raziskave človeških izvornih celic, tako odraslih kot zarodkov, se lahko financirajo, odvisno od vsebine znanstvenega predloga in pravnega okvira zadevne države članice/zadevnih držav članic.

Vsaka vloga za odobritev financiranja raziskav človeških izvornih celic na ustrezen način vključuje podrobnosti o izdaji dovoljenj in o nadzornih ukrepih, ki jih bodo sprejeli pristojni organi držav članic, ter podrobnosti o podani(-h) etični odobritvi/odobritvah.

Pri pridobivanju človeških izvornih celic veljajo za institucije, organizacije in raziskovalce stroga pravila glede izdaje dovoljenj

⁽¹⁾ Financirajo se lahko raziskave v zvezi z zdravljenjem rakastih obolenj na spolnih žlezah.

in nadzora v skladu s pravnim okvirom zadevne države članice/zadevnih držav članic.

4. Pred drugo fazo tega programa (2010–2013) se ob upoštevanju najnovejših znanstvenih dognanj izvede pregled zgoraj navedenih področij raziskovanj.

Člen 5

1. Posebni program se izvaja s shemami financiranja, ki so določene v Prilogi III k okvirnemu programu.

2. Za posebni program se uporabljajo pravila za udeležbo in razširjanje.

Člen 6

1. Komisija sestavi delovni program za izvajanje posebnega programa, v katerem podrobno opredeli cilje in dejavnosti, določene v Prilogi, shemo financiranja, ki se bo uporabila za ukrepe, za katere se lahko predloži predloge, ter časovni razpored izvajanja.

2. Delovni program upošteva ustrezne raziskovalne dejavnosti, dejavnosti raziskovalnega usposabljanja in poklicnega razvoja, ki jih izvajajo države članice, pridružene države ter evropske in mednarodne organizacije, ter doseganje evropske dodane vrednosti kot tudi vpliv na konkurenčnost industrije in pomembnost za druge politike Skupnosti. Po potrebi se program posodablja.

3. Predlogi za posredne ukrepe v okviru shem financiranja se ocenjujejo in projekti izbirajo v skladu z načeli, določenimi v členu 15(1b) pravil za udeležbo in razširjanje.

4. V delovnem programu se lahko opredeli:

- (a) organizacije, ki prejemajo prispevke v obliki članarine;
- (b) podporne ukrepe za dejavnosti nekaterih pravnih oseb.

Člen 7

1. Za izvedbo posebnega programa je odgovorna Komisija.

2. Upravljalni postopek iz člena 8(2) se uporablja za sprejetje naslednjih ukrepov:

- (a) delovnega programa iz člena 6, vključno s shemami financiranja, ki se bodo uporabljale, vsebinami razpisov za zbiranje predlogov ter merili za ocenjevanje in izbor, ki se bodo uporabljala;

- (b) odobritve financiranja dejavnosti iz člena 2, če je ocenjeni znesek prispevka Skupnosti v okviru tega programa enak ali večji od 0,6 milijona EUR;
- (c) določanje formalnih pogojev za ocene iz člena 7(2) in 7(3) okvirnega programa.

3. Regulativni postopek iz člena 8(3) se uporablja za odobritev financiranja dejavnosti, ki vključujejo uporabo človeških zarodkov in človeških izvornih celic.

Člen 8

1. Komisiji pomaga odbor.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člena 4 in 7 Sklepa 1999/468/ES.

Obdobje iz člena 4(3) Sklepa 1999/468/ES je dva meseca.

3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člena 5 in 7 Sklepa 1999/468/ES.

Obdobje iz člena 5(6) Sklepa 1999/468/ES je dva meseca.

4. Komisija odbor redno obvešča o splošnem napredku pri izvajanju posebnega programa in mu pravočasno priskrbi

informacije o vseh ukrepih RTR, ki se predlagajo ali financirajo v okviru tega programa, kakor je določeno v Prilogi II.

5. Odbor sprejme svoj poslovnik.

Člen 9

Komisija v skladu s členom 7 Sklepa okvirnega programa zagotovi neodvisno spremljanje, oceno in pregled izvajanja dejavnosti na področjih, zajetih v tem posebnem programu.

Člen 10

Ta odločba začne veljati tretji dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 11

Ta odločba je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 19. decembra 2006

Za Svet

Predsednik

J. KORKEAOJA

PRILOGA I

ZNANSTVENI IN TEHNOLOŠKI CILJI, SPLOŠNE SMERNICE ZA TEME IN DEJAVNOSTI

Uvod

Količina in kakovost človeških virov predstavljata eno glavnih konkurenčnih prednosti na področju znanosti in tehnologije. Splošni strateški cilj tega programa je narediti Evropo privlačnejšo za raziskovalce; to je predpogoj za povečanje zmogljivosti in učinkovitosti Evrope na področju raziskav in tehnološkega razvoja ter za uskladitev in nadaljnji razvoj Evropskega raziskovalnega prostora. Za uresničitev tega cilja je treba v vsej Evropi doseči močan strukturni vpliv na organizacijo, učinkovitost in kakovost raziskovalnega usposabljanja, na aktivni poklicni razvoj raziskovalcev, izmenjavo znanja med raziskovalci iz različnih sektorjev in raziskovalnimi organizacijami, povečanje sodelovanja med podjetji in univerzami ter na močno udeležbo žensk in raziskovalcev na začetku poklicne poti na področju raziskav in razvoja.

Program se bo izvajal s sistematičnimi naložbami v ljudi, predvsem s skladnim nizom „dejavnosti Marie Curie“, zlasti ob upoštevanju evropske dodane vrednosti v smislu njihovega strukturnega vpliva na Evropski raziskovalni prostor. Kot nadgradnja izkušenj, pridobljenih z „dejavnostmi Marie Curie“ v okviru predhodnih okvirnih programov, so te dejavnosti namenjene raziskovalcem pri razvoju njihovih sposobnosti in znanja na vseh stopnjah njihove poklicne poti, od začetnega usposabljanja raziskovalcev, posebej namenjenega mladini, do njihovega poklicnega razvoja in vseživljenjskega učenja v javnem in zasebnem sektorju. Mobilnost, tako mednarodna kot medsektorska, je za ta program ključnega pomena. S povečanjem mobilnosti raziskovalcev in sredstev institucij, ki privabljajo raziskovalce iz drugih držav, se bodo okrepili centri odličnosti v Evropski uniji. Priznavanje izkušenj, pridobljenih v različnih sektorjih in državah, ter primerni delovni pogoji so prav tako ključni elementi vseh „dejavnosti Marie Curie“. Uvedeni bodo posebni ukrepi za spodbujanje mladih raziskovalcev in za podporo na začetku znanstvene poklicne poti kot tudi ukrepi za zmanjšanje „bega možganov“, na primer štipendije za ponovno vključitev.

„Dejavnosti Marie Curie“ se lahko izvajajo na vseh področjih raziskav in tehnološkega razvoja, ki so navedena v Pogodbi. Kandidati sami izberejo raziskovalno področje. Vendar bo kljub temu obstajala možnost usmerjanja nekaterih dejavnosti v okviru programa, npr. na znanstvene discipline in tehnološka področja, sodelujoče regije, vrste raziskovalnih organizacij in raziskovalne skupine; s tem bi se odzvali na razvoj potreb Evrope na področju raziskovalnega usposabljanja, mobilnosti, poklicnega razvoja in širjenja znanja. Da bi omogočili usposabljanje in mobilnost v okviru novih raziskovalnih in tehnoloških področij, bo zagotovljeno ustrezno usklajevanje z drugimi deli okvirnega programa, vključno z možnostjo skupnih razpisov.

Močna udeležba podjetij, vključno z MSP, se šteje za ključno dodano vrednost tega programa. V vseh „dejavnostih Marie Curie“ se spodbujajo krepitev sodelovanja med podjetji in univerzami v zvezi z raziskovalnim usposabljanjem, poklicnim razvojem in širjenjem znanja, ob upoštevanju varstva pravic intelektualne lastnine, hkrati pa je posebna aktivnost namenjena mostovom in partnerstvom med podjetji in univerzami s posebnim poudarkom na MSP.

Mednarodna razsežnost, ki je temeljna sestavina človeških virov na področju raziskav in razvoja v Evropi, se bo obravnavala z vidika poklicnega razvoja brez diskriminacije, pa tudi v zvezi s krepitvijo in bogatenjem mednarodnega sodelovanja s pomočjo raziskovalcev ter privabljanjem nadarjenih raziskovalcev v Evropo. Mednarodna razsežnost bo vključena v vse „dejavnosti Marie Curie“, poleg tega pa bo tudi predmet neodvisnih dejavnosti.

Upoštevaty bo treba načela trajnostnega razvoja in enakosti spolov. Cilj programa je zagotoviti integracijo načela enakosti spolov s spodbujanjem enakih možnosti v vseh „dejavnostih Marie Curie“ in primerjavo udeležbe glede na spol (cilj najmanj 40-odstotne udeležbe žensk). Poleg tega se bodo oblikovale dejavnosti, ki bodo raziskovalcem pomagale k uveljavitvi na stabilnejši poklicni poti in jim bodo ob upoštevanju njihovih družinskih razmer omogočile doseči primerno ravnotežje med delom in zasebnim življenjem; raziskovalcem, ki začenejo poklicno pot po premoru, pa bodo olajšale ponovno vključitev na delovno mesto. Nadalje se bo v okviru tega posebnega programa po potrebi obravnavalo upoštevanje etičnih, družbenih, pravnih in širših kulturnih vidikov raziskav, ki se bodo izvajale, in njihovih možnih uporab, kakor tudi socialno-ekonomskih učinkov znanstvenega in tehnološkega razvoja ter predvidevanja.

Da bi v celoti izkoristili potencial Evrope in jo tako naredili privlačnejšo za raziskovalce, bodo „dejavnosti Marie Curie“ ustvarile dejanske sinergije z drugimi ukrepi v okviru raziskovalne politike Skupnosti kot tudi v okviru ukrepov drugih politik Skupnosti, npr. o izobraževanju, koheziji in zaposlovanju. Takšne sinergije se bodo iskale tudi z ukrepi na regionalni, nacionalni in mednarodni ravni. V delu programa „Zmogljivosti“ z naslovom „Znanost v družbi“ so predvideni ukrepi za povezovanje znanstvenega izobraževanja in poklicne poti ter ukrepi na področju raziskav in usklajevalni ukrepi v zvezi z novimi metodami znanstvenega izobraževanja ⁽¹⁾.

Etični vidiki

Med izvajanjem tega posebnega programa in raziskovalnih dejavnosti, ki iz njega izhajajo, je treba spoštovati temeljna etična načela. Sem med drugim sodijo načela iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, vključno z naslednjimi: varstvo človekovega dostojanstva in življenja, varstvo osebnih podatkov in zasebnosti, kakor tudi živali in okolja v skladu s pravom Skupnosti in najnovejšimi različicami ustreznih mednarodnih konvencij, smernic in kodeksov ravnanja, npr. Helsinške deklaracije, Konvencije Sveta Evrope o človekovih pravicah in biomedicini, podpisane v Oviudu dne 4. aprila 1997, in njenih dodatnih protokolov, Konvencije ZN o otrokovih pravicah, Splošne deklaracije o človeškem genomu in človekovih pravicah, ki jo je sprejel Unesco, Konvencije ZN o biološkem in toksičnem orožju (BTWC), Mednarodne pogodbe o rastlinskih genskih virih za kmetijstvo in prehrano ter ustreznih resolucij Svetovne zdravstvene organizacije (WHO).

Prav tako se bodo upoštevala mnenja Evropske skupine svetovalcev glede etičnih posledic biotehnologije (1991–1997) in mnenja Evropske skupine za etiko v znanosti in novih tehnologijah (od 1998).

V skladu z načelom subsidiarnosti in zaradi raznolikosti v Evropi obstoječih pristopov morajo udeleženci v raziskovalnih projektih spoštovati trenutno zakonodajo, predpise ter etična merila v državah, kjer potekajo raziskave. V vsakem primeru se uporabljajo nacionalni predpisi in nobena raziskava, ki je prepovedana v kateri koli posamezni državi članici ali drugi državi, se ne bo podpirala s financiranjem Skupnosti, ki se bo izvajalo v tej državi članici ali državi.

Po potrebi morajo izvajalci raziskovalnih projektov pridobiti odobritev ustreznih nacionalnih ali lokalnih odborov za etiko še pred začetkom izvajanja dejavnosti RTR. Komisija bo sistematično izvedla tudi pregled izpolnjevanja etičnih meril pri predlogih, ki obravnavajo etično občutljiva vprašanja, ali kadar etični vidiki niso bili ustrezno obravnavani. V posebnih primerih se lahko pregled izpolnjevanja etičnih meril izvede med izvajanjem projekta.

Financiranje raziskovalnih dejavnosti, ki so prepovedane v vseh državah članicah, ne bo odobreno.

Protokol o zaščiti in dobrem počutju živali, ki je priložen Pogodbi, zahteva, da Skupnost pri oblikovanju in izvajanju svojih politik, vključno z raziskavami, v celoti upošteva zahteve po dobrem počutju živali. Direktiva Sveta 86/609/EGS z dne 24. novembra 1986 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o varstvu živali, ki se uporabljajo za poskusne in druge znanstvene namene ⁽²⁾, zahteva, da morajo biti vsi poskusi načrtovani tako, da se izognemo povzročanju stisk in nepotrebnih bolečin ter trpljenja poskusnim živalim, z uporabo najmanjšega števila živali, uporabo živali z najnižjo mero nevrofiziološke občutljivosti ter povzročanjem najmanjše možne bolečine, trpljenja, stiske ali trajnih poškodb. Spreminjanje genske dediščine živali in kloniranje živali je dovoljeno zgolj v primerih, ko so cilji etično utemeljeni, pogoji zagotavljajo dobro počutje živali in se spoštujejo načela biološke raznolikosti.

Med izvajanjem tega programa bo Komisija redno spremljala najnovejša znanstvena dognanja ter nacionalne in mednarodne predpise, tako da bo lahko upoštevala kakršen koli razvoj dogodkov.

Raziskovanje etičnih vprašanj, povezanih z znanstvenim in tehnološkim razvojem, se bo izvajalo v okviru posebnega programa „Zmogljivosti“, in sicer v delu z naslovom „Znanost v družbi“.

Dejavnosti

Podprle se bodo naslednje „dejavnosti Marie Curie“:

⁽¹⁾ Komisija bo zaradi poenostavitve izvajanja programa v skladu z veljavnimi smernicami povrnila stroške za po enega predstavnika posamezne države članice, ki se bo udeležil sestanka programskega odbora, določenega v dnevnem redu; prav tako bo povrnila stroške enemu strokovnjaku/svetovalcu iz posamezne države članice za tiste točke dnevnega reda, za katere država članica zahteva posebno strokovno mnenje.

⁽²⁾ UL L 358, 18.12.1986, str. 1. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2003/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 230, 16.9.2003, str. 32).

Začetno usposabljanje raziskovalcev

Ta aktivnost podpira začetno usposabljanje raziskovalcev, usmerjeno predvsem na prva štiri leta (ali enakovredni polni delovni čas) njihove poklicne poti ter po potrebi še eno dodatno leto za zaključek začetnega usposabljanja. S pomočjo nadnacionalnega mehanizma za povezovanje v mreže, ki je namenjen oblikovanju znatnega deleža visoko kakovostne zmogljivosti začetnega raziskovalnega usposabljanja v vseh državah članicah ter pridruženih državah v javnem in zasebnem sektorju, je cilj dejavnosti izboljšanje poklicnih perspektiv raziskovalcev v obeh sektorjih, s tem pa tudi večje privabljanje mlajših raziskovalcev v raziskovalne vode.

Aktivnost se bo izvajala s podporo konkurenčno izbranim mrežam dopolnilnih organizacij iz različnih držav, ki sodelujejo pri raziskovalnem usposabljanju. V tem okviru je predvidena podpora za najboljše raziskovalce na začetku poklicne poti za njihovo vključitev v uveljavljene raziskovalne skupine. Mreže bodo oblikovane na podlagi skupnega programa raziskovalnega usposabljanja, ki ustreza dobro opredeljenim potrebam po usposabljanju na določenih znanstvenih ali tehnoloških področjih, ki ustrezno veljajo za interdisciplinarna in na novo nastala naddisciplinarna področja. Ti programi usposabljanja bodo zlasti namenjeni razvoju in širjenju raziskovalnih sposobnosti raziskovalcev na začetku poklicne poti. Usposabljanje bo z raziskavami v okviru posameznih projektov osredotočeno predvsem na znanstveno in tehnološko znanje in bo dopolnjeno z moduli usposabljanja, ki obravnavajo druge ustrezne spretnosti in sposobnosti, npr. na področju upravljanja in financiranja raziskovalnih projektov in programov, pravic intelektualne lastnine in drugih metod izkoriščanja rezultatov raziskav, podjetništva, etičnih vidikov, komunikacije in približevanja raziskav družbi.

Skupni program raziskovalnega usposabljanja mora biti skladen glede standardov kakovosti, ob upoštevanju določb v zvezi z nadzorom in mentorstvom. Skupni program usposabljanja naj bi izkoristil dopolnilne sposobnosti udeležencev v mreži, vključno s podjetji in drugimi sinergijami. Zahteva vzajemno priznavanje kakovosti usposabljanja in po možnosti podeljenih diplom ter drugih spričeval. Posebna pozornost bo namenjena težavam v zvezi z dolgoročno zaposlitvijo raziskovalcev.

Za to aktivnost je bistvenega pomena neposredna ali posredna udeležba organizacij iz različnih sektorjev, vključno z (vodilno) udeležbo zasebnih podjetij na ustreznih področjih. V okviru te dejavnosti lahko sodelujejo posamezne raziskovalne organizacije ali partnerstva, če je jasno dokazano, da so potrebni elementi programa raziskovalnega usposabljanja učinkovito obravnavani v sodelovanju s širšim nizom partnerjev, ne da bi ti uradno bili del mreže.

Podpora Skupnosti v okviru te dejavnosti bo vključevala:

- najemanje raziskovalcev na začetku poklicne poti z namenom usposabljanja,
- možnost vzpostavitve delovnih mest predavateljev na visokošolskih ustanovah ali enakovrednih položajev v drugih raziskovalnih organizacijah in podjetjih za izkušene raziskovalce za prenos novega znanja in večje spremljanje raziskovalcev na začetku poklicne poti, ki so se usposabljali v mreži,
- povezovanje v mreže in organizacijo krajših usposabljanj (konferenc, poletnih šol in specializiranih tečajev usposabljanja), namenjenih pripravnikom, ki so vključeni v mrežo, in tudi raziskovalcem zunaj nje.

Vseživljenjsko učenje in razvoj poklicne poti

Ta aktivnost je namenjena izkušenim raziskovalcem na različnih stopnjah poklicne poti in krepi raznolikost njihovih individualnih sposobnosti v zvezi s pridobivanjem multi- ali interdisciplinarnih spretnosti ali medsektorskih izkušenj. Njen cilj je podpirati raziskovalce pri doseganju in/ali krepitevi neodvisnega vodilnega položaja, npr. glavnega raziskovalca, profesorja ali drugega visokega položaja na področju izobraževanja ali v podjetju. Aktivnost bo prav tako pomagala pri ponovni vključitvi raziskovalcev, ki začnajo poklicno pot po premoru, ali pri (ponovni) vključitvi raziskovalcev na raziskovalne položaje v državah članicah in pridruženih državah, tudi v njihovi matični državi, po obdobju bivanja v tujini.

Raziskovalci, obravnavani v okviru te dejavnosti, morajo imeti najmanj štiri leta delovnih izkušenj s polnim delovnim časom ali enakovredne izkušnje na področju raziskav ali doktorat; glede na to, da je aktivnost usmerjena v vseživljenjsko učenje in poklicni razvoj, se pričakuje, da bodo imeli raziskovalci visok položaj in veliko izkušenj.

Ta aktivnost se bo izvajala:

- (i) s podporo za posamezne nadnacionalne štipendije znotraj Evrope, ki se bodo dodeljevale neposredno na ravni Skupnosti najboljšim ali najobetavnejšim raziskovalcem iz držav članic in pridruženih držav na osnovi prijave predloga projekta, ki jo raziskovalci predložijo skupaj z gostiteljskimi organizacijami;
- (ii) s sofinanciranjem regionalnih, nacionalnih ali mednarodnih programov na področju raziskovalnega usposabljanja in poklicnega razvoja, če je to v skladu z merili evropske dodane vrednosti, preglednosti in odprtosti, ki je namenjeno konkurenčni izbiri obstoječih ali novih regionalnih, nacionalnih in mednarodnih programov financiranja, ki so osredotočeni na cilje, določene za to aktivnost, ki temeljijo na mobilnosti posameznikov. Natečaji v okviru teh programov za raziskovalce, ki prosijo za sofinanciranje, morajo biti odprti in vezani na zasluge ter morajo temeljiti na mednarodnemu strokovnemu ocenjevanju, brez omejitev v zvezi z izvorom raziskovalcev in/ali krajem, na katerega so namenjeni. Pričakuje se, da bodo ti programi končnim upravičencem nudili ustrezne delovne pogoje.

Prosilci za sofinanciranje bi bili na svojem zadevnem področju ključni akterji pri pridobivanju zmogljivosti človeških virov na področju raziskav. Pri tem bi šlo predvsem za organizacije, ki sodijo v eno izmed naslednjih kategorij:

- uradni javni organi, odgovorni za financiranje in upravljanje programov dodeljevanja štipendij, npr. ministrstva, nacionalni odbori za raziskave, znanstvene akademije ali raziskovalne agencije,
- drugi javni ali zasebni organi, vključno z velikimi raziskovalnimi organizacijami, ki financirajo in upravljajo programe dodeljevanja štipendij na podlagi uradnega mandata ali so priznane s strani javnih organov, npr. agencije, ki so jih ustanovile vlade v okviru zasebnega prava in ki opravljajo javne storitve, dobrodelne ustanove itd.,
- organi na mednarodni ravni, ki vodijo podobne programe na evropski ravni kot del njihovih nalog.

Skupnost bo v zvezi s sofinanciranjem prispevala predvsem k financiranju štipendij, ki so skladne z zahtevami in cilji te dejavnosti, zlasti glede nadnacionalne mobilnosti. V okviru te dejavnosti bo osrednjega pomena še naprej mednarodno sodelovanje med raziskovalci, ki bo zagotovilo najvišjo kakovost raziskav.

Oba načina izvajanja bosta potekala vzporedno od samega začetka, pri čemer se bo sofinanciranje sprva izvajalo v nadzorovanem obsegu, da se omogoči pridobivanje potrebnih izkušenj. V teku okvirnega programa bo presoja vpliva obeh načinov določila način izvajanja za preostali čas trajanja programa.

Mostovi in partnerstva med podjetji in univerzami

Ta aktivnost skuša odpreti in pospeševati dinamične kanale med javnimi raziskovalnimi organizacijami in zasebnimi komercialnimi podjetji, vključno in zlasti z MSP, kot tudi med tradicionalnimi proizvodnimi sektorji. Dejavnosti bodo temeljile na programih dolgoročnega sodelovanja z namenom povečanja medsektorske mobilnosti ter prenosa in širjenja znanja (vključno z upravljanjem projektov, upravljanjem pravic intelektualne lastnine in razvojem izdelkov) ter spodbujanja vzajemnega razumevanja različnih kulturnih ozadij ter zahtev po spretnostih obeh sektorjev.

Ta aktivnost, ki bo med drugim temeljila na dobrih praksah v okviru sodelovanja podjetij z univerzami v vsej Evropski uniji, se bo izvajala na prožen način s programi sodelovanja med organizacijami obeh sektorjev iz najmanj dveh različnih držav članic ali pridruženih držav s podporo interakcijam človeških virov znotraj tega okvira. Podpora Skupnosti bo imela eno ali več od naslednjih oblik:

- časno premeščanje osebja med obema sektorjema v okviru partnerstva za krepitev medsektorskega sodelovanja,
- časno gostiteljstvo izkušenih raziskovalcev, ki niso v partnerstvu, v obeh sektorjih,
- povezovanje v mreže in organizacija delavnic in konferenc za povečanje medsektorskih izkušenj in izmenjave znanja, da bi dosegli večje število zaposlenih iz obeh sektorjev,
- prispevek k manjši opremi v zvezi z udeležbo MSP pri pobudah sodelovanja (kot posebni ukrep za MSP).

Mednarodna razsežnost

Glede na to, da se mednarodna razsežnost priznava kot temeljna sestavina človeških virov na področju raziskav in razvoja v Evropi, bo tej razsežnosti namenjena posebna aktivnost v zvezi s poklicnim razvojem evropskih raziskovalcev in krepitevijo mednarodnega sodelovanja z raziskovalci.

Poklicni razvoj raziskovalcev iz držav članic in pridruženih držav se bo podpiral:

- (i) z izhodnimi mednarodnimi štipendijami z obveznim povratkom za izkušene raziskovalce v okviru vseživljenjskega učenja in raznolikosti sposobnosti, da bi pridobili nove spretnosti in znanje;
- (ii) s podporo za vrnitev in z mednarodno podporo za ponovno vključitev za izkušene raziskovalce po obdobju izkušenj na mednarodni ravni. V okviru te dejavnosti se bo povezovanje raziskovalcev iz držav članic in pridruženih držav, ki so zaposleni v tujini, v mreže podpiralo tudi zato, da bi se jih redno obveščalo o razvoju Evropskega raziskovalnega prostora in da bi pri tem razvoju stalno sodelovali.

Mednarodno sodelovanje z raziskovalci se bo podpiralo:

- (i) z mednarodnimi vhodnimi štipendijami, da bi pritegnili visoko usposobljene raziskovalce iz tretjih držav v države članice in pridružene države za krepitev znanja za Evropo in vzpostavitev povezav na visoki ravni. Raziskovalci iz držav v razvoju ali držav z nastajajočimi gospodarstvi lahko dobijo podporo za povratek. Povezovanje raziskovalcev iz tretjih držav, ki so zaposleni v državah članicah in pridruženih državah, v mreže se bo podpiralo tudi zato, da bi navezali in poglobljali stike z njihovimi matičnimi regijami;
- (ii) s partnerstvi med več raziskovalnimi organizacijami v Evropi in eno ali več organizacijami v:
 - državah, ki sodijo v okvir evropske sosedске politike,
 - državah, s katerimi je Skupnost sklenila sporazum na področju znanosti in tehnologije.

Na osnovi skupnih programov se bo podpora Skupnosti zagotovila za krajše izmenjave raziskovalcev na začetku poklicne poti in izkušenih raziskovalcev, organizacijo konferenc in drugih prireditvev, ki imajo vzajemno korist za udeležence, in za razvoj sistematične izmenjave dobrih praks z neposrednim vplivom na vprašanja v zvezi s človeškimi viri na področju raziskav in razvoja.

Ti ukrepi se bodo izvajali skladno z mednarodnimi dejavnostmi v sklopu programov „Sodelovanje“ in „Zmogljivosti“.

Posebni ukrepi

V podporo oblikovanju resničnega evropskega trga dela za raziskovalce se bo izvajal skladen niz spremljevalnih ukrepov z odstranjevanjem ovir, ki preprečujejo mobilnost, in z izboljšanjem možnosti glede poklicne poti, ki jo imajo evropski raziskovalci. Cilj teh ukrepov bo zlasti povečati ozaveščenost zainteresiranih strani in splošne javnosti, tudi s podeljevanjem nagrad „Marie Curie“, spodbujati in podpirati ukrepe na ravni držav članic ter dopolnjevati ukrepe Skupnosti. Posebni ukrepi bodo zajemali tudi spodbujevalne ukrepe za javne ustanove, ki spodbujajo mobilnost, kakovost in poklicni profil raziskovalcev, če te dejavnosti izpolnjujejo merila glede evropske dodane vrednosti, odprtosti in preglednosti.

PRILOGA II

Informacije, ki jih mora komisija priskrbiti v skladu s členom 8(4)

1. Informacije o ukrepih; z njimi se omogoči spremljanje vsakega predloga od začetka do konca, kar zajema predvsem:
 - predložene predloge,
 - rezultate ocenjevanja posameznih predlogov,
 - sporazume o donacijah,
 - zaključene ukrepe.
2. Informacije o izidu posameznih razpisov in izvajanju ukrepov, kar zajema predvsem:
 - rezultate posameznih razpisov,
 - izid pogajanj o sporazumih o donacijah,
 - izvajanje ukrepov, vključno s podatki o plačilih in z rezultati ukrepov.
3. Informacije o izvajanju programa, vključno z informacijami, pomembnimi na ravni okvirnega programa, posebnega programa in posameznih dejavnosti.

Te informacije (zlasti o predlogih, njihovem ocenjevanju in sporazumih o donacijah) je treba priskrbiti v enotno zasnovani obliki, ki omogoča elektronsko branje in obdelovanje ter je dostopna preko sistema obveščanja in poročanja, ki temelji na IT in ki omogoča neposredno analizo podatkov.

Popravek Odločbe Sveta 2006/974/ES z dne 19. decembra 2006 o posebnem programu „Zmogljivosti“ za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (2007–2013)

(Uradni list Evropske unije L 400 z dne 30. decembra 2006)

Odločba 2006/974/ES se glasi:

ODLOČBA SVETA

z dne 19. decembra 2006

o posebnem programu „Zmogljivosti“ za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (2007–2013)

(Besedilo velja za EGP)

(2006/974/ES)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

središč in univerz ter za razširjanje rezultatov raziskav (v nadaljnjem besedilu „pravila za udeležbo in razširjanje“).

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 166(4) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) V skladu s členom 166(3) Pogodbe se Sklep št. 1982/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o Sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (2007–2013) ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu „okvirni program“) izvaja s posebnimi programi, v katerih so določena podrobna pravila za njihovo izvajanje in trajanje ter predvidena potrebna sredstva.

(2) Okvirni program je sestavljen iz štirih vrst dejavnosti: nadnacionalno sodelovanje pri politično opredeljenih temah („Sodelovanje“), raziskave, ki jih izvajajo raziskovalci na pobudo raziskovalne skupnosti („Zamisli“), podpora usposabljanju in poklicnemu razvoju raziskovalcev („Ljudje“) in podpora raziskovalnim zmogljivostim („Zmogljivosti“). Ta posebni program se nanaša na dejavnosti, ki naj se izvajajo s posrednimi ukrepi v okviru programa „Zmogljivosti“.

(3) Za ta posebni program bi se morala uporabljati pravila okvirnega programa za udeležbo podjetij, raziskovalnih

(4) Okvirni program bi moral dopolnjevati dejavnosti, ki se izvajajo v državah članicah ter tudi druge ukrepe Skupnosti, ki so nujno potrebni pri splošnih strateških prizadevanjih za uresničevanje lizbonskih ciljev, zlasti ukrepe na področju strukturnih skladov, kmetijstva, izobraževanja, usposabljanja, kulture, konkurenčnosti in inovacij, industrije, zdravja, varstva potrošnikov, zaposlovanja, energije, prometa in okolja.

(5) Inovacije in z MSP povezane dejavnosti, ki jih podpira ta okvirni program, bi morale dopolnjevati tiste dejavnosti, ki se izvajajo z okvirnim programom za konkurenčnost in inovacije; to bo prispevalo k zmanjšanju vrzeli med raziskavami in inovacijami ter spodbudilo vse oblike inovativnosti.

(6) Izvajanje tega posebnega programa lahko spodbudi uvedbo dopolnilnih programov, ki vključujejo udeležbo le nekaterih držav članic, udeležbo Skupnosti pri programih, ki jih izvaja več držav članic, ali ustanovitev skupnih podjetij ali drugih struktur v smislu členov 168, 169 in 171 Pogodbe.

(7) Ta posebni program bi moral Evropski investicijski banki (EIB) s prispevki pomagati pri ustanovitvi „Sklada za financiranje na osnovi delitve tveganja“, da bi se izboljšal dostop do posojil EIB.

⁽¹⁾ Mnenje z dne 30. novembra 2006 (še ni bilo objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ UL C 185, 8.8.2006, str. 10.

⁽³⁾ UL L 412, 30.12.2006, str. 1.

(8) Skupnost je v skladu s členom 170 Pogodbe sklenila vrsto mednarodnih sporazumov na področju raziskav in treba bi si bilo prizadevati za krepitev mednarodnega sodelovanja

na področju raziskav, da bi se Skupnost še bolj vključevala v svetovno raziskovalno skupnost. Zato naj v tem posebnem programu sodelujejo države, ki so v ta namen sklenile sporazume, na ravni projekta in na podlagi vzajemnih koristi pa naj v njem sodelujejo tudi subjekti iz tretjih držav in mednarodne organizacije za znanstveno sodelovanje.

- (9) Raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo znotraj tega programa, bi morale upoštevati temeljna etična načela, vključno s tistimi, ki so izražena v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.
- (10) Izvajanje okvirnega programa bi moralo prispevati k spodbujanju trajnostnega razvoja.
- (11) Pomembno je zagotoviti dobro finančno upravljanje okvirnega programa, kar se da učinkovito in uporabnikom prijazen način za njegovo izvajanje ter obenem pravno varnost in dostopnost programa vsem udeležencem v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 z dne 25. junija 2002 o finančni uredbi, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti⁽¹⁾, in Uredbo Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002⁽²⁾ o določitvi podrobnih pravil za izvajanje finančne uredbe in vsemi prihodnjimi spremembami.
- (12) Sprejeti bi bilo treba tudi ustrezne ukrepe – sorazmerne s finančnimi interesi Evropskih skupnosti – za spremljanje učinkovitosti dodeljene finančne podpore in učinkovitosti uporabe teh sredstev, da bi se preprečile nepravilnosti in goljufije, storiti pa bi bilo treba tudi vse potrebno za povračilo izgubljenih, nepravilno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti⁽³⁾, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi⁽⁴⁾, in Uredbo (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 1999 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF)⁽⁵⁾.
- (13) Ukrepi, potrebni za izvajanje te odločbe, so v bistvu ukrepi upravljanja, in bi jih zato bilo treba sprejeti po upravljalnem postopku, določenim v členu 4 Sklepa Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil⁽⁶⁾. Po drugi strani pa raziskave, ki vključujejo uporabo

človeških zarodkov in človeških izvornih celic, sprožajo posebna etična vprašanja, kakor je opisano v členu 4 te odločbe. Zato bi morali biti ukrepi za financiranje takih projektov sprejeti po regulativnem postopku iz člena 5 Sklepa 1999/468/ES.

- (14) Posebni program „Zmogljivosti“ bi moral imeti lastno proračunsko vrstico v splošnem proračunu Evropskih skupnosti.
- (15) Pri izvajanju tega programa je treba primerno pozornost posvetiti integraciji načela enakosti spolov ter med drugim tudi delovnim pogojem, preglednosti postopkov zaposlovanja in poklicnemu razvoju v zvezi z raziskovalci, zaposlenimi pri projektih in programih, ki se financirajo v okviru ukrepov tega programa, za katere nudi referenčni okvir Priporočilo Komisije z dne 11. marca 2005 o Evropski listini za raziskovalce ter o Kodeksu ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev⁽⁷⁾, pri tem je treba upoštevati prostovoljno naravo obeh dokumentov –

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Za obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2013 se sprejme posebni program „Zmogljivosti“ za dejavnosti Skupnosti na področju raziskav in tehnološkega razvoja, vključno s predstavitvenimi dejavnostmi, v nadaljnjem besedilu „posebni program“.

Člen 2

Posebni program podpira dejavnosti v okviru „Zmogljivosti“, ki podpirajo ključne vidike naslednjih evropskih raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti:

- (a) raziskovalne infrastrukture;
- (b) raziskave v korist malim in srednje velikim podjetjem (MSP);
- (c) regije znanja;
- (d) raziskovalni potencial;
- (e) znanost v družbi;
- (f) podpora za skladen razvoj raziskovalnih politik;
- (g) mednarodno sodelovanje.

⁽⁷⁾ UL L 75, 22.3.2005, str. 67.

⁽¹⁾ UL L 248, 16.9.2002, str. 1.

⁽²⁾ UL L 357, 31.12.2002, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES, Euratom) št. 1248/2006 (UL L 227, 19.8.2006, str. 3).

⁽³⁾ UL L 312, 23.12.1995, str. 1.

⁽⁴⁾ UL L 292, 15.11.1996, str. 2.

⁽⁵⁾ UL L 136, 31.5.1999, str. 1.

⁽⁶⁾ UL L 184, 17.7.1999, str. 23. Sklep, kakor je bil spremenjen s Sklepom 2006/512/ES (UL L 200, 22.7.2006, str. 11).

Izvajanje tega posebnega programa lahko spodbudi uvedbo dopolnilnih programov, ki vključujejo udeležbo le nekaterih držav članic, udeležbo Skupnosti pri programih, ki jih izvaja več držav članic, ali ustanovitev skupnih podjetij ali drugih struktur v smislu členov 168, 169 in 171 Pogodbe.

Cilji in splošne smernice navedenih dejavnosti so določeni v Prilogi I.

Člen 3

V skladu s Prilogo II okvirnega programa znaša znesek, potreben za izvajanje posebnega programa, 4 097 milijonov EUR, od katerih je manj kot 6 % namenjenih odhodkom za poslovanje Komisije. Okvirna razčlenitev tega zneska je navedena v Prilogi II.

Člen 4

1. Vse raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru posebnega programa, se izvedejo v skladu s temeljnimi etičnimi načeli.

2. Naslednja področja raziskovanja se ne financirajo v okviru tega programa:

- raziskovalna dejavnost s ciljem kloniranja človeka za reproduktivne namene,
- raziskovalna dejavnost z namenom spreminjanja genske dediščine človeka, pri kateri bi takšne spremembe postale dedne ⁽¹⁾,
- raziskovalne dejavnosti z namenom ustvarjanja človeških zarodkov izključno za raziskovalne namene ali za namen pridobivanja matičnih celic, vključno s prenosom jedra somatske celice.

3. Raziskave človeških izvornih celic, tako odraslih kot zarodkov, se lahko financirajo, odvisno od vsebine znanstvenega predloga in pravnega okvira zadevne države članice/zadevnih držav članic.

Vsaka vloga za odobritev financiranja raziskav človeških izvornih celic na ustrezen način vključuje podrobnosti o izdaji dovoljenj in o nadzornih ukrepih, ki jih bodo sprejeli pristojni organi držav članic, ter podrobnosti o podani(-h) etični odobritvi/odobritvah.

Pri pridobivanju človeških izvornih celic veljajo za institucije, organizacije in raziskovalce stroga pravila glede izdaje dovoljenj in nadzora v skladu s pravnim okvirom zadevne države članice/zadevnih držav članic.

⁽¹⁾ Financirajo se lahko raziskave v zvezi z zdravljenjem rakastih obolenj na spolnih žlezah.

4. Pred drugo fazo tega programa (2010–2013) se ob upoštevanju najnovejših znanstvenih dognanj izvede pregled zgoraj navedenih področij raziskovanj.

Člen 5

1. Posebni program se izvaja s shemami financiranja, ki so določene v Prilogi III k okvirnemu programu.

2. V Prilogi III tega posebnega programa so določena pravila za dodeljevanje sredstev Evropski investicijski banki za ustanovitev Sklada za financiranje na osnovi delitve tveganja.

3. Priloga IV k temu posebnemu programu določa možno pobudo za skupno izvajanje nacionalnih raziskovalnih programov, ki bi lahko bili predmet ločene odločbe na podlagi člena 169 Pogodbe.

4. Za ta posebni program se uporabljajo pravila za udeležbo in razširjanje.

Člen 6

1. Komisija sestavi delovni program za izvedbo posebnega programa, v katerem podrobno navede cilje ter prednostne naloge na področju znanosti in tehnologije, določene v Prilogi I, shemo financiranja, ki se bo uporabila za temo, za katero se lahko predloži predloge, ter časovni raspored izvajanja.

2. Delovni program upošteva ustrezne raziskovalne dejavnosti, ki jih izvajajo države članice, pridružene države ter evropske in mednarodne organizacije, ter doseganje evropske dodane vrednosti kot tudi vpliv na konkurenčnost industrije in pomembnost za druge politike Skupnosti. Po potrebi se program posodablja.

3. Predlogi za posredne ukrepe v okviru shem financiranja se ocenjujejo in projekti izbirajo v skladu z načeli iz člena 15(1a) pravil za udeležbo in razširjanje.

4. V delovnem programu so lahko opredeljeni:

- (a) organizacije, ki prejemajo prispevke v obliki članarine;
- (b) podporni ukrepi za dejavnosti nekaterih pravnih oseb.

Člen 7

1. Za izvedbo posebnega programa je odgovorna Komisija.

2. Upravljalni postopek iz člena 8(2) se uporablja za sprejetje naslednjih ukrepov:

- (a) delovnega programa iz člena 6, vključno s shemami financiranja, ki se bodo uporabljale, vsebinami razpisov za zbiranje predlogov ter merili za ocenjevanje in izbor, ki se bodo uporabljala;
- (b) vseh prilagoditev okvirne porazdelitve zneska v skladu s Prilogo II;
- (c) odobritve financiranja dejavnosti iz točk (a) do (g) člena 2, pri čemer je ocenjeni znesek prispevka Skupnosti za ta program 0,6 milijona EUR ali več;
- (d) določanje formalnih pogojev za ocene iz člena 7(2) in 7(3) okvirnega programa.

3. Regulativni postopek iz člena 8(3) se uporablja za odobritev financiranja dejavnosti, ki vključujejo uporabo človeških zarodkov in človeških izvornih celic.

Člen 8

- 1. Komisiji pomaga odbor.
- 2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člena 4 in 7 Sklepa 1999/468/ES.

Obdobje iz člena 4(3) Sklepa 1999/468/ES je dva meseca.

- 3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člena 5 in 7 Sklepa 1999/468/ES.

Obdobje iz člena 5(6) Sklepa 1999/468/ES je dva meseca.

4. Komisija odbor redno obvešča o splošnem napredku izvajanja posebnega programa in mu pravočasno predloži podatke o vseh ukrepih RTR, ki se predlagajo ali financirajo v okviru tega programa, kot je določeno v Prilogi V.

5. Odbor sprejme svoj poslovnik.

Člen 9

Komisija v skladu s členom 7 okvirnega programa zagotovi neodvisno spremljanje, oceno in pregled izvajanja dejavnosti na področjih, zajetih v tem posebnem programu.

Člen 10

Ta odločba začne veljati tretji dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 11

Ta odločba je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 19. decembra 2006

Za Svet

Predsednik

J. KORKEAOJA

PRILOGA I

ZNANSTVENI IN TEHNOLOŠKI CILJI, SPLOŠNE SMERNICE ZA TEME IN DEJAVNOSTI

UVOD

Ta posebni program bo pospešil raziskave in evropske inovacijske zmogljivosti ter zagotovil njihovo optimalno rabo. Ta cilj bo dosežen z naslednjimi ukrepi:

- zagotovitev optimalne uporabe in razvoja raziskovalnih infrastruktur,
- krepitev inovacijskih zmogljivosti MSP ter spodbujanje njihovih možnosti, da bi imeli od raziskav koristi,
- podpiranje razvoja regionalnih, v raziskave usmerjenih grozdov,
- sprostitev raziskovalnega potenciala v konvergenčnih in najbolj oddaljenih regijah EU,
- zблиževanje družbe in znanosti za usklajeno vključevanje znanosti in tehnologije v evropsko družbo,
- podpora za skladen razvoj raziskovalnih politik, in
- dejavnosti in ukrepi za podporo mednarodnemu sodelovanju.

Upoštevati bo treba načelo trajnostnega razvoja in enakosti spolov. Poleg tega bo po potrebi del dejavnosti v okviru tega posebnega programa predstavljalo upoštevanje etičnih, socialnih, pravnih in širših kulturnih vidikov raziskav, ki se bodo izvajale, in njihovih možnih uporab, kakor tudi družbeno-ekonomskih učinkov znanstvenega in tehnološkega razvoja ter predvidevanja.

V okviru tega posebnega programa se lahko sprejme ukrepe za usklajevanje programov, ki se ne izvajajo v Skupnosti, in sicer z uporabo sheme ERA-NET in sodelovanjem Skupnosti pri nacionalnih raziskovalnih programih, ki se izvajajo skupno (člen 169 Pogodbe), kot je opisano v posebnem programu „Sodelovanje“.

Iskali so bodo sinergije in dopolnjevanja z drugimi politikami in programi Skupnosti, kot so regionalna in kohezijska politika Skupnosti, strukturni skladi, program za konkurenčnost in inovacije ter ustrezni programi na področju izobraževanja in usposabljanja (¹).

Etični vidiki

Med izvajanjem tega posebnega programa in raziskovalnih dejavnosti, ki iz njega izhajajo, je treba spoštovati temeljna etična načela. Sem med drugim sodijo načela iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, vključno z naslednjimi: varstvo človekovega dostojanstva in življenja, varstvo osebnih podatkov in zasebnosti, kakor tudi živali in okolja v skladu s pravom Skupnosti in najnovejšimi različicami ustreznih mednarodnih konvencij, smernic in kodeksov ravnanja, npr. Helsinške deklaracije, Konvencije Sveta Evrope o človekovih pravicah in biomedicini, podpisane v Oviudu dne 4. aprila 1997, in njenih dodatnih protokolov, Konvencije ZN o otrokovih pravicah, Splošne deklaracije o človeškem genomu in človekovih pravicah, ki jo je sprejel Unesco, Konvencije ZN o biološkem in toksičnem orožju (BTWC), Mednarodne pogodbe o rastlinskih genskih virih za kmetijstvo in prehrano ter ustreznih resolucij Svetovne zdravstvene organizacije (WHO).

Prav tako se bodo upoštevala mnenja Evropske skupine svetovalcev glede etičnih posledic biotehnologije (1991–1997) in mnenja Evropske skupine za etiko v znanosti in novih tehnologijah (od 1998).

V skladu z načelom subsidiarnosti in zaradi raznolikosti v Evropi obstoječih pristopov morajo udeleženci v raziskovalnih projektih spoštovati trenutno zakonodajo, predpise ter etična merila v državah, kjer potekajo raziskave. V vsakem primeru se uporabljajo nacionalni predpisi in nobena raziskava, ki je prepovedana v kateri koli posamezni državi članici ali drugi državi, se ne bo podpirala s financiranjem Skupnosti, ki se bo izvajalo v tej državi članici ali državi.

(¹) Komisija bo zaradi poenostavitve izvajanja programa v skladu z veljavnimi smernicami povrnila stroške za po enega predstavnika posamezne države članice, ki se bo udeležil sestanka programskega odbora, določenega v dnevnem redu; prav tako bo povrnila stroške enemu strokovnjaku/svetovalcu iz posamezne države članice za tiste točke dnevnega reda, za katere država članica zahteva posebno strokovno mnenje.

Po potrebi morajo izvajalci raziskovalnih projektov pridobiti odobritev ustreznih nacionalnih ali lokalnih odborov za etiko še pred začetkom izvajanja dejavnosti RTR. Komisija bo sistematično izvedla tudi pregled izpolnjevanja etičnih meril pri predlogih, ki obravnavajo etično občutljiva vprašanja, ali kadar etični vidiki niso bili ustrezno obravnavani. V posebnih primerih se lahko pregled izpolnjevana etičnih meril izvede med izvajanjem projekta.

Financiranje raziskovalnih dejavnosti, ki so prepovedane v vseh državah članicah, ne bo odobreno.

Protokol o zaščiti in dobrem počutju živali, ki je priložen Pogodbi, zahteva, da Skupnost pri oblikovanju in izvajanju svojih politik, vključno z raziskavami, v celoti upošteva zahteve po dobrem počutju živali. Direktiva Sveta 86/609/EGS z dne 24. novembra 1986 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o varstvu živali, ki se uporabljajo za poskusne in druge znanstvene namene ⁽¹⁾, zahteva, da morajo biti vsi poskusi načrtovani tako, da se izognemo povzročanju stisk in nepotrebnih bolečin ter trpljenja poskusnim živalim, z uporabo najmanjšega števila živali, uporabo živali z najnižjo mero nevrofiziološke občutljivosti ter povzročanjem najmanjše možne bolečine, trpljenja, stiske ali trajnih poškodb. Spreminjanje genske dediščine živali in kloniranje živali je dovoljeno zgolj v primerih, ko so cilji etično utemeljeni, pogoji zagotavljajo dobro počutje živali in se spoštujejo načela biološke raznolikosti.

Med izvajanjem tega programa bo Komisija redno spremljala najnovejša znanstvena dognanja ter nacionalne in mednarodne predpise, tako da bo lahko upoštevala kakršen koli razvoj dogodkov.

Raziskovanje etičnih vprašanj, povezanih z znanstvenim in tehnološkim razvojem, se bo izvajalo v delu tega posebnega programa z naslovom „Znanost v družbi“.

1. RAZISKOVALNE INFRASTRUKTURE

Cilj

Bolj učinkovita izraba in razvoj najboljše raziskovalne infrastrukture, ki obstaja v Evropi, in pomoč pri oblikovanju nove raziskovalne infrastrukture vseevropskega interesa na vseh področjih znanosti in tehnologije, ki jo evropska znanstvena skupnost potrebuje za ohranitev vodilnega položaja pri napredku v raziskavah in ki zagotavlja pomoč industriji pri krepitevi temeljnih znanj ter znanj in izkušenj s področja tehnologije.

Pristop

Da bi Evropa postala najbolj konkurenčno in dinamično na znanju temelječe gospodarstvo na svetu, mora nujno imeti sodobne in učinkovite raziskovalne infrastrukture, ki ji bodo omogočile prevzem vodilne vloge na znanstvenem in tehnološkem področju. Raziskovalne infrastrukture imajo ključno vlogo pri razvoju in razširjanju znanja in tehnologije ter pri njeni uporabi in izkoriščanju, s tem pa spodbujajo inovacije in prispevajo k razvoju Evropskega raziskovalnega prostora. Dostop do njih je na vseh področjih znanosti in tehnologije ter za oblikovanje z dokazi podprte politike vedno bolj nepogrešljiv. Številne raziskovalne infrastrukture so se razvile iz velikih infrastruktur, namenjenih skoraj izključno posebni stroki, v storitvene infrastrukture za širok spekter znanstvenih skupnosti. Informacijska in komunikacijska tehnologija omogočata najnovejše koncepte infrastrukture, ki vključujejo porazdeljene sisteme strojne opreme, programske opreme in vsebin, ki imajo kot shranjevalci znanja številnih različnih strok zelo obsežno kumulativno vrednost.

Predlagani ukrep bo zlasti prispeval k razvoju, izkoriščanju in ohranjanju znanja s spodbujanjem raziskovalnih infrastruktur, temelječih na k odličnosti usmerjenem pristopu „od spodaj navzgor“ (bottom-up) in na ciljnem pristopu. Strateška posodobitev informacijskih in komunikacijskih e-infrastruktur in virtualnih infrastruktur prav tako velja za gonilno silo pri spremembah v znanosti. Države članice bodo tudi v prihodnje imele osrednjo vlogo pri razvoju in financiranju infrastruktur.

Izraz „raziskovalne infrastrukture“ v okvirnem programu Skupnosti za raziskave in tehnološki razvoj velja za objekte in naprave, vire ali storitve, ki jih raziskovalna skupnost potrebuje za vodenje raziskav na vseh znanstvenih in tehnoloških področjih. Ta opredelitev, vključno s tem povezanimi človeškimi viri, zajema:

- glavno opremo ali niz instrumentov, ki se uporabljajo v raziskovalne namene,
- na znanju temelječe vire, kot so zbirke, arhivi, strukturirani podatki ali sistemi v zvezi z upravljanjem s podatki, ki se uporabljajo na področju znanstvenih raziskav,

⁽¹⁾ UL L 358, 18.12.1986, str. 1. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2003/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 230, 16.9.2003, str. 32).

- zagotavljanje infrastruktur, temelječih na informacijski in komunikacijski tehnologiji, kot so GRID, računalniške, programske in komunikacijske infrastrukture,
- kakršna koli druga edinstvena sredstva, ki se uporabljajo na področju znanstvenih raziskav.

Samo raziskovalne infrastrukture ali mreže raziskovalnih infrastruktur, ki so v interesu evropske znanstvene skupnosti (univerze, javni sektor in podjetja), kar zadeva učinkovitost in dostop, lahko dobijo podporo. Te morajo bistveno prispevati k razvoju evropskih raziskovalnih zmogljivosti.

Kar zadeva tematske raziskovalne infrastrukture v okviru posebnega programa „Sodelovanje“, bo splošna uskladitev zagotovljena s tem programom.

Dejavnosti

Dejavnosti bodo vključevale naslednje vrste ukrepov:

- optimizacijo uporabe obstoječih raziskovalnih infrastruktur in izboljšanje njihove učinkovitosti,
- pospeševanje razvoja novih raziskovalnih infrastruktur (ali poglobljena posodobitev že obstoječih) vseevropskega interesa, predvsem na temelju dela Evropskega strateškega foruma za raziskovalno infrastrukturo (ESFRI),
- podporne ukrepe, vključno s podporo nastajajočim potrebam.

1.1 *Obstoječe raziskovalne infrastrukture*

Cilj ukrepov v zvezi z raziskovalnimi infrastrukturami bo krepitev evropskih zmogljivosti in učinkovitosti posebnih raziskovalnih infrastruktur ter povečanje udeležbe skupnosti uporabnikov v zvezi z možnostmi, ki jih ponujajo raziskovalne infrastrukture, in njihovimi zavezami k naložbam v vrhunske raziskave. Dejavnosti bodo vključevale podporo optimizaciji evropskih raziskovalnih infrastruktur z „integracijo“ zmogljivosti in prizadevanj, kar bo omogočilo najučinkovitejšo uporabo objektov in naprav, virov in storitev na vseh področjih znanosti in tehnologije ter olajšalo „nacionalni dostop“ do obstoječih infrastruktur.

1.1.1 *Povezovalne dejavnosti*

Raziskovalne infrastrukture svetovnega merila potrebujejo obsežne in dolgoročne naložbe v vire (človeške in finančne). Uporabljati in izkoriščati bi jih moralo čim večje število znanstvenikov in industrijskih uporabnikov evropskega merila. Poleg tega je treba nenehno spodbujati in izboljševati optimizacijo in krepitev zmogljivosti raziskovalnih infrastruktur ter učinkovitosti na ravni Skupnosti kot odziv na nastajajoče in rastoče znanstvene potrebe. To se lahko lažje doseže tako, da se na usklajen način spodbuja njihovo uporabo in razvoj, vključno s posodobitvami.

Skupnost mora prispevati k temu cilju s spodbujanjem povezovalnih dejavnosti. V okviru teh bo evropskim raziskovalcem, tudi tistim iz industrijskih panog, vključno z raziskovalci iz MSP ter obrobni in najbolj oddaljenih regij, omogočen dostop do najboljših raziskovalnih infrastruktur za izvajanje raziskav, in sicer s podporo celovitemu zagotavljanju storitev, povezanih z infrastrukturo, raziskovalni skupnosti na evropski, po potrebi pa tudi mednarodni ravni. Povezovalne dejavnosti se morajo prav tako osredotočiti na boljše strukturiranje delovanja evropskih raziskovalnih infrastruktur ter spodbujanje njihovega skupnega razvoja glede zmogljivosti in učinkovitosti.

Povezovalne dejavnosti za obstoječe raziskovalne infrastrukture se bodo izvajale:

- z razpisi „od spodaj navzgor“ („bottom-up“) za spodbujanje vzajemnega usklajevanja in združevanja virov med upravljavci infrastruktur s ciljem spodbujanja kulture medsebojnega sodelovanja; takšne dejavnosti bi se morale prav tako osredotočiti na boljše strukturiranje delovanja evropskih raziskovalnih infrastruktur in na zagotavljanje dostopa do njih potencialnim uporabnikom, spodbujanje njihovega skupnega razvoja glede zmogljivosti in učinkovitosti ter spodbujanje njihove skladne in meddisciplinarne uporabe,

- z ozko tematsko usmerjenimi razpisi („targeted calls“) v primeru, ko bodo takšni usmerjeni ukrepi dolgoročno v korist podpora morebitnih pomembnih raziskovalnih infrastruktur in pospeševanju njihove vzpostavitve na ravni Skupnosti; izvajali se bodo v tesnem sodelovanju z dejavnostmi, ki se bodo odvijale na tematskih področjih, s ciljem, da bodo vsi ukrepi, sprejeti na evropski ravni v okviru Skupnosti, ustrezali potrebam raziskovalnih infrastruktur na njihovem področju; tu se že lahko opredelijo področja ⁽¹⁾, na katerih je potrebna boljša uporaba in krepitev obstoječih evropskih infrastruktur, da bi se pokrile dolgoročne strateške potrebe zainteresiranih strani (univerze, javni sektor in podjetja) in družbe na splošno; ta področja so npr. znanosti o življenju in njihove uporabe, informacijske in komunikacijske tehnologije, razvoj industrijskega raziskovanja, vključno z meroslovjem, podpora trajnostnemu razvoju, zlasti na področju okolja, ter družbene in humanistične znanosti.

1.1.2 E-infrastrukture, ki temeljijo na IKT

Razširjanje e-infrastruktur raziskovalnim skupnostim zagotavlja osnovne storitve, ki temeljijo na zapletenih postopkih, zasnovanih tako, da virtualnim skupnostim omogočajo porazdeljene vire, temelječe na IKT (računalništvo, povezljivost, instrumentacija). Krepitev evropskega pristopa in z njim povezanih evropskih dejavnosti na tem področju lahko bistveno prispeva k razcvetu potenciala evropskih raziskav in njihovega izkoriščanja, in tako h krepitevi e-infrastruktur kot temelja Evropskega raziskovalnega prostora, „predhodnika“ interdisciplinarnih inovacij in gonilne sile pri spremembah v znanosti. Prav tako lahko prispeva k vključitvi raziskovalnih skupin iz obrobnih in najbolj oddaljenih regij.

Cilj predlaganih dejavnosti v zvezi z e-infrastrukture, ki temeljijo na ozko tematsko usmerjenih razpisih za zbiranje predlogov, bo spodbujanje nadaljnega razvoja in usmeritve komunikacijskih infrastruktur visokih zmogljivosti (GÉANT) in infrastruktur GRID ter zmogljivih evropskih računalniških možnosti ob poudarjanju potrebe po podpori krepitev v svetovnem merilu vodilne visoko zmogljive porazdeljene računalniške opreme, shranjevanja podatkov in naprednih vizualizacijskih tehnik. Namen dejavnosti bo, če bo potrebno, tudi spodbujanje uporabe v skupnosti uporabnikov, poudarjanje njihovega splošnega pomena ter povečanje stopnje zaupanja, pri čemer je treba graditi na dosežkih infrastruktur GÉANT in GRID ter se opreti na odprte standarde interoperabilnosti.

Na usklajen način bo treba spodbujati digitalne knjižnice, arhive, shranjevanje podatkov, ohranjanje podatkov in potrebno združevanje virov na evropski ravni, da bi uredili zbirke podatkov za znanstveno skupnost in prihodnje generacije znanstvenikov. Obravnavali se bodo vidiki okrepljenega zaupanja na podatkovni ravni e-infrastruktur. Cilj predlaganih dejavnosti bo prav tako predvidevanje in vključevanje novih zahtev in rešitev, da bi olajšali uvajanje velikih testnih naprav, namenjenih preskušanju novih revolucionarnih tehnologij in izpolnjevanju novih zahtev uporabnikov, vključno z e-učenjem. Posvetovalna skupina za e-infrastrukture (eIRG) bo redno podajala strateška priporočila.

1.2 Nove raziskovalne infrastrukture

Ta posebni program bo pomagal spodbujati oblikovanje novih raziskovalnih infrastruktur (vključno z obsežno posodobitvijo že obstoječih) z osredotočenjem predvsem na pripravljalne faze in na „edinstvene“ infrastrukture z odločilnim in vseevropskim vplivom na razvoj pomembnih znanstvenih področij v Evropi.

1.2.1 Načrtovalne študije za nove raziskovalne infrastrukture

Spodbujanje oblikovanja novih raziskovalnih infrastruktur s pristopom do razpisov za zbiranje predlogov „od spodaj navzgor“ („bottom-up“), s financiranjem raziskovalnih štipendij in študij izvedljivosti za nove infrastrukture.

1.2.2 Podpora za izgradnjo novih infrastruktur

Spodbujanje oblikovanja novih raziskovalnih infrastruktur v skladu z načelom „spremenljive geometrije“ in predvsem na podlagi dela v okviru ESFRI v zvezi z oblikovanjem evropskih smernic za razvoj novih raziskovalnih infrastruktur. V delovnem programu bodo določeni prednostni projekti za možno podporo Skupnosti.

Izgradnja novih infrastruktur se bo izvajala v okviru dvofaznega pristopa na podlagi seznama meril, določenih v okvirnem programu:

⁽¹⁾ Opredeljeno tudi s strani ESFRI.

— Faza 1: Podpora pripravljalni fazi

Prva faza bo vključevala razpise, ki bodo omejeni na prednostne projekte, določene v delovnem programu. Pripravljalna faza bo vključevala pripravo podrobnih načrtov izgradnje, pravne podlage, upravljalnih in večletnih načrtov za načrtovano raziskovalno infrastrukturo ter končni dogovor med zainteresiranimi stranmi. V teku te pripravljalne faze bo Komisija zlasti „lajšala“ mehanizme finančnega inženiringa v fazi izgradnje.

— Faza 2: Podpora fazi izgradnje

V drugi fazi se bodo na osnovi doseženih tehničnih, pravnih, upravnih in finančnih dogovorov, ob uporabi zlasti dopolnjevanja med nacionalnimi instrumenti in instrumenti Skupnosti (kot so strukturni skladi ali Evropska investicijska banka) ter po potrebi ob upoštevanju možnosti za znanstveno odličnost v konvergenčnih in najbolj oddaljenih regijah izvajali načrti izgradnje, pri čemer bodo po možnosti sodelovale zasebne finančne ustanove. Finančna podpora okvirnega programa za fazo izgradnje se lahko zagotovi tistim prednostnim projektom, pri katerih obstaja nujna potreba po takšni pomoči. V takšnih primerih bodo odločitve sprejete s pomočjo mehanizma, ki bo odvisen od vrste in višine potrebnega financiranja (npr. neposredne donacije, posojila Evropske investicijske banke, do katerih je dostop mogoč preko Sklada za financiranje na osnovi delitve tveganja (Priloga III); člen 171 Pogodbe).

1.3 Podporni ukrepi, vključno s podporo nastajajočim potrebam

Močno usklajevanje znotraj EU pri oblikovanju in sprejemanju evropske politike v zvezi z raziskovalnimi infrastrukturami je ključ do uspeha teh dejavnosti. V teku celotnega programa se bodo zato izvajali ukrepi za spodbujanje takšnega usklajevanja, vključno s spodbujanjem razvoja mednarodnega sodelovanja.

Te dejavnosti se bodo izvajale predvsem na podlagi rednih razpisov za zbiranje predlogov. Namenjene bodo zlasti spodbujanju usklajevanja nacionalnih programov s pomočjo dejavnosti ERA-NET, podpori analizam nastajajočih potreb, spodbujanju dela ESFRI in eIRG, učinkovitemu izvajanju programa (npr. spodbujanju konferenc, pogodb s strokovnjaki, študij o vplivu itd.) kot tudi mednarodni razsežnosti dejavnosti, ki se izvajajo v okviru tega posebnega programa. Na področju mednarodnega sodelovanja bodo dejavnosti, ki se izvajajo v okviru tega posebnega dela programa „Zmogljivosti“, dopuščale tudi opredelitev potreb določenih tretjih držav in vzajemnih interesov, na katerih bi lahko bili zasnovani posebni ukrepi sodelovanja, ter na osnovi ozko tematsko usmerjenih razpisov za zbiranje predlogov, da bi razvili navzkrižne povezave med ključnimi raziskovalnimi infrastrukturami v tretjih državah in tistimi znotraj Evropskega raziskovalnega prostora.

2. RAZISKAVE V KORIST MSP

Cilji

Krepitev inovacijske zmogljivosti evropskih MSP in njihovega prispevka k razvoju novih proizvodov in trgov, ki temeljijo na tehnologiji, in sicer z zunanjim izvajanjem raziskav, s povečanjem raziskovalnih prizadevanj, širjenjem njihovih omrežij, boljšim izkoriščanjem rezultatov raziskav in pridobivanjem tehnološkega znanja in izkušenj, s čimer se zapolnijo vrzeli med raziskavami in inovacijami.

Pristop

MSP so jedro evropske industrije. Morala bi biti ključna sestavina inovacijskega sistema in imeti mesto v verigi prenosa znanja v nove izdelke, postopke in storitve. Evropska MSP se srečujejo z vse večjo konkurenco na notranjem trgu in tudi v svetu, zato morajo izboljšati znanje in intenzivnost raziskav, izboljšati izkoriščanje raziskav, razširiti poslovne dejavnosti v geografskem smislu in internacionalizirati svoje mreže znanja. Mnogi ukrepi držav članic, ki zadevajo MSP, ne spodbujajo niti ne podpirajo nadnacionalnega sodelovanja v raziskavah in prenosa tehnologije. Ukrepi na ravni EU so potrebni za dopolnitev in pospešitev vpliva ukrepov, ki so bili sprejeti na nacionalni ali regionalni ravni.

Posebni ukrepi se bodo izvajali za podporo MSP ali njihovim združenjem pri oddajanju raziskav; večinoma gre za MSP iz sektorja nizke ali srednje tehnologije z malo ali brez raziskovalnih zmogljivosti. MSP z večjo raziskovalno zmogljivostjo lahko sodelujejo kot ponudniki raziskovalnih storitev ali dopolnijo svoje temeljne raziskovalne zmogljivosti z oddajanjem raziskav zunanjim sodelavcem. Te dejavnosti se bodo izvajale na vseh znanstvenih in tehnoloških področjih, s pristopom od spodaj navzgor. Ukrepi bodo vključevali podporo predstavitev in drugim dejavnostim za učinkovitejše izkoriščanje

rezultatov raziskav, s čimer bo zagotovljeno dopolnjevanje s programom za konkurenčnost in inovacije. Pri oceni predlogov projekta se bo upošteval pričakovani ekonomski vpliv na MSP. Finančna sredstva bodo dodeljena na podlagi dveh shem: Raziskave v korist MSP in Raziskave v korist združenjem MSP.

Prva je namenjena predvsem MSP iz sektorja nizke ali srednje tehnologije z malo ali brez raziskovalnih zmogljivosti, pa tudi MSP z večjo raziskovalno zmogljivostjo, ki morajo oddati raziskave zunanjim sodelavcem, da ti dopolnijo njihove temeljne raziskovalne zmogljivosti. Druga je namenjena združenjem MSP, ki se ponavadi najbolj spoznajo na skupne tehnične težave njihovih članov in so sposobna delovati v njihovem imenu ter spodbujajo učinkovito razširjanje in uporabo rezultatov.

Usklajevalni in podporni ukrepi v okviru „raziskav v korist MSP“ bodo vključevali usklajevanje nacionalnih/regionalnih programov, ki so namenjeni MSP in podpirajo najboljšo prakso, razširjanje in izkoriščanje rezultatov ter omogočajo dostop MSP do sedmega okvirnega programa in izvajajo oceno vpliva.

Ukrepi lahko temeljijo tudi na ustreznih nacionalnih raziskovalnih programih, ki dopolnjujejo v nadaljevanju navedene raziskovalne dejavnosti ⁽¹⁾.

Poleg teh posebnih ukrepov se bo spodbujala in lajšala udeležba MSP v celotnem okvirnem programu. Raziskovalne potrebe in potencial MSP se upoštevajo pri oblikovanju vsebine tematskih področij programa „Sodelovanje“, ki se bodo glede na področje in temo izvajali s projekti različnega obsega in področja uporabe.

Med izvajanjem okvirnega programa Skupnosti za raziskave in tehnološki razvoj se bosta dopolnjevanje in sinergija zagotavljala z ukrepi okvirnega programa za konkurenčnost in inovacije, da bi spodbudili in olajšali udeležbo MSP v okvirnem programu Skupnosti za raziskave in tehnološki razvoj.

Dejavnosti

Izvajali se bosta naslednji dve posebni shemi za MSP:

Raziskave v korist MSP

Ta shema zagotavlja podporo majhnim skupinam inovativnih MSP za reševanje splošnih ali dodatnih tehnoloških problemov. Razmeroma kratkoročni projekti se morajo osredotočiti na inovacijske potrebe MSP, ki oddajajo raziskave izvajalcem RTR, in morajo pokazati jasne možnosti za koriščenje rezultatov raziskav za zadevna MSP.

Raziskave v korist združenjem MSP

Ta shema zagotavlja podporo združenjem MSP za razvoj tehničnih rešitev problemov, ki so skupni večjemu številu MSP v specifičnih industrijskih sektorjih ali delcih vrednostne verige, s potrebnimi raziskavami, na primer za razvoj ali uskladitev evropskih normativov in standardov ter za izpolnjevanje zakonskih zahtev na področjih, kot so zdravje, varnost in varstvo okolja. Projekte, ki lahko trajajo več let, morajo izvajati združenja MSP, ki v korist svojih članov oddajajo raziskave izvajalcem RTR, in morajo vključevati določeno število posameznih MSP.

Skupne lastnosti obeh shem

- V shemah lahko sodelujejo druga podjetja in končni uporabniki, če je to v interesu MSP ali združenj MSP.
- Projekti naj bi poleg raziskav vključevali dejavnosti za spodbujanje uporabe in učinkovitega razširjanja rezultatov raziskav, kot so preskusi, predstavitev, usposabljanje, prenos tehnologije, upravljanje znanja in zaščita pravic intelektualne lastnine. V okviru raziskav v korist združenjem MSP morajo projekti prav tako vključevati dejavnosti za učinkovito razširjanje rezultatov raziskav članom združenj MSP, po potrebi pa tudi širše.
- V zvezi z lastništvom in pravicami dostopa za te dve shemi bodo veljala posebna pravila.

⁽¹⁾ To bi lahko vključevalo morebitno skupno izvajanje programov, namenjenih MSP, ki se ukvarjajo z raziskovanjem, na podlagi programa Eureka.

Jasen poudarek bo na podpori raziskovalnim projektom. Poleg tega bo podpora dodeljena nacionalnim shemam, ki MSP ali njihovim združenjem zagotavljajo finančna sredstva, z namenom oblikovanja predlogov za ukrepe v okviru „Raziskav v korist MSP“; cilj te podpore je spodbujanje vzpostavitve novih ali širitve obstoječih nacionalnih shem.

3. REGIJE ZNANJA

Cilji

Krepitev potenciala raziskav v evropskih regijah, zlasti s spodbujanjem in podpiranjem razvoja regionalnih, v raziskave usmerjenih grozdov, ki združujejo univerze, raziskovalna središča, podjetja in regionalne organe, po vsej Evropi.

Pristop

Regije so vse bolj prepoznavne kot pomembni akterji na področju raziskav in razvoja v EU. Dokazi istočasno potrjujejo, da naložbe v raziskave in razvoj povečujejo privlačnost regij ter konkurenčnost lokalnih podjetij. Grozdi, ki so močno usmerjeni v raziskave in razvoj, se uvrščajo med najboljše gonilne sile takšnih naložbenih dejavnosti, saj vodijo k neposrednim konkurenčnim prednostim na lokalni ravni, ki so povezane s pozitivnim učinkom na rast in zaposlovanje. Pilotni ukrep „Regije znanja“ iz leta 2003 ⁽¹⁾ je potrdil pomembnost takšnih grozdov in interes za podporo in spodbujanje njihovega razvoja.

Ta ukrep bo evropskim regijam omogočil, da okrepijo svoje zmogljivosti za naložbe v RTR, hkrati pa čim bolje izkoristijo možnosti za uspešno vključitev zainteresiranih strani iz zadevnih regij v evropske raziskovalne projekte in olajšajo oblikovanje grozdov ter tako spodbujajo regionalni razvoj v Evropi. Ukrepi bodo omogočili enostavnejše združevanje v regionalne grozde, ki prispevajo k razvoju Evropskega raziskovalnega prostora. Povečana in bolj usmerjena uporaba strukturnih skladov za naložbe in dejavnosti na področju raziskav in razvoja bo dosežena tudi z boljšim medsebojnim dopolnjevanjem med regionalnimi in raziskovalnimi politikami zlasti z oblikovanjem regionalnih raziskovalnih strategij, ki jih lahko regionalni organi vključijo v svojo strategijo gospodarskega razvoja.

Posebna pozornost bo namenjena sodelovanju med sosednimi regijami v različnih državah članicah.

Cilj ukrepa „Regije znanja“ je spodbujanje oblikovanja in izvajanja optimalnih politik in strategij za razvoj v raziskave in razvoj usmerjenih grozdov. Izboljšal bo predvsem ustreznost in učinkovitost regionalnih razvojnih vsebin z vzajemnim učenjem, spodbujal in krepil sodelovanje med grozdi ter prispeval h krepitvi trajnostnega razvoja obstoječih, v raziskave in razvoj usmerjenih skupin, in ustvarjal temelje za nastanek novih, zlasti v nastajajočih regijah znanja. Podpora bo na voljo zlasti projektom, ki bodo ugodili povpraševanju ter reševali probleme in ki pokrivajo posebna tehnološka področja ali sektorje ⁽²⁾.

Ta ukrep se bo uporabljal v vseh regijah, vključno s konvergenčnimi ⁽³⁾.

Dejavnosti

Projekti ponavadi vključujejo regionalne organe, regionalne agencije za razvoj, univerze, raziskovalna središča, industrijo in, kadar je to primerno, prenos tehnologije, organizacije finančne ali civilne družbe. Projekti v okviru Regij znanja bodo vključevali naslednje dejavnosti:

- **Analizo, razvoj in izvajanje raziskovalnih programov** regionalnih ali čezmejnih grozdov ter regionalno sodelovanje med temi grozdi. To bo vključevalo analizo in izvajanje načrta, ki se bo osredotočil na zmogljivost in prednostne naloge na področju raziskav in razvoja. Projekti bodo uporabljali predvidevanje, primerjavo ali druge metode za prikazovanje pričakovanih koristi, kot so krepitev povezav med vključenimi grozdi, optimalna vključitev v evropske raziskovalne projekte in večji vpliv na regionalni razvoj. Lahko vključujejo tudi pripravo na medregionalne pilotne ukrepe. Cilj teh dejavnosti je zlasti spodbujanje boljšega usklajevanja med regionalnimi skladi Skupnosti ter drugimi skladi Skupnosti in nacionalnimi skladi.

⁽¹⁾ Pilotni ukrep „Regije znanja“ je bil na pobudo Evropskega parlamenta vključen v proračun Skupnosti za leto 2003. Temu je sledil nov razpis za zbiranje predlogov v okviru šestega okvirnega programa Skupnosti za raziskave in tehnološki razvoj (2004), in sicer v okviru programa „Skladen razvoj politik“.

⁽²⁾ To po potrebi ne izključuje kombinacije različnih tehnoloških področij.

⁽³⁾ Konvergenčne regije so regije, določene v členu 5 Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 z dne 11. julija 2006 o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1260/1999 (UL L 210, 31.7.2006, str. 25; popravljeno v UL L 239, 1.9.2006, str. 248). Sem spadajo regije s „konvergenčnim“ ciljem, regije, upravičene do financiranja iz Kohezijskega sklada, in najbolj oddaljene regije.

- „**Mentorstvo**“ bolj razvitih regij regijam, ki imajo slabše razvite raziskovalne profile, z oblikovanjem grozdov, osredotočenih na raziskave in razvoj. Nadnacionalni regionalni konzorciji bodo zbrali in povezali akterje na področju raziskav z univerz, podjetij in vladnih služb, da bi skupaj s tehnološko slabše razvitimi regijami in za te regije oblikovali rešitve.
- **Pobude za izboljšanje vključevanja** akterjev in ustanov s področja raziskav v regionalno gospodarstvo z njihovimi interakcijami na ravni grozdov. Vključevale bodo nadnacionalne dejavnosti za izboljšanje povezav med zainteresiranimi stranmi s področja raziskav in lokalnimi poslovnimi skupnostmi ter ustrezne dejavnosti med grozdi. Cilj teh dejavnosti je prikaz koristnosti povezovanja, zato bi lahko pomagale opredeliti dopolnilne dejavnosti RTR.

Podpora bo zagotovljena tudi dejavnostim, ki bodo spodbujale sistematično vzajemno izmenjavo informacij, kot tudi interakcijam med podobnimi projekti in po potrebi z ukrepi drugih ustreznih programov Skupnosti (npr. delavnice, okrogle mize in publikacije za analizo in sintezo); pri tem bo poudarek predvsem na sodelovanju držav kandidatk in pridruženih držav ter držav članic, ki so se EU pridružile po 1. maju 2004.

4. RAZISKOVALNI POTENCIAL

Cilj

Spodbujanje uresničevanja celotnega raziskovalnega potenciala razširjene Unije s sproščanjem in razvijanjem že dosežene ali nastajajoče odličnosti v konvergenčnih in najbolj oddaljenih regijah EU in s krepitvijo zmogljivosti njihovih raziskovalcev, da bodo uspešno sodelovali v raziskovalnih aktivnostih na ravni Skupnosti.

Pristop

Za spodbujanje uresničevanja polnega raziskovalnega potenciala razširjene Unije bo poseben ukrep omogočil sproščanje potenciala raziskovalnih skupin, zlasti v konvergenčnih in najbolj oddaljenih regijah Evropske unije, ki trenutno svojih možnosti ne uporabljajo v celoti ali ki potrebujejo novo znanje in podporo za izkoriščanje svojega potenciala. Ukrepi bodo močno temeljili na preteklih in obstoječih ukrepih, kot sta na primer razvoj evropskih centrov odličnosti v okviru 5. okvirnega programa v tedanjih državah pristopnicah in državah kandidatkah ter gostiteljske štipendije Marie Curie za spodbujanje prenosa znanja. Dopolnjevali bodo tudi prizadevanja Evropskega socialnega sklada v okviru nove kohezijske politike (2007–2013), ki se osredotoča na razvoj človeškega potenciala za raziskave na nacionalni ravni na primernih področjih.

Z osredotočenjem na krepitev in širjenje sodelovanja takšnih raziskovalnih skupin z raziskovalnimi središči iz drugih držav članic EU ali pridruženih držav se bo prispeval pomemben delež k sproščanju njihovega potenciala in s tem k njihovem dolgoročnemu trajnostnemu razvoju. Z optimizacijo njihove mednarodne izpostavljenosti in priznanja, vodstvenega potenciala in kakovosti njihovih strokovnjakov se bo povečala prepoznavnost teh raziskovalnih skupin ter olajšala njihova udeležba v Evropskem raziskovalnem prostoru.

Dejavnosti

Ukrep bo spodbujal zlasti strateška partnerstva, vključno s tesnim sodelovanjem raziskovalnih skupin iz javnega in zasebnega sektorja v konvergenčnih ali najbolj oddaljenih regijah EU, ki so izbrane na podlagi kakovosti in velikega potenciala, z močno uveljavljenimi raziskovalnimi skupinami drugih evropskih regij. Poseben poudarek bo na pričakovanem dolgoročnem učinku partnerstva na ravni EU in na regionalni ravni. Da bi izkoristili njihov polni potencial (tj. okrepili njihovo znanje, dosegli dodatno usposobljenost tudi na področju raziskovalnega upravljanja ali pridobili prepoznavnost), bo ukrep vključeval podporo izbranim raziskovalnim skupinam v upravičenih regijah v okviru raziskovalnih programov, razvitih v okviru strateškega partnerstva za:

- izmenjavo znanja in izkušenj z nadnacionalnimi dvosmernimi izmenjavami raziskovalnega osebja med izbranimi središči v upravičenih regijah in eno ali več partnerskimi organizacijami v drugi državi članici EU ali pridruženi državi s pogojem o obveznem povratku začasno premeščene osebja iz izbranih središč v upravičenih regijah,
- najemanje zunanjih izkušenih raziskovalcev, vključno z managerji, s strani izbranih središč, ki že dosegajo ali razvijajo odličnost, za udeležbo pri prenosu znanja in/ali pri usposabljanju raziskovalcev, zlasti kot sredstvo za spodbujanje vračanja nacionalnih raziskovalcev, ki so zapustili državo,
- pridobivanje in razvoj raziskovalne opreme in razvoj materialnega okolja v izbranih središčih, ki že dosegajo ali razvijajo odličnost v podporo raziskovalnim programom, razvitim v okviru strateškega partnerstva,

- organiziranje delavnic in konferenc za lažji prenos znanja na regionalni, nacionalni in mednarodni ravni, pri katerem sodelujejo raziskovalci iz izbranih središč in povabljeni raziskovalci iz drugih držav v okviru razvoja mednarodnih zmogljivosti in priznanja izbranih središč na področju usposabljanja; udeležbo raziskovalnega osebja v okviru sheme izbranih središč na mednarodnih konferencah ali krajših usposabljanjih za širjenje znanja, vzpostavljanje omrežja in njihovo izpostavljanje bolj mednarodnemu okolju,
- razširjanje in promocijske dejavnosti za zagotovitev večje prepoznavnosti izbranih centrov in njihovih dejavnosti.

Poleg teh podpornih ukrepov in neodvisno od njih bo ukrep zagotovil mehanizme ocenjevanja, s katerimi vsako raziskovalno središče v upravičenih regijah, ne glede na to, ali je zaprosilo za financiranje ali ne, lahko dobi neodvisno mednarodno strokovno oceno stopnje svoje splošne kakovosti raziskovanja in infrastrukture. To oceno bodo izvedli vrhunski neodvisni mednarodni strokovnjaki, ki jih bo imenovala Komisija.

5. ZNANOST V DRUŽBI

Cilj

Da bi oblikovali odprto, učinkovito in demokratično evropsko družbo znanja, je treba spodbujati usklajeno vključevanje znanstvenih in tehnoloških prizadevanj in s tem povezanih raziskovalnih politik v evropsko družbeno mrežo; v evropskem merilu je treba spodbujati razmišljanja in razprave o znanosti in tehnologiji ter njunem odnosu do celotnega družbenega in kulturnega spektra.

Pristop

„Znanost v družbi“ predstavlja pomembno povečevanje in podaljšanje pilotnega dela v okviru šestega okvirnega programa in s tem ustreza večji ambicioznosti evropske raziskovalne politike.

Razvoj evropskih družb je v veliki meri odvisen od njihove sposobnosti razvoja, izkoriščanja ter razširjanja znanja, s pomočjo katerega morajo nepretrgoma uvajati inovacije. V tem pogledu igra znanstveno raziskovanje – kot del „trikotnika znanja“, ki ga sestavljajo raziskave, izobraževanje in inovacije – glavno vlogo in bi moralo še naprej biti ena od gonilnih sil pri spodbujanju rasti, blaginje in trajnostnega razvoja.

Da bi dosegli ta cilj, je nujno treba ustvariti družbeno in kulturno okolje, ki spodbuja uspešno in uporabno raziskovanje. To pomeni, da je treba upoštevati upravičene družbene probleme in potrebe, kar bi imelo za posledico boljše demokratično razpravo z bolj angažirano in obveščeno javnostjo ter boljše pogoje za skupne odločitve o znanstvenih vprašanjih, organizacije civilne družbe pa bi lahko koristile zunanje izvajanje raziskav v zvezi z zadevnimi problemi. Prav tako je treba ustvariti ugodno ozračje za znanstveno stroko, zagotoviti nov val naložb v raziskave in posledično razširjanje znanja, na katerem temelji Lizbonska strategija. Cilj te dejavnosti bo tudi polna vključenost žensk v znanstveno skupnost.

Ta oddelek programa „Zmogljivosti“ se bo nato osredotočil na razvoj niza pogojev, pod katerimi postane takšno spodbudno okolje bolj pravilo kot izjema v Evropi.

Kot prvo se bo obravnavalo tveganje znanstvenega razhajanja znotraj naših družb. To razhajanje ločuje tiste, ki nimajo dostopa do ustreznega znanja, od tistih, ki ga imajo; tiste, ki nimajo možnosti vplivanja na oblikovanje raziskovalne politike, od tistih, ki to možnost imajo. To vodi k negotovemu občutku, ki so ga izrazili državljani v zvezi z morebitnimi koristmi znanosti in tehnologije ter dejanskim izvajanjem javnega nadzora nad temi področji. Na eni strani se spodbuja večja raziskovalna prizadevanja za obravnavanje perečih problemov našega časa (bolezni, onesnaženost, epidemije, brezposelnost itd.) in za boljše predvidevanje njihovih možnih učinkov v prihodnosti. Na drugi strani pa ni mogoče prikriti nezaupanja v nekatere uporabe znanosti in dvoma v primeru morebitnega navzkrižja nekaterih interesov pri postopkih odločanja.

Med razlogi za velikokrat nezadovoljivo integracijo znanosti v družbo so:

- nezadostna javna udeležba pri določanju prednostnih nalog in oblikovanju smernic znanstvene politike, ki bi omogočila širšo razpravo o morebitnih s tem povezanih tveganjih in posledicah,
- vedno večji pridrški glede nekaterih poti razvoja na področju znanosti, občutek pomanjkanja nadzora in odprta vprašanja v zvezi s spoštovanjem temeljnih vrednot,

- občutek oddaljenosti znanstvenega sveta od vsakdanje resničnosti gospodarskega in družbenega življenja,
- dvom v objektivnost znanstvenih dokazov, ki so na voljo javnemu oblikovanju politike,
- nezadostna kakovost znanstvenih informacij, ki so dostopne javnosti.

Cilji izbranega pristopa so:

- vzpostaviti obsežnejše in bolj pregledne mehanizme za dostop do strokovnega znanja in izkušenj, potrebnih za podporo trdnim politikam, ter za potrditev tega znanja in izkušenj,
- določiti mejnike etično dopustnega raziskovalnega prizadevanja v luči temeljnih pravic,
- Evropi dopustiti aktivnejšo vlogo na svetovni ravni pri razpravah in spodbujanju skupnih vrednot, enakih možnosti in družbenega dialoga,
- premestiti vrzel med tistimi, ki imajo znanstveno izobrazbo, in tistimi, ki te nimajo, razviti smisel za znanstveno kulturo v neposredni okolici vseh državljanov (pozivanje mest, regij, ustanov, znanstvenih središč, muzejev, organizacij civilne družbe itd.),
- spodbujati družbeni dialog na področju raziskovalne politike in spodbujati organizacije civilne družbe k večjemu vključevanju v raziskovalne dejavnosti,
- raziskati načine za izboljšanje upravljanja evropskega raziskovalnega in inovacijskega sistema,
- ustvariti podobo znanosti in raziskovalcev, ki je sprejemljiva za vse, zlasti za mlade,
- spodbujati napredovanje žensk v znanstvenih poklicih in bolje uporabiti njihov poklicni in znanstveni talent v korist vseh,
- obnoviti znanstveno komunikacijo, ki podpira sodobna sredstva, da bi dosegli večji učinek s tesnim sodelovanjem znanstvenikov s strokovnjaki s področja javnega obveščanja.

Del „Znanost v družbi“ se bo izvajal:

- z ukrepi in raziskavami, povezanimi s politiko, ki se podpirajo neposredno v okviru tega tematskega področja,
- s sodelovanjem med državami članicami, z opredelitvijo skupnih ciljev in krepitevijo nacionalnih praks v duhu odprte metode usklajevanja,
- s spodbujanjem, podpiranjem in spremljanjem uporabe in učinka vprašanj v okviru dela „Znanost v družbi“ v drugih delih okvirnega programa (¹); s to temo bo zagotovljeno splošno usklajevanje vprašanj v zvezi z delom „Znanost v družbi“ znotraj okvirnega programa ter v okviru drugih zadevnih dejavnosti Skupnosti (npr. v zvezi z izobraževanjem in kulturo).

Predvidene so tri vrste ukrepov.

Prva vrsta ukrepov: Bolj dinamično upravljanje povezave med znanostjo in družbo

Krepitev in izboljšanje evropskega sistema znanosti

Od evropskega sistema znanosti se pričakuje precejšnja podpora našemu investicijskemu potencialu, zato mora družba dobiti boljši vpogled v sestavne dele, gospodarstvo, predpise in navade sistema. Obravnavali se bodo trije vidiki širšega pomena, ki se osredotočajo na akterje in dinamiko Evropskega raziskovalnega prostora:

- izboljšanje uporabe in spremljanja učinka znanstvenega svetovanja in strokovnega mnenja pri oblikovanju politike v Evropi (vključno z obvladovanjem tveganj) ter razvoj praktičnih orodij in shem (npr. elektronskih omrežij),

(¹) To vključuje izvedbo postopkov za pregled, če predlogi, ki vsebujejo občutljive teme in ki so bili predloženi v okviru posebnega programa „Sodelovanje“, izpolnjujejo etična merila.

- spodbujanje zaupanja in „samoregulacija“ v znanstveni skupnosti,
- spodbujanje razprave o razširjanju informacij, vključno z dostopom do znanstvenih rezultatov in s prihodnostjo znanstvenih publikacij, pri čemer se upoštevajo tudi ukrepi za izboljšanje dostopa javnosti.

Večje angažiranje za predvidevanje in razjasnitev političnih, družbenih in etičnih vprašanj

Družbene želje in bojazni ter temeljna etična načela morajo biti bolje vključeni v celoten proces raziskav, da bi se oblikovalo varnejše in ustvarjalnejše okolje za raziskovalce in družbo v celoti. Tu so prisotni trije vidiki:

- večje angažiranje pri vprašanjih, povezanih z znanostjo,
- pogoji za razprave o etiki in znanosti, kjer bi razpolagali s točnimi informacijami,
- večji poudarek na razpravah o socialnih vidikih raziskovanja znotraj raziskovalne skupnosti.

Boljše razumevanje položaja znanosti in tehnologije v družbi

Da bi s pomočjo trdnih politik obravnavali odnos med znanostjo in družbo, je treba znanje, pridobljeno na področju zgodovine, zapuščine znanosti in tehnologije, sociologije in filozofije znanosti, povečati, okrepiti in razširiti na evropsko raven. V ta namen bi morali strokovnjaki s teh področij oblikovati omrežja za strukturiranje raziskav in razprav tako, da se razkrije dejanski delež znanosti pri oblikovanju evropske družbe in identitete, ob poudarjanju zlasti:

- povezav med znanostjo, demokracijo in pravom,
- raziskav o etiki na področju znanosti in tehnologije,
- vzajemnega vpliva znanosti in kulture,
- vloge in podobe znanstvenikov,
- razumevanja, ki ga ima javnost o znanosti, in spodbujanja javne razprave.

Razvojna vloga univerz

Cilj bo spodbujati ustrezne reforme, ki bodo univerzam omogočale v celoti izpolniti njihovo vlogo pri razvoju, razširjanju in souporabi znanja skupaj s podjetji in družbo v celoti (v skladu s pobudami Skupnosti v zvezi z univerzitetnimi raziskavami). Poudarek bo na:

- opredelitvi boljših okvirnih pogojev za učinkovitejše univerzitetne raziskave,
- spodbujanju vzpostavitve strukturiranih partnerstev s poslovnim sektorjem, ob upoštevanju upravljaljskih zmogljivosti univerz na področju raziskav,
- krepitevi izmenjave znanja med univerzami in družbo v celoti.

Druga vrsta ukrepov: Krepitev potenciala, širjenje obzorij

Spol in raziskave

Na podlagi političnih usmeritev iz delovnega dokumenta osebja Komisije in iz sklepov Sveta ⁽¹⁾ ter na podlagi drugih ustreznih političnih usmeritev Skupnosti bo izoblikovan okvir za pozitivne ukrepe, da bi okrepili vlogo žensk na področju znanstvenega raziskovanja in dimenzijo spola na področju raziskav. Ta okvir bo zagotovil kontekst za politično razpravo, spremljanje, usklajevanje in podpiranje raziskav. Vključeval bo:

- krepitev vloge žensk v znanstvenih raziskavah in znanstvenih organih odločanja,

⁽¹⁾ „Ženske in znanost: odličnost in inovativnost – enakost spolov v znanosti“ – SEC(2005) 370; sklepi Sveta z dne 18. aprila 2005.

- načelo enakosti spolov na področju raziskav,
- integracijo načela enakosti spolov v politiko in programe Skupnosti na področju raziskav.

Mladi in znanost

Dejavnosti bodo zasnovane tako, da bodo povečale interes ljudi iz vseh okolij za znanstvene poklice, spodbujale povezave med generacijami in povečale raven znanstvene izobraženosti na splošno. Evropske izmenjave in sodelovanje se bodo osredotočili na učne metode za podajanje znanstvenih vsebin, prilagojene mladim poslušalcem, podporo učiteljem znanstvenih predmetov (koncepti, materiali) in razvoj povezav med šolami in poklicnim življenjem. Poleg tega se lahko podpirajo prireditve širokega evropskega obsega, ki povežejo uspešne znanstvenike – kot „vzornike“ – z ambicioznimi mladimi znanstveniki. Obravnavalo se bo podpiranje raziskav, ob upoštevanju družbenega konteksta in kulturnih vrednot. V ospredju so trije vidiki:

- spodbujanje formalnega in neformalnega znanstvenega izobraževanja v šolah ter prek izobraževalnih središč, muzejev in drugih primernih načinov izobraževanja,
- krepitev povezav med znanstvenim izobraževanjem in znanstvenimi poklici,
- raziskovalni in usklajevalni ukrepi za nove metode na področju znanstvenega izobraževanja.

Tretja vrsta ukrepov: Komunikacija med znanostjo in družbo

Dejavnosti bodo spodbujale učinkovite dvosmerne komunikacijske kanale, ki javnosti in načrtovalcem politike omogočajo neposredni stik z znanostjo, znanstvenikom pa neposredni stik z javnostjo. Pristop bo naklonjen tesnemu sodelovanju in izmenjavi najboljših praks med znanstveniki in strokovnjaki s področja javnega obveščanja, pa tudi večji udeležbi ciljnih skupin, tj. otrok in mladih, raziskovalcev, ki približujejo svoja dela javnosti, in specializiranega tiska. Poudarek bo na:

- pravočasnem zagotavljanju znanstvenih informacij tisku in drugim medijem,
- ukrepih usposabljanja za premostitev vrzeli med mediji in znanstveno skupnostjo,
- spodbujanju evropske razsežnosti znanstvenih prireditev, namenjenih javnosti,
- spodbujanju znanosti z avdiovizualnimi sredstvi preko evropskih koprodukcij in predvajanja znanstvenih programov,
- spodbujanju odlične nadnacionalne komunikacije na področju raziskav in znanosti s podeljevanjem javno prepoznavnih nagrad,
- raziskavah za izboljšanje metod in rezultatov medsebojne znanstvene komunikacije, da se spodbudi vzajemno razumevanje med znanstveno skupnostjo in širšo javnostjo načrtovalcev politike, mediji in splošno javnostjo.

6. **PODPORA SKLADNEMU RAZVOJU RAZISKOVALNIH POLITIK**

Cilj

Pospeševanje učinkovitosti in medsebojne povezanosti raziskovalnih politik na nacionalni ravni in na ravni Skupnosti ter njihovo oblikovanje glede na druge politike; izboljšanje vpliva javnih raziskav in njihove povezave z industrijo ter krepitev javne podpore in učinek finančnega vzvoda na zasebne naložbe.

Pristop

Dejavnosti, sprejete v tem delu, bodo podpirale skladen razvoj raziskovalnih politik, dopolnjevale usklajevalne dejavnosti v okviru programa „Sodelovanje“ in prispevale k politikam in pobudam Skupnosti (npr. zakonodaja, priporočila in smernice), ki so usmerjene k izboljšanju skladnosti in vpliva politik držav članic.

Te dejavnosti bodo prispevale k izvajanju Lizbonske strategije, zlasti k cilju 3 % naložb v raziskave, z zagotavljanjem pomoči državam članicam in Skupnosti pri razvoju učinkovitejših raziskovalnih in razvojnih politik. Cilj je izboljšati javne raziskave in njihove povezave z industrijo in spodbujati zasebne naložbe v raziskave s krepitevijo javne podpore in njenega učinka

finančnega izvoda na zasebne naložbe. Raziskovalne politike morajo zato biti prilagodljive in vključevati morajo širok spekter instrumentov, prizadevanja je treba čezmejno uskladiti ter vključiti tudi druge politike, kar bo omogočilo vzpostavitev boljših raziskovalnih pogojev.

Dejavnosti

Predvideni sta dve vrsti ukrepov ⁽¹⁾:

Prva vrsta ukrepov: Spremljanje in analiza javnih politik in strategij industrijskega sektorja, ki so povezane z raziskavami, vključno z njihovimi posledicami

Cilj je zagotoviti informacije, dokaze in analize za podporo oblikovanju, izvajanju, ocenjevanju in nadnacionalnemu usklajevanju javnih politik. To bo vključevalo:

- Službo za informiranje in obveščanje (ERAWATCH) za podporo pri oblikovanju z dokazi podprte raziskovalne politike in oblikovanje Evropskega raziskovalnega prostora (ERP) z zagotovitvijo boljšega razumevanja narave, sestavnih elementov in razvoja nacionalnih in regionalnih politik, pobud in sistemov na področju raziskav. To bo vključevalo redne, z evropske perspektive izvedene analize vprašanj v zvezi z oblikovanjem raziskovalne politike, zlasti: dejavnike, ki spodbujajo razvoj raziskovalnih sistemov in njihove posledice za politike in upravne strukture, pojavljajoča se vprašanja/izzive in politične možnosti ter na evropski ravni pregled napredka držav članic glede ERP in cilja 3 %.
- Spremljanje naložb v raziskovalne dejavnosti na področju industrije za zagotovitev neodvisnega in dopolnilnega vira informacij za pomoč pri usmerjanju javne politike in za omogočanje primerjave med strategijami za naložbe v raziskave in razvoj v različnih podjetjih, med drugim v sektorjih ključnega interesa za gospodarstvo EU. To bo vključevalo periodične tabele naložb v raziskave in razvoj na ravni podjetja in sektorja, ankete o trendih zasebnih naložb v raziskave in razvoj, analize dejavnikov, ki vplivajo na odločitve v zvezi z naložbami v raziskave in razvoj ter na prakse podjetij, analize ekonomskih učinkov in oceno posledic za politiko.
- Razvoj in analizo kazalnikov o raziskovalni dejavnosti in njenem vplivu na gospodarstvo. To bo vključevalo pripravo in objavo nacionalnih in regionalnih ključnih števil in tabel s področja znanosti in tehnologije ob uporabi uradnih statističnih kazalcev, kadar je primerno, oceno prednosti in slabosti sistemov raziskav in razvoja držav članic ter analizo položaja in storilnosti EU na področju znanstvenih in tehnoloških raziskav.

Te dejavnosti se bodo izvajale v sodelovanju s Skupnim raziskovalnim središčem ter s pomočjo študij in strokovnih skupin.

Druga vrsta ukrepov: Usklajevanje raziskovalnih politik

Cilj je okrepiti prostovoljno usklajevanje raziskovalnih politik prek:

- ukrepov v podporo izvajanju odprte metode usklajevanja (open method of co-ordination – OMC), in
- pobud za nadnacionalno sodelovanje pri vprašanjih skupnega interesa, sprejetimi na nacionalni ali regionalni ravni, v katere so po potrebi vključene druge zainteresirane strani (vključno z industrijo, evropskimi organizacijami in organizacijami civilne družbe).

Te dejavnosti se bodo ukvarjale z vprašanji skupnega interesa v povezavi z raziskavami in drugimi ustreznimi politikami, ki jih je treba uporabiti za oblikovanje ERP in doseganje cilja EU, namreč 3 % naložb v raziskave. Dejavnosti bodo: prispevale k razvoju učinkovitejših nacionalnih in regionalnih politik z vzajemnim učenjem in strokovnim ocenjevanjem; spodbujale usklajene ali skupne pobude med skupinami držav in regijami, ki jih zanimajo področja z izrazito nadnacionalno razsežnostjo ali vplivom, in po potrebi opredeljevale vprašanja, ki zahtevajo dopolnjevalni in sinergijski ukrep na ravni Skupnosti in držav članic.

Pobude, ki jih izvaja več držav in regij, lahko vključujejo dejavnosti, kot so strokovno ocenjevanje nacionalnih in regionalnih politik, izmenjava izkušenj in osebja, skupna vrednotenja in presoje vplivov ter razvoj in izvajanje skupnih pobud.

⁽¹⁾ Dejavnosti v zvezi s krepitvijo in izboljšanjem evropskega sistema znanosti, kot so vprašanja znanstvenega svetovanja in strokovnega mnenja ter prispevanje k „boljši ureditvi“, se obravnavajo v delu tega posebnega programa z naslovom „Znanost v družbi“.

7. MEDNARODNO SODELOVANJE

Cilj

Evropska skupnost potrebuje močno in skladno mednarodno znanstveno in tehnološko politiko, če želi postati konkurenčna in zavzeti vodilno vlogo na svetovni ravni. Mednarodni ukrepi v okviru različnih programov znotraj okvirnega programa se bodo izvajali v skladu s celovito strategijo mednarodnega sodelovanja.

Ta mednarodna politika ima tri cilje, ki so medsebojno odvisni:

- podpirati evropsko konkurenčnost s strateškimi partnerstvi s tretjimi državami na izbranih področjih znanosti in s sodelovanjem z najboljšimi znanstveniki iz tretjih držav, ki bi delali v Evropi in z njo,
- spodbujati stike s partnerji v tretjih državah ter tako omogočiti lažji dostop do raziskav, ki se izvajajo drugje po svetu,
- na podlagi vzajemnega interesa in skupnih koristi obravnavati posebne probleme, s katerimi se soočajo tretje države ali imajo globalne značilnosti.

Pristop

Za opredelitev in vzpostavitev prednostnih področij raziskav vzajemnega interesa in vzajemne koristi z določenimi tretjimi državami (države, ki so partnerice v mednarodnem sodelovanju ⁽¹⁾) v zvezi z ukrepi posebnega mednarodnega sodelovanja v okviru posebnega programa „Sodelovanje“ se bo krepilo tekoče politične dialoge in partnerska omrežja z različnimi regijami v teh tretjih državah, da bi pripomogli k izvedbi teh ukrepov. Skladnost nacionalnih dejavnosti v zvezi z mednarodnim znanstvenim sodelovanjem se bo krepila s spodbujanjem usklajevanja nacionalnih programov (držav članic in pridruženih držav) z večstranskim usklajevanjem nacionalnih politik in dejavnosti na področju raziskav in tehnološkega razvoja. Sodelovanje s tretjimi državami v okvirnem programu bo usmerjeno zlasti na naslednje skupine držav ⁽²⁾:

- države kandidatke ⁽³⁾,
- partnerske sredozemske države (MPC), države Zahodnega Balkana (WBC) ⁽⁴⁾ ter države Vzhodne Evrope, Kavkaza in Srednje Azije ⁽⁵⁾ (EECCA),
- države v razvoju, z osredotočenjem na posebne potrebe zadevne države ali regije ⁽⁶⁾,
- razvijajoča se gospodarstva ⁽⁶⁾.

Tematsko usmerjeni ukrepi mednarodnega sodelovanja na področju raziskav se izvajajo v okviru posebnega programa „Sodelovanje“. Mednarodni ukrepi na področju človeškega potenciala se izvajajo v okviru posebnega programa „Ljudje“. Izvajale se bodo horizontalne podporne dejavnosti in ukrepi, ki ne bodo usmerjeni na posebna tematska ali interdisciplinarna področja iz programa „Sodelovanje“; v omejenem številu primerov se ti lahko dopolnijo s posebnimi ukrepi sodelovanja v skupnem interesu. Splošna uskladitev ukrepov mednarodnega sodelovanja v raznih programih bo okrepjena, da se zagotovi usklajen pristop in razvijajoče se sinergije z drugimi instrumenti Skupnosti (npr. instrumentom za predpristopno pomoč, instrumentom evropske sosedске politike, uredbo „ALA“ in shemami o razvojni pomoči). Ob upoštevanju izkušenj, pridobljenih z dejavnostmi združenja INTAS, in na podlagi njegovega dela v okviru sodelovanja z vzhodnoevropskimi in srednjeazijskimi državami, se bodo s tem programom ter programoma „Sodelovanje“ in „Ljudje“ izvajale dejavnosti, s katerimi bo zagotovljena kontinuiteta tega sodelovanja.

Komisija bo zagotovila usklajenost dejavnosti mednarodnega sodelovanja v celotnem okvirnem programu tudi prek političnega dialoga s partnerskimi državami, regijami in mednarodnimi forumi.

⁽¹⁾ Glej pravila za udeležbo.

⁽²⁾ V okviru evropske sosedске politike trenutno sodeluje 9 sredozemskih partnerskih držav in 6 držav iz Vzhodne Evrope in Srednje Azije.

⁽³⁾ Ki niso pridružene države kandidatke.

⁽⁴⁾ Ki niso pridružene potencialne države kandidatke.

⁽⁵⁾ Armenija, Azerbajdžan, Belorusija, Gruzija, Kazahstan, Kirgiška republika, Moldavija, Rusija, Tadžikistan, Turkmenistan, Ukrajina in Uzbekistan.

⁽⁶⁾ Ob upoštevanju, da so v Latinski Ameriki tako države v razvoju kot razvijajoča se gospodarstva.

Dejavnosti

Glavne dejavnosti za razvoj skupaj dogovorjene politike mednarodnega znanstvenega sodelovanja so:

Biregionalno usklajevanje znanstvenega in tehnološkega sodelovanja, vključno z določitvijo prednostnih nalog in opredelitvijo politike tega sodelovanja

Sodelovanje Skupnosti na področju znanosti in tehnologije za določitev prednostnih nalog bo temeljilo na izčrpnem političnem dialogu s partnerskimi državami in regijami ob priznavanju njihovih socialno-kulturnih pogojev in raziskovalnih zmogljivosti. Ta dialog za sodelovanje na področju znanosti in tehnologije poteka na več ravneh, kot so mednarodni forumi (različne konvencije ZN), institucionalizirani biregionalni dialogi ⁽¹⁾, vključno z dialogi med Azijo in Evropo (ASEM), Latinsko Ameriko, Karibi in EU (EU-LAC), partnerstvi s sredozemskimi državami in državami Zahodnega Balkana, državami EU-AKP (afriške, karibske in pacifiške države) ter Vzhodno Evropo in Srednjo Azijo ⁽²⁾ kot tudi z dvostranskimi in večstranskimi sporazumi ter preko neformalnih medregionalnih srečanj znanstvenikov in drugih družbenih partnerjev.

Najpomembnejša prednostna naloga bo namenjena krepitevi biregionalnih/dvostranskih dialogov za opredelitev in vzpostavitev okvira za mednarodno sodelovanje na področju znanosti in tehnologije ter skupno opredelitev področij raziskav vzajemnega interesa in koristi. Takšen dialog in partnerstvo na področju znanosti in tehnologije sta najučinkovitejši način za doseglo vzajemno dogovorjenih ciljev na svetovni ravni ob upoštevanju posebnih potreb na regionalni in nacionalni ravni. Mednarodno sodelovanje na področju znanosti in tehnologije v okvirnem programu se bo zato urejalo na skladen način z oblikovanjem integrirane raziskovalne politike, ki izhaja iz teh dialogov in sporazumov na področju znanosti in tehnologije ⁽³⁾.

Te pobude se bodo izvajale s posebnimi dejavnostmi mednarodnega sodelovanja, ki bodo vzpostavile biregionalni dialog ob tesnem posvetovanju z državami članicami, pridruženimi državami in državami, ki so partnerice v mednarodnem sodelovanju.

Ta določitev prednostnih nalog in opredelitev politik sodelovanja na področju znanosti in tehnologije bosta imeli neposreden in izmerljiv vpliv na druge dejavnosti, predvidene za sodelovanje na področju znanosti in tehnologije v okviru posebnega programa „Zmogljivosti“, in sicer na: krepitev in oblikovanje sporazumov na področju znanosti in tehnologije, partnerstev za sodelovanje na področju znanosti in tehnologije ter pozitivnega sinergijskega učinka na usklajevanje nacionalnih politik in dejavnosti v zvezi z mednarodnim sodelovanjem na področju znanosti in tehnologije.

V okviru sporazumov na področju znanosti in tehnologije ter v skladu z opredeljenimi prednostnimi nalogami bo imela prednost opredelitev novih, nastajajočih elementov, za katere so potrebni ukrepi in potrditev na politični ravni, da se lahko uporabijo pri izvajanju tem.

Poleg tega bo udeležba znanstvenikov v nacionalnih raziskovalnih programih tretjih držav omogočila v celoti izkoristiti možnosti sporazumov na področju znanosti in tehnologije ter znanstvenikom na vzajemen način pridobiti znanje raziskovalnih sistemov in kulture tretjih držav. V ta namen bo okvirni program kril stroške raziskovalne udeležbe znanstvenikov držav članic in pridruženih držav v nacionalnih raziskovalnih programih tretjih držav v primeru, da za to obstajata vzajemni interes in korist. Takšno sodelovanje bo potekalo na osnovi konkurence.

Skupni projekti, razviti v okviru zgoraj navedenih dialogov in sporazumov o sodelovanju na področju znanosti in tehnologije, bodo temeljili na potrebah in bodo izredno pomembni glede na partnerstva, sposobnosti in financiranje, imeli pa bodo tudi pomemben družbeno-ekonomski učinek. Projekti bodo zlasti usmerjeni na prednostne naloge, opredeljene s političnim dialogom sodelovanja na področju znanosti in tehnologije v okviru regionalnih forumov, poleg tega pa bodo objavljeni tudi posebni razpisi za zbiranje predlogov, namenjeni regiji ali skupinam držav, ki so partnerice v mednarodnem sodelovanju. Rezultati teh dialogov bodo prispevali k opredelitvi prednostnih nalog in potreb za posebne ukrepe mednarodnega sodelovanja v zvezi z različnimi temami v posebnem programu „Sodelovanje“.

Dvostransko usklajevanje za krepitev in razvoj partnerstev na področju znanosti in tehnologije

Uresničevanje opredeljenih prednostnih nalog bo nadalje opredeljeno in izvedeno z vzpostavitev uravnoteženih partnerstev za sodelovanje na področju znanosti in tehnologije, ki bodo združevali številne zainteresirane strani (partnerje s področja raziskav, iz podjetij, vladnih služb in civilne družbe) za vzpostavitev raziskovalnih zmogljivosti in raziskovalnih dejavnosti. Ta so se izkazala za najprimernejši mehanizem za združevanje moči teh partnerjev z medsebojnim dopolnjevanjem. Ta partnerstva bodo zahtevala multidisciplinarne pristope za pokrivanje različnih potreb na svetovni, regionalni in/ali nacionalni ravni.

⁽¹⁾ Biregionalni dialog v tem okviru pomeni dialog med državami članicami, ES in zadevnimi tretjimi državami.

⁽²⁾ Tu sta lahko vključena Mednarodni center za znanost in tehnologijo (ISTC) ter Center za znanost in tehnologijo (STCU).

⁽³⁾ Sporazumi so se glede na interese Skupnosti sklepali z vsemi glavnimi industrializiranimi ali nastajajočimi gospodarskimi partnerji ter s skoraj vsemi državami, ki so vključene v evropsko sosedsko politiko.

Razvoj partnerstev na področju znanosti in tehnologije bo temeljil na biregionalnem vodstvu in usklajevanju političnih pobud na določenih prednostnih področjih. Operativne naloge teh partnerstev bodo prevzele usmerjevalne skupine, sestavljene iz omejenega števila predstavnikov vsake posamezne regije in dostopne vsem partnerjem v zadevnih regijah, ob upoštevanju njihovih interesov in raziskovalnih zmogljivosti. Ta partnerstva bodo spodbujala skupne raziskovalne dejavnosti in stalni politični dialog o uspešnosti in učinkovitosti sodelovanja ter o opredelitvi prihodnjih potreb.

Spodbujanje usklajevanja nacionalnih politik in dejavnosti držav članic in pridruženih držav v zvezi z mednarodnim sodelovanjem na področju znanosti in tehnologije

Za spodbujanje/podpiranje uspešne in učinkovite strategije Skupnosti za mednarodno znanstveno sodelovanje na ravni EU je bistveno stalno usklajevanje nacionalnih politik, da bi izpolnili obveznosti, prevzete v okviru biregionalnih in dvostranskih dialogov na področju znanosti in tehnologije.

To usklajevanje bo okrepilo učinkovitost in vpliv trenutnih pobud dvostranskega sodelovanja na področju znanosti in tehnologije med državami članicami in državami, ki so partnerice v mednarodnem sodelovanju, ter okrepilo pozitivne sinergije med njimi. Prav tako bo okrepilo dopolnjevanje med dejavnostmi sodelovanja Skupnosti in držav članic na področju znanosti in tehnologije.

Nadalje bo spodbujalo uresničevanje „skupne vizije“ s poenostavitvijo inovativnih programskih pristopov in tesnejšim sodelovanjem med in z državami članicami pri razvoju in uresničevanju skladnega sodelovanja EU na področju znanosti in tehnologije.

PRILOGA II

OKVIRNA PORAZDELITEV ZNESKA (v milijonih EUR)

Raziskovalne infrastrukture ⁽¹⁾	1 715
Raziskave v korist MSP	1 336
Regije znanja	126
Raziskovalni potencial	340
Znanost v družbi	330
Skladen razvoj raziskovalnih politik	70
Mednarodno sodelovanje	180
SKUPAJ	4 097

⁽¹⁾ Vključno s prispevkom v višini do 200 milijonov EUR Evropski investicijski banki za njen Sklad za financiranje na osnovi delitve tveganja iz Priloge III. Za obdobje 2007–2010 bo v letnih obrokih dodeljen znesek v višini približno 100 milijonov EUR.

PRILOGA III

SKLAD ZA FINANCIRANJE NA OSNOVI DELITVE TVEGANJA

V skladu s Prilogo II bo Skupnost zagotovila prispevek (usklajevalni in podporni ukrep) Evropski investicijski banki (EIB), ki bo partner pri delitvi tveganja v okviru Sklada za financiranje na osnovi delitve tveganja (RSFF). RSFF, ki ga bosta sofinancirali Skupnost in EIB, je namenjen spodbujanju zasebnih naložb po vsej Evropi v raziskave, tehnološki razvoj in predstavitve (RTR) ter inovacije.

Prispevek Skupnosti bo povečal zmogljivost banke, da zmanjša tveganje, in ji tako omogočil (i) višja posojila in jamstva EIB za določeno stopnjo tveganja ter (ii) financiranje bolj tveganih evropskih ukrepov RTR, ki jih ne bi bilo mogoče izvajati brez podpore Skupnosti; tako bo lažje premagovala pomanjkljivosti trga. Namen prispevka bo:

- dodati vrednost na področjih, kjer trg ne more zagotoviti potrebnih finančnih sredstev, in
- zagotoviti spodbujevalni učinek pri kreptivi vpliva zasebnega vlaganja.

Prispevek Skupnosti bo dodeljen RSFF v skladu z določbami iz Priloge II.

EIB bo posojala denarna sredstva, zbrana na mednarodnih finančnih trgih, in svojim finančnim partnerjem zagotavljala jamstva v skladu s svojimi splošnimi pravili, predpisi in postopki.

Ta prispevek bo po načelu „kdor prvi pride, prvi melje“ uporabila za rezervacije in dodelitev kapitala v okviru banke za kritje dela tveganj, ki nastanejo v zvezi z njenimi dejavnostmi podpore za upravičene evropske ukrepe RTR.

EIB bo na osnovi lastne finančne presoje ocenila stopnjo finančnega tveganja in določila znesek za rezervacije in dodelitev kapitala.

Ocena in klasifikacija tveganja ter iz tega izhajajoče odločitve v zvezi z rezervacijami in dodelitvijo kapitala bodo v skladu s splošnimi postopki banke – v okviru njenega sklada za strukturno financiranje –, ki jih odobrijo ter nadzirajo njeni delničarji in ki se občasno posodablajo in spreminjajo. Zaradi prispevka Skupnosti ne bodo spremenjeni.

Tveganje za proračun Skupnosti je omejeno na zneske, ki so že bili ali še bodo izplačani. To ne bo predstavljalo nobene pogojne obveznosti za proračun Skupnosti, saj morebitna dodatna tveganja prevzame EIB.

Prispevek Skupnosti bo izplačan letno na podlagi večletnega načrta in ob upoštevanju razvoja povpraševanja. Letni znesek bo določen v delovnih programih na podlagi letnega poročila o dejavnosti in napovedi, ki jih bo predložila EIB.

V sporazumu, ki bo po tesnih posvetovanjih z državami članicami sklenjen z EIB, se bodo določili pogoji, pod katerimi se sredstva Skupnosti lahko uporabijo kot rezervacije in za dodelitev kapitala. Med drugim bo vključeval naslednje pogoje:

- Upravičenost ukrepov Skupnosti na področju RTR. Razvoj raziskovalnih infrastruktur, ki ga financira Skupnost v okviru tega posebnega programa, je avtomatično upravičen. Upravičeni so tudi pravni subjekti s sedežem v tretjih državah, ki niso pridružene države, če sodelujejo pri posrednih ukrepih Sedmega okvirnega programa, in njihovi stroški so upravičeni do financiranja Skupnosti. Druge raziskovalne infrastrukture v evropskem interesu se prav tako lahko upoštevajo.

RSFF bo na voljo v vseh državah članicah in pridruženih državah, da bodo vsi pravni subjekti (vključno z MSP in raziskovalnimi organizacijami, tudi univerzami) v vseh državah članicah, ne glede na njihovo velikost, iz tega sklada lahko črpali sredstva za financiranje svojih dejavnosti v okviru upravičenih ukrepov.

Inovacijske dejavnosti komercialne narave so upravičene do sredstev iz RSFF samo prek uporabe lastnega prispevka EIB.

- V skladu z uredbo o pravilih za udeležbo in razširjanje, sprejeto v skladu s členom 167 Pogodbe, bodo v sporazumu določeni tudi postopki, po katerih lahko Skupnost v ustrezno utemeljenih primerih nasprotuje uporabi prispevka Skupnosti s strani EIB.
- Pravila za opredelitev deleža finančnega tveganja, ki se bo kril s prispevkom Skupnosti, in mejne vrednosti tveganja, do katere EIB lahko uporabi prispevek Skupnosti, ter delitev prihodka, nastalega na podlagi tega prispevka.

Stopnja prispevka Skupnosti za vsako transakcijo bo odvisna od ocene finančnega tveganja, ki jo izvede EIB. Skupna stopnja rezervacij in dodelitve kapitala za večino transakcij RSFF bo predvidoma v višini med 15 % in 25 % nominalne vrednosti teh transakcij. Skupna raven zneskov Skupnosti za rezervacije in dodelitve kapitala v nobenem primeru ne preseže 50 % nominalnega zneska posojila ali vrednosti jamstva. Vse transakcije bodo izvedene na osnovi delitve tveganja.

- Pravila, s katerimi bo Skupnost spremljala dodeljevanje posojil in jamstev EIB, povezanih s podporo Skupnosti, vključno z dodeljevanjem prek finančnih partnerjev EIB.

EIB lahko prispevek Skupnosti uporabi samo za transakcije, odobrene med datumom začetka veljavnosti tega posebnega programa in 31. decembrom 2013.

Obresti in prihodke, nastale na podlagi prispevka Skupnosti v tem obdobju, EIB vsako leto sporoči Komisiji, ki o tem obvesti Evropski parlament in Svet. V skladu s členom 18(2) finančne uredbe se ti štejejo za namenske prejemke RSFF in se vključijo v proračun.

Pri sprejemanju delovnega programa se lahko Komisija odloči, da bo za namene katerega koli drugega posrednega ukrepa „Raziskovalnih infrastruktur“ v okviru tega posebnega programa prerazporedila zneske, ki niso bili porabljeni v okviru RSFF, in so bili zato lahko izterjani od EIB; to lahko stori po opravljeni vmesni oceni iz Priloge II okvirnega programa. Vmesna ocena bo vključevala zunanjo presojo vplivov RSFF.

Komisija bo pozorno spremljala učinkovito porabo prispevka Skupnosti – to vključuje naknadne ocene uspešnih elementov ukrepa – in redno poročala odboru za program. Poleg tega bo Komisija glavne ugotovitve v zvezi s tem vključila v letno poročilo o raziskovalnih in tehnološko razvojnih dejavnostih, ki ga bo v skladu s členom 173 Pogodbe poslala Evropskemu parlamentu in Svetu.

PRILOGA IV

SKUPNO IZVAJANJE RAZISKOVALNIH PROGRAMOV IZVEN OKVIRA SKUPNOSTI

Ena pobuda za skupno izvajanje nacionalnih raziskovalnih programov je okvirno določena v nadaljevanju in bi lahko bila predmet posebne odločbe na podlagi člena 169 Pogodbe. Nadaljnje pobude se lahko določijo in predlagajo med izvajanjem Sedmega okvirnega programa.

V primeru takšne odločitve bi bila vzpostavljena izvedbena struktura skupaj z organizacijsko strukturo in ustreznimi organi upravljanja, potrebnimi za izvajanje ukrepa. Skupnost lahko v skladu s Prilogo II zagotovi finančno podporo pobudi, in sicer do višine zneska iz Priloge II, in z najprimernejšimi sredstvi za ukrep aktivno sodeluje pri izvajanju.

Pobuda na področju MSP, ki se ukvarjajo z raziskavami, v skladu s členom 169 Pogodbe ES

Cilj bo vzpostaviti in izvajati skupni program raziskav in razvoja v korist MSP, ki se ukvarjajo z raziskavami, da bi se povečala njihova raziskovalna in inovacijska zmogljivost. Ta pobuda bo ob oblikovanju programa EUREKA spodbujala in podpirala nadnacionalne projekte na področju raziskav in razvoja, ki jih vodijo takšna MSP. Na ta način pobuda dopolnjuje druge ukrepe, namenjene MSP, ki se izvajajo v okviru Sedmega okvirnega programa.

Skupnost bo zagotovila finančno podporo pobudi in bo sodelovala pri izvajanju z najprimernejšimi sredstvi za ukrep.

PRILOGA V

INFORMACIJE, KI JIH MORA KOMISIJA PRISKRBETI V SKLADU S ČLENOM 8(4)

1. Informacije o ukrepih; z njimi se omogoči spremljanje vsakega predloga od začetka do konca, kar zajema predvsem:
 - predložene predloge,
 - rezultate ocenjevanja posameznih predlogov,
 - sporazume o donacijah,
 - zaključene ukrepe.
2. Informacije o izidu posameznih razpisov in izvajanju ukrepov, kar zajema predvsem:
 - rezultate posameznih razpisov,
 - izid pogajanj o sporazumih o donacijah,
 - izvajanje ukrepov, vključno s podatki o plačilih in z rezultati ukrepov.
3. Informacije o izvajanju programa, vključno z informacijami, pomembnimi na ravni okvirnega programa, posebnega programa in posameznih dejavnosti.

Te informacije (zlasti o predlogih, njihovem ocenjevanju in sporazumih o donacijah) je treba priskrbeti v enotno zasnovani obliki, ki omogoča elektronsko branje in obdelovanje ter je dostopna preko sistema obveščanja in poročanja, ki temelji na IT in ki omogoča neposredno analizo podatkov.

Popravek Odločbe Sveta 2006/975/ES z dne 19. decembra 2006 o posebnem programu, ki ga bo s pomočjo neposrednih ukrepov izvajalo Skupno raziskovalno središče v okviru Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (2007–2013)

(Uradni list Evropske unije L 400 z dne 30. decembra 2006)

Odločba 2006/975/ES se glasi:

ODLOČBA SVETA

z dne 19. decembra 2006

o posebnem programu, ki ga bo s pomočjo neposrednih ukrepov izvajalo Skupno raziskovalno središče v okviru Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (2007–2013)

(2006/975/ES)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 166(4) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu s členom 166(3) Pogodbe se Sklep Evropskega parlamenta in Sveta št. 1982/2006/ES z dne 18. decembra 2006 o Sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (2007–2013) ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu „okvirni program“) izvaja s posebnimi programi, v katerih so določena podrobna pravila za njihovo izvajanje in trajanje ter predvidena potrebna sredstva.
- (2) Skupno raziskovalno središče (JRC) naj bi izvajalo tako imenovane neposredne raziskovalne in razvojne dejavnosti v okviru posebnega programa JRC, s katerim se izvaja okvirni program ES.
- (3) Pri izvajanju svojih nalog bi morale JRC uporabnikom zagotoviti znanstveno in tehnično podporo pri oblikovanju politike EU, zagotoviti podporo izvajanju in spremljanju

obstoječih politik in se odzivati na nove politične zahteve. Da bi izpolnilo svojo nalogo, bi morale JRC izvajati raziskave, ki so visoke in evropsko primerljive kakovosti, ter hkrati ohraniti lastno raven znanstvene odličnosti.

- (4) Neposredni ukrepi JRC bi se morali izvajati v okviru sedanjega posebnega programa. Pri izvajanju tega posebnega programa bi moral JRC v skladu s svojimi nalogami posvečati posebno pozornost področjem, ki so za Unijo ključnega pomena: blaginja na znanju temelječe družbe, solidarnost, trajnost in odgovorno upravljanje virov, varnost in svoboda ter Evropa kot svetovni partner.
- (5) Sedanji posebni program naj bi se izvajal na prožen, učinkovit in pregleden način ter pri tem upošteval ustrezne potrebe uporabnikov JRC in politike Skupnosti ter zaščito finančnih interesov Skupnosti. Raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru programa, bi se morale po potrebi prilagoditi tem potrebam ter znanstvenemu in tehnološkemu razvoju, usmerjene pa bi naj bile k doseganju znanstvene odličnosti.
- (6) Za raziskovalne in razvojne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru tega posebnega programa, bi morala veljati tudi pravila okvirnega programa za udeležbo podjetij, raziskovalnih središč in univerz ter za razširjanje rezultatov raziskav (v nadaljnjem besedilu „pravila za udeležbo in razširjanje“), ki se nanašajo na neposredne ukrepe.

⁽¹⁾ Mnenje z dne 30. novembra 2006 (še ni bilo objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ UL C 185, 8.8.2006, str. 10.

⁽³⁾ UL L 412, 30.12.2006, str. 1.

- (7) Za izvajanje tega programa je poleg sodelovanja v okviru Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ali pridružitvenega sporazuma smotrno mednarodno sodelovanje s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami, zlasti na podlagi člena 170 Pogodbe.
- (8) V podporo širitvi in povezovanju EU Skupno raziskovalno središče spodbuja vključevanje organizacij in raziskovalcev iz novih držav članic v svoje dejavnosti, zlasti pri izvajanju znanstvenih in tehnoloških elementov pravnega reda Skupnosti, pa tudi večje sodelovanje z organizacijami in raziskovalci iz držav kandidat. Predvideno je tudi postopno odpiranje k sosednjim državam, predvsem na področju prednostnih tem evropske politike sosedstva.
- (9) Raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo znotraj tega posebnega programa, bi morale upoštevati temeljna etična načela, vključno s tistimi, ki so izražena v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.
- (10) JRC bi moralo s konkurenčnimi dejavnostmi še naprej zagotavljati dodatne vires; ti vključujejo prispevek k posrednim ukrepom okvirnega programa, delo tretjih oseb in v manjši meri izkoriščanje intelektualne lastnine.
- (11) Pomembno je zagotoviti dobro finančno upravljanje okvirnega programa, kar se da učinkovit in uporabnikom prijazen način za njegovo izvajanje ter obenem pravno varnost in dostopnost programa vsem udeležencem v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 z dne 25. junija 2002 o finančni uredbi, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti⁽¹⁾, in Uredbo Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002⁽²⁾ o določitvi podrobnih pravil za izvajanje finančne uredbe in vsemi prihodnjimi spremembami.
- (12) Sprejeti bi bilo treba tudi ustrezne ukrepe – sorazmerne s finančnimi interesi Evropskih skupnosti – za spremljanje učinkovitosti dodeljene finančne podpore in učinkovitosti uporabe teh sredstev, da bi se preprečile nepravilnosti in goljufije, storiti pa bi bilo treba tudi vse potrebno za povračilo izgubljenih, nepravilno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti⁽³⁾, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi⁽⁴⁾, in Uredbo (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne

25. maja 1999 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF)⁽⁵⁾.

- (13) Komisija bi morala pravočasno pripraviti neodvisno oceno v zvezi z dejavnostmi, ki se izvajajo v okviru tega programa.
- (14) O znanstveni in tehnološki vsebini tega posebnega programa se je Komisija posvetovala s svetom guvernerjev JRC –

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Za obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2013 se sprejme posebni program, ki ga bo z neposrednimi ukrepi na področju raziskav, tehnološkega razvoja in predstavitvenih dejavnosti izvajalo Skupno raziskovalno središče, v nadaljnjem besedilu „posebni program“.

Člen 2

Posebni program določa dejavnosti, ki jih Skupno raziskovalno središče izvaja izven jedrskega področja, pri čemer zagotovi k uporabnikom usmerjeno znanstveno in tehnično podporo pri oblikovanju politike Skupnosti, priskrbi podporo izvajanju in spremljanju obstoječih politik, odziva pa se tudi na nove zahteve politike.

Cilji in splošne smernice navedenih dejavnosti so določeni v Prilogi.

Člen 3

V skladu s Prilogo II okvirnega programa znaša znesek, potreben za izvajanje posebnega programa, 1 751 milijonov EUR.

Člen 4

1. Vse raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru posebnega programa, se izvedejo v skladu s temeljnimi etičnimi načeli.

2. Naslednja področja raziskovanja se ne financirajo v okviru tega programa:

- raziskovalna dejavnost s ciljem kloniranja človeka za reproduktivne namene,
- raziskovalne dejavnosti z namenom spreminjanja genske dediščine človeka, s katerimi bi takšne spremembe lahko postale dedne⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ UL L 248, 16.9.2002, str. 1.

⁽²⁾ UL L 357, 31.12.2002, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES, Euratom) št. 1248/2006 (UL L 227, 19.8.2006, str. 3).

⁽³⁾ UL L 312, 23.12.1995, str. 1.

⁽⁴⁾ UL L 292, 15.11.1996, str. 2.

⁽⁵⁾ UL L 136, 31.5.1999, str. 1.

⁽⁶⁾ Financirajo se lahko raziskave v zvezi z zdravljenjem rakastih obolenj na spolnih žlezah.

— raziskovalne dejavnosti z namenom ustvarjanja človeških zarodkov izključno za raziskovalne namene ali za namen pridobivanja izvornih celic, vključno s prenosom jedra somatske celice.

3. Raziskave človeških izvornih celic, tako odraslih kot zarodkov, se lahko financirajo, odvisno od vsebine znanstvenega predloga in pravnega okvira zadevne države članice/zadevnih držav članic.

Vsaka vloga za odobritev financiranja raziskav človeških izvornih celic na ustrezen način vključuje podrobnosti o izdaji dovoljenj in o nadzornih ukrepih, ki jih bodo sprejeli pristojni organi držav članic, ter podrobnosti o podani(-h) etični odobritvi/odobritvah.

Pri pridobivanju človeških izvornih celic veljajo za institucije, organizacije in raziskovalce stroga pravila glede izdaje dovoljenj in nadzora v skladu s pravnim okvirom zadevne države članice/zadevnih držav članic.

4. Pred drugo fazo tega programa (2010–2013) se ob upoštevanju najnovejših znanstvenih dognanj izvede pregled zgoraj navedenih področij raziskovanj.

Člen 5

1. Posebni program se izvaja z neposrednimi ukrepi, ki so določeni v Prilogi III k okvirnemu programu.

2. Za posebni program se uporabljajo pravila za udeležbo in razširjanje, ki se nanašajo na neposredne ukrepe.

Člen 6

1. Komisija za izvajanje posebnega programa izdela večletni delovni program, v katerem natančno določi cilje ter znanstvene in tehnološke prednostne naloge iz Priloge ter časovni raspored izvajanja.

2. Večletni delovni program upošteva ustrezne raziskovalne dejavnosti, ki jih izvajajo države članice, pridružene države ter evropske in mednarodne organizacije. Po potrebi se program posodablja.

Člen 7

Komisija pripravi neodvisno oceno dejavnosti, ki se izvajajo na področjih posebnega programa, kakor jo določa člen 7 okvirnega programa.

Člen 8

Ta odločba začne veljati tretji dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 9

Ta odločba je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 19. decembra 2006

Za Svet

Predsednik

J. KORKEAOJA

PRILOG A

1. Cilj

Zagotoviti k uporabnikom usmerjeno znanstveno in tehnično podporo pri procesu oblikovanja politike Skupnosti, priskrbeti podporo izvajanju in spremljanju obstoječih politik in odzivati se na nove zahteve politike.

2. Pristop

JRC bo v posebnem kontekstu rasti, trajnostnega razvoja in varnosti z naslednjimi ukrepi okrepilo svojo usmerjenost k uporabnikom in svojo močno mrežo stikov z znanstveno skupnostjo:

- prožen odziv na razvijajoče se potrebe in zahteve oblikovalcev evropske politike,
- usmerjanje pozornosti na vprašanja, povezana z družbenimi problemi, ki imajo raziskovalno komponento in so pomembna na ravni Skupnosti,
- razvoj partnerstev z raziskovanimi središči, univerzami, industrijo, javnimi in regulativnimi organi v državah članicah ter s tretjimi državami in mednarodnimi organi,
- krepitev pristojnosti in kapacitet JRC,
- JRC je svoja sredstva usmerilo v odzivanje na znanstvene in tehnološke izzive, ki izhajajo iz kompleksnih in večplastnih vidikov vprašanj, povezanih s politiko Skupnosti. To je storilo z usmeritvijo svojih dejavnosti na glavna področja politike in z ustvarjanjem sinergij z drugimi viri podpore na znanstvenem in tehnološkem področju, ki jih zagotavljajo države članice. To zmožljivost bo še naprej razvijalo, tudi s sodelovanjem z agencijami EU, drugimi institucijami EU, predvsem z Evropskim parlamentom, in organi držav članic,
- povečanje preglednosti pri oblikovanju prednostnih nalog na področju raziskav z javno dostopnimi kriteriji za prednostne naloge.

Ključna značilnost tega posebnega programa je celosten pristop k zagotavljanju znanstvene in tehnološke podpore politikam. Na različnih področjih je potreba po razumevanju interakcij med tehnološkimi spremembami, znanstvenim razvojem, inovacijami in konkurenčnostjo ter različnimi ureditvenimi in političnimi vidiki (npr. gospodarski instrumenti, prostovoljni sistemi in prilagodljivi mehanizmi) res zelo velika. Te cilje bo podprla močna raziskovalna osnova. S sodelovanjem pri neposrednih ukrepih okvirnega programa se bo poskušalo čim bolj izkoristiti dopolnjevanje z institucionalnim programom iz oddelka 3 v nadaljevanju.

JRC bo okrepilo svoj položaj v Evropskem raziskovalnem prostoru tako, da bo evropskim in neevropskim raziskovalcem, vključno z znanstveniki na začetku poklicne poti, olajšalo dostop do svojih sredstev in zmožljivosti, okrepilo sodelovanje z drugimi javnimi in zasebnimi raziskovalnimi organizacijami, dosledno izboljšalo znanstveno kakovost lastnih dejavnosti in na bolj znanstven način prispevalo k usposabljanju, ki bo ostajalo pomembna prednostna naloga JRC.

Ključna značilnost tega pristopa bo razširjanje znanja med različne zainteresirane strani, ki sodelujejo v tem procesu, hkrati pa si je treba prizadevati za povečanje vključenosti MSP v raziskovalne dejavnosti. Dejavnosti bodo usmerjene tudi v podporo izvajanju in spremljanju zakonodaje in razširjanje najboljših praks na ravni EU-25, držav kandidat in sosednjih držav.

JRC se bo odzvalo na poziv k „boljši ureditvi“ nove Lizbonske agende s podporo predhodnemu in tudi naknadnemu vrednotenju in ocenam politike ter pri tem podprlo z dokazi podprte politične pobude Komisije. Poleg tega bodo zahteve, nastale pri izvajanju in spremljanju politike, vodile k vzpostavitvi podpornih dejavnosti, ki ustrezajo svojemu namenu in so zasnovane na raziskavah.

Na nove izzive v zvezi z naraščajočo potrebo po odzivanju na krize, izredne dogodke in pereče politične zahteve se bo odgovorilo z izgradnjo zmožljivosti in infrastruktur na določenih področjih, da bi zagotovili zadostno podporo na ravni EU.

V času trajanja Sedmega okvirnega programa se bo JRC v okviru politik Skupnosti na področju zunanjih odnosov in varnosti soočil z novimi zahtevami. Ta področja dela bodo podprta z internimi in varnimi informacijskimi sistemi/sistemi za analize, ki bodo zagotovili hiter odziv. V okviru sedanjega programa se bo še naprej razvijala tudi svetovna in mednarodna razsežnost delovanja JRC.

Poseben del sredstev JRC je namenjen predhodnim raziskavam, da bi razvili novo znanje in spretnosti. Sredstva se vlagajo v predhodne raziskave kot „izhodiščni kapital“, ki bo morda kasneje doprinesel praktične koristi in, če bodo raziskave uspešne, srednjeročno ali dolgoročno prispeval k dejavnostim JRC.

JRC na zahtevo v okviru podpore, ki jo nudi tematskim politikam, pripravi posebne projekte, ki prispevajo k boljšemu izkoriščanju (vključno z razširjanjem, kadar je to mogoče) ustreznih rezultatov raziskav na ravni EU. Na ta način povečuje koristi družbe znanja. Kjer koli in kadar koli je to ustrezno, bi bilo treba raziskave, ki jih izvaja JRC, uskladiti z raziskavami v okviru naslova „Teme“ v programu „Sodelovanje“, da bi se izognili prekrivanju in podvajanju.

3. Dejavnosti

3.1 Politična tema 1: Blaginja v družbi, bogati z znanjem

3.1.1 Agenda 1.1 Konkurenčnost in inovacije

Z ustvarjanjem in razširjanjem mednarodno priznanih referenc in spodbujanjem enotnega evropskega merskega sistema se bo spodbujalo konkurenčnost, preglednost notranjega trga in trgovino v EU. K primerljivosti merilnih rezultatov bodo prispevala orodja za zagotavljanje kakovosti, kot so referenčni materiali, referenčne meritve, validirane metode in podatki na več področjih, povezanih s politiko, kot so:

- varnost kemikalij in proizvodov, vključno s kozmetiko, in sicer z razvojem referenčnega sistema za integrirano ocenjevanje nevarnosti kemikalij ter znanstveno in tehnološko podporo zakonodaji na področju kemikalij, kar zajema podporo (usposabljanje) pri pripravi Evropske agencije za kemikalije (ECA),
- alternativne metode preskusov (ne na živalih) in inteligentne strategije preskušanja,
- varnost, kakovost in avtentičnost živil; varnost krme; biotehnologija,
- energija (čistejši in obnovljivi viri energije in energetski nosilci),
- varnost in zaščita državljanov,
- okolje in zdravje.

To referenčno delo bo potekalo v tesnem sodelovanju z institucijami držav članic, mednarodnimi organi za standardizacijo (ISO, CEN, Codex Alimentarius, AOAC), regulativnimi organi in industrijo. JRC bo ostalo referenčni laboratorij Skupnosti (CRL) na področjih gensko spremenjenih živil in krme, materialov, namenjenih za stik z živali, in krmnih dodatkov, poleg tega pa bo prevzelo vlogo CRL tudi na širšem področju svojih pristojnosti.

JRC bo nadaljevalo z razvojem naprednega ekonometričnega modeliranja in tehnik za analize občutljivosti na več področjih politike, pri makroekonomskem modeliranju, kratkoročnih analizah finančnih in poslovnih ciklusov ter razvoju in ocenjevanju sestavljenih kazalnikov.

JRC bo nadaljevalo tudi z uporabo orodij finančne ekonometrije in statistike na področju finančnih storitev (na primer poravnave in obračunov in bančnih direktiv). Še naprej bo sodelovalo pri številnih pobudah z zagotavljanjem podpore predhodnemu in naknadnemu vrednotenju (vključno s presojo vplivov) z razvojem posebnih kazalnikov in izvajanjem analiz.

JRC bo povečalo podporo razvoju politik Skupnosti na področju mednarodne trgovine, pri čemer bo posebno pozornost posvetilo vplivu trgovinske politike na trajnostni razvoj in konkurenčnost.

Lizbonska agenda za rast in nova delovna mesta bo podprta z neposredno kvantitativno družbeno-ekonomsko analizo – tudi v povezavi z načelom „boljše ureditve“ – na več področjih politike, kot so makroekonomska stabilnost in rast, finančne storitve, vidiki konkurenčnosti, vseživljenjsko učenje in človeški kapital kot ena izmed razsežnosti Lizbonske strategije, kmetijstvo, podnebne spremembe, trajnostna energija in prometni sistemi. JRC bo prispevalo k boljšemu razumevanju razmerja med zagotavljanjem izobrazbe in potrebami družbe znanja, širjenja znanja, dejavnikov, ki vplivajo na enake možnosti v izobraževanju, in načina, kako doseči učinkovito uporabo izobraževalnih virov.

Pri konkurenčnosti in okoljskih ciljih so v središču ekološko učinkovite tehnologije, ki se bodo še naprej določale in ocenjevale s strani Evropskega urada za celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja ter v okviru prispevka k izvajanju in spremljanju Akcijskega načrta za okoljske tehnologije. Preučili se bodo pogoji, pod katerimi se te tehnologije razvijajo, da bi se določilo ovire za njihovo razširjanje, ocenilo ciljne zmogljivosti in uporabo ter analiziralo ukrepe za povišanje stopnje njihove uporabe.

Konkurenčnost bodo podpirale tudi naslednje dejavnosti:

- podpora vzpostavitvi in ohranitvi evropskih standardov, kot so Eurocodes, Euronorms, standarda IEC in ISO ter evropski referenčni materiali,
- razvoj standardov za okoljske in varnostne sisteme nadzorovanja ter usklajen dostop do podatkov v okviru INSPIRE (infrastruktura za prostorske informacije v Evropi) in GMES (globalno nadzorovanje okolja in varnosti),
- krepitev evropske infrastrukture za meritve z medlaboratorijskimi primerjavami v podporo postopkom akreditacije/certificiranja.

JRC bo zagotovilo tudi znanstveno/tehnično podporo razvoju postopkov ocenjevanja tveganja in upravljanja kot orodja za postopke odločanja na evropski ravni.

3.1.2 Agenda 1.2 Evropski raziskovalni prostor

JRC bo neposredno prispevalo k Evropskemu raziskovalnemu prostoru z razširjanjem znanstvenih mrež, usposabljanjem in mobilnostjo raziskovalcev, dostopom do raziskovalnih infrastruktur in skupnim raziskovanjem. Po potrebi bo sodelovalo pri evropskih tehnoloških platformah, skupnih tehnoloških pobudah in ukrepih iz člena 169. Posebna pozornost bo posvečena vključevanju partnerjev iz novih držav članic in držav kandidat.

JRC bo zagotovilo podporo z dokazi podprti politiki na področju raziskav na ravni Skupnosti in držav članic.

To strateško podporo oblikovanju politike na področju raziskav bodo dopolnile tehnološke presoje prednostnih nalog na področju raziskav na posameznih tematskih področjih.

Na evropski ravni se bo spodbujalo tudi konsolidacijo, razvoj in razširjanje metod za znanstveno in tehnološko načrtovanje.

3.1.3 Agenda 1.3 Energija in promet

JRC bo svoje dejavnosti na področju energije posvetilo gladkemu prehodu na vire in nosilce energije, ki proizvedejo manj ogljika, ter obnovljive vire in nosilce (vključno z vodikom), povečanju učinkovitosti energetskih sistemov in izboljšanju varnosti in zanesljivosti oskrbe z energijo. Cilji JRC na področju energije so:

- vzpostaviti referenčni sistem za trajnostno energijo za zagotavljanje znanstvenega in tehnološkega strokovnega znanja o tehnoloških inovacijah in razvoju (vsi energetski viri in učinkovitost končne rabe energije) potrebam politik Skupnosti,
- delovati kot referenčno središče za predhodno preverjanje učinkovitosti in certificiranje izbranih tehnologij (tj. čistejša fosilna goriva, biomasa, fotovoltaika, gorivne celice in vodik),
- zagotoviti informacije o zanesljivosti oskrbe z energijo v Evropi in o razpoložljivosti obnovljivih virov energije. Poleg tega bo JRC spodbujalo na dejstvih zasnovano razpravo in utemeljeno sprejemanje odločitev glede nabora energetskih virov, da se zadovoljijo evropske potrebe po energiji.

JRC bo prispevalo k razvoju trajnostnega prometa v Evropi, pri čemer se bo osredotočilo na:

- okolje – z raziskavami na področju nadzora emisij in s tem povezanih vplivov na ekosisteme; možnost zmanjšanja emisij z nastajajočimi tehnologijami v okviru različnih načrtov politik,

- tehnično-ekonomsko razsežnost – z raziskavami ocene zunanjih učinkov, izboljšanih goriv in motorjev, alternativnih konceptov vozil ter učinka inovacij na konkurenčnost in gospodarsko rast, pa tudi s presojo možnih politik na področju prometa,
- socialno razsežnost – z dejavnostmi, ki vključujejo raziskave na področju prostorskega načrtovanja, urbanega načrtovanja, vplivov na zdravje in ozaveščanje javnosti. Pozornost bo usmerjena tudi v varnost in zanesljivost zračnega, kopenskega in pomorskega prometa.

Energija in promet sta sektorja, ki najbolj prispevata k onesnaženosti, ki vpliva na kakovost zraka. JRC bo podpiralo tematsko strategijo EU o onesnaževanju zraka „Čist zrak za Evropo“ (CAFE), pri čemer bo posebno pozornost posvetilo opredelitvi in porazdelitvi emisij iz različnih virov v podporo razvoju strategij za zmanjševanje emisij. Uvedlo se bo usklajevanje/normalizacija referenčnih preskusov in metodologij za merjenje emisij.

3.1.4 Agenda 1.4 Informacijska družba

JRC bo s prihodnjimi analizami in strategijami, povezanimi z družbo znanja, podprlo pripravo politik in instrumentov na področju tehnologije informacijske družbe, ki prispevajo h konkurenčni evropske družbe znanja. Pozornost bo namenjena rasti, solidarnosti, vključenosti in trajnosti. JRC bo prispevalo tudi k izvajanju politik Skupnosti, ki so tesno povezane s tehnološkim razvojem informacijske družbe ali imajo od njega velike koristi. To obsega aplikacije na področju e-poslovanja, e-zdravja, osebne varnosti, domačega okolja, e-učenja, e-uprave in okolja, pa tudi določitev potenciala za razvoj pri uresničevanju splošnih evropskih strategij za rast, vključenost in kakovost življenja ter IKT za krepitev zaupanja.

JRC bo na področju tehnologije informacijske družbe usmerjeno k „zbliževanju“, da bi ocenilo možni vpliv na družbo v smislu konkurenčnosti, zasebnosti, lastništva in socialne vključenosti. Na področju zdravja (biosenzorji, nanotehnologija in kognitivne znanosti), varnosti (senzorji, javna varnost in osebna integriteta) in okolja (spremljanje tehnologij in trajnostno okoljsko ravnanje) bo razvijalo konvergentne aplikacije.

3.1.5 Agenda 1.5 Znanosti o življenju in biotehnologija

Znanosti o življenju in biotehnologija so pomembne za mnoga področja politike, kjer lahko močno prispevajo k ciljem Skupnosti. Ta potencial je zelo razviden na področju zdravja, kmetijstva, prehrane, okolja in v drugih sektorjih, kjer se aplikacije hitro razvijajo. Za zagotovitev referenčnih materialov in validiranih metod sta potrebna dostop do široke palete naprednih biotehnoloških instrumentov in nadzor nad njimi. JRC bo v okviru sodelovanja s pristojnimi nacionalnimi organizacijami ob upoštevanju zakonskega in ureditvenega okvira še naprej razvijalo svoje pristojnosti na tem področju.

JRC bo v podporo prihodnji zakonodaji še posebej izvajalo študije o družbeno-ekonomskem vplivu izbranih aplikacij na področju biotehnologije in znanosti o življenju. Z integriranimi prizadevanji na področju nano-biotehnologije, fizike, biologije in kemije, usmerjenimi v tehnike za odkrivanje, bo JRC prispevalo k razvoju novih strategij in tehnologij za spremljanje okolja in zdravja, (ekološke) toksikološke študije, nadzor in varnost prehranske verige živil in krmil.

Aktivnosti se bodo razvijale med drugim na naslednjih področjih:

1. Biotehnologija in zdravstveni vidiki:

- zagotovitev sredstev za zagotavljanje kakovosti pri genskem testiranju,
- študije diagnostičnih aplikacij, ki temeljijo na genomu, in razvoj zdravil (npr. farmakogenomika),
- razvijanje in potrjevanje naprednih metod za izboljšanje, zmanjšanje in nadomestitev poskusov na živalih pri testiranju biotehnoloških zdravil in za določanje toksičnosti kemikalij z in vitro celičnimi kulturami, visoko zahtevnimi tehnikami in toksikogenomiko,
- določitev in ocena novih bioinformacijskih metodologij v podporo t. i. „-omika“ pristopom, z vključitvijo fizioloških odzivov, ki so odvisni od odpornosti in življenjskega sloga posameznika,

- razvoj metodološkega okvira za pravilno upoštevanje dejavnikov, ki vplivajo na tveganje, pri ocenjevanju tveganja za človeško zdravje,
- ocena vpliva nanotehnologij, vključno z nano-toksikologijo, na okolje in zdravje.

2. Biotehnologija in kmetijstvo, prehrana in krma:

- prihodnje študije razvijajočih se biotehnoloških aplikacij pri proizvodnji živil (npr. funkcionalna živila, klonirane rejne živali in pridelki „molekularnega kmetovanja“),
- odkrivanje gensko spremenjenih organizmov, določitev in količinska opredelitev (vključuje potrjevanje zahtevnih metod preverjanja in orodja za zagotavljanje kakovosti pri gensko spremenjenih organizmih naslednjih generacij),
- študije o soobstoju transgenih/netransgenih rastlin; študije o gospodarskih vidikih transgenih rastlin.

3.2 Politična tema 2: Solidarnost in odgovorno upravljanje virov

3.2.1 Agenda 2.1 Razvoj podeželja, kmetijstvo in ribištvo

JRC bo z raziskavami podpiralo evropske politike za razvoj podeželja, kmetijstvo in ribištvo, ki zajemajo vse tri razsežnosti trajnosti:

- Vidiki proizvodnje: podpora izvajanju, nadzoru in spremljanju SKP (sheme enotnih plačil, navzkrižna skladnost in kmetijski svetovalni sistemi), vključno z integriranim administrativnim in kontrolnim sistemom za obdelovalne površine in registri trajnih nasadov, ter priprava katastra ruralnih/urbanih področij za podporo trgu in investicijam (z uporabo tehnik za ugotavljanje položaja/navigacijo); predvidevanje količine pridelka na podlagi modelov simulacije rasti, postopkov za določanje prostorskih vzorcev, daljinskega zaznavanja in kmetijsko-fenološke mreže; podpora izvajanju sistema zavarovanja za kmete v EU; podpora metodološkim vidikom novega kmetijskega statističnega sistema EU (vključno z LUCAS).
- Okoljski vidiki: ocena posledic dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev ter študije vplivov in učinkovitosti kmetijsko-okoljskih ukrepov glede na stanje tal in vode, biološko raznovrstnost in evropske pokrajine; analiza povezav med kmetijsko politiko, politiko razvoja podeželja in regionalnimi politikami ter njihovih vplivov na spremembe rabe zemljišč v Evropi z razvojem kazalnikov in prostorskih modelov; Razvoj spodbujevalnih ukrepov za nizke vložke, ekološko kmetovanje in rodovitnost zemlje. podpora razvoju usmerjenih ozemeljskih strategij za izvajanje programov razvoja podeželja; ocena vpliva podnebni sprememb na kmetijstvo glede na ukrepe za prilagoditev; prispevek k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov (GHG) s pomočjo posebnih energetskih rastlin in z energetsko predelavo kmetijskih odpadkov.
- Vidiki proizvajalcev/potrošnikov: strateške analize politik na področjih, kot so: vpliv reforme SKP na trajnost sistemov kmetovanja; odzivnost kmetijstva na potrebe potrošnikov: opredelitev živil in nadzor nad njimi, vpliv zagotavljanja kakovosti in shem certificiranja znotraj dobavnih verig ter odzivnost na okoljske standarde in standarde dobrega počutja živali; napovedi in analize vpliva politike glavnih kmetijskih proizvodov glede na proizvodnjo, svetovni trg, cene, prihodke in blaginjo potrošnikov; vpliv sprememb trgovinske politike in svetovnih blagovnih borz; kmetijske politike v okviru razvoja podeželja v povezavi z drugimi politikami. Posebna pozornost bo posvečena vplivu reforme SKP v novih držav članicah in državah kandidatkah ter analizi vplivov/učinkov politik za razvoj podeželja.

Cilji skupne ribiške politike se bodo dosegali z izboljšanjem kakovosti in pravočasnosti znanstvenih podatkov in z razvojem postopkov za oceno gospodarskega in družbenega vpliva možnosti upravljanja. Za ugotavljanje kršitev se bodo uporabljale nove tehnologije, vključno z določanjem izvora rib na podlagi analize DNK. Pozornost bo posvečena tehnikam, ki spodbujajo vključenost zainteresiranih strani. V skladu z nastajajočo

pomorsko politiko Skupnosti se bodo storitve, razvite za ribištvo – npr. spremljanje plovil z daljinskim zaznavanjem in elektronsko poročanje – razširile tudi na področje identifikacije trgovskih plovil. Presodil se bo vpliv razvoja rastočega sektorja ribogojstva, vključno z okoljskimi in socialno-ekonomskimi pogoji.

3.2.2 Agenda 2.2 Naravni viri

JRC sodeluje pri pripravah celostnega pristopa za spremljanje sprememb ter analizo vplivov in pritiskov na naravne vire, da bi se razvili integrirani koncepti trajnostnega razvoja. Kot dopolnilo Agende 2.1 bodo te raziskave tesno usklajene s sedmimi tematskimi okoljskimi strategijami EU. Pozornost bo posvetilo skupni uporabi okoljskih informacij in pomagalo pri razvoju storitev globalnega nadzora okolja in varnosti (GMES) s pomembno vlogo v njihovih raziskovalnih dejavnostih. Izvajanje bo potekalo skladno z načeli sistema INSPIRE.

Bolj natančno bodo dejavnosti osredotočene na naslednja področja:

- upravljanje z vodo v skladu z okvirno direktivo o vodah in pomorsko politiko s posvečanjem pozornosti ekološki kakovosti celinskih in obalnih voda v Evropi, ciklusom onesnaževalcev, usklajenim meritvam kemičnih in bioloških onesnaževalcev, dinamičnemu modeliranju in vseevropskim informacijskim sistemom,
- pobude za zaščito tal, ki so določene v okvirni direktivi o tleh, s poudarkom na racionalizaciji pretoka informacij o tleh v Evropi, opredelitvi skupnih meril in metod za razmejevanje tveganih področij glede nevarnosti za tla in pristopih za spremljanje tal,
- analiza življenjskega cikla za sledenje virom od pridobivanja, preko uporabe in recikliranja do končnega odlaganja materialov; trajnostna proizvodnja in poraba naravnih virov in materialov ter vpliv na okolje in trajnost proizvodov pri različnih scenarijih glede tehnologije in politike,
- gozdarstvo; vzpostavil se bo sistem za spremljanje gozdov v Skupnosti, kjer se bodo zbirale informacije o gozdnih požarih, gozdnih ekoloških razmerah in gozdnih virih; dejavnosti bodo vključevale indikatorje biološke raznovrstnosti gozda, orodja za analizo posledic požarov, analizo medsebojnih vplivov med gozdnimi požari, tlemi in podnebnimi spremembami ter vključevanje informacij, povezanih z gozdnimi viri, ki so dostopni v državah članicah,
- zagotovitev neprekinjene tehnične podpore za razvoj sistema INSPIRE: prispevek k skupnemu okoljskemu informacijskemu sistemu v EU (v tesnem sodelovanju z Evropsko agencijo za okolje in Statističnim uradom Evropskih skupnosti),
- ocena vpliva strukturnih in kohezijskih programov ter podpora opredelitvi in vrednotenju regionalnih politik Skupnosti s pomočjo teritorialnih indikatorjev na regionalni in urbani ravni.

3.2.3 Agenda 2.3 Okolje in zdravje

Povezava med okoljem in zdravjem predstavlja novo težišče pozornosti na evropski ravni. JRC bo k temu nastajajočemu področju politike prispevalo z naslednjimi dejavnostmi:

- razvoj in potrjevanje metod za spremljanje možnosti za izpostavljenost in vrednotenje izpostavljenosti: zrak v okolju (kakovost zraka), zrak v zaprtih prostorih (produkti, dim), pitna voda in živila (vključno z materiali, namenjenimi za stik z živilo, in onesnaževalci v prehranski verigi); prispevek k razvoju koncepta popolne izpostavljenosti človeka je predviden zlasti na področju kemikalij,
- ocena učinkov na zdravje z eksperimentalnim delom, biološkim monitoringom, toksikogenomičnimi analizami, računalniškimi tehnikami in analitičnimi orodji,
- izkoriščanje znanja, pridobljenega pri ukrepih iz zgornjih dveh točk, da bi prispevali k prihodnjemu razvoju integriranega sistema za okolje in zdravje, v skladu s političnim okvirjem glede informacij o okolju in zdravju, ki se razvija v okviru akcijskega načrta EU.

3.2.4 Agenda 2.4 Podnebne spremembe

Osrednji cilj Kjotskega protokola je zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Ocena možnosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (ukrepi za ublažitev) v skupnem okviru je zato ključna točka agende JRC. Prizadevalo si bo za oceno kakovosti, verifikacijo in analizo emisij toplogrednih plinov, zlasti v težavnejših sektorjih, kot sta kmetijstvo in gozdarstvo. Podobni ukrepi bodo usmerjeni k vprašanju preverjanja v okviru trgovanja z ogljikom.

Prilagoditev podnebnim spremembam je postala nujno potrebna, zato bo JRC nadaljevalo z zbiranjem in ocenjevanjem podatkov o okoljskih vplivih na različne občutljive sektorje evropskega gospodarstva. Sem spadajo kmetijstvo, gozdarstvo, vodni viri in naravna tveganja. Pri oceni nevarnosti, povezanih s podnebnimi spremembami, bo poudarek na pogostosti poplav, suš, gozdnih požarov, neviht, poslabšanju kakovosti zraka ter obalnih in morskih procesih na evropski ravni.

Potrebno je ustrezno znanje o pokazateljih in vplivih podnebnih sprememb po vsem svetu. Še naprej se bodo razvijale tehnike za globalno spremljanje, da se bodo ocenile spremembe v atmosferi, oceanih in zemeljski biosferi, ki povzročajo podnebne spremembe ali pa nastanejo kot njihove posledice. Te dejavnosti so del evropskega prispevka h globalnim sistemom opazovanja, ki jih formalno podpira Okvirna konferenca ZN o spremembi podnebja (prispevek h globalnim sistemom za opazovanje podnebja). Podobne dejavnosti bodo posvečene preverjanju trgovanja z ogljikom v okviru prilagodljivih mehanizmov Kjotskega protokola (Skupno izvajanje in Mehanizem čistega razvoja) in prihodnjih ureditev po letu 2012. JRC bo sodelovalo v tretji fazi programa TREES (okoljsko opazovanje tropskih ekosistemov s sateliti) in tako posodobilo prejšnje ocene svetovne pokritosti z gozdovi.

JRC bo sodelovalo z drugimi središči za modeliranje v Evropi, da bi razvilo kompromisne pristope ter analize stroškov in koristi. Posebnega pomena za Sedmi okvirni program je analiza možnosti za obdobje po Kjotskem protokolu, ki bo vodila k odprtim razpravam o vključitvi podnebnih politik v druge sektorske politike.

3.3 Politična tema 3: Svoboda, varnost in pravica

3.3.1 Agenda 3.1 Notranja varnost

JRC bo nudilo znanstveno in tehnološko podporo politikam Skupnosti v povezavi z oblikovanjem območja svobode, varnosti in pravice ter na področju carin, in sicer predvsem s svojimi raziskovalnimi dejavnostmi. Poudarek bo na uporabi informacijskih tehnologij in analize sistemov za zaščito proti kriminalu in goljufijam, tihotapljenju in nezakoniti trgovini; za zaščito državljanov in infrastrukturo, ki so odločilnega pomena pri boju proti terorizmu; ter za obvladovanje migracij in nadzor meja. Zagotovljena bo tudi tehnična podpora integriranemu nadzoru meja (npr. interoperabilnost).

Dejavnosti bodo vključevale podporo naslednjim ukrepom:

- zmogljivosti za odkrivanje in nadzorovanje goljufij v okviru proračuna Skupnosti in nepravilne porabe sredstev s pomočjo avtomatičnega pridobivanja informacij in uporabe naprednih analitičnih tehnik na obsežnih podatkovnih bazah,
- ocena groženj in ranljivosti infrastruktur odločilnega pomena v okviru ključnih sektorjev na ravni Unije (npr. informacijski sistemi, finančni sistemi, industrijski obrati, javne zgradbe, prometni sistemi in infrastrukture, komunikacijska omrežja, finančne mreže, navigacijski sistemi, infrastrukture za električno energijo in plin/nafto, sistemi za distribucijo živil, itd.),
- preprečevanje, pripravljenost in obvladovanje tveganja v zvezi z dogodki, ki jih povzročijo namerni posegi v infrastrukturo (sabotaža industrijskih objektov, eksplozije, trčenja, biološke in kemične snovi, napad na prehranske sisteme),
- varnost meja in upravljanje z njimi s pomočjo standardov in testiranja za biometrične senzorje, nadzornih sistemov za odkrivanje nezakonite trgovine, nadzorovanja migracijskih tokov,
- zbiranje informacij na področju prevoza blaga po zraku, morju in cestah z uporabo različnih sledilnih tehnologij,
- krizni center EU (ARGUS) in mehanizmi odzivanja v kriznih situacijah.

3.3.2 Agenda 3.2 Nesreče in odziv nanje

V zvezi z naravnimi in tehnološkimi nesrečami bo JRC spodbujal boljšo usposobljenost za razumevanje in spoprijemanje z ranljivostmi, tveganji, zgodnjim obveščanjem, sistemi za opozarjanje, spremljanje in oceno škode, preventivnimi ukrepi in ukrepi za ublažitev. Zlasti bo prispevalo k izboljšanju odzivne sposobnosti in kriznega upravljanja v Skupnosti v smislu hitrega ukrepanja, spremljanja, ocene škode (npr. v okviru mehanizma Skupnosti na področju civilne zaščite in pomoči iz Solidarnostnega sklada).

Urad za nevarnosti večjih nesreč bo prispeval k obvladovanju varnosti s spremljanjem nesreč in izrednih dogodkov ter s pri tem pridobljenimi izkušnjami, zlasti v zvezi z obrati iz direktive Seveso II.

V zvezi z naravnimi nesrečami se bo JRC usmerilo v razvoj sistemov za zgodnje obveščanje in opozarjanje s pomočjo modelov, tehnologij za opazovanje Zemlje in merilnih omrežij za različne razmere v Evropi, vključno s poplavami, sušami, razlitji nafte, potresi, gozdnimi požari, snežnimi plazovi, zemeljskimi plazovi in nevihtami. Na območju Sredozemlja/Črnega morja ter obalnih delov Atlantskega oceana se bo preučilo tveganje večkratnih nesreč. Nadaljevalo se bo poročanje in učenje na podlagi naravnih nesreč. Dejavnosti v okviru te agende se bodo izvajale tudi v podporo razvoju storitev GMES, povezanih s kriznimi in izrednimi razmerami.

3.3.3 Agenda 3.3 Varnost in kakovost živil in krme

Dejavnosti bodo v skladu s konceptom „od vilic do vil“. JRC bo zagotovilo potrditev metod in usklajenih postopkov za široko paleto živil in krme. Prav tako bo okrepilo svojo sposobnost obvladovanja kriz na področju prehrane in krme s pomočjo svojega strokovnega znanja pri analizi živil in krme in po potrebi z vpeljavo novih področij. Pozornost bo posvečena tesnemu sodelovanju z Evropsko agencijo za varnost hrane.

Ukrepi bodo pokrivali naslednja posebna področja:

- potrjevanje molekularne biologije in sklopljenih tehnik za nadzor živil in krme, npr. na področju alergenov, funkcionalnih in ekološko pridelanih živil,
- področja, povezana s prehrano in zdravjem, kjer se v prihodnosti pričakuje nova zakonodaja (npr. mikrobiologija, funkcionalna in ekološko pridelana živila, alergeni, zdravstvene zahteve pri etiketiranju),
- področja, povezana z varnostjo krme, za katera že obstaja zakonodaja (npr. dovoljenja za krmne dodatke),
- mikrobiologija na področju prehrane in krme, potrjevanje biomolekularnih metod za odkrivanje mikroorganizmov, zlasti patogenov v živilih in vodi,
- potrjevanje analitskih metod za odkrivanje prepovedanih snovi, kontaminantov, krmnih dodatkov in živalskih beljakovin, za ugotavljanje skladnosti z direktivami o označevanju ter za določanje porekla (npr. izotopne metode),
- elektronska sledljivost skozi celotno prehransko verigo krmil in živil.

3.4 Politična tema 4: Evropa kot svetovni partner

JRC bo podpiralo odločanje Skupnosti v okviru instrumentov zunanje politike (razvojno sodelovanje, trgovina in instrumenti za odziv v kriznih situacijah in mirno preprečevanje konfliktov, vključno z instrumenti za stabilnost in humanitarno pomoč).

3.4.1 Agenda 4.1 Globalna varnost

JRC bo v okviru svojih raziskav povečalo podporo programom Skupnosti za obnovo in humanitarno pomoč s pomočjo novih tehnologij (vključno z vesoljskimi tehnologijami in geoprostorsko analizo, omrežno inteligenco, informacijskimi sistemi v realnem času), ki se bodo lahko uporabile na različnih ravneh posredovanja (od pripravljenosti do hitrega odziva in ukrepov na terenu), da bi obravnavali prepoznavanje pozabljenih kriz, zgodnje opozarjanje na potencialne krize, oceno humanitarnih potreb in nudenje pomoči,

celovito ukrepanje v kriznih situacijah in oceno škode po krizi. Zagotovljena bo tudi podpora mednarodni humanitarni pomoči, in sicer z razširitvijo funkcionalnosti svetovnega sistema za opozarjanje na nesreče in odziv nanje, da bi lahko v tesnem sodelovanju z agencijami ZN (zlasti njihovim Uradom za usklajevanje humanitarnih dejavnosti) pokrivali širok spekter humanitarnih nesreč.

JRC bo vzpostavilo svetovno geoprostorsko podatkovno bazo in prispevalo k storitvam (hitro kartiranje), ki podpirajo krizno upravljanje in varnost; prispevalo bo tudi k interoperabilnosti sistemov in standardov za podporo izmenjavi podatkov med sistemi, zlasti s situacijskim centrom Sveta in Satelitskim centrom EU. Te dejavnosti potekajo v okviru razvoja prihodnjih pilotnih storitev GMES.

JRC bo zagotovilo znanstveno in tehnološko podporo v povezavi z izvajanjem ukrepov v okviru predvidenega instrumenta za stabilnost, pri čemer bo obravnavalo čezmejne izzive ter vprašanja dolgoročne svetovne stabilnosti in varnosti. JRC se bo posvetilo vprašanju širjenja orožja za množično uničevanje ter blaga in tehnologij z dvojno rabo, vključno z nadzorom izvoza, nadzorom meja, zaščito dobavne verige in izdelovanjem državnih profilov. Sistemi, ki se bodo nadalje razvijali v ta namen, vključujejo sisteme razvrščanja za nadzor izvoza, sisteme, zasnovane na obveščanju, skladiščenje podatkov in večjezikovna orodja za iskanje podatkov po spletu. Predvideva se močna povezava z ustreznimi dejavnostmi JRC v okviru posebnega programa Euratoma.

Osrednjega pomena pri tem pristopu so tehnike za analizo podatkov, pridobljenih pri daljinskem zaznavanju, ter sistemi za integracijo in analizo podatkov iz več virov (vključno z opazovanjem Zemlje in odprtimi viri); uporabili se bodo za podporo izvajanju dejavnosti na področju zunanje politike Skupnosti, kot so tiste, ki zadevajo proces Kimberley, in mehanizmom za spremljanje nezakonite trgovine, vključno z lesom in predmeti z dvojno rabo. Te dejavnosti bodo prispevale k svetovni razsežnosti pobude GMES.

3.4.2 Agenda 4.2 Razvojno sodelovanje

Ustanovil se bo observatorij za trajnostni razvoj in okolje, sprva v afriških, karibskih in pacifiških državah. Tri področja v okviru osrednje dejavnosti observatorija, tj. zbiranja podatkov in komunikacijskega sistema, bodo okoljska diagnostika in državni profili, oblikovanje scenarijev ter interakcije med različnimi politikami. Analize trendov bodo podprte z dolgoročnimi opazovanji virov in okoljskih parametrov (npr. v zvezi s pokritostjo zemljišč, pokritostjo z gozdovi, požari, biološko raznovrstnostjo, obalnimi območji, ranljivostjo podnebja itd.). Pri razvoju bosta tesno vključena pobuda GMES in program za spremljanje okolja in trajnostnega razvoja v Afriki.

Globalno spremljanje pridelkov, ki bo potekalo v okviru dejavnosti observatorija, se bo razvilo v kontekstu zagotavljanja hrane in pobude Skupnosti za izkoreninjenje revščine in trajnostni razvoj. Raziskovalno delo bo osredotočeno na nove metode za ocenjevanje preskrbe s hrano in potreb po hrani, informacijske sisteme za zagotavljanje hrane in oceno ranljivosti.

Končni proizvodi bodo „usmerjeni k strankam“, kar v tem primeru pomeni, da bodo zasnovani na tak način, da bodo ustrezali potrebam držav v razvoju in da jih bodo te države lahko uporabile.

Okrepilo se bo sodelovanje z glavnimi akterji (UNEP, FAO, EUMETSAT, WFP, ESA GMES-GMFS).

Etični vidiki

Med izvajanjem tega posebnega programa in raziskovalnih dejavnosti, ki iz njega izhajajo, je treba spoštovati temeljna etična načela. Sem med drugim sodijo načela iz Listine EU o temeljnih pravicah, vključno z naslednjimi: varstvo človekovega dostojanstva in življenja, varstvo osebnih podatkov in zasebnosti kot tudi živali in okolja v skladu s pravom Skupnosti in najnovejšimi različicami ustreznih mednarodnih konvencij in kodeksov ravnanja, npr. Helsinško deklaracijo, Konvencijo Sveta Evrope o človekovih pravicah in biomedicini, podpisano v Oviudu 4. aprila 1997, in njenimi dodatnimi protokoli, Konvencijo ZN o otrokovih pravicah, Splošno deklaracijo o človeškem genomu in človekovih pravicah, ki jo je sprejel Unesco, Konvencijo ZN o biološkem in toksičnem orožju (BTWC), Mednarodno pogodbo o rastlinskih genskih virih za prehrano in kmetijstvo ter ustreznimi resolucijami Svetovne zdravstvene organizacije (WHO).

Prav tako se bodo upoštevala mnenja Evropske skupine svetovalcev glede etičnih posledic biotehnologije (1991–1997) in mnenja Evropske skupine za etiko v znanosti in novih tehnologijah (od 1998).

V skladu z načelom subsidiarnosti in zaradi raznolikosti v Evropi obstoječih pristopov morajo udeleženci v raziskovalnih projektih spoštovati trenutno zakonodajo, predpise ter etična merila v državah, kjer potekajo raziskave. V vsakem primeru se uporabljajo nacionalni predpisi in nobena raziskava, ki je prepovedana v kateri koli posamezni državi članici ali drugi državi, se ne bo podpirala s financiranjem Skupnosti, ki se bo izvajalo v tej državi članici ali državi.

Po potrebi morajo izvajalci raziskovalnih projektov pridobiti odobritev ustreznih nacionalnih ali lokalnih odborov za etiko še pred začetkom izvajanja dejavnosti RTR. Komisija bo sistematično izvedla tudi pregled izpolnjevanja etičnih meril pri predlogih, ki obravnavajo etično občutljiva vprašanja, ali kadar etični vidiki niso bili ustrezno obravnavani. V posebnih primerih se lahko pregled izpolnjevanja etičnih meril izvede med izvajanjem projekta.

Protokol o zaščiti in dobrem počutju živali, ki je priložen Pogodbi, zahteva, da Skupnost pri oblikovanju in izvajanju svojih politik, vključno z raziskavami, v celoti upošteva zahteve po dobrem počutju živali. Direktiva Sveta 86/609/EGS z dne 24. novembra 1986 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o varstvu živali, ki se uporabljajo za poskusne in druge znanstvene namene ⁽¹⁾, zahteva, da morajo biti vsi poskusi načrtovani tako, da se izognemo povzrocanju stisk in nepotrebnih bolečin ter trpljenja poskusnim živalim, z uporabo najmanjšega števila živali, uporabo živali z najnižjo mero nevrofiziološke občutljivosti ter povzrocanjem najmanjše možne bolečine, trpljenja, stiske ali trajnih poškodb. Spreminjanje genske dediščine živali in kloniranje živali je dovoljeno zgolj v primerih, ko so cilji etično utemeljeni, pogoji zagotavljajo dobro počutje živali in se spoštujejo načela biološke raznolikosti.

Med izvajanjem tega programa bo Komisija redno spremljala najnovejša znanstvena dognanja ter nacionalne in mednarodne predpise, tako da bo lahko upoštevala kakršen koli razvoj dogodkov.

⁽¹⁾ UL L 358, 18.12.1986, str. 1. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2003/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 230, 16.9.2003, str. 32).

Popravek Odločbe Sveta z dne 19. decembra 2006 o posebnem programu za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja (2007–2011)

(Uradni list Evropske unije L 400 z dne 30. decembra 2006)

Besedilo Odločbe 2006/976/Euratom se glasi:

ODLOČBA SVETA

z dne 19. decembra 2006

o posebnem programu za izvajanje Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja (2007–2011)

(2006/976/Euratom)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo in zlasti prvega odstavka člena 7 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

po posvetovanju z Znanstveno-tehničnim odborom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu s Sklepom Sveta št. 2006/970/Euratom z dne 18. decembra 2006 o Sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja (2007–2011) ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu „okvirni program“) se okvirni program izvaja s posebnimi programi, v katerih so določena podrobna pravila za njihovo izvajanje in trajanje ter predvidena potrebna sredstva.
- (2) Okvirni program je sestavljen iz dveh vrst dejavnosti: (i) posrednih ukrepov na področju raziskav fuzijske energije ter raziskav jedrske cepitve in zaščite pred sevanjem, ter (ii) neposrednih ukrepov za dejavnosti Skupnega raziskovalnega središča na področju jedrske energije. Dejavnosti iz točke (i) se izvajajo v okviru tega posebnega programa.
- (3) Za ta program bi morala veljati pravila okvirnega programa za udeležbo podjetij, raziskovalnih središč in univerz ter za razširjanje rezultatov raziskav (v nadaljnjem besedilu „pravila za udeležbo in razširjanje“).

(4) Okvirni program bi moral dopolnjevati druge ukrepe EU v zvezi s politiko na področju raziskav, ki so nujno potrebni pri splošnih strateških prizadevanjih za uresničevanje lizbonske strategije, zlasti ukrepe na področju izobraževanja, usposabljanja, kulture, konkurenčnosti in inovacij, industrije, zdravja, varstva potrošnikov, zaposlovanja, energije, prometa in okolja.

(5) Glede na Sklep Sveta z dne 26. novembra 2004 o spremembi pogajalskih direktiv v zvezi z mednarodnim termonuklearnim poskusnim reaktorjem (ITER) bo v okviru širšega pristopa k fuzijski energiji izgradnja reaktorja ITER v Evropi osrednja značilnost dejavnosti na področju raziskav fuzije, ki se bodo izvajale pod okriljem okvirnega programa.

(6) Dejavnosti EU, s katerimi se prispeva k uresničevanju projekta ITER, zlasti tiste, ki so potrebne za začetek gradnje reaktorja ITER v Cadaracheju ter za raziskave in razvoj na področju tehnologije ITER v času trajanja okvirnega programa, usmerja skupno podjetje v smislu poglavja 5 naslova II Pogodbe.

(7) Tudi vidiki raziskav in tehnološkega razvoja na področju znanosti in tehnologije jedrske cepitve se lahko izvajajo preko skupnih podjetij, ustanovljenih na podlagi poglavja 5 naslova II Pogodbe.

(8) Skupnost je v skladu s členom 101 Pogodbe sklenila vrsto mednarodnih sporazumov na področju jedrskih raziskav in treba bi si bilo prizadevati za krepitev mednarodnega sodelovanja na področju raziskav, da bi se Skupnost še bolj vključevala v svetovno raziskovalno skupnost. Zato naj

⁽¹⁾ Mnenje z dne 30. novembra 2006 (še ni bilo objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ UL C 185, 8.8.2006, str. 10.

⁽³⁾ UL L 400, 30.12.2006, str. 60. Sklep, kakor je popravljen na strani 21 tega Uradnega lista.

v tem posebnem programu sodelujejo države, ki so v ta namen sklenile sporazume, na ravni projekta in na podlagi vzajemnih koristi pa naj v njem sodelujejo tudi subjekti iz tretjih držav in mednarodne organizacije za znanstveno sodelovanje.

- (9) Raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo znotraj tega programa, bi morale upoštevati temeljna etična načela, vključno s tistimi, ki so izražena v Listini o temeljnih pravicah Evropske unije.
- (10) Z okvirnim programom bi bilo treba prispevati k spodbujanju trajnostnega razvoja.
- (11) Pomembno je zagotoviti dobro finančno upravljanje okvirnega programa, karseda učinkovit in uporabnikom prijazen način za njegovo izvajanje ter obenem pravno varnost in dostopnost programa vsem udeležencem v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 z dne 25. junija 2002 o finančni uredbi, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti ⁽¹⁾, in Uredbo Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002 ⁽²⁾ o določitvi podrobnih pravil za izvajanje finančne uredbe in vsemi prihodnjimi spremembami.
- (12) Treba je sprejeti ustrezne ukrepe, sorazmerne s finančnimi interesi Evropskih skupnosti, za spremljanje učinkovitosti dodeljene finančne podpore in učinkovitosti uporabe teh sredstev, da bi se preprečile nepravilnosti in goljufije, storiti pa bi bilo treba tudi vse potrebno za povračilo izgubljenih, nepravilno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev v skladu z Uredbo (ES, Euratom) št. 1605/2002 in Uredbo Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002, Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti ⁽³⁾, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi ⁽⁴⁾, in Uredbo (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 1999 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) ⁽⁵⁾.
- (13) Vsako tematsko področje bi morale imeti lastno proračunsko vrstico v splošnem proračunu Evropskih skupnosti.
- (14) Pri izvajanju tega programa je treba primerno pozornost posvetiti integraciji načela enakosti spolov ter med drugim tudi delovnim pogojem, preglednosti postopkov zaposlovanja in poklicnemu razvoju v zvezi z raziskovalci,

zaposlenimi pri projektih in programih, ki se financirajo v okviru ukrepov tega programa, za katere nudi referenčni okvir Priporočilo Komisije z dne 11. marca 2005 o Evropski listini za raziskovalce ter o Kodeksu ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev ⁽⁶⁾, pri čemer je treba upoštevati njegovo prostovoljno naravo –

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

V okviru Sedmega okvirnega programa Euratoma se za obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2011 sprejme posebni program za jedrske raziskave in usposabljanje na področju fuzijske energije, jedrske cepitve in zaščite pred sevanjem, v nadaljnjem besedilu „posebni program“.

Člen 2

Posebni program podpira vse raziskovalne dejavnosti in usposabljanje na področju jedrske energije, ki se izvajajo na naslednjih tematskih področjih:

- (a) raziskave fuzijske energije;
- (b) raziskave jedrske cepitve in zaščite pred sevanjem.

Cilji in splošne smernice navedenih dejavnosti so določeni v Prilogi.

Člen 3

V skladu s členom 3 okvirnega programa znaša znesek, potreben za izvajanje posebnega programa, 2 234 milijonov EUR, od česar je odhodkom za poslovanje Komisije namenjenih do 15 %. Ta znesek se razdeli, kakor sledi:

Raziskave fuzijske energije ⁽¹⁾	1 947
Jedrska cepitev in zaščita pred sevanjem	287

⁽¹⁾ V okviru zneska, predvidenega za raziskave fuzijske energije, se bo najmanj 900 milijonov EUR namenilo za dejavnosti, ki niso povezane z gradnjo reaktorja ITER in so našteje v Prilogi.

Člen 4

Vse raziskovalne dejavnosti iz posebnega programa se izvajajo v skladu s temeljnimi etičnimi načeli.

Člen 5

1. Posebni program se izvaja s shemami financiranja, ki so določene v Prilogi II k okvirnemu programu.

⁽⁶⁾ UL L 75, 22.3.2005, str. 67.

⁽¹⁾ UL L 248, 16.9.2002, str. 1.

⁽²⁾ UL L 357, 31.12.2002, str. 1. Uredba, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES, Euratom) št. 1248/2006 (UL L 277, 19.8.2006, str. 3).

⁽³⁾ UL L 312, 23.12.1995, str. 1.

⁽⁴⁾ UL L 292, 15.11.1996, str. 2.

⁽⁵⁾ UL L 136, 31.5.1999, str. 1.

2. Za ta posebni program se uporabljajo pravila za udeležbo in razširjanje.

Člen 6

1. Komisija sestavi delovni program za izvajanje posebnega programa, v katerem podrobno opredeli cilje ter prednostne naloge na področju znanosti in tehnologije, določene v Prilogi, sheme financiranja, ki se bodo uporabile za temo, za katero se lahko predloži predloge, ter časovni raspored izvajanja.

2. V delovnem programu se upoštevajo ustrezne raziskovalne dejavnosti, ki jih izvajajo države članice, pridružene države ter evropske in mednarodne organizacije. Po potrebi se program posodablja.

3. V delovnem programu se določijo merila, v skladu s katerimi se ocenjujejo predlogi za posredne ukrepe v okviru shem financiranja in izbirajo projekti. Merila so odličnost, učinek in izvajanje, v tem okviru pa se v delovnem programu lahko nadalje opredeli ali dopolni dodatne zahteve, ponderje in mejne vrednosti.

4. V delovnem programu se lahko opredeli:

- (a) organizacije, ki prejemajo prispevke v obliki članarine;
- (b) podporne ukrepe za dejavnosti nekaterih pravnih oseb.

Člen 7

1. Za izvedbo posebnega programa je odgovorna Komisija.

2. Komisiji pri izvajanju posebnega programa pomaga posvetovalni odbor. Člani tega odbora se lahko menjujejo glede na različne točke dnevnega reda odbora. Za vidike, povezane

z jedrsko cepitvijo, so sestava tega odbora in podrobni operativni predpisi in postopki, ki se za njega uporabljajo, določeni v Sklepu Sveta 84/338/Euratom, ESPJ, EGS z dne 29. junija 1984 o strukturah in postopkih za upravljanje in usklajevanje raziskovalnih, razvojnih in predstavitvenih dejavnosti v Skupnosti ⁽¹⁾. Za vidike, povezane s fuzijo, je isto določeno v Sklepu Sveta z dne 16. decembra 1980 o ustanovitvi posvetovalnega odbora za fuzijski program ⁽²⁾.

3. Komisija odbor redno obvešča o splošnem napredku pri izvajanju posebnega programa in mu pravočasno predloži podatke o vseh dejavnostih RTR, ki se predlagajo ali financirajo v okviru tega programa.

Člen 8

Komisija v skladu s členom 6 okvirnega programa zagotovi neodvisno spremljanje, oceno in pregled izvajanja dejavnosti na področjih, zajetih v tem posebnem programu.

Člen 9

Ta odločba začne veljati tretji dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 10

Naslovljena je na države članice.

V Bruslju, 19. decembra 2007

Za Svet

Predsednik

J. KORKEAOJA

⁽¹⁾ UL L 177, 4.7. 1984, str. 25.

⁽²⁾ Še ni objavljen, vendar nazadnje spremenjen s Sklepom 2005/336/Euratom (UL L 108, 29.4. 2005, str. 64).

PRILOGA

ZNANSTVENI IN TEHNOLOŠKI CILJI, SPLOŠNE SMERNICE ZA TEME IN DEJAVNOSTI

1. Uvod

Jedrska energija trenutno prispeva tretjino v EU porabljene električne energije in je, glede na to, da je najpomembnejši vir električne energije za pokrivanje osnovnih obremenitev, ki med delovanjem jedrskih elektrarn ne proizvaja CO₂, pomemben predmet razprave o sredstvih za boj proti podnebnim spremembam in zmanjšanju evropske odvisnosti od uvožene energije.

Fuzija lahko pomembno prispeva k uresničitvi trajnostne in varne oskrbe EU z energijo, potem ko se bodo v naslednjih nekaj desetletjih na trgu uveljavili komercialni fuzijski reaktorji, pri čemer je ITER velik korak na poti do tega cilja. Uresničitev projekta ITER je zato v ospredju sedanje strategije EU, čeprav jo mora spremljati močan in usmerjen evropski program raziskav in razvoja za pripravo na izkoriščanje reaktorja ITER ter razvoj tehnologij in baze znanja, potrebnih med njegovim obratovanjem in tudi pozneje.

Po drugi strani je jedrska cepitev uresničljiva možnost za tiste države članice, ki bi to tehnologijo rade izkoristile za uravnoteženo kombinacijo oskrbe z energijo. Raziskave in usposabljanje so odločilnega pomena pri zagotavljanju visoke ravni sedanje in prihodnje jedrske varnosti, ohranjanju napredka v smeri trajnostnih rešitev glede ravnanja z odpadki ter izboljševanju učinkovitosti in konkurenčnosti sektorja kot celote. Raziskave na področju zaščite pred sevanjem predstavljajo bistven vidik te politike, saj zagotavljajo optimalno varnost javnosti in delovne sile pri celotni uporabi v medicini in industriji.

Če naj Evropa ostane konkurenčna, je bistvenega pomena ustrezna raven vlaganja v raziskave na vseh področjih: da bi dosegli največjo možno učinkovitost, to zahteva usklajeno delovanje na ravni EU s stalnim sodelovanjem med državami članicami in pomembna prizadevanja za ohranitev infrastrukture, sposobnosti in znanja. Na splošno bodo raziskave potrebne tudi za odkrivanje novih znanstvenih in tehnoloških možnosti ter za prožen odziv na nove politične potrebe, ki nastajajo v času trajanja okvirnega programa.

2. Tematska področja raziskav

2.1 Fuzijska energija

Izgradnja reaktorja ITER v Cadaracheju v Franciji in projekti „širšega pristopa“ za pospešitev razvoja fuzijske energije se bodo izvajali v okviru mednarodnega sodelovanja. Z mednarodnim sporazumom ITER se bo ustanovila Organizacija ITER. Izgradnja reaktorja ITER in projekti širšega pristopa, pa tudi njihova uporaba skupaj z drugimi zmogljivostmi na področju mednarodnega sodelovanja, bosta tako sodelovanje povzdignili na raven, kakršne do zdaj še ni bilo. To bo Evropi prineslo številne koristi, zlasti v smislu učinkovitosti in morebitne delitve stroškov. Evropska agencija (Domestic Agency) za ITER bo ustanovljena kot skupno podjetje v okviru Pogodbe Euratom. Preko nje bo Euratom izpolnjeval svoje mednarodne obveznosti, ki izhajajo iz Sporazuma ITER; poleg tega pa bo zagotavljala, da bo Euratom učinkovito in skladno zagotavljal evropski prispevek k projektu ITER in projektom širšega pristopa, vključno z dejavnostmi na področju raziskav in razvoja, ki podpirajo te projekte.

Evropa ima na področju raziskav fuzijske energije vodilno vlogo zaradi enotnega in v celoti integriranega evropskega fuzijskega programa v smislu Evropskega raziskovalnega prostora (ERP), močne stalne podpore Skupnosti, usklajevanja s strani Euratoma in razvoja človeškega kapitala v Euratomovih združenjih za fuzijo. Združenja za fuzijo so središča odličnosti na področju raziskav fuzije in razpolagajo z obširno mrežo za sodelovanje, ki v veliki meri temelji na njihovih eksperimentalnih zmogljivostih. Izjemni razvoj tehnologije, ki ga je Euratom prispeval k dejavnostim tehničnega projektiranja reaktorja ITER, in uspešna uporaba zmogljivosti JET sta močno prispevala k nadaljnjemu spodbujanju tesne povezanosti evropskega fuzijskega programa. To je Evropi tudi zagotovilo znanje in izkušnje, potrebne za široko zastavljeno sodelovanje pri vseh vidikih raziskav fuzijske energije, vključno z uresničevanjem projekta ITER in projektov širšega pristopa. Na podlagi teh dosežkov bosta organizacija in upravljanje Sedmega okvirnega programa zagotovila učinkovito usklajenost dejavnosti na področju raziskav in razvoja za doseganje kratkoročnih in dolgoročnih ciljev programa.

Hiter razvoj fuzije zahteva tudi obsežno industrijsko bazo, da se zagotovi pravočasna uporaba fuzijske energije. Evropska industrija je že občutno prispevala k tehničnemu projektiranju reaktorja ITER. V času trajanja Sedmega okvirnega programa bo evropska industrija, vključno z MPS, igrala osrednjo vlogo pri izgradnji reaktorja ITER, poleg tega pa si bo prizadevala za polno sodelovanje pri razvoju tehnologij fuzijske energije za elektrarno DEMO („predstavitvena“ fuzijska elektrarna) in prihodnje fuzijske elektrarne.

Projekt ITER in evropski program raziskav fuzijske energije bosta prispevala k nekaterim izmed nujnih ukrepov, ki so bili v poročilu skupine na visoki ravni („Kokovo poročilo“) označeni kot bistveni za napredek Lizbonske strategije. ITER bo postal še posebej privlačen za najboljše znanstvenike s področja fuzije, inženirje in industrije visoke tehnologije. To bo koristilo tako evropskemu fuzijskemu programu kot tudi splošni znanstveni in tehnični bazi znanja. Spretnosti in znanje, ki jih bo evropska industrija pridobila ob gradnji sistemov in komponent za reaktor ITER, ki bodo morali izpolnjevati visoke tehnične zahteve, bodo pomagali povečati njeno konkurenčnost.

Splošni cilj

Cilj programa je razviti bazo znanja za izgradnjo prototipskih reaktorjev za elektrarne, ki so varne, trajnostne, okoljsko odgovorne in gospodarno izvedljive, pomemben korak pri uresničevanju tega cilja je izgradnja reaktorja ITER.

Dejavnosti

(i) Izgradnja reaktorja ITER

To vključuje dejavnosti, potrebne za skupno izgradnjo reaktorja ITER kot mednarodne raziskovalne infrastrukture:

Skupnost bo imela kot gostiteljica projekta posebno odgovornost znotraj Organizacije ITER in vodilno vlogo zlasti pri pripravi lokacije, ustanovitvi Organizacije ITER, upravljanju in izbiri kadra, pa tudi pri splošni tehnični in administrativni podpori;

Skupnost bo kot pogodbenica stran pri projektu ITER prispevala k izgradnji opreme in objektov, ki so znotraj območja reaktorja ITER in so bistvene za njegovo uporabo, ter podpirala projekt med gradnjo;

Dejavnosti na področju raziskav in razvoja v podporo izgradnji reaktorja ITER bodo potekale v okviru združenj za fuzijo in evropskih industrij. Vključevale bodo razvoj in testiranje komponent in sistemov.

(ii) Raziskave in razvoj za pripravo obratovanja reaktorja ITER

Usmerjen fizikalno-tehnoški program bo osredotočen na konsolidacijo projektnih odločitev v zvezi z reaktorjem ITER in na pripravo na hiter začetek obratovanja reaktorja, pri čemer bo občutno zmanjšal čas in znižal stroške, potrebne za doseganje osnovnih ciljev projekta. Izvajal se bo preko usklajenih eksperimentalnih in teoretičnih dejavnosti ter modeliranja z uporabo zmogljivosti reaktorja JET in drugih naprav magnetne konfinacije, in sicer že obstoječih, prihodnjih ali tistih v gradnji (tokamaki, stelatoriji, RFP), ter tudi drugih naprav, s katerimi razpolagajo združenja, in Evropi zagotavljal potrebni vpliv na projekt ITER in pomembno vlogo pri njegovi uporabi. V program bosta vključena:

- ocena posebnih ključnih tehnologij za obratovanje reaktorja ITER z dokončanjem in uporabo izboljšav na reaktorju JET (prva stena, sistemi ogrevanja, diagnostika),
- preverjanje scenarijev za obratovanje reaktorja ITER z usmerjenimi eksperimenti na reaktorju JET in drugih zmogljivostih ter z usklajenim modeliranjem.

V začetni fazi Sedmega okvirnega programa bo izveden pregled zmogljivosti, vključenih v program, pri čemer bosta, v povezavi z uporabo reaktorja ITER, ocenjeni možnost postopnega prenehanja uporabe sedanjih zmogljivosti in potreba po novih napravah. Na tem pregledu bo temeljila morebitna podpora novim ali nadgrajenim napravam, s čimer naj bi bilo zagotovljeno, da bo program za ustrezne raziskave in razvoj ohranil zadostne zmogljivosti za fuzijo.

(iii) Tehnološke dejavnosti za pripravo elektrarne DEMO

V združenjih in industriji se bodo nadalje razvijale ključne tehnologije in materiali, potrebni za izdajo licence, izgradnjo in obratovanje elektrarne DEMO, da se bodo lahko testirali na reaktorju ITER in da se bo evropski industriji omogočila izgradnja elektrarne DEMO in razvoj prihodnjih fuzijskih elektrarn. Izvajale se bodo naslednje dejavnosti:

- vzpostavitev posebne projektne skupine in izvajanje dejavnosti tehnične validacije in tehničnega projektiranja (EVEDA) za pripravo na izgradnjo Eksperimentalne obsevalne naprave za testiranje fuzijskih materialov in tehnologij (IFMIF), ki se bo uporabljala za testiranje materialov za fuzijsko elektrarno – bistveni predpogoj za izdajo licence elektrarni DEMO,
- razvoj, testiranje materialov s pomočjo obsevanja in razvoj materialov z nizko aktivacijo, ki so odporni na sevanje; razvoj ključnih tehnologij, potrebnih za obratovanje fuzijske elektrarne, vključno z moduli oblog; načrt zasnove elektrarne DEMO, ob upoštevanju varnostnih in okoljskih vidikov.

(iv) Dolgoročne raziskovalne in razvojne dejavnosti

Na podlagi dejavnosti projektov ITER in DEMO bo fuzijski program razvijal sposobnosti in povečal bazo znanja na področjih, ki so strateško pomembna za prihodnje fuzijske elektrarne. Te raziskovalne dejavnosti bodo izboljšale tehnično in gospodarsko izvedljivost fuzijske energije. V okviru Sedmega okvirnega programa je v ta namen predvideno:

- preučevanje možnosti izboljšave sistemov magnetne konfinacije pri konceptih, ki imajo velik potencial za uporabo na reaktorjih, vključno s stelaratorji; delo bo osredotočeno na dokončanje izgradnje stelaratorja W7-X; uporaba obstoječih naprav za povečanje eksperimentalnih podatkovnih baz; in ocena prihodnjih perspektiv teh konfiguracij,
- izvedba eksperimentalnega programa s področja fizike fuzije, katerega cilj bo zagotoviti celovito razumevanje fuzijske plazme, da bi optimalizirali projektiranje elektrarne,
- nadaljevanje teoretičnega dela in modeliranja s končnim ciljem celovitega razumevanja fuzijske plazme za uporabo v reaktorjih,
- izvajanje študij družbenih in gospodarskih vidikov pridobivanja energije z jedrsko fuzijo ter ukrepi za spodbujanje osveščanja in izobraževanja javnosti v zvezi s fuzijo;

Nadaljevanje sedanjih dejavnosti na področju raziskav fuzijske energije preko inercialne konfinacije, s katerimi se bodo še naprej nadzorovale civilne raziskovalne dejavnosti držav članic na področju inercialne konfinacije.

(v) Človeški viri, izobraževanje in usposabljanje

Primerni človeški viri in visoka raven sodelovanja v okviru programa za takojšnje in za srednjeročne potrebe projekta ITER ter za nadaljnji razvoj fuzije se bodo zagotovili z naslednjimi ukrepi:

- podpora mobilnosti raziskovalcev med organizacijami, ki sodelujejo pri programu, za izboljšanje sodelovanja in integracije programa ter za spodbujanje mednarodnega sodelovanja,
- visoka raven usposabljanja za inženirje in raziskovalce na podiplomski in podoktorski ravni, vključno z uporabo zmogljivosti programa kot učne platforme ter posebnimi seminarji in delavnicami. Sprejeti bodo ukrepi za spodbujanje sodelovanja med udeleženci programa na področju visokega šolstva, kar lahko zajema magistrske in doktorske programe na področju fizike in fuzijskega inženiringa,
- spodbujanje inovacij in izmenjave znanja z ustreznimi univerzami, raziskovalnimi inštituti in industrijo,
- spodbujanje pridobivanja patentov.

(vi) Infrastrukture

Izvedba projekta ITER v Evropi v mednarodnem okviru Organizacije ITER bo del novih raziskovalnih infrastruktur z močno evropsko razsežnostjo.

(vii) Postopki prenosa tehnologije

ITER bo zahteval novo in bolj prilagodljivo organizacijsko strukturo, ki bo omogočila hiter prenos postopka inovacij in ustvarjenega tehnološkega napredka na industrijo, s čimer se bodo lahko izpolnile zahteve, da evropska industrija postane bolj konkurenčna.

(viii) Odziv na nastajajoče in nepredvidene potrebe politike

„Hitri program“ za razvoj fuzijske energije bi lahko fuzijsko energijo hitreje pripeljal na trg v okviru širše zastavljene politike za reševanje vprašanj zagotavljanja neprekinjene oskrbe z energijo v Evropi, podnebnih sprememb in trajnostnega razvoja. Glavni cilj in pomemben mejnik „hitrega programa“ bi bila predčasna izgradnja elektrarne DEMO. V okviru Sedmega okvirnega programa bi to pomenilo dejavnosti in projekte, ki so del mednarodnega širšega pristopa k fuzijski energiji, ki ga izvaja Euratom v sodelovanju s partnerji ITER.

2.2 Jedrska cepitev in zaščita pred sevanjem

Posredni ukrepi se bodo izvajali na petih glavnih področjih dejavnosti, ki so opisana spodaj. Splošni cilj je predvsem spodbujanje varnejše, z vidika virov in stroškovno učinkovite jedrske cepitve ter drugih uporab sevanja v industriji in medicini. Vendar pa v okviru programa obstajajo pomembne medsektorske povezave, tako da je treba ustrezno prilagoditi

interakcije med različnimi dejavnostmi. V tem pogledu so bistvene podpora usposabljanju in raziskovalne infrastrukture. Ključni vidik vseh projektov v tem sektorju, ki jih financira Skupnost, morajo biti potrebe po usposabljanju, ki bodo skupaj s podporo infrastrukturam bistvenega pomena pri reševanju vprašanja sposobnosti na področju jedrske energije.

Za krepitev Evropskega raziskovalnega prostora je potreben skupni evropski pogled na ključne probleme in pristope. Vzpostavljene bodo povezave med nacionalnimi programi, poleg tega pa se bo spodbujalo povezovanje v mreže z mednarodnimi organizacijami in tretjimi državami, vključno z ZDA, NND, Kanado in Japonsko. Če je jasno razviden interes Skupnosti, mora Euratom igrati aktivno vlogo v obstoječih forumih pri usklajevanju dejavnosti na področju raziskav in tehnološkega razvoja RTR na mednarodni ravni. Po potrebi se bo usklajevanje zagotovilo tudi s programom neposrednih ukrepov, ki jih na tem področju izvaja JRC, pa tudi s posrednimi ukrepi v okviru raziskav fuzijske energije.

Prav tako je pomembna vzpostavitev povezav z raziskovalnimi dejavnostmi okvirnega programa ES, zlasti pri dejavnostih na področju evropskih standardov, izobraževanja in usposabljanja, varovanja okolja, raziskav materialov, upravljanja, skupnih infrastruktur, varnosti, varnostne kulture in energetike. Na mnogih tematskih področjih bo glavna značilnost dejavnosti mednarodno sodelovanje.

(i) Ravnanje z radioaktivnimi odpadki

Cilji

Z raziskavami in tehnološkim razvojem, usmerjenimi v izvajanje, naj bi se vzpostavila trdna znanstvena in tehnična podlaga za predstavitev tehnologij ter varnosti odlaganja izrabljenega goriva in dolgoživih radioaktivnih odpadkov v geološke formacije, podprl razvoj skupnega evropskega pogleda na glavna vprašanja v zvezi z ravnanjem z odpadki in njihovim odlaganjem in raziskale možnosti za zmanjšanje količine in/ali nevarnosti odpadkov z ločevanjem in pretvorbo ali na druge načine.

Dejavnosti

Odlaganje v geološka odlagališča: raziskave in tehnološki razvoj na področju odlaganja visoko radioaktivnih in/ali dolgoživih odpadkov v geološka odlagališča, ki vključujejo tehnične študije in predstavitev zasnovane odlagališč, opredelitev okolnih kamnin odlagališča v podzemnih raziskovalnih laboratorijih (tako splošno kot tudi glede na značilnosti lokacije), raziskave okolja odlagališča, študije pomembnih procesov v bližnjem (oblika odpadkov in umetne pregrade) in oddaljenem polju (skalna podlaga in možnosti za širjenje v biosfero), razvoj trdnih metodologij za oceno uspešnosti in varnosti ter preučevanje upravljanja in družbenih vprašanj, povezanih z odobravanjem javnosti.

Ločevanje in pretvorba: raziskave in tehnološki razvoj na vseh tehničnih področjih ločevanja in pretvorbe, ki bi lahko predstavljali osnovo za razvoj pilotskih zmogljivosti in predstavitvenih sistemov za najbolj napredne procese ločevanja in sisteme pretvorbe, ki vključujejo podkritične in kritične sisteme, da bi zmanjšali količino in nevarnost visoko radioaktivnih dolgoživih odpadkov, ki nastanejo pri obdelavi izrabljenega jedrskega goriva. Raziskoval se bo tudi potencial konceptov, ki omogočajo zmanjšanje količine odpadkov pri pridobivanju jedrske energije, vključno z bolj učinkovito uporabo cepljivih snovi v obstoječih reaktorjih.

(ii) Reaktorski sistemi

Cilji

Cilj teh ukrepov je zagotoviti neprekinjeno in varno delovanje vseh zadevnih vrst obstoječih naprav in, kot prispevek k spodbujanju raznolikosti in varnosti oskrbe z energijo ter prispevek k preprečevanju globalnega segrevanja, raziskati potencial naprednejših tehnologij v zvezi z omogočanjem še varnejšega, z vidika virov učinkovitejšega in bolj konkurenčnega izkoriščanja jedrske energije.

Dejavnosti

Varnost jedrskih naprav: raziskave in tehnološki razvoj na področju obratovalne varnosti sedanjih in prihodnjih jedrskih naprav, zlasti v zvezi z naslednjimi vidiki: ocena življenjske dobe elektrarn in njihovo upravljanje, varnostna kultura (zmanjšanje tveganja človeške ali organizacijske napake na najmanjšo možno stopnjo), napredne metodologije za oceno varnosti, orodja za numerično simulacijo, instrumentacija in nadzor ter preprečevanje in ublažitev hujših nesreč, s spremljajočimi dejavnostmi za optimizacijo upravljanja znanja in ohranjanje sposobnosti.

Napredni jedrski sistemi: raziskave in tehnološki razvoj za izboljšanje učinkovitosti sedanjih sistemov in goriv in, v okviru mednarodnih prizadevanj na tem področju, na primer mednarodnega foruma za raziskave IV. generacije, za raziskovanje vidikov določenih naprednih reaktorskih sistemov, da bi ocenili njihov potencial, sposobnost preprečevanja širjenja in posledice za dolgoročno trajnost, vključno s predhodnimi raziskovalnimi dejavnostmi ⁽¹⁾ (zlasti raziskav materialov) in raziskav gorivnih ciklusov, inovativnih goriv in vidikov ravnanja z odpadki.

⁽¹⁾ Treba je opozoriti, da v posebnem programu ES „Zamisli“ ERC podpira pionirske raziskave na vseh področjih osnovnih znanstvenih in tehnoloških raziskav.

(iii) Zaščita pred sevanjem

Cilji

Varna uporaba sevanja v medicini in industriji temelji na zanesljivi politiki varstva pred sevanjem in njenem učinkovitem izvajanju in ostaja prednostna naloga programa. Ohranjanje in izboljševanje standardov zaščite je skupni cilj vseh dejavnosti programa, pri tem igrajo raziskave ključno vlogo. Pomembna cilja raziskav sta tudi podpora politikam Skupnosti in njihovo učinkovito izvajanje ter hiter in učinkovit odziv na nastajajoče potrebe.

Ključni cilj teh raziskav bo pomagati razjasniti sporno vprašanje nevarnosti dolgotrajne izpostavljenosti nizkemu sevanju. Razrešitev tega znanstvenega in normativnega vprašanja bi lahko imela pomembne posledice za stroške in/ali zdravje v zvezi z uporabo sevanja v medicini in industriji.

Dejavnosti

- Količinska opredelitev nevarnosti dolgotrajne izpostavljenosti nizkemu sevanju: boljša količinska opredelitev nevarnosti za zdravje pri dolgotrajni izpostavljenosti nizkemu sevanju ob upoštevanju individualnih razlik s pomočjo epidemioloških študij in boljšega razumevanja mehanizmov na podlagi raziskav na področju celične in molekularne biologije.
- Uporaba sevanja v medicini: izboljšanje varnosti in učinkovitosti uporabe sevanja v medicini pri diagnostiki in zdravljenju (vključno z jedrsko medicino) s pomočjo najnovejšega tehnološkega razvoja in doseganje pravega razmerja med koristmi in nevarnostjo takih uporab.
- Ukrepanje v primeru izrednih dogodkov in rehabilitacija: izboljšanje skladnosti in integracije ukrepov v primeru izrednih dogodkov (vključno z opisom kontaminacije in rehabilitacijo ozemelj, ki so bila kontaminirana v nesreči) v Evropi s pomočjo razvoja skupnih orodij in strategij ter prikaz njihove učinkovitosti v operativnih okoljih.
- Zlonamerna uporaba sevanja ali radioaktivnih snovi: razvoj trdnih in izvedljivih pristopov k zmanjševanju posledic ob zlonamerni uporabi (vključno z zlorabo) sevanja ali radioaktivnih snovi z ozirom na njene morebitne neposredne in posredne posledice za zdravje in kontaminacijo okolja, zlasti naseljenih območij ter zalog vode in hrane.

S temo „Varnost“, ki je del posebnega programa „Sodelovanje“⁽¹⁾ in za katero se lahko uporabijo vsa ustrezna strokovna mnenja, pridobljena iz predhodnih dejavnosti Euratoma, se bo zagotovilo dopolnjevanje in se izognilo podvajanju.

- Druge teme: nacionalne raziskovalne dejavnosti na drugih področjih (npr. naravno sevanje, radioekologija, varstvo okolja, dozimetrija, poklicna izpostavljenost, obvladovanje tveganja itd.) se bodo bolj učinkovito integrirale.

(iv) Infrastrukture

Cilji

Raziskovalne infrastrukture – od zelo velikih in dragih mrež elektrarn in laboratorijev do veliko manjših zmogljivosti, kot so podatkovne baze, orodja za numerično simulacijo in tkivne banke – so bistven del raziskav in tehnološkega razvoja na področju jedrske znanosti in tehnologije ter radioloških znanosti. Cilji programa so zagotoviti podporo ključnim infrastrukturam, ki imajo za jasno izraženo evropsko dodano vrednost, zlasti za zagotavljanje kritične mase in za zamenjavo starih zmogljivosti, na primer raziskovalnih reaktorjev. To bo utrdilo uspeh prejšnjih programov Skupnosti, ki so lajšali nadnacionalni dostop do teh infrastruktur in sodelovanje med njimi, ter prispevalo k ohranjanju visokih standardov tehničnih dosežkov, inovacij in varnosti na jedrskem področju v Evropi.

Infrastrukture so zelo pomembne tudi za usposabljanje znanstvenikov in inženirjev.

Dejavnosti

- Podpora infrastrukturam: podpora zasnovi, prenovi, izgradnji in/ali obratovanju ključnih raziskovalnih infrastruktur, potrebnih pri vseh zgoraj navedenih tematskih področjih; na primer: podzemni laboratoriji za raziskave odlaganja radioaktivnih odpadkov v geološka odlagališča, pilotne/testne zmogljivosti za naprave za ločevanje in pretvorbo,

⁽¹⁾ Del Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti.

komponente in podsistemi reaktorjev, vroče celice, zmogljivosti za testiranje pri težjih nesrečah in termohidravlične poizkuse, naprave za testiranje materialov, orodja za numerično simulacijo in radiobiološke zmogljivosti, podatkovne baze in tkivne banke za uporabo pri raziskavah varstva pred sevanjem.

- Dostop do infrastruktur: olajšati mednarodni dostop do obstoječih in prihodnjih infrastruktur za posamezne raziskovalne delavce in raziskovalne skupine.

(v) Človeški viri, mobilnost in usposabljanje

Cilji

Zaradi skrbi za ohranitev zahtevane visoke ravni strokovnega znanja in človeških virov v vseh sektorjih jedrske cepitve in zaščite pred sevanjem ter posledic, ki jih to lahko ima zlasti za sposobnost ohraniti sedanje visoke ravni jedrske varnosti, bo program usmerjen v podporo širjenju znanstvenih sposobnosti in znanja po vsem sektorju s pomočjo cele vrste ukrepov. Cilj teh ukrepov je zagotoviti čim hitrejšo razpoložljivost ustrezno usposobljenih raziskovalcev, inženirjev in tehnikov ter zagotoviti enakovrednost kvalifikacij v vseh državah članicah, na primer s skupnimi dejavnostmi usposabljanja in izboljšanim usklajevanjem med izobraževanimi ustanovami v EU, ali spodbujanjem usposabljanja in mobilnosti študentov in znanstvenikov. Samo resnično evropski pristop lahko zagotovi zahtevane spodbude in usklajeno raven visoke izobrazbe in usposabljanja ter tako spodbuja mobilnost nove generacije znanstvenikov in upošteva potrebe inženirjev, soočenih s prihodnjimi znanstvenimi in tehničnimi izzivi v vse bolj integriranem jedrskem sektorju, po usposabljanju skozi celotno delovno dobo.

Dejavnosti

- Usposabljanje: uskladitev nacionalnih programov in izpolnjevanje splošnih potreb po usposabljanju na področju jedrske znanosti in tehnologije s pomočjo cele vrste instrumentov, vključno s konkurenčnimi, kot del splošne podpore človeškemu virom na vseh tematskih področjih. Vključuje podporo tečajem in mrežam usposabljanja ter ukrepe, s katerimi lahko sektor postane bolj privlačen za mlade znanstvenike in inženirje.
- Mobilnost raziskovalnih delavcev: podpora povečanju mobilnosti znanstvenikov in inženirjev med različnimi univerzami in inštituti v državah članicah, pa tudi v državah izven EU, zlasti s pomočjo štipendij. V primeru raziskovalnih delavcev iz NND je mogoča posebna pomoč.

3. Etični vidiki

Med izvajanjem tega programa in raziskovalnih dejavnosti, ki izhajajo iz njega, je treba spoštovati temeljna etična načela. Sem sodijo med drugim načela iz Listine EU o temeljnih pravicah, vključno z naslednjimi: varstvo človekovega dostojanstva in življenja, varstvo osebnih podatkov in zasebnosti, kakor tudi živali in okolja v skladu s pravom Skupnosti in najnovejšimi različicami ustreznih mednarodnih konvencij, smernic in kodeksov ravnanja, npr. Helsinške deklaracije, Konvencije Sveta Evrope o človekovih pravicah in biomedicini, podpisane v Oviedu dne 4. aprila 1997, in njenih dodatnih protokolov, Konvencije ZN o otrokovih pravicah, Splošne deklaracije o človeškem genomu in človekovih pravicah, ki jo je sprejel Unesco, Konvencije ZN o biološkem in toksičnem orožju (BTWC), Mednarodne pogodbe o rastlinskih genskih virih za kmetijstvo in prehrano ter ustreznih resolucij Svetovne zdravstvene organizacije (WHO).

Prav tako se bodo upoštevala mnenja Evropske skupine svetovalcev glede etičnih posledic biotehnologije (1991–1997) in mnenja Evropske skupine za etiko v znanosti in novih tehnologij (od 1998).

V skladu z načelom subsidiarnosti in zaradi raznolikosti v Evropi obstoječih pristopov morajo udeleženci v raziskovalnih projektih spoštovati trenutno zakonodajo, predpise ter etična merila v državah, kjer potekajo raziskave. V vsakem primeru se uporabljajo nacionalni predpisi in nobena raziskava, ki je prepovedana v kateri koli posamezni državi članici ali drugi državi, se ne bo podpirala s financiranjem Skupnosti, ki se bo izvajalo v tej državi članici ali državi.

Po potrebi morajo izvajalci raziskovalnih projektov pridobiti odobritev ustreznih nacionalnih ali lokalnih odborov za etiko še pred začetkom izvajanja dejavnosti RTR. Komisija bo sistematično izvedla tudi pregled izpolnjevanja etičnih meril pri predlogih, ki obravnavajo etično občutljiva vprašanja, ali kadar etični vidiki niso bili ustrezno obravnavani. V posebnih primerih se lahko pregled izpolnjevana etičnih meril izvede med izvajanjem projekta.

Protokol o zaščiti in dobrem počutju živali, ki je priložen Pogodbi, zahteva, da Skupnost pri oblikovanju in izvajanju svojih politik, vključno z raziskavami, v celoti upošteva zahteve po dobrem počutju živali. Direktiva Sveta 86/609/EGS z dne 24. novembra 1986 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o varstvu živali, ki se uporabljajo za poskusne in druge znanstvene namene⁽¹⁾, zahteva, da morajo biti vsi poskusi načrtovani tako, da se izognemo povzročanju stisk in nepotrebnih bolečin ter trpljenja poskusnim živalim, z uporabo najmanjšega števila živali, uporabo živali z najnižjo mero nevrofiziološke občutljivosti ter povzročanjem najmanjše možne bolečine, trpljenja, stiske ali trajnih poškodb. Spreminjanje genske dediščine živali in kloniranje živali je dovoljeno zgolj v primerih, ko so cilji etično utemeljeni, pogoji zagotavljajo dobro počutje živali in se spoštujejo načela biološke raznolikosti. Med izvajanjem tega programa bo Komisija redno spremljala najnovejša znanstvena dognanja ter nacionalne in mednarodne predpise, tako da bo lahko upoštevala kakršen koli razvoj dogodkov.

⁽¹⁾ UL L 358, 18.12.1986, str. 1. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2003/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 230, 16.9.2003, str. 32).

Popravek Odločbe Sveta z dne 19. decembra 2006 o posebnem programu, ki ga bo s pomočjo neposrednih ukrepov izvajalo Skupno raziskovalno središče v okviru Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja (2007–2011)

(Uradni list Evropske unije UL L 400 z dne 30. decembra 2006)

Odločba 2006/977/Euratom se glasi:

ODLOČBA SVETA

z dne 19. decembra 2006

o posebnem programu, ki ga bo s pomočjo neposrednih ukrepov izvajalo Skupno raziskovalno središče v okviru Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) za dejavnosti na področju jedrskih raziskav in usposabljanja (2007–2011)

(2006/977/Euratom)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo in zlasti člena 7 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

po posvetovanju z Znanstveno-tehničnim odborom in svetom guvernerjev Skupnega raziskovalnega središča,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu s členom 7 Pogodbe se Sklep Sveta št. 2006/970/Euratom z dne 18. decembra 2006 o Sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za atomsko energijo za jedrske raziskave in usposabljanje (2007–2011) ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu „okvirni program“) izvaja s posebnimi programi, v katerih so določena podrobna pravila za njihovo izvajanje in trajanje ter predvidena potrebna sredstva.
- (2) Skupno raziskovalno središče (JRC) bi moralo izvajati raziskave in usposabljanje, in sicer s tako imenovanimi neposrednimi ukrepi v okviru posebnega programa JRC, s katerim se izvaja okvirni program Euratom.
- (3) Pri izpolnjevanju svojih nalog bi moralo Skupno raziskovalno središče uporabnikom zagotoviti znanstveno in tehnično podporo pri oblikovanju politike EU, zagotoviti podporo izvajanju in spremljanju obstoječih politik in se

odzivati na nove politične zahteve. Da bi izpolnilo svojo nalogo, bi moralo JRC izvajati raziskave, ki so visoke in evropsko primerljive kakovosti, ter hkrati ohraniti lastno raven znanstvene odličnosti.

- (4) Pri izvajanju tega posebnega programa naj bo poudarek na spodbujanju mobilnosti in usposabljanja raziskovalcev ter inovacijam v Skupnosti. Skupno raziskovalno središče bi moralo zlasti zagotavljati ustrezno usposabljanje na področju jedrske varnosti in zaščite.
- (5) Ta posebni program bi se moral izvajati na prožen, učinkovit in pregleden način ter pri tem upoštevati ustrezne potrebe uporabnikov Skupnega raziskovalnega središča in politik Skupnosti ter zaščito finančnih interesov Skupnosti. Raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru programa, bi se morale po potrebi prilagoditi tem potrebam ter znanstvenemu in tehnološkemu razvoju, usmerjene pa bi naj bile k doseganju znanstvene odličnosti.
- (6) Za raziskovalne in razvojne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru tega posebnega programa, bi morala veljati tudi pravila okvirnega programa ES za udeležbo podjetij, raziskovalnih središč in univerz ter za razširjanje rezultatov raziskav (v nadaljnjem besedilu „pravila za udeležbo in razširjanje“), ki se nanašajo na neposredne ukrepe.
- (7) Za izvajanje tega programa je poleg sodelovanja v okviru Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ali pridruženega sporazuma smotrno tudi mednarodno sodelovanje s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami, zlasti na podlagi člena 2, točka (h), ter členov 101 in 102 Pogodbe.

⁽¹⁾ Mnenje z dne 30. novembra 2006 (še ni bilo objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ UL C 185, 8.8.2006, str. 10.

⁽³⁾ UL L 400, 30.12.2006, str. 60. Sklep, kakor je popravljen na strani 21 tega Uradnega lista.

(8) V okviru dejavnosti širitve in povezovanja Skupno raziskovalno središče spodbuja vključevanje organizacij in raziskovalcev iz novih držav članic v svoje dejavnosti, zlasti pri izvajanju znanstvenih in tehnoloških elementov pravnega reda EU, pa tudi večje sodelovanje z organizacijami in raziskovalci iz držav pristopnic in držav kandidatk. Predvideno je tudi postopno odpiranje k sosednjim državam, predvsem na področju prednostnih tem evropske politike sosedstva.

(9) Raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru tega posebnega programa, bi morale upoštevati temeljna etična načela, vključno s tistimi, ki so izražena v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.

(10) JRC bi moralo s konkurenčnimi dejavnostmi še naprej zagotavljati dodatne vires; ti vključujejo prispevek k posrednim ukrepom okvirnega programa, delo tretjih oseb in v manjši meri izkoriščanje intelektualne lastnine.

(11) Pomembno je zagotoviti dobro finančno upravljanje okvirnega programa, kar se da učinkovit in uporabnikom prijazen način za njegovo izvajanje ter obenem pravno varnost in dostopnost programa vsem udeležencem v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 z dne 25. junija 2002 o finančni uredbi, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti⁽¹⁾, in Uredbo Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002⁽²⁾ o določitvi podrobnih pravil za izvajanje finančne uredbe in vsemi prihodnjimi spremembami.

(12) Treba bi bilo sprejeti ustrezne ukrepe – sorazmerne s finančnimi interesi Evropskih skupnosti – za spremljanje učinkovitosti dodeljene finančne podpore in učinkovitosti uporabe teh sredstev, da bi se preprečile nepravilnosti in goljufije, storiti pa bi bilo treba tudi vse potrebno za povračilo izgubljenih, nepravilno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev v skladu z Uredbo (ES, Euratom) št. 1605/2002 in Uredbo Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti⁽³⁾, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi⁽⁴⁾, in Uredbo (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF)⁽⁵⁾ z dne 25. maja 1999.

(13) Komisija bi morala pravočasno pripraviti neodvisno oceno v zvezi z dejavnostmi, ki se izvajajo v okviru tega programa –

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Posebni program, ki ga bo z neposrednimi ukrepi na področju raziskav in usposabljanja izvajalo Skupno raziskovalno središče, v nadaljnjem besedilu „posebni program“, se sprejme za obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2011.

Člen 2

Posebni program določa dejavnosti Skupnega raziskovalnega središča na jedrskem področju, ki podpirajo celoten obseg raziskovalnih dejavnosti, ki se izvajajo v nadnacionalnem sodelovanju na naslednjih tematskih področjih:

- (a) ravnanje z jedrskimi odpadki in vpliv na okolje;
- (b) jedrska varnost;
- (c) jedrska zaščita.

Cilji in splošne smernice navedenih dejavnosti so določeni v Prilogi.

Člen 3

V skladu s členom 3 okvirnega programa znaša znesek, potreben za izvajanje posebnega programa, 517 milijonov EUR.

Člen 4

Vse raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru posebnega programa, se izvedejo v skladu s temeljnimi etičnimi načeli.

Člen 5

1. Posebni program se izvaja z neposrednimi ukrepi, ki so določeni v Prilogi II k okvirnemu programu.

2. Za ta posebni program se uporabljajo pravila za udeležbo in razširjanje, ki se nanašajo na neposredne ukrepe.

Člen 6

1. Komisija za izvajanje posebnega programa izdela večletni delovni program, v katerem natančno določi cilje ter znanstvene in tehnološke prednostne naloge iz Priloge ter časovni razpored izvajanja.

⁽¹⁾ UL L 248, 16.9.2002, str. 1.

⁽²⁾ UL L 357, 31.12.2002, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES, Euratom) št. 1248/2006 (UL L 227, 19.8.2006, str. 3).

⁽³⁾ UL L 312, 23.12.1995, str. 1.

⁽⁴⁾ UL L 292, 15.11.1996, str. 2.

⁽⁵⁾ UL L 136, 31.5.1999, str. 1.

2. Večletni delovni program upošteva ustrezne raziskovalne dejavnosti, ki jih izvajajo države članice, pridružene države ter evropske in mednarodne organizacije. Po potrebi se program posodablja.

Člen 7

Komisija pripravi neodvisno oceno dejavnosti, ki se izvajajo na področjih posebnega programa, kakor jo določa člen 6 okvirnega programa.

Člen 8

Ta odločba začne veljati tretji dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 9

Naslovljena je na države članice.

V Bruslju, 19. decembra 2006

Za Svet

Predsednik

J. KORKEAOJA

PRILOGA

PROGRAM JRC-EURATOM

1. **Cilj**

Zagotoviti k uporabnikom usmerjeno znanstveno in tehnično podporo politiki Skupnosti, povezani z jedrsko energijo, zagotoviti podporo izvajanju in spremljanju obstoječih politik ter se na prožen način odzivati na nove zahteve politike.

2. **Pristop**

Naloga Skupnega raziskovalnega središča je uporabnikom zagotoviti znanstveno in tehnično podporo pri zasnovi, razvoju, izvajanju in spremljanju politik Skupnosti in si pri tem še naprej prizadevati za ohranitev vodilnega položaja evropskih raziskav. Pri nalogah JRC je poudarjena tudi zahteva, da JRC v tesnem sodelovanju z industrijo in drugimi organi izvaja visoko kakovostne raziskovalne dejavnosti in razvija mreže z javnimi in zasebnimi institucijami v državah članicah. Obe razsežnosti sta prisotni pri vseh dejavnostih JRC, vendar imata različen pomen, ki sega od neposredne podpore službam Komisije do osnovnih raziskav, ki se izvajajo na široki evropski ali mednarodni ravni.

Jedrske dejavnosti JRC so usmerjene v izpolnjevanje zahtev iz Pogodbe Euratom na področju raziskav in razvoja ter v podporo tako Komisiji kot tudi državam članicam na področju zaščitnih ukrepov in neširjenja, ravnanja z odpadki, varnosti jedrskih naprav in gorivnega ciklusa, radioaktivnosti v okolju in zaščite pred sevanjem.

Cilj tega posebnega programa je razvijati in zbirati znanje, zagotoviti ključne znanstvene in tehnične podatke ter podporo varnosti/zaščiti in zanesljivosti, trajnosti in nadzoru jedrske energije, vključno z oceno inovativnih/prihodnjih sistemov. S sodelovanjem pri posrednih ukrepih okvirnega programa se bo poskušalo kar najbolj povečati dopolnjevanje z institucionalnim delovnim programom iz oddelka 3 v nadaljevanju.

Na jedrskem področju je trenutno eden izmed glavnih problemov izguba znanja, strokovnega znanja in zlasti tehnologije in inženiringa za ravnanje z radioaktivnimi snovmi in polji sevanja. JRC bo še naprej delovalo kot evropsko referenčno središče za razširjanje informacij, usposabljanje in izobraževanje mladih znanstvenikov; hkrati si bo tudi prizadevalo drugim raziskovalcem zagotoviti dostop do svojih infrastruktur in na ta način ohraniti jedrsko strokovno znanje v Evropi.

Drugi cilj bo nadaljnji razvoj sodelovanja z mreženjem na evropski in svetovni ravni. V tej zvezi bo še zlasti pomembno, da bo JRC lahko sodelovalo v mrežah odličnosti in integriranih projektih.

Poleg tega bo JRC spodbujalo na dejstvih zasnovano razpravo in utemeljeno sprejemanje odločitev glede nabora energetskega virov, da se zadovoljijo evropske potrebe po energiji (vključno z obnovljivimi viri energije in jedrsko energijo).

3. **Dejavnosti**3.1 *Ravnanje z jedrskimi odpadki in vpliv na okolje*3.1.1 *Opredelitev izrabljenega goriva, njegovo skladiščenje in odlaganje*

Ravnanje z izrabljenim gorivom in z visoko aktivnimi jedrskimi odpadki vključuje kondicioniranje med prevozom, skladiščenje in odlaganje v geološke formacije. Glavni cilj je preprečiti uhajanje radionuklidov v biosfero za zelo dolgo obdobje. Zasnova, ocena in delovanje sistema umetnih in naravnih pregrad v ustreznem časovnem obdobju so ključnega pomena za doseg te cilje in so med drugim odvisni od obnašanja goriva.

JRC si prizadeva pridobiti podatke o dolgoročnem obnašanju izrabljenega goriva in razviti metode za zanesljivo oceno umetnih sistemov s poudarkom na neoporečnosti embalaže odpadkov in primerjavi meril za odločanje, ki temeljijo na oceni tveganja.

Laboratorijski eksperimenti o obnašanju goriva v reprezentativnih pogojih bodo zagotovili ustrezen prispevek k modelom za dolgoročno napovedovanje in omogočili njihovo potrjevanje. JRC bo tudi sodelovalo pri različnih evropskih prizadevanjih za varno odlaganje odpadkov in aktivno podpiralo prenos znanja med različnimi državami.

3.1.2 Ločevanje, pretvorba in kondicioniranje

Glavna izziva tega programa ostajata tako optimalizacija ločevanja goriva, pri katerem se ločijo dolgoživi radionuklidi, kot tudi proizvodnja in opredelitev varnih in zanesljivih goriv oziroma tarč za pretvorbo aktinidov.

Raziskovanju teh alternativnih strategij za ravnanje z odpadki je še vedno posvečena velika pozornost, saj bi te občutno zmanjšale dolgoročno nevarnost odlaganja odpadkov. Pri pretvorbi pridejo poleg posebnih objektov za zgorevanje aktinidov v poštev tudi hitri in termični reaktorji. Večina predlaganih konceptov za prihodnje reaktorske sisteme vključuje tako selektivno ločevanje radionuklidov.

Zaradi močnega zmanjšanja količine dolgoživih radionuklidov in občutnega zmanjšanja obsega objektov za ravnanje z odpadki bo razvoj inertnih matrik za kondicioniranje visoko aktivnih jedrskih odpadkov dolgoročno predstavljal ključno izboljšavo pri ravnanju z jedrskimi odpadki.

JRC bo upravljalo nove objekte za napredne procese ločevanja ter za proizvodnjo goriv in tarč (laboratorij za nižje aktinide – „Minor Actinide Laboratory“) na tem področju. Prav tako bo izvajalo testiranja sevanja na tarčah in gorivih ter zagotavljalo osnovne jedrske podatke za pretvorbo. Nenazadnje se bo na podlagi študij korozije in izluževanja določila kemična obstojnost matrik za kondicioniranje aktinidov.

3.1.3 Osnovne raziskave aktinidov

Cilj osnovnih raziskav je zagotoviti osnovno znanje, da bi poglobili razumevanje fizikalnih procesov v jedrskih gorivih (od proizvodnje energije do ravnanja z odpadki), so pa tudi tesno povezane z usposabljanjem in izobraževanjem. Ukrepi v okviru osnovnih raziskav bodo umerjeni v termofizikalne lastnosti materialov, površinske lastnosti sistemov, ki vsebujejo aktinide, ter osnovne fizikalne in kemične lastnosti.

Objekti JRC, kot na primer laboratorij uporabnikov aktinidov („Actinide User Laboratory“), bodo še naprej gostili znanstvenike, zlasti z evropskih univerz.

3.1.4 Jedrski podatki

Zaradi predlaganih zasnov posebnih naprav za zgorevanje nižjih aktinidov in naprednih konceptov za proizvodnjo jedrske energije nastajajo nove zahteve po veliko bolj natančnih jedrskih podatkih.

JRC bo izvajalo meritve jedrskih podatkov za ravnanje z jedrskimi odpadki. Zaradi najnovejšega tehnološkega razvoja so se zmogljivosti za merjenje močno izboljšale. JRC podpira tudi pomembno prizadevanje pri razvoju temeljne jedrske teorije za simuliranje reakcij, ki eksperimentalno niso izvedljive.

Meroslovje radionuklidov dopolnjuje te dejavnosti z meritvami za izboljšanje podatkov o jedrskem razpadu cepljivih snovi in cepitvenih produktov. Za potrditev teorij in modelov, na katerih temelji ureditev varstva pred sevanjem, so potrebni tudi natančni eksperimentalni podatki.

3.1.5 Medicinske aplikacije, ki temeljijo na jedrskih raziskavah

Iz jedrskih zmogljivosti JRC in njegovega strokovnega znanja izhajajo številne uporabe v medicini. Temeljijo na raziskavah za proizvodnjo novih izotopov, razvoju kliničnih referenčnih materialov in podpori novim metodam za zdravljenje raka. JRC namerava narediti te aplikacije dostopne za uporabo v bolnišnicah in farmacevtski industriji.

3.1.6 Merjenje radioaktivnosti v okolju

JRC uporablja svoje strokovno znanje pri analizi sledi za potrditev radioaktivnih izpustov in emisij iz jedrskih naprav. Dejavnosti vključujejo tudi študije speciacije, vzorcev poti v biosferi in radiotoksikologije aktinidov. Zaradi nove dovoljene mejne vrednosti za radionuklide v živilskih sestavinah bo JRC razvilo analitične tehnike in zagotovilo ustrezne referenčne materiale. V sodelovanju z nadzornimi laboratoriji iz držav članic se bo vzpostavila medlaboratorijska primerjava, da bi ocenili primerljivost sporočenih podatkov, pridobljenih s spremljanjem, in podprli uskladitev sistemov za merjenje radioaktivnosti.

3.1.7 Upravljanje znanja, usposabljanje in izobraževanje

Pomembno je, da nove generacije jedrskih znanstvenikov in inženirjev ohranjajo in poglobljajo znanje s področja jedrskih raziskav s pomočjo eksperimentov, rezultatov, razlag in veččin, pridobljenih v preteklosti. To velja zlasti za področja, kjer so se tridesetletne izkušnje z analizo zmogljivosti reaktorjev in njihovo varnostjo zgostile v kompleksna analitična orodja, kot so modeli in računalniške kode. Da bi preprečili morebitno izgubo znanja in pomanjkanje novih znanstvenikov in inženirjev na področju jedrske tehnologije, si bo JRC prizadevalo ohranjati potrebno znanje in v ta

namen zagotavljati, da bo to znanje hitro dostopno, ustrezno sistemizirano in dobro dokumentirano. Poleg tega bo spodbujalo razvoj novih znanstvenikov in inženirjev na področju jedrske energije in hkrati poskušalo pritegniti mlade znanstvenike in inženirje s tega področja. Podpiralo bo tudi dejavnosti na področju visokošolskega izobraževanja v Evropi. Prav tako bo JRC prispevalo k razvoju boljše izmenjave informacij glede jedrskih vprašanj, zlasti v povezavi s strinjanjem javnosti, ter v bolj globalnem smislu k razvoju strategij za splošno osveščenost glede vprašanj, povezanih z energijo.

3.2 *Jedrska varnost*

3.2.1 Varnost jedrskih reaktorjev

Da bi ohranili in izboljšali raven varnosti tako pri jedrskih elektrarnah zahodnega kot tudi ruskega tipa, je treba razviti in potrditi metodologije za oceno varnosti in ustrezna analitična orodja. Izvajale se bodo usmerjene eksperimentalne raziskave, da bi omogočili potrjevanje in preverjanje orodij za oceno varnosti ter izboljšali razumevanje ustreznih fizikalnih pojavov in procesov. JRC je v celoti vključeno v mednarodna prizadevanja za izboljšanje varnosti jedrskih reaktorjev.

3.2.2 Varnost jedrskega goriva pri energijskih reaktorjih v EU

Pri varnosti goriva sta pomembna preprečevanje in ublažitev posledic hipotetičnih nesreč. Glavna vidika teh raziskav zadevata mehansko integriteto gorivnih elementov v času življenjske dobe reaktorja ter odziv goriva na prehodne pogoje in na težke nesreče v reaktorju, vključno s taljenjem jedra.

V tej povezavi JRC sodeluje pri tekoči strategiji za razvoj goriva, ki naj bi izboljšala varnost ter zmanjšala civilne in vojaške zaloge plutonija. JRC bo za testiranje obnašanja in lastnosti goriva uporabilo reaktor z visokim pretokom. Izvedle se bodo tudi meritve lastnosti, ki vplivajo na zmogljivost.

3.2.3 Varno delovanje naprednih sistemov jedrske energije

Na svetovni ravni se v okviru odprtih raziskav preučujejo nove strategije v zvezi z reaktorji, na primer s scenarijem IV. generacije, ki temelji na izčrpnih ocenah, ki vključuje vprašanja, povezana z javnostjo, kot so na primer izboljšanje varnosti, zmanjšanje količine odpadkov in povečanje sposobnosti preprečevanja širjenja.

Za JRC je osrednjega pomena, da je v polni meri udeleženo v tej svetovni pobudi, v kateri sodelujejo glavne raziskovalne organizacije, in sicer neposredno in preko usklajevanja evropskih prispevkov. To vključuje samo področja, ki lahko izboljšajo varnost in zaščito pri inovativnih jedrskih gorivnih ciklih, zlasti opredelitev, testiranje in analizo novih goriv. JRC bo obravnavalo uresničevanje ciljev glede varnosti in kakovosti, zahteve glede varnosti in napredno metodologijo ocenjevanja za sisteme. Te informacije se bodo sistematično posredovale zainteresiranim organom držav članic in službam Komisije, zlasti s pomočjo rednih usklajevalnih sestankov.

3.3 *Jedrska zaščita*

3.3.1 Zaščitni ukrepi na jedrskem področju

Neširjenje orožja postaja vse pomembnejša razsežnost; za ohranjanje varnosti državljanov EU je bistveno, da so potrebne zmogljivosti dostopne tudi v prihodnje. Dejavnosti JRC na tem področju vključujejo tehnično podporo službam Komisije v okviru Pogodbe Euratom in IAEA (Mednarodni agenciji za atomsko energijo) v okviru Pogodbe o neširjenju. Prizadevalo si bo povečati avtomatizacijo in izboljšati orodja za analizo informacij, da bi zmanjšalo tako obremenitev inšpektorjev kot tudi breme jedrske industrije.

Čeprav ima JRC več kot 30 let izkušenj s podpiranjem Euratoma in pogodb o neširjenju, so za izvajanje razvijajočih se politik zaščitnih ukrepov še vedno nujne tehnične inovacije in izboljšave. Medtem ko se bodo dejavnosti JRC razvijale z namenom uresničitve teh ciljev, bodo še naprej vključevale tehnologije za preverjanje in odkrivanje, pa tudi za obvladovanje in nadzor, merilne metode za jedrske snovi, proizvodnjo jedrskih referenčnih materialov ter zagotavljanje usposabljanja, zlasti za inšpektorje IAEA in Komisije.

3.3.2 Dodatni protokol

Dodatni protokol naj bi preprečeval neprijavljene jedrske dejavnosti. Njegovo izvajanje zahteva številne tehnike, ki se razlikujejo od tistih, ki se uporabljajo pri preverjanju računovodstva jedrskih snovi. Zahteva izčrpen opis jedrskih

dejavnosti posamezne države, bolj obsežna pojasnila glede lokacij in bolj raznolike zahteve glede inšpekcij. Te lahko vključujejo spremljanje od daleč in spremljanje dejavnosti zunaj meja objektov ter analizo delcev iz okolja kot orodje za odkrivanje neprijavljenih jedrskih dejavnosti.

JRC si prizadeva vzpostaviti spremljanje prenosov jedrskih snovi v realnem času in integrirano analizo podatkov. Osredotočeno bo zlasti na razvoj in potrjevanje orodij za analizo informacij in na metodologijo, temelječo na analizi sistemov.

3.3.3 Pridobivanje informacij o jedrskem neširjenju iz prosto dostopnih virov

Zaradi podpore službam Komisije ter sodelovanja z IAEA in organi držav članic bo JRC nadaljevalo s sistematičnim zbiranjem in analizo informacij o vidikih jedrskega neširjenja (po možnosti vključno z drugimi vrstami orožja za množično uničevanje in nosilnimi sistemi) iz različnih virov (internet, strokovna literatura, podatkovne baze). Te informacije bodo podlaga za poročila o državah, kadar se bo natančno spremljal razvoj jedrskih dejavnosti ter uvoza in/ali izvoza jedrske opreme in tehnologije, tako neposredne kot tiste z dvojno rabo, v določenih državah. Te informacije iz prosto dostopnih virov se bodo podprle s satelitskimi posnetki. V podporo tem dejavnostim bo JRC še naprej razvijalo večjezikovno iskanje po spletu, upravljanje znanja in tehnologije za iskanje podatkov.

3.3.4 Boj proti nedovoljenemu prometu z jedrskimi snovmi, vključno z jedrsko forenzično analizo

Odkrivanje in prepoznavanje nezakonito prepeljanih ali skladiščenih jedrskih snovi je odločilnega pomena pri preprečevanju nedovoljenega prometa. Jedrska forenzična znanost zagotavlja namige o izvoru zaseženih snovi. Pomembno vprašanje ostaja, kako se odzvati v primeru, ko se odkrijejo take snovi. Na področju jedrske forenzike in nedovoljenega prometa bo JRC okrepilo sodelovanje z nacionalnimi organi in mednarodnimi organizacijami (ITWG, IAEA itd.)

Etični vidiki

Med izvajanjem tega posebnega programa in raziskovalnih dejavnosti, ki iz njega izhajajo, je treba spoštovati temeljna etična načela. Sem med drugim sodijo načela iz Listine EU o temeljnih pravicah, vključno z naslednjimi: varstvo človekovega dostojanstva in življenja, varstvo osebnih podatkov in zasebnosti kot tudi živali in okolja v skladu s pravom Skupnosti in najnovejšimi različicami ustreznih mednarodnih konvencij in kodeksov ravnanja, npr. Helsinško deklaracijo, Konvencijo Sveta Evrope o človekovih pravicah in biomedicini, podpisano v Oviedu 4. aprila 1997, in njenimi dodatnimi protokoli, Konvencijo ZN o otrokovih pravicah, Splošno deklaracijo o človeškem genomu in človekovih pravicah, ki jo je sprejel Unesco, Konvencijo ZN o biološkem in toksičnem orožju (BTWC), Mednarodno pogodbo o rastlinskih genskih virih za prehrano in kmetijstvo ter ustreznimi resolucijami Svetovne zdravstvene organizacije (WHO).

Prav tako se bodo upoštevala mnenja Evropske skupine svetovalcev glede etičnih posledic biotehnologije (1991–1997) in mnenja Evropske skupine za etiko v znanosti in novih tehnologijah (od 1998).

V skladu z načelom subsidiarnosti in zaradi raznolikosti v Evropi obstoječih pristopov morajo udeleženci v raziskovalnih projektih spoštovati trenutno zakonodajo, predpise ter etična merila v državah, kjer potekajo raziskave. V vsakem primeru se uporabljajo nacionalni predpisi in nobena raziskava, ki je prepovedana v kateri koli posamezni državi članici ali drugi državi, se ne bo podpirala s financiranjem Skupnosti, ki se bo izvajalo v tej državi članici ali državi.

Po potrebi morajo izvajalci raziskovalnih projektov pridobiti odobritev ustreznih nacionalnih ali lokalnih odborov za etiko še pred začetkom izvajanja dejavnosti RTR. Komisija bo sistematično izvedla tudi pregled izpolnjevanja etičnih meril pri predlogih, ki obravnavajo etično občutljiva vprašanja, ali kadar etični vidiki niso bili ustrezno obravnavani. V posebnih primerih se lahko pregled izpolnjevanja etičnih meril izvede med izvajanjem projekta.

Protokol o zaščiti in dobrem počutju živali, ki je priložen Pogodbi, zahteva, da Skupnost pri oblikovanju in izvajanju svojih politik, vključno z raziskavami, v celoti upošteva zahteve po dobrem počutju živali. Direktiva Sveta 86/609/EGS⁽¹⁾ o varstvu živali, ki se uporabljajo za poskusne in druge znanstvene namene, zahteva, da morajo biti vsi poskusi načrtovani

⁽¹⁾ UL L 358, 18.12.1986. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2003/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 230, 16.9.2003, str. 32).

tako, da se izognemo povzročanju stisk in nepotrebnih bolečin ter trpljenja poskusnim živalim, z uporabo najmanjšega števila živali, uporabo živali z najnižjo mero nevrofiziološke občutljivosti ter povzročanjem najmanjše možne bolečine, trpljenja, stiske ali trajnih poškodb. Spreminjanje genske dediščine živali in kloniranje živali je dovoljeno zgolj v primerih, ko so cilji etično utemeljeni, pogoji zagotavljajo dobro počutje živali in se spoštujejo načela biološke raznolikosti.

Med izvajanjem tega programa bo Komisija redno spremljala najnovejša znanstvena dognanja ter nacionalne in mednarodne predpise, tako da bo lahko upoštevala kakršen koli razvoj dogodkov.

Popravek Uredbe Sveta (ES) št. 41/2007 z dne 21. decembra 2006 o določitvi ribolovnih možnosti za leto 2007 in s tem povezanih pogojev za nekatere staleže rib in skupine staležev rib, ki se uporabljajo v vodah Skupnosti, in za plovila Skupnosti v vodah, kjer so potrebne omejitve ulova

(Uradni list Evropske unije L 15 z dne 20. januarja 2007)

Stran 126, točka 13 v tabeli 1 Priloge IIA. Vnos za „vlečne mreže“ se glasi:

Območje iz točke:

Orodje točka 4.1	Posebni pogoji točka 8	Preimenovanje ⁽¹⁾	2.a Kattegat	2.b			2.c VIIa	2.d VIa
				1 – Skaggerak	2 – II, IVa, b,c,	3 – VIId		
1								
2								
3								
(...)								
„b.i		pridnene vlečne mreže z velikostjo mrežnega očesa ≥ 80 in < 90 mm	n.r.	132 ⁽²⁾	Neo-meje-no	132	143 ⁽²⁾	
b.ii		pridnene vlečne mreže z velikostjo mrežnega očesa ≥ 90 in < 100 mm	n.r.	143 ⁽²⁾	Neo-meje-no	143	143 ⁽²⁾	
b.iii		pridnene vlečne mreže z velikostjo mrežnega očesa ≥ 100 in < 120 mm	n.r.	143	Neo-meje-no	143	143	
b.iv		vlečne mreže z gredjo z velikostjo mrežnega očesa >120 mm	n.r.	143	Neo-meje-no	143	143	
b.iii	8.1.(c)	evidence vlečnih mrež z velikostjo mrežnega očesa ≥ 100 in < 120 predstavljajo manj kot 5 % trske	n.r.	155	Neo-meje-no	155	155	
b.iii	8.1.(i)	pridnene vlečne mreže z velikostjo mrežnega očesa ≥ 100 in < 120 mm za plovila, ki so v letu 2003, 2004, 2005 ali 2006 uporabljala pridnene vlečne mreže.	n.r.	155	Neo-meje-no	155	155	
b.iv	8.1.(c)	evidence vlečnih mrež z velikostjo mrežnega očesa ≥ 120 mm predstavljajo manj kot 5 % trske	n.r.	155	Neo-meje-no	155	155	
b.iv	8.1.(i)	pridnene vlečne mreže z velikostjo mrežnega očesa ≥ 120 mm za plovila, ki so v letu 2003, 2004, 2005 ali 2006 uporabljala pridnene vlečne mreže.	n.r.	155	Neo-meje-no	155	155	
b.iv	8.1.(e)	evidence vlečnih mrež z velikostjo mrežnega očesa ≥ 120 mm predstavljajo manj kot 5 % trske in več kot 60 % morske plošče	n.r.	155	Neo-meje-no	155	155“	